

Riaona

**Maroro ni
Maungatabu ni
Kabuta**

Uoman Abotoro aika a
boou A Kamatoaaki

Mataniwi ni Bootaki ao
Aobitia man Mataniwi
ni Bootaki ni Kabuta a
Kamatoaki

Itiua Tembora aika a
Boou a Katanoataaki

A formal portrait of three men in dark suits and ties, standing in a room with wood paneling and a large leather sofa. The man on the left is bald with glasses and a blue striped tie. The man in the center has white hair and a purple patterned tie. The man on the right is also bald with glasses and a blue striped tie. They are all smiling.

Te Moan Beretitentii

Beretitentii Russell M. Nelson (i runuka) e kamaroaki bwa te ka 17 ni Beretitentii n te Ekaretiia n tain te ka 188 ni Maungatapu ni Kaputia n te Ririki.
Ana kauntira n te Moan Beretitentii Beretitentii Beretitentii Dallin H. Oaks (mating) ao Beretitentii Henry B. Eyring.

Kanoan Meei 2018

Waorium 21 • Nambwa 3

Te Tetere ni Ingabongin te Kaonobong

- 6 Bootaki n Taromauri
Beretitenti Henry B. Eyring
- 9 Bwaintangira aika Onoti mairoun te Atua
Iroun Beretitenti M. Russell Ballard
- 12 Bon Ngai natin te Atua?
Unimwaane Brian K. Taylor
- 15 Aroni Kristo naba, ngke E Kabwara Ami Bure, ao Ai Aromi Naba
Unimwaane Larry J. Echo Hawk
- 17 Nanon te Burabeti
Unimwaane Gary E. Stevenson
- 21 Ni karokoa Itingaun Itiua
Iroun Unimwaane Lynn G. Robbins
- 24 Ana Burabeti te Atua
Unimwaane Neil L. Andersen

Te Tetere ni Bwakantain te Kaonobong

- 28 Kamatoakiia ana Aobitia te Ekaretia Beretitenti Dallin H. Oaks
- 29 Ana Ribooti te Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia, 2017 Kevin R. Jergensen
- 30 Te Nimamannei ao te Nanorinano Unimwaane David A. Bednar
- 34 Teuana Riki te Bong Unimwaane Taylor G. Godoy
- 36 Ataeinnaine n te Mwakuri Bonnie L. Oscarson
- 39 Otenanti ni Kamaiu E na Uota te Ota Nakoirae Moan te Tamaraoa Unimwaane Taniela B. Wakolo
- 42 Te Reirei n te Mweenga—Te Tibwanga ae Tabu man Kakukurei Devin G. Durrant
- 46 Rongorongan te Utu ao te Mwakuri n te Tembora: Kabaebae ao Kamarurung Unimwaane Dale G. Renlund

Bootakin te Nakoanibonga ni Kabuta

- 50 Tera ae a Rai n Oota iai Kaain te Nakoanibonga n Tatahemaniia Douglas D. Holmes
- 54 Taeka ni Kaukuki Beretitenti Russell M. Nelson
- 55 Aia Kooram Unimwaane Unimwaane D. Todd Christofferson
- 58 Nooria! Ana Taanga ni Buaka te Uea Unimwaane Ronald A. Rasband
- 61 Kaungaan te Ibuobuoki Beretitenti Henry B. Eyring
- 65 Mwakan te Nakoanibonga Unimwaane Dallin H. Oaks
- 68 Mwakuri ni Ibuobuoki ma Mwaakan ao Ana Kariaia te Atua Beretitenti Russell M. Nelson

Te Tetere ni Ingabongin te Tabati

- 75 Anaa te Tamnei ae Raoiroi bwa Am Tia Kairi Unimwaane Larry R. Lawrence
- 78 Ma te Nano ae Ti Teuana Reyna I. Aburto

81 Te Tangira ae Itiak: Te Kanikina ni Koaua Irouia Ana Reirei ni Koaua lesu Kristo Unimwaane Massimo De Feo

83 Ma Ane e Nanomwaaka ni Karokoa te Toki, Bon Ngai Are e na Kamaiuaki Unimwaane Claudio D. Zivic

86 Bwa e Aonga ni Memena Tamneina Iroumi Beretitenti Henry B. Eyring

89 Bwai Aika Uarereke Man Aki Kangaanga Beretitenti Dallin H. Oaks

93 Te Kaotioti ibukin te Ekaretia, Te Kaotioti ibukin Maiura Beretitenti Russell M. Nelson

Te Tetere ni Bakantain te Tabati

- 97 Kristo te Uea E A Uti n te Bong Aei Unimwaane Gerrit W. Gong
- 98 A Taetae Anera ni Mwaakan te Tamnei ae Raoiroi Unimwaane Ulisses Soares
- 100 Mwakuri n Ibuobuoki Beretitenti Russell M. Nelson
- 101 "N Raoniia ao ni Kakorakoraiia" Unimwaane Jeffrey R. Holland
- 104 Ibuobuoki n aron are e karaopia te Tia Kamaiu Iroun B. Bingham
- 107 Nooria te Aomata! Unimwaane Dieter F. Uchtdorf
- 111 Bokin Baike Ti Karaoi bon Tabeakinaia Aomata Bitiobi Gérald Caussé
- 114 Katauraoi n Noora te Atua Unimwaane Quentin L. Cook
- 118 Ti na Bane ni Waaki Nako Beretitenti Russell M. Nelson
- 72 Mataniwi ni Kabuta ao Aobitia ni Kabuta n Ana Ekaretia lesu Kristo ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira
- 119 Ribooti iaon te Ware, 2017
- 120 Intekiti ibukin Karakinan te Maungatabu
- 121 Rongorongan te Ekaretia
- 137 Nakomai, Irirai—Ibukin te Bootaki n te Nakoanibonga ae te Merekitereka ao te Bootaki n Aine

Te ka 188 ni maungatabu ni kabuta n te ririki

Ingabongin te Kaonobong, Mati 31, 2018, Maungatabu ni Kabuta

Ae kairia: Beretitenti Henry B. Eyring.
Tataro ni Kaukuuki: Unimwaane Mervyn B. Arnold. Tataro ni Kainiin: Unimwaane W. Mark Bassett. Te Anene man te Tabaenako Kuaea; Mack Wilberg ao Ryan Murphy, tarekita; Andrew Unsworth ao Clay Christiansen, te aokan: "Sweet Is the Work," *Anene n Taromauri*, nambwa. 147; "Ti Karabwako te Atua, ibukin am Burabeti," *Anene n Taromauri*, nambwa. 19, arr. Wilberg; "We Listen to a Prophet's Voice," *Anene n Taromauri*, nambwa. 22, arr. Murphy; "Press Forward, Saints," *Anene n Taromauri*, nambwa. 81; "Tell Me the Stories of Jesus," *Aia Boki n Anene Ataei*, 57, arr. Murphy; "E Maiu Iesu," *Anene n Taromauri*, nambwa. 135, arr. Wilberg.

Bwakantaain te Kaonobong, Maati 31, 2018, te Tetere ni Kabuta

Ae Kairia: Unimwaane Dallin H. Oaks.
Tataro ni Kaukuuki: Unimwaane Mark A. Bragg. Tataro ni Kainiin: Unimwaane Peter F. Meurs. Te anene man te ikotaki ni kuaea man te intitute n taekan te aro i Salt Lake City, Utah; Marshall McDonald ao Richard Decker, tarekita; Linda Margetts and Bonnie Goodliffe, te aokan: "Come, Listen to a Prophet's Voice," *Hymns*, nambwa. 21, arr. Matthews ao Goodliffe; "Where Can I Turn for Peace?" *Anene n Taromauri*, 129, arr. McDonald ao Parker; "Choose the Right," *Anene n Taromauri*, nambwa. 239; medley, arr. McDonald: "As Zion's Youth in Latter Days," *Anene n Taromauri*, nambwa. 256, ao "The Iron Rod," *Anene n Taromauri*, nambwa. 274; "N na Nako n Are Ko Bon Tuangai," *Anene n Taromauri*, nambwa. 270, arr. Wilberg.

Tairikin te Kaonobong, Maati 31, 2018, Te Tetere ni Kabuta n te Nakoaibonga

Ae Kairia: Beretitenti Henry B. Eyring.
Tataro ni Kaukuuki: M. Joseph Brough.
Tataro ni Kainiin: Unimwaane K. Brett Nattress. Te anene man ana kuaea te nakoanibonga mai Brigham Young University–Idaho; Randall Kempton, Paul Busselberg, ao David Lozano-Torres, tarekita; Brian Mathias ao Andrew Unsworth, aokan: "Ai Mataara Nanoia Aika Raraoi," *Anene n Taromauri*, nambwa. 85, arr. Busselberg, pub. ioun Sharpe Music Press; "Father in Heaven," *Anene n*

Taromauri, nambwa. 133, arr. Busselberg, pub. ioun Sharpe Music Press; "Praise to the Lord, the Almighty," *Anene n Taromauri*, nambwa. 72; "Rise Up, O Men of God," *Anene n Taromauri*, nambwa. 324.

Ingabongin te Tabati: Eberi 1, 2018, Te Tetere ni Kabuta

Ae Kairia: Beretitenti Russell M. Nelson.
Tataro ni Kaukuuki: Unimwaane S. Mark Palmer. Tataro ni Kainiin: Unimwaane Joaquin E. Costa. Te anene man te Tabaenako Kuaea; Mack Wilberg, tarekita; Clay Christiansen ao Richard Elliott, aokan: "On This Day of Joy and Gladness," *Anene n Taromauri*, nambwa. 64; "Christ the Lord Is Risen Today," *Anene n Taromauri*, nambwa. 200, arr. Wilberg; "He Sent His Son," *Aia Boki n Anene Ataei*, 34–35, arr. Hoffheins; "Rejoice, the Lord Is King!" *Anene n Taromauri*, nambwa. 66; E a Ut!" *Anene n Taromauri*, nambwa. 199, arr. Wilberg, pub. ioun Oxford University Press.

Bwakantaain te Tabati, Eberi 1, 2018, Te Tetere ni Kabuta

Ae Kairia: Beretitenti Dallin H. Oaks.
Tataro ni Kaukuuki: Unimwaane Weatherford T. Clayton. Tataro ni Kainiin Unimwaane Valeri V. Cordón. Te anene man te Tabaenako Kuaea; Mack Wilberg ao Ryan Murphy, tarekita; Richard Elliott ao Brian Mathias, aokan: "Brightly Beams Our Father's Mercy," *Anene n Taromauri*,

nambwa. 335, arr. Murphy; "Dear to the Heart of the Shepherd," *Anene n Taromauri*, nambwa. 221, arr. Wilberg; "Te Tia Kamaiua Iteraera," *Anene n Taromauri*, no. 6; "Love One Another," *Anene n Taromauri*, nambwa. 308, arr. Wilberg; "Ti na Waaki Nako" *Anene n Taromauri*, nambwa. 243, arr. Elliott, pub. ioun Jackman.

A Tauraoi Maroro ibukin te Maungatabu

Ni Karekei maroro ibukin te maungatabu ni kabuta n te aonraain inanon taetae aika mwaiti, nakon conference.lds.org ao rinea te taetae. A tauraoi naba maroro iaon te Gospel Library mobile app. N ae kabuta inanon onoua te wiiki imwiin te maungatabu ni kabuta, te witeo n te Taetae n I Matang ao te rawebwana ni buoka aron te ongoraa a tauraoi n te tienta n tibwatibwa. Te rongorongo iaon te maungatabu ni kabuta n teina ae kona n uki ibukiia membwa akea aki toamau e tauraoi n disability.lds.org.

Iaon Tinanikuna

Mai moa: Tamnei ioun Leslie Nilsson.
Mai buki: Tamnei ioun Cody Bell.

Tamnein te Maungatabu

Tamnei i Salt Lake City a raweaki ioun Cody Bell, Janae Bingham, Mason Coberly, Randy Collier, Weston Colton, Alessandra DeAgostini, Ashlee Larson, Brian Nicholson, Leslie Nilsson, Matt Reier, Christina Smith, Dave Ward, ao Mark Weinberg.

MEEI 2018 UAORIUM 21 NAMBWA 3

RIAONA 14751 859

Ana Maekatiin ibukin te Aonaaba Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itaki ni Boong Aika Kaitira ae koreaki n te taetae ni Kiribati

Te Moan Beretitentii: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

Te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman:

M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses Soares

Etaeta: Hugo E. Martinez

Tia Ibuobuoki n Eteta: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Taan Ibuobuoki: Brian K. Ashton, Bonnie H. Cordon, LeGrand R. Curtis Jr., Edward Dube, Sharon Eubank, Donald L. Hallstrom, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopischke

Manatia n Tarekita: Richard I. Heaton

Tarekita n Ware: Allan R. Loyborg

Manatia ni Bitiniti: Garff Cannon

Manatia n Eteta: Adam C. Olson

Kauoman ni Manatia n Eteta: Ryan Carr

Kauoman n Tia Ibuobuoki ni Boreeti: Francisca Olson

Koroboki ao te Tiim n Tiriibure: Maryssa Dennis, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdoch, Sally Johnson Odekirik, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Chaklein Wardleigh, Marissa Widdison

Manatia n Tarekita ni Korobanna: J. Scott Knudsen

Tarekita ni Korobanna: Tadd R. Peterson

Tiim ni Korobanna: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Emily Cheiko Remington, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Intellectual Property Coordinator: Collette Nebeker Aune

Manatia ni Karaobwai: Jane Ann Peters

Tiim ni Karaobwai: Ira Glen Adair, Kevin Banks, Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gigi, Ginny J. Nilson, Derek Richardson

Imwaain te Marooro: Joshua Dennis, Ammon Harris

Tarekita ni Boreeti: Steven T. Lewis

Tarekita n Tibwatibwa: Troy R. Barker

Ibukin kabwakamwane ao boon taian Maekatiin i tinanikun Amerika na Kanata, teka kabanea ni iteraniba n ana tabo te rongorongo ke kawara ana tabo n tibwatibwa am Ekaretia i aon abam. Ma tiaki ti ngai ma ibukin titiraki ni kaeti ma Boon te Maekatiin i aon Kiribati, kawara, tareboon ke koroboki nakon Biromina Toromoni Tareboon (Taraava) (686) 21-602 Baeketi (Fax): (686) 22-462, Atureti: P.O. Box 278 Bikeneibeu, Tarawa, Kiribati. Te mwane a e na kakabwakaiki ibukin boon te maeakatiin bon 50 te tiani n (teuana te kaobi).

Kanakai bwwai aika a na boretiaki ao titiraki nakon aonrain n te liahona.Ids.org; ni meerinna nakon la Lihona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; ke i-meeri nakon: liahona@ldschurch.org.

Te Riaona (nanon te taeka aei n ana Boki Moomon te "kambwati" ke te "tia kaota te kawai") e boretiaki te Maeketiin n te Aonaoba n te taetae n Aitiran, Aitiranika, Angkare, Armenia, Arobania, Baorokaeria, Bitii, Birnra, Bislama, Booran, Botukare, Buranti, Engiran, Erittonia, Greek, Intoniti, Itare, Kamboria, Kiribati, Korea, Korotian, Kuebuano, Malagasy, Matiaria, Mongolian, Naetaraen, Noueui, Rativia, Rituna, Roumania, Rutia, Swahili, Taai, Taiti, Takaroko, Tamo, Tenimwike, Tiabaaan, Tiana, Tiaman, Tibeen, Tieko, Tiwerenia (Slovenia), Twitten, Tonga, Ukuirenia, Urdu, ao Vieterema. (E kakaoorko tain talan taetae nako.)

© 2018 man Intellectual Reserve Inc., A Kawakinaki inaomata ni Kabane And Ekaretia Iesu Kristo ibukiia aika Itaki ni Boong aika Kaitira. E boretiaki te us.A.U.S.A.

To Kariaia ibukin anaan te Rongorongo: Man ae kamataktaki Iki, bwa anne e kaewei bwaii man te Riaona ibukin kabonganbaa irouna, ma man aki karekemwane iai (ni iotaki ma wewente n te Ekaretia). Te karaiakaki e kona n anaki. Tamnei ibukin Bwaii n reirei aki kona ni kaobiaki ngkana iai totoko aika kaotaki ni banna ni korotamnei. Titiraki ibukin te karaiia a ria n kanakaoiki nakon te Intellectual Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; email: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

May 2018 Vol. 21 No. 3 (USPS 311-480) LIAHONA Kiribati, (ISSN 1096-5130), is published six times a year (January, April, May, July, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150, USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2).

NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Intekiti ibukiia Taan Taetae

Aburto, Reyna I., 78
Andersen, Neil L., 24
Ballard, M. Russell, 9
Bednar, David A., 30
Bingham, Jean B., 104
Causse, Gérald, 111
Christofferson, D. Todd, 55
Cook, Quentin L., 114
De Feo, Massimo, 81
Durrant, Devin G., 42
Echo Hawk, Larry J., 15
Eyring, Henry B., 6, 61, 86
Godoy, Taylor G., 34
Gong, Gerrit W., 97
Holland, Jeffrey R., 101
Holmes, Douglas D., 50
Jergensen, Kevin R., 29
Nelson, Russell M., 54, 68, 93, 100, 118
Oaks, Dallin H., 28, 65, 89
Oscarson, Bonnie L., 36
Rasband, Ronald A., 58
Renlund, Dale G., 46
Robbins, Lynn G., 21
Soares, Ulisses, 98
Stevenson, Gary E., 17
Taylor, Brian K., 12
Uchtdorf, Dieter F., 107
Wakolo, Taniela B., 39
Wilson, Larry Y., 75
Zivic, Claudio D., 83

Intekiti ibukin Atuuun Rongorongo

Ana Boki Moomon, 12
Anga karea, 34
Anga reirei, 17, 42, 50
Arona mairoun te Atua, 12, 30
Ataei, 12, 42
Babaire ni kamaiu, 34, 81
Berita aika Tabu, 39, 83, 97, 111, 118
Bootaki n Aine, 100, 104
Bootaki n Taromauri, 6, 17, 24, 93
Bootakin te Ekaretia, 17, 58, 101
Burabeti, 9, 17, 24, 30, 97, 98
Iesu Kristo, 9, 12, 15, 21, 24, 30, 34, 39, 75, 78, 81, 83, 86, 89, 93, 97, 98, 104, 107, 111
Iotebwa Timiti, 12, 39, 86, 93, 97
Irirakin te Burabeti, 17, 24, 58, 98
Itita, 93, 97, 107
Kabwarabure, 15, 21, 81
Kainikatonga, 30
Kairake, 104
Kairake n Ataeinimwane, 36
Kairake n Ataeinnaine, 36, 100
Kamatebwaiian booki aika a tabu, 12, 42, 83
Katabeaki, 36, 114
Katiteuanaaki, 58, 78, 114
Kimwareirei, 34
Kooram n te nakoanibonga, 54, 55, 58, 61, 104
Maungatabu ni Kabuta, 118
Moan Beretitentii, 17, 93
Mwakuri n Ibuobuoki, 9, 36, 54, 55, 61, 65, 68, 78, 81, 101, 104
Mwakuri ni mitinare, 114
Mwakuri n te tembora, 36, 46, 114, 118
Mweenga, 42, 111
Nakoanibonga ae te
Merekiteraka, 55, 58, 65
Nakoanikaro, 65

Nakoa n te Ekaretia, 65, 93

Nakoantina, 12
Nanorinano, 30, 86
Nimamannei, 30
N riki bwa ana reirei lesu, 36, 81, 104, 107, 111, 118
Ontogaeka, 24, 83, 86, 89
Otenanti, 39, 46, 50, 97, 114, 118
Rairannano, 21, 24, 50, 75, 83, 89, 107
Reirei, 54, 55, 58, 61, 68, 78, 86, 100, 101, 104, 111
Rongorongan te utu, 36, 46, 114
Tangira ae Kororaoi, 61
Tataro, 42, 75, 78, 83, 86, 93
Te Akoi, 21
Te Atua te Tama, 12, 78, 81
Teimatoa, 83
Te Kaaitara, 107
Te kakawari n reirei, 100, 101
Te Kaotioti, 75, 93
Te Katauraoi, 114
Te Kokoaua, 114
Te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, 17, 93
Te kororaoi, 65, 75
Te Mangauti, 89, 97, 107
Te mate, 107
Tembora, 97
Te Mwakuri ni Kamaiu, 12, 15, 34, 39, 50, 81, 93, 97, 107
Te Mwakuri ni Kamaiu, 46
Te Nakoanibonga, 65, 68, 100
Te Nakoanibonga ae te Aaron, 50
Te Onimaki, 9, 24, 50, 86, 98, 118
Te Tabati, 9
Te Tamnei ae Raoiroi, 75, 86, 93, 98
Te Tangira, 54, 78, 81, 86, 100, 101, 104
Te Toa, 9, 21, 39, 83
Te Utu, 42, 65
Tokanikai, 21

Baika a rine tarakiia n te ka 188 ni Maungatabu ni Kabuta n te Ririki

Te maungatabu aei e kakaongora ni bukina aika mwaiti, n raonaki ma manga katean kooram n te Nakoanibonga ae te Merekiterka ao moan waakinan te tai ae boou n ibuobuoki. Ma te bwai ae e korakora te kantanning iai bon ara tai n tatabemaniira nako ni kamatoa Beretitenti Russell M. Nelson bwa ngaia te ka 17 ni Beretitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira.

Bootaki n Taromauri

Ngke ti tei ao ni kamatoa te burabeti ae boou ao te Beretitenti, ara kateibai a aki warekaki iroun te tia kawakin rongorongo; a koreaki mwiia i karawa bwa te berita ma te Atua.

Ni kabuta te mangatabu, ti noora te kakoaua bwa aio ana Ekaretia te Tia Kamaiu, ae kairaki Irouna rina-noia Ana toro. Ti kakoaua te nakoa ni burabeti ae maiu bwa e irekereke ma ngaira n tatabemaniira nako—n aki tei imarenara ma te Tia Kamaiu ma e tei irarikira ni kaota te kawai nakon te Tia Kamaiu. Ti taneiai ma te tai ni karekea “te kakoaua ae onoti bwa wetean Beretitenti Nelson bon

mairoun te Atua” ao angkaan “maiura nakon te Uea Iesu Kristo [man] te kakaungo nakoia ake E kanakomaia” (taraa Unimwaane Neil L. Andersen n iteraniba 26).

- Ko kona n reiakina riki ae mwaiti n rongorongan Beretitenti Nelson n te iteraniba 16-te raka n iteraniba ae onoti n raonaki ma Meei 2018 *Ensign* ao te Riaona.

Kamatoakiia Taan Kairiiri aika Boou

N reitaki ma kamatoaakin Beretitenti Nelson, ti kamatoaia te mwaiti ae riaon riki 70 taan kairiiri aika boou.

- Kakaei rinanin araia naake a kamatoaaki, n raoanki ma Itingaun n Aono aika boou, n iteraniba 6–8, 28–29.
- Wareka rongorongoia ae kimototo taan kairiiri aika boou ane moanaki n iteraniba 121.

Bitaki nakon Kooram ao

Mwakuri n Ibuobuoki

E ngae ngke e tararuaki irouia burabeti, taian bitaki a katanoataaki n tain te maungatabu “bon taian katoto ibukin te kaotioti [mairoun te Atua] are e kaira te Ekaretia aei man te moan,”

e taku Unimwaane Jeffrey R. Holland (taraa iteraniba 101).

- Wareki kaetieti aikai iaon manga katean taian kooram mairoun Beretitenti Nelson, Unimwaane D. Todd Christofferson, ao Unimwaane Ronald A. Rasband, ae moanaki man iteraniba 54.
- Wareki kaetieti iaon te mwakuri n ibuobuoki mairoun Beretitenti Nelson, Unimwaane Holland, ao Titita Jean B. Bingham, e moanaki man iteraniba 100.
- Kakaei riki rongorongo ibukin bitaki aikai ao bwaai n ibuobuoki ibukin kaetieti n te tiektion ae boou n iteraniba 132–33.

Rakan riki Tembora

N karin “ara rongorongo nakon te aonaaba” bwa “ti kaoia ni kabane natin te Atua n iteranrabuna aika uoua bwa a na nakon aia Tia Kamaiu, ni karekei kakabwaia n te tembora ae tabu, ni karekea te kimwareirei ae teimatoa, ao n tau ibukin te maiu ae akeia tokina,” E katanoatai itiua tembora aika boou Beretitenti Nelson.

- Kakaea bwa a tei iaara itiua tembora aika boou, n iteraniba 133. ■

Te Tetere ni Ingabongin te Kaonobong | Maati 31, 2018

E Warekaki iroun Beretitenti Henry B. Eyring

Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii

Bootaki ae Tabu

Tariu ao mwaaneu, Beretitenti Nelson e tua bwa N na kaira waa-kinan te bootaki ae tabu n te tai ae ti bootaki iai n te bong aei.

Aio te tai ae moan te kakawaki irouia kaain Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ni kabuta te aonaaba.

Man Okitoba 10 1880, ngke e kamatoaki John Taylor n oneamwin Brigham Young bwa te burabeti, te tia mamata, ao te tia karekei kaotioti ao te Beretitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, inanon taai akanne ao e a tia ni katauraoaki bwa ai bon waakin aron te bootaki ae tabu n rabwatan te Ekaretia ni kaota bwanaan te Ekaretia.

Ti na rinerine n te kooram ao te kurubu. N te tabo are kam mena iai, kam butimwaeaki bwa kam na tei ngkana kam tuangaki ao kaotia ni katean baimi bwa kam rineia ni kamatoia naake a uotakirake araia. Kam na tii rinerine ngkana kam tuangaki bwa kam na teirake.

Mataniwi ni Kabuta ake a tararua te Tabaenako ao te Tabo ni Bootaki n te Tembora Tikuea a na taraa aron te rinerine n tabo ni kateitei akanne. N taian titeiki tienta, kaain te beretitentii n te titeiki ae a na tararua te rinerine. Ngkana iai ae e anga ana rinerine n totoko, a na riai n reitaki ma aia Beretitenti n te titeiki n aia tabo nako.

Ti nang waaki ngkai. Uringnga, taiaoka n tei ao rinerine tii ngkana kam tuangaki.

Ti bubutia kaaín te Moan Beretitentii bwa a taiaoka n teirake.

E tabekakirake bwa ti na kamatoa Russell Marion Nelson bwa te burabeti, te tia mamata, ao te tia karekei kaotioti ao te Beretitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika a Itiaki ni Boong aika Kaitira.

Ibukiia kaain te Moan Beretitentii ngkana kam kariaia, taiaoka kaotia.

E tabekakirake bwa te Moan Beretitentii a kamatoa Dallin Harris Oaks bwa te Moan Kauntira ao Henry

Bennion Eyring bwa te Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii n te Ekarecia.

Naake kaain te Moan Beretitentii ngkana kam kariaia kaotia.

E tabekakirake bwa te Moan Beretitentii a kamatoa Dallin Harris Oaks bwa te Beretitenti n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman ao Malvin Russell Ballard bwa te Bonomwi ni Beretitenti n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.

Kaain te Moan Beretitentii ngkana kam kariaia kaotia.

E tabekakirake bwa te Moan Beretitentii a kamatoaia kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman: M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A.

Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit Walter Gong, ao Ulisses Soares.

Kaain te Moan Beretitentii, taiaoka kaotia.

E tabekakirake bwa te Moan Beretitentii a kamatoaia kauntira n te Moan Beretitentii ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman bwa burabeti, taan mamata, ao taan karekei kaotioti.

Kaain te Moan Beretitentii a taiaoka ni kaotia.

Te Moan Beretitentii a kona ngkai n tekateka.

Ti kaoia Unimwaane Gong ao Unimwaane Soares bwa a waerake

nakon aia tabo ma te Kooram n te Tengaun ma Uoman.

Kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, ni ikotaki ma Unimwaane Gong ao Unimwaane Soares, a taiaoka n teirake.

E tabekakirake bwa te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman a kamatoa Russell Marion Nelson bwa te burabeti, te tia mamata, ao te tia karekei kaotioti ao te Beretitenti n Ana Ekarecia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ni ikotaki ma ana kauntira ao kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n aron are e uotakirake ao ni karao-aki te rinerine iaona irouia te Moan Beretitentii.

Kaain te Kooram n Abotoro n te

Tengaun ma Uoman a kariaia, taiaoka kaotia.

Kam kona n tekateka.

Ti bubutia Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun ao kaain te Bitiobiriki n Tararua bwa a taiaoka n teirake.

E tabekakirake bwa ni kabane Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun ao kaain te Bitioburiki n Taraua a kamatoa Russell Marion Nelson bwa te burabeti, te tia mamata, ao te tia karekei kaotioti ao te Berentitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ni ikotaki ma ana kauntira ao kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n aron are e uotakirake ao ni karaoaki te rinerine iaona iroun te Moan Berentitentii.

Ni kabane Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun ao kaain te Bitiobiriki n Tararua ake a kariaia, taiaoka kaotia.

Kam kona n tekateka.

Ti bubutia te koraki aikai bwa a taiaoka n teirake n te tabo are kam mena iai ni kabuta te aonaaba: ni kabane te Itingaun n te Aono, tamanuea ake a katabuaki, ibonga aika rieta, ao unimwaane.

E tabekakirake bwa Russell Marion Nelson e kamatoaki bwa te burabeti, te tia mamata, ao tia karekei kaotioti ao te Berentitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong

aika Kaitira, ni ikotaki ma ana kauntira ao kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n aron are e uotakirake ao ni karaoaki te rinerine iaona.

Ni kabane ake a boutokaia, taiaoka kaotia.

Naake a totokoia kaotia.

Taiaoka tekateka.

Ni kabane kaain te Bootaki n Aine—bon, ni kabane aine ake 18 aia ririki ao ni waerake—taiaoka teirake.

E tabekakirake bwa Russell Marion Nelson e a kamatoaki bwa te burabeti, te tia mamata, te tia karekei kaotioti ao te Berentitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ni ikotaki ma ana kauntira ao kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n aron are e a tia n uotakirake ao ni karaoaki te rinerine iaona.

Ake a kariaia, taiaoka kaotia ni kateani baimi.

Iai ane totokoia kaotia naba.

Kam kona n tekateka.

Ni kabane ake iai irouwia te Nakoanibonga ae te Aaron—aihai ibonga ake a tia ni katabuaki, tia reirei, ao riikan—taiaoka teirake.

E tabekakirake bwa Russell Marion Nelson e kamatoaki bwa te burabeti, te tia mamata, ao te tia karekei kaotioti ao te Berentitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong

ni Boong aika Kaitira, ni ikotaki ma ana kauntira ao kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n aron are e a tia n uotakirake ao ni karaoaki te rinerine iaona.

Ake a kariaia a kona ni kaotia n te kateibai.

Iai ane totokoia kaotia naba.

Kam kona n tekateka.

A kona ataeinaine ake aia ririki imarenan 12 nakon 18 bwa a taiaoka n teirake.

E tabekakirake bwa Russell Marion Nelson e na kamatoaki bwa te burabeti, te tia mamata, te tia karekei kaotioti ao te Berentitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ni ikotaki ma ana kauntira ao kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n aron are e a tia n uotakirake ao ni karaoaki te rinerine iaona.

Ake a kariaia a kona ni kaotia n te kateibai.

Iai ane totokoia kaotia naba.

Kam kona n tekateka.

Ngkai ti bubutia kaain te ekaretia ni kabane, n te tabo ake kam mena iai, ni ikotaki ma ake a tia n teirake, n taiaoka teirake.

E tabekakirake bwa Russell Marion Nelson e kamatoaki bwa te burabeti, te tia mamata, te tia karekei kaotioti ao te Berentitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ni ikotaki ma ana kauntira ao kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n aron are e a tia ni uotakirake ao ni karaoaki te rinerine iaona.

Ake a kariaia a kona ni kaotia n te kateibai.

Iai ane totokoia kaotia naba.

Ake a kariaia, taiaoka ni kaotia ni katean baimi.

Kam batu n raba, tariu ao mwaaneu ibukin ami tangira ao ami boutoka. ■

Iroun Beretitenti M. Russell Ballard

Beretitenti ni Bonomwi n te Kooram n Abotoro
n te Tengaun ma Uoman

Bwaintangira aika Onoti mairoun te Atua

*E kona te maiu ni kaonaki ma te kimwareirei, te kukurei, te kantaninga,
ao te tangira ngkana ti kamwakura teutana te onimaki ae koaua
inanon Kristo.*

Tariu ao mwaaneu, ti a bon tibwa
tia n ira te bootaki n taromauri,
te mwakuri are e kona n uringaki
rikaaki nakon te Baibara ngke tibun
Iteraera ake ngkoa a ikotaki bwa a na
namakina rokon te Uea ao ni bukamauri
Ana kakabwaia.¹ Iai tibwangara ni
mai n te tai ngke e a manga kaokaki
te mwakuri aei are ngkoa rinanor te
burabeti Iotebwa Timiti.² I kaumaki
ngkami bwa kam na korei baike kam
namakin inanon ami tienoo ni kaineti
ma te tai ae moan te tabu ae kam iria.

N te tai ae nako, ti kaboo nakon
ara burabeti ae tangiraki, Beretitenti
Thomas S. Monson. E ngae ngke ti
bane n tangiria, ti kakaitau bwa e a tia
te Uea ni wetea te burabeti ae boou,
Beretitenti Russell M. Nelson, bwa e
na tararua Ana Ekaretia. N te kawai
ae barongaaki raoi ti moana ngkai te
mwakoro ae boou n rongorongan ara
Ekaretia. Aei bon ana bwaintangira ae
rangi ni kakaawaki te Atua.

Ngkai ti kamatoa Beretitenti Nelson
man ara kateibai, ti tei bwa taan kakoaua
imatan te Atua ao n ataia bwa boni
ngaia are e na oneamwiin Beretitenti
Monson. Ma ara kateibai, ti berita bwa

ti na ongo n ana taeka ngkai e karekei
ana kaetieti te Uea.

E taku te Uea:

“Kam na ongo nakon ana [e kano-
naaki te Beretitenti n te Ekaretia] taeka
ma tua ni kabane ake e na anga nakomi
n te tai are e karekei . . . ;

“Bwa ana taeka kam na karekei,
n aron ae bon man oin wiiu, ma te
taotaonakin nano ao te onimaki ni
kabanea.”³

I kiniaa ara burabeti-beretitenti ae
boou inanon 60 te ririki. I beku ma

ngaia n te Kooram n Abotoro n te
Tengaun ma Uoman ibukin 33 te ririki,
ao Ngai te tia kakoaua bwa bain te
Uea e a tia ni katauraoia n riki bwa ara
abotoro n tararua ao te burabeti n anga
kiingin te nakoanibonga ae tabu iaon
te aonaaba. Au kantaninga bwa ngaira
n tatabemaniira ti kamatoa n ae bwanin
ao ana kauntira ao n irii aia kaetieti. Ti
butimwaaia naba Unimwaane Gong
ao Unimwaane Soares bwa kaain te
Kooram n te Tengaun ma Uoman.

Imwiin Mangautin Iesu, te tai are ti
bukamarua n te Itita n te wiikente ae
mimitong aei, E kaoti nakoia Ana reirei
ao te taku, “E na mena te rau irouumi:
*I kanakoingkami n ai aron Tamau
ngke E kanakomaiai.*⁴ Taraa te mwa-
kuri ni mwaneka aika uoua—te Atua e
kanakomaia Natina. Te Nati e kanakomaia
Ana toro—mwaane ao aine—ni
katiai Aia mwakuri.

Ti riai n aki miimi n ataia bwa aomata
aikanne a weteaki bwa a na karaoa
ana mwakuri te Uea ao bon aomata
aika aki tau. Karaki inanon te Baibara
a kaota rongorongoia mwaane ao aine
ake a weteaki iroun te Atua bwa a na
katiaa te mwakuri ae kakannato—natin
Tamara are i Karawa mwaane ao aine
aika raoiroi a weteaki bwa a na beku ni

mwikoaoia inanon te Ekaretia, ni kataia ni karaoa aia kabanea n tamaroa, ma akea mai buakoia ae kororaoi. E koaua naba aei ibukira.

Anganakira koauan mamaarara n aomata ao kabwakara, ti na kanga ni waaki nako ni boutokaira ao ni kamatoaira imarenara n tatabemaniira? E moanaki ma te onimaki—te onimaki ae koaua, ma nanom raoi iroun te Uea Iesu Kristo. Te onimaki iroun te Tia Kamaiu bon te mon tua n reirein ana euangkerio Iesu Kristo.

Tabeua te ririki n nako I kawara te Aba ae Tabu. Ngkai ti buti irarikin te aroka ae te mwakeke, te tarekita i BYU Ierutarem Tienta e titiraki ngkana I a tia n noora atin te mwakeke. I bon tuai, ngaia are ti a tei. E kaota nakoit atin te aroka ae te mwakeke. A rangin kamii-m bwa a uarereke.

Ngkanne I uringa ana reirei Iesu: "Ba e koaua ae I a tuangkami ba ngkana iai ami onimaki n ai aron uan te makeke, ao ngkana kam kangai nakon te maunga anne, Mae ngkoe, nako ikekei; ao e boni máe; ao bon akea te bái teuana ae kam aki kona."⁵

Ngkana iai ara onimaki n aron uaan te mwakeke, e kona te Uea ni buokiira ni katoki kataaki n te bwarannano ao ara nanououa n ara beku aika imwaai-ra ngkai ti beku ma natin te Atua, n raonaki ma kaain ara utu, ao naake a tuai kaaina te Ekaretia.

Tariu ao mwaaneu, e kona te maiu ni kaonaki ma te kimwareirei, te kukurei, te kantaninga, ao te tangira ngkana ti kamwakura teutana te onimaki ae koaua inanon Kristo—te onimaki ae ai aron uaan te mwakeke.

Unimwaane George A. Smith e uring tabeua taeka n reirei ake e anganaki iroun te Burabeti Iotebwa Timiti: "E tuangai I riai n aki bwarannano, ni kaangaanga ake I rinanona. Ngkana I inako n te kinono i Nova Scotia ao te Rocky Mountain ni kabane are a toka iaou, I riai n aki bwarannano ma N na teimatoa, ni kamwakura au onimaki, ao ni kateimatoa te ninikoria ao I riai n tokanikai ni kaitarai kariiri n te kabanea n tai."⁶

Ti riai n uringa ana kabwarabwara Bauro: "I bon konai bái ni kabane iro-un Teuare e kakorakorai."⁷ Ataakin aei bon teuana te bwaintangira ae kakaawaki mairoun te Atua.

N raonakin bwaintangira aika I a tia n taekin, a rangi ni mwaiti riki. Te bwaintangira ibukin te bong ae te Tabati, te toa, buokakiia tabeman, ao ana bwaintangira te Atua ae akea kabtauana ibukin ara Tia Kamaiu.

Mwaakan te bong ae te Tabati bon te bwai are ti na rinanona n te taromauri ao n te mweenga e bon kakukurei, e kakimwareirei, ao n namakinan Tamnein te Uea n akea te katabetabeaki.

Angiina a kariaia ni kabanei maiuia n aonraain ma bwaai aika timwaati—taian tikuriin aika a kaotai mataia n te ngaina ao te bong ao bwain ongora inanon taningaia are a buraokina bwanaan te Tamnei ae maraara man rau. Ngkana ti aki karekea ara tai ni kanakoi bwain taningara ni kakauongo, ti na bae ni kabuui ara tai n ongo bwanaana are e taku, "Tei moa, ao kam na atai ba te Atua Ngai."⁸ Ngkai, bon akea kariuan te kareketai ni birimwakaan rabakau aika boou ake a kairaki mairoun te Uea, ma ti riai ni wanawana n aron kabonganakiia. Uringnga, te bwaintangira ibukin te bong ae te Tabati.

Te kakabwaia ni karekean te toa n te bootaki n toa tiaki karaaoan te mwakuri n te aro ae e taneiai te aba iai ke te bwai ae ti karoia. Bon tii 70 te miniti ni bwaninin te wiiki ngke ti kona n toki ao ni karekea riki te rau, te kimwarerei, ao te kukurei inanon maiuia.

Kanakin te toa ao kabouan ara berita bon te kanikina mairoura nakon te Uea bwa ti uriringnga n taainako. Ana Mwakuri ni Kamaiu bon ana bwaintaninga n aksi te Atua.

Te tibwanga n taromauri nakoia natin te Tama are i Karawa bon te tai n iriira ana katoto Natina ae Tangiraki ni beku i bon imarenara.

Tabeua taai n taromauri a bon riai—inanon ara utu, nakoara n ara Ekaretia, ao ti na iriiri bootaki n taromauri n te kaawa.

Kaain te Ekaretia—mwaane ao aine—a riai n aki rawa, ngkana a tangiria, ni kan rineaki nakon tabeua ana rinan nakoa te tautaeka n taabo ake a mena iai. Kaotan ara iango n te bong aei ao ae kakawaki inanon ara reirei, ara kaawa, ao abara. Ike e mena iai ana tautaeka te botanaomata, bon ara beku ngaira kaain te aro ni rinerine ibukiia mwaane ao aine ake a karineaki ake a tauraoi ni beku.

Mwaitin taai ni beku aika bon riai—n akea te katabeaki—ao n roko ngkai ti karoko irouia tabeman ake ti kaitibo ma ngaiia ni mwanangara ni maiura aei. Uringa Iesu ngke e reireina te rooia bwa ti riai n tangira te Atua ao raoraora n ai arora ni kabonganaan te Itamaria ae raoiroi bwa te katoto.⁹

Te ibuobuoki e karekeia te tai are ti na oota iai ni maiun ao ana mwakuri Kristo. E roko bwa e na beku, n aron are e reireiaki ni koroboki aika tabu, “n ai aron naba Natin te Aomata ngkae E aki nako mai ba e na tauronria aomata, ma E roko ba e na toro irouia aomata, ao ba e na anga maiuna ba unoria aomata aika bat.”¹⁰

E bae n anga ana kabwarabwara Betero ae tamara ibukin ana mwakuri te Tia Kamaiu inanon nimaua te taeka ngke e kaineti nakon Iesu, “are nakonako ni karaoa ae raoiroi.”¹¹

Te Uea Iesu Kristo bon ara bwaintangira ae onoti mai buakon ana bwaintangira ni kabane te Atua. “E taku Iesu . . . , Boni Ngai te kawai, ao te koaua, ao te maiu: akea ane nako n te Tama, ba ti i Rou.”¹²

Nibwaai e kunea kakawakin ara Tia Kamaiu ngke e kabwarabwara, “Ao ti kaakarabakauakina Kristo, ao ti kimwareirei iron Kristo, ao ti tataekina Kristo, ao ti taetae ni burabeti ibukin Kristo, ao ti koroi kanoan ara taetae ni burabeti bwa antai ake a na Kawaria ibukin kamaunan aia bure.”¹³ Ti riai ni kateimatoa Kristo bwa boton maiura n taainako ao n taabo nako.

Ti riai n uringnga bwa bon arana are e kaoti iaon ara tabo n taromauri; ti bwabetitoaki n arana; ao ti kamatoaaki, katabuaki, entaaunaki, ao ni kabaеaki n te mare n Arana. Ti kana te toa ao ni berita bwa ti na katoka arana iaora—ao n riki bwa Kiritian ni koaua. N te kabane, ti butiaki n te tataro n toa “n aki toki n ururingnga.”¹⁴

Ngkai ti katauraoi ibukin Tabatin te Itita ningabong, ti na uringnga bwa e kakannato Kristo. Boni Ngaia te Tia Moti ae raoiroi, te tia Tei Imarenara ae kakaonimaki, te Tia Kabooira ae kakabwaiaaki, te tia Kawakin Tibu ae Raoiroi, te Mesia ae beritanaki, te Rao ae Koaua, ao a mwaiti, ake iaona riki. Bon te bwaintangira ni koaua ae kakaawaki nakoira mairoun Tamara.

N arora n riki kanga ana reirei, a mwaiti ara bubuti, tabeaiangara, ao mwiokoara. E ngae n anne, tabeua waaki ni kakukurei a riai n taainako n riki bwa aan kainakin te Ekaretia. “Mangaia are,” e tua te Uea “bwaina te kakaonimaki; teei n te nakoa are I a tia n anganiko; *buokiia* ake a mamaara, *tabeki* rake baai ake a tine, ao ni *kakorakorai* bubuaniwae aika aki konamaki.”¹⁵

Aei ana mwakuri te Ekaretia! Aei bon te aro ni kiritian ae itiaki! Aei te euangkerio ni koaua n te namakin ngkai ti buokiia, n tabekiia rake, ao ni kakorakoraiia naake a kainnano n te tamnei ao n te rabwata! Karaoakina e tangiriira bwa ti na kawariia ao ni buokiia,¹⁶ bwa aia kakoaua n aia onimaki iron te Tama are i Karawa ao Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni Kamaiu a na kamatoaaki raoi inanoia.

E bia te Uea buokiira ao ni kakabwaiaira ni kakawakin ara bwaintangira aika mwaiti aika onoti mairoun te Atua, n raonaki ma kainakin Ana Ekaretia are e kaokaki. I tataro bwa ti na kaonaki ma te tangira ibukiia natin te Tama are i Karawa ao ni kona n noori kainnanoia ao n tauraoi ni kae-kai aia titiraki ao tabeaiangai ibukin te euangkerio ae itiaki ao kawai n akoi ake a na karikirakea te atatai ao te kakaitau i bon imarenara.

I kakoaua bwa Iesu Kristo bon ara Tia Kamaiu. Te bwai are ti na reireinaki n te maungatabu ni kabuta aei e roko man aia kairi abotoro ao burabeti,

mairouia Mataniwi ni Kabuta, ao taan kairiiri aine ake Aobitia ni Kabuta n te Ekaretia. Au kantanninga bwa ana kimwareirei ao ana rau te Uea e memena ioura n tatabemaniira bon au tataro n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa *Encyclopedia of Mormonism* (1992), “Solemn Assemblies,” 3:1390–91.
2. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 88:70.
3. Reirei ao Berita aika Tabu 21:4–5.
4. Ioane 20:21; e kairaki katuruturuana.
5. Mataio 17:20.
6. George A. Smith, in *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 235.
7. I-Biribi 4:13.
8. Taian Areru 46:10.
9. Taraa Ruka 10:25–37.
10. Mataio 20:28.
11. Makuri 10:38.
12. Ioane 14:6.
13. 2 Nibwaai 25:26.
14. Reirei ao Berita aika Tabu 20:77, 79.
15. Reirei ao Berita aika Tabu 81:5; e kairaki katuruturuana.
16. Taraa Iakobo 1:27.

Mairoun Unimwaane Brian K. Taylor
Man te Itingaun

Boni Ngai Natin te Atua?

Ti na kanga ngaira n tatabemaniira nako n rinanon te mwaaka n ataa kinaakira mai karawa? E waaki man ukoukoran ataakin te Atua, Tamara.

Tabeua boong n nako ao I nako n taromauri ma tinau ae kakateke n ara umwantabu ae e a maan ae karoaaki man te atiibu. Ni katikaki ni bwanaia ataei ae e nako man aia ruu kaain te Moanrinan te tabo are I reirei iai tebwina te ririki aika bwakanako, I nakonako mai buki n nooria taan kairiri aika akoi n reireia kanoan te boto ni iango n te ririki aei “Ngai Natin te Atua.”¹ I wingare ngke I uringia taan reirei aika taotaonaki n nano man tangira, ngke inanon tain te anene n te tai anne, a aki toki n tataraai—te teei ae rangi ni kumetaia i tabon te kaintekateka, ao tao a kangai, “Bon natin raoi te Atua te teei aei? Ao antai ae e karoko ikai?”²

I kaoira n tatabemaniira bwa ti na kauki nanora nakon te Tamnei ae Raoiroi, are “e buobuoki ma tamneira, ni kaotaira ba natin te Atua ngaira.”³

Ana taeka Beretitenti Boyd K. Packer a rang ni mataata ma ni kakawaki: “Ngkoe natin te Atua. Bon taman tamneim. Ni maium n Tamnei ao ko bon rietaata n rikim, bwa natin Uean Karawa. Katuka te koaua anne i nanom ao taua. Mangaia ae a batiroro n am bakatibu n te maiu aei, n aki warekaki bwa aekaki n reeti raa ke aomata maiia, katein rikim n te maiu n tamnei e kona ni koreaki iaon tii

teuana te rain. Ngkoe natin te Atua!”⁴

“Ngkana ko . . . noora Tamara,” e kamataata Brigham Young, “ko na noora te aomata ae ko a kaman tataneiai ma ngaia, ao e na mwaneiko inanon baina, ao ko na bon tauraoi n rabwatia ao ni kaboria ma ngaia.”⁵

Te Buaka ae Korakora ibukin Kinaakira ae moan te Kakawaki

E mataata Mote n aron rikina mai ieta ngke e taetae ni kaitara ngaia ma te Uea. Imwiin te bwai are e rinanona anne, e “roko Tatan ni kariria,” n tau matoa, ma te nano ae buakaka bwa e na kamauna kinaakin Mote, “ni kangai:

Mote, ae natin te aomata, taromauriai. Ao . . . Mote e tara Tatan man taku: Antai ngkoe? Bwa nooria, ngai *natin te Atua*.⁶

Te buaka ae korakora ibukin kinaakira bwa mairoun te Atua e rikirake kauntaekakina, ngkai Tatan e a karikirakei anga ni kamwamwane bwa e na urui ara koaua ao ara atatai iaon irekerekera ma te Atua. Ti karabwarabwa, bwa ti kakabwaiaki ma te atatai ae mataata ibukin kinaakira raoi mai moana: “Ao E taku te Atua, Ti na karoia aomata ba ai arora, ni katotongira,”⁷ ao Ana burabeti aika a maiu a manga kamatoa “Ngaiia n tatabemania nako [aomata] bon naati mwaane ao aine aika tamnei aika a tangiraki irouia aia karo ake i karawa, ao, n aron anne, ngaiia n tatabemania iai aroia ae moan te kakawaki ao te kakannato n aron bairean aroia n te aro n atua.”⁸

Karekean raoi aei ma te nano raoi ni koaua⁹ e buokira ni kaitarai rawawata, kaangaanga, karawawataki n aekaia nako.¹⁰ Ngkana e titirakinaki, “Ti na kanga ni buokia naake a korakai ni kaitarai [oin aia kaangaanga]? ”E reirei ana Abotoro te Uea, “Reireiniia aron kinaakiia ao bukinaia”¹¹

“Te kabanea ni Korakora n Atatai ae Irou”

Korakoran koaua aikai a bita tein maiun raoraou ae Jen,¹² ngke te kairake ae e karika te untaba ae korakora n te kaa. E ngae ngke e rang n rootaki rabwatana n te rawawata ae korakora, te bwai ae e karika te maraki ae e korakora bwa e a tia ni bua maiun te tia kabuta te kaa are temanna. “Iai ae bua tinana, ao bon au kairua,” e taku neiei. Jen, tabeua te bong n nako e tei ao n tataekinna, “Ngaira natin tamara are i Karawa aika aine, ae e tangiriira,”¹³ ngkai e a titiraki, “E na kanga n *tangirai*?”

“E a toki rawawan te rabwata,” e taku, “ma I taku bwa e na bon aki kona

n toki te rawawata n au iango ao n tamneiu.”

N iangoan ae e na maiu, e a tia Jen ni karabaa ana namakin, n tiku i bon irouna ao n aki kakaota ana iango. Imwiin teuana te ririki, ngke e a tauraoi ni maroroakina aron te kabuanibwai, te kauntira temanna ae atatai e a tuanga bwa e na korea te kibu n taeka “Ngai natin te Atua” ao n atongnga 10 te tai ni katoabong.

“Koreakin taeka a rang ni bebete,” e uringnga, “ma e kaangaanga taekinaia irou. . . . Anne e bon rang ni matoatoa, ao I bon aki rang kakoaua bwa te Atua e tangirai bwa natina. I kan bobaraki ma n tang.”

Imwiin tabeua te namwakaina, e a kona Jen ni karaoa te mwakuri anne ni katoa bong. “I anga nanou ni kabane,” e taku, “ni bubutia te Atua. . . . Ngkanne I a moanna ni kakoauai taeka.” Aio te onimaki are e a kona iai te tia Kamaiu ni moana kamarurungan tamneina. Ana Boki Moomon e uota te rau ao te ninikoria inanon Ana Makuri ni Kamaiu.¹⁴

“Kristo e namakina kainnanou, rawawatau, ao au kairua,” e motikia Jen. “I namakina ana tangira ae e itiaki te Atua ae I tuai n ririnanona mai imwaaina ae moan te korakora! N ataa-kina ae Ngai natin te Atua bon te atatai ae korakora are I karekeai!”

Ukoukoria bwa ko na Ataa Te Atua, ae Tamara

Ti na kanga ngaira n tatabemaniira n rinanon mwaakan ataakin kinaakira mai karawa? Ukoukoria bwa ko na ataa te Atua, ae Tamara.¹⁵ Beretitenti Russell M. Nelson e taekina, “E riki te bwai ae korakora ngkana natin te Atua a ukoukoria ni kan kinaa raoi ma Natina are e tangiraki.”¹⁶

Reiakinan ao irirakin te tia Kamaiu e na buokira bwa ti na ataa te Tama. “N

riki . . . bwa are boni katotongan aron [Tamanal]¹⁷ E reirei Iesu, “E aki kona te makuri teuana te Nati i bon i Rouna, ma ti are E noria ba e karaoia te Tama.”¹⁸ Ni kabane ana taeka ao ana mwakuri Kristo—n taai ao riki inanon ana tai ni kainnano—e kaota raoi aron anuan te Atua ao aron reitakira ma Ngaia.¹⁹ E reirei Unimwaane Jeffrey R. Holland, Kaotin te rara man bwangabwangan nako rabwatana ao kainnanona n tang are e nako mai wiina, Kristo e ukora Teuare e aki toki n ukoukoria—are Tamana. ‘Abba,’ E tang, ‘Papa.’²⁰

N aron Iesu ngke e ukora Tamana i Ketetemwane, aron naba te kairake ae Ioteba Timiti, ni kauka ara bong, n tataro mwaaka n ukora te Atua n te Buakonikai ae Tabu. Imwiin ana wareware, “Ngkana akea ana rabakau temanna I buakomi, ao e na butia te Atua,”²¹ E a nako n tataro Iotebwa.

“I a katorobubua,” e koroia, “man moana kaotakin nanou nakon te Atua. . . .

“. . . I a nora rabwatan te ota i etan raoi atu. . . .

“. . . I a nooria uoman Aomata, are a bon kaangaanga kabwarabwaraan

raneaneaia ao mimitoria irou, man tei i etau inanon te akea. Temanna mai ibuakoia e taetae nakoii, ni weteai n arau ao n taku, ni kotea are temanna —[Iotebwa,] *Natiu ae Tangiraki Teuaeai. Ongo Irouna!*²²

Ngkai ti iriira ana katoto te Tia Kamaiu ao te Burabeti Iotebwa ao n ukoukora raoi te Atua, ao e na reke iroura the mataata ae e bon koaua raoi, n ai aron Jen, bwa e kinaira Tamara ao bon Natina ngaira.

Nakoia tinaia ataei, ae aki toki n namakina te bwarannano ao ni bono ikeia ni kataia ni karikirakea te “roro ae e ribaa te bure,”²³ ni kataia n aki karinanoi oin nakoami n ana babaire te Atua. N taai aika aki nakoraoi—tao n am tai ni ikakae ma am ataei aika uare-reke ao te boi bwatata ae e nako man am umwanikuka e a tuangko bwa am katairiki are e bane aron karaoana e a riki bwa ai am karea are e kabuekaki-ko na ataa bwa te Atua e katabua am bong ae moan te kaangaanga.²⁴ “Tai maku; bwa I memena i rarikim,”²⁵ E anga te karau nano. Ti karineko ngkai ko karaoa nanon are e taekina Titita Joy D. Jones, ae taku, “Ara ataei a

bon riai n ataa raoi kinaakia ae moan te kakawaki.”²⁶

I a kaoira n tatabemaniira bwa ti na ukora te Atua ao Natina ae Tangiraki. “Akea te tabo,” e taku Beretitenti Nelson “ae e reiakinna koaua aikai man kamatatai ma te korakora riki nakon Ana Boki Moomon.”²⁷ Raira baana ao ko na reiakinna bwa te Atua e karaoi “bwaai ni kabane ibukin mwerao[ira] ao kakukureiara”;²⁸ bwa E “tatangira ao e akoi, aki kakai un, e taotaonaki n nano ao e onrake n te raoiroi”,²⁹ ao bwa “titebo aroia ni kabane imatan te [Atua].”³⁰ Ngkana ko namakina te maraki, te bua, te maroaa, te marakinnano, te nanokaawaki, te baki, ke te bwarannano n tionako inanon te maiu³¹—kauka ana Boki Moomon, ao ko na kona n ataa bwa “[te Atua] e aki kona ni katikuira. E bon aki kona, ao E na bon aki. E aki kona ni karaopia. Bwa tiaki kateina [bwa e na karaopia].”³²

N rokora n ataa kin te Atua e bitii bwaai ni kabane, ai moarara riki nanora, ngkai Tamneina e kamatoa koauan ataakira ao bonganara ae korakora I matana.³³ E nakonako ma ngaira te Atua ni kawain te berita ae tabu ngkai ti ukoukoria rinanon ara bubuti n tataro, kamatebwaiian booki aika tabu, ao ara kekeiaki n ongeaba.

Karineakin Aroaron te Atua –Au Kakoaua

I tangira Atuaia ara baktibus,³⁴ “te Uea ae te Atua ae Moan te Mwaakaa,”³⁵ ae e tang ma ngaira n ara tai n rawawata, ni kekeiaki ma te karaurau ni kaetira man ara kairua, ao ni kimwareirei ngkana ti “anganako [ara] bure ni kabane bwa ti aonga n [Ataia].”³⁶ I taromauria, are bon “tamaia akana a mate tamaia”³⁷ ao raoia ake akea raoia. Ma te kakaiau, I kakoaua bwa I a tia n ataa te Atua, are Tamau, ao n anga au kaotioti ibukin kororaoin, anuan maiuna ao “karineakin [Aro]na.”³⁸

Bwa ngaira ni kabane ti na kakoaua raoi aatakin ao n taua i nanora “karineara ni karimoa ae rietata”³⁹ bwa ngaira natin te Atua ngkana ti nakoina ao ni kinaa, “te Atua ae tii temanna ae koaua, ao Iesu Kristo, ae [E] kanakomaia”⁴⁰ bon au tataro ae mangori n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa 2018 Outline for Sharing Time: *I Am a Child of God*, lds.org/manual/primary.
2. Taraa “Ngai Natin te Atua,” *Anene n taromauri*, nambwa. 301.
3. I-Rom 8:16.
4. Boyd K. Packer, “To Young Women and Men,” *Ensign*, Meei 1989, 54.
5. Brigham Young, “Discourse,” *Deseret News*, Okitobwa 1, 1856, 235.
6. Mote 1:12–13; e kairaki katuruturuana.
7. Karikan Bwaaei 1:26.
8. Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba,” *Riaona*, Meei 2017, 145.
9. E taekinna Iotebwa “Bon te moan reirei n te euangkerio n ataa ma te koaua anuan te Atua” (from the King Follett sermon, Eberi 7, 1844; in *History of the Church*, 6:305).
10. See Aramwa 36:3, 27.
11. Russell M. Nelson, in Tad R. Callister, “Our Identity and Our Destiny” (Brigham Young University devotional, Aokati 14, 2012), 1, speeches.byu.edu.
12. Te Ara e a tia ni bitaki.
13. “Young Women Theme,” *Young Women Personal Progress* (2009), 3, PersonalProgress.lds.org.
14. Taraa 2 Nibwaai 2; 6–9; Motiaeia 2–5; 14–16; Aramwa 7; 34; 39–42; Eremam 14;
- 3 Niwaai 11; Moronaai 7.
15. Te Burabeti Iotebwa Timiti e reirei, “Ngkana aomata aki kona n ataa anuan te Atua, a bon aki kona n atai naba anuaia” (*Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* [2007], 40).
16. Russell M. Nelson, “Ana Boki Moomon: Tera Aron Maium Ngkana Arona bwa akea?” *Riaona*, Nobembwa 2017, 61.
17. Ebera 1:3.
18. Ioane 5:19.
19. Taraa Jeffrey R. Holland, “The Grandeur of God,” *Liahona*, Nobembwa 2003, 70–73.
20. Jeffrey R. Holland, “The Hands of the Fathers,” *Liahona*, Turai 1999, 19.
21. Iakobo 1:5.
22. Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:15–17.
23. Taraa Russell M. Nelson, “A Plea to My Sisters,” *Liahona*, Nobembwa 2015, 97.
24. Taraa “Ai Matoara Nanoia Aika Raraoi,” *Anene n Taromauri*, nambwa. 85.
25. Itaia 41:10.
26. Joy D. Jones, in Marianne Holman Prescott, “2018 Primary Theme ‘I Am a Child of God’ Teaches Children Their Divine Identity,” Church News section of LDS.org, Tianuare 5, 2018, news_lds.org.
27. Russell M. Nelson, “Ana Boki Moomon: Tera Aron Maium Ngkana Arona bwa akea? 61.
28. Eremam 12:2; taraa naba 2 Nibwaai 26:24.
29. *Reirei i aon te Onimaki* (1985), 42.
30. 2 Nibwaai 26:33.
31. I tangira karakinan te unimwaane ae te bwaeoniai are, imwiin mwanangana n riuuken te aba ae aorai, e kakoaua: “Ti rootaki riaon bwaa ni kabane ake ko kona n iangoi a mwaiti aika a mate n te bora ni baki, ma iai ae ko ongo ironu are e maiu man te kambwana anne n taekina te taeka ni kabusakaka? Bon akea temanna ae e kekerikaaki ke e kiitana te Ekaretia, ibukina bwa ni kabane a rinanona ma te atatai ae kororaoi bwa te Atua e maiu bwa ti riki n irekereke ma ngaia rinanon korakaira” (in David O. McKay, “Pioneer Women,” *Relief Society Magazine*, Tianuare 1948, 8).
32. George Q. Cannon, “Remarks,” *Deseret Evening News*, Maati 7, 1891, 4.
33. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 18:10.
34. Taraa Makuri 5:30; 22:14; “God of Our Fathers, Whose Almighty Hand,” *Hymns*, nambwa. 78.
35. Mote 1:3; taraa Te Kaotioti 15:3; 21:22–23; 3 Nibwaai 4:32; Reirei ao Berita aika Tabu 109:77; 121:4.
36. Aramwa 22:18.
37. Taian Areru 68:5; taraa Iakobo 1:27.
38. *Reirei i aon te Onimaki* (1985), 42.
39. “Carry On,” *Hymns*, nambwa. 255.
40. Ioane 17:3.

Iroun Unimwaane Larry J. Echo Hawk
Man te Itingaun

Aron Kristo naba, ngke E Kabwara Ami Bure, ao Ai Aromi Naba

Ti kona ni karekea te rau ae akea n ai arona ao te reitaki ma te Tia Kamaiu ngkai ti reikina kabwaraan aia bure naake a bure nakoira.

Ao n te bong are te moa ni bong n te wiki, ngke e a tiba ngaina, ao nakekei a roko n te ne ni mate a uoti baike a boiarara ake a karaoi.

“Ao a nora te atibu ba e karabinoaki nako man te ne ni mate.

“Ngke a rin, ao a aki kunea rabatan te Uea are Iesu.

“Ngke a mwaninga iai, ao noria, a tei i rarikia uoman te aomata ma kunnika aika raneanea:

“Ao nakekei a batii ni maku, ao a bobaraki i aontano, ao uakekei a taku nakoia, Kam aera ngkai kam ukoukora Teuare maiu i buakoa mate?

“E aki mena ikai, ma E a uti.”¹

Ningabong, are bon Tabatin te Itita, ti na riai n uringa te kawai ae onoti tera are e karaoia Iesu Kristo ibukira: “Ba E tangiria aomata te Atua n te aro are E anga Natina ae te rikitemanna iai, ba e aonga n aki mate ane onimakinna, ma e na reke irouna te maiu are aki toki.”² Man aei, ti na bane n uti n ai Arona, ni maiu n akeea tokina.

Rinanon ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo, ti na kona ni bane ni

karekea te bwaintangira ibukin kabwaraan ara bure ma mwakuri aika ariai, ngkana ti kariaia reken te tai ao ni mwakuria te rairannano. Ao man karekean otenanti aika a riai, kawakan berita, ao te ongotaeka nakon tua, ti kona iai ni karekea te maiu ae akea tokina ao te karietataaki.

N te bong aei, I tangiria ni maroro iaon te kabwarabure, te bwai n tangira ae kakawaki ao ni bongana

are e anga ara Tia Kamaiu ao te tia Kabooira, Iesu Kristo.

N tairikin Ritembwa n 1982, Ngai ma kainnabau, ae Terry, ti uti n te tareboon ae roko ni mweengara i Pacatello, Idaho. Ngke I kaeka te tareboon, I tii ongo te maikeike n tang. N tokina, bwanaan mwaneu ae ikawai nakoii e korakai n taetae man taku, “E a mate Tommy.”

Te tia kabutikaa te ataeinimwaane ae manging ae 20 ana ririki, e buti riaon 85 te maaire (135 te kiromiita) n te aoa, e okanako te taura are kakaira te kawai, ni mwakoron Denver, Colorado. E kauntaba ma te kaa are e kabutaki iroun tariu are e uarereke, Tommy ike e a mate iai ma buuna, ae Joan. A oki rikaaki nakon mweengaia nakon natia ae uarereke imwiin bwaran aia Kakiritimati.

Ngai ao kainnabau ti waekoa ni kiba nako Denver ao ni kawara te tabo are a kawakinaki iai rabwataia maate. Ti bootaki ma ara utu ao ara koraki n ataei ao n nanokawaki ibukin buan Tommy ao Joan aika ti tangiriia. A bua mai irarikira n akean karaoaan katean te tia bure. A uruaki nanora, te un inanou iroun teuare e karaoa te bure e moanna n waerake inanou.

Tommy e beku bwa te rooia n Aia Aobiti Taan Moti n te United States ao n riki ngaia bwa te tia tei ni kawakinabaia Kain raoi America ao ni katana kaubwain te aba ibukin ririki aika a na roko.

Imwiin tabeua te tai n nako, e waaki te boowi ni kaburebure n ongoraeakinaki ana bure te ataeinimwaane are e rekereke ma te bure n tiriamata ni kabutan te kaa. N reitinakon te maraki ma te nanokawaki, au utu ao mwaneu are e ikawai, Kattey a ira ongoraeakinan te tang. Taman ma tinan te tia kabutikaa are e manging a mena naba ikekei, ao imwiin kainan

ongoraeakinan te tang, a tekateka iaon te kaintekateka ao n tang. Au utu ao mwaneu a tekateka naba ni uakaan nakoia ike a kakaea naba katokan nanokawakiia. Imwiin tabeua te tai, au utu ao mwaneu a teirake ao n nakoia ana utu te turaiwa ao n angania aia taeka ni karaunano ao ni kabwara aia bure. A iobai mwaane; a taubai aine; iai te nanokawaki ma rannimata irouia ni kabane man ataaki bwa utu aikai a bon rootaki n te rawawata. Tamau, tinau ao Kathy a kaira te kawai ma te aki karongoa ao ma te korakora ao ni kaotia nakon ara utu bwa e kanga aron te kabwarabure.

Karaoan te kabwarabure n te tai anne e karekea raun nanou man kabebeteaki ao ni kauka te kawai nakon te kamarurungaki. Ni mwaitin te tai I reiakinna bwa e kanga karekean te kabwarabure man te nano. Bon tii man ana ibuobuoki Uean te Raoi ae e na kona n tabeka rawawatau. Nanou e aki toki n uringa Tommy ao Joan, ma te kabwarabure e anganai bwa N na uringia ma ni kukurei n tainako. Ao I ataia bwa ti na manga bon kaitibo ni kabane bwa utu ngaira.

I aki iangoia ikai bwa ti kakea te katua n urua te tua ni maiura. Ti ota raoi bwa ngaira n tatabemaniira ti bon bane ni bukinaki ni karaoan waaki aika a urua te tua ao karaoan bwaai aika aki riai. E ngae n anne, ti ataia naba bwa, ngkai naati mwaane ao aine iroun te Atua, ti irii ana reirei Iesu Kristo. Ti na kabwarai buure e ngae ngkana taraana irouia tabeman aki kariaia ara kabwarabure.

E reirei te Tia Kamaiu:

“Ba ngkana kam kabara aia bure aomata mai rouia, ao E a kabara naba ami bure Tamami are i karawa:

“Ma ngkana kam aki kabwara aia bure aomata mai irouia ao E aki kabwara naba ami bure Tamami.”³

Ti kona ni karekea te rau ae akea n ai arona ao te reitaki ma ara Tia Kamaiu ngkai ti reiakina kabwaraan aia bure naake a bure” nakoira. Te reitaki aei e uota mwaakan te Tia Kamaiu nakon maiura inanon te aki manga kai-rua n aki-manga-mwaninga te kawai.

Te Abotoro Bauro e reirei:

“Ma ngaia aei, ngkai ana aomata te Atua ngkami aika kam rineaki, . . . kam karina te nano ae nanoanga, te atataia-omata, te nanorinano, te nimamanei, ao te taotaonaki n nano;

“Kam na i taotaon nomi, ao kam na i kabara bure iroumi . . . : aroni Kristo naba ngke E kabwara ami bure, ao ai aromi naba.”⁴

E taetae te Uea:

“Mangaia are, I tuangkami, bwa kam riai ni kabwara bure i marenami; bwa ane e aki kabwara ana bure tarina e na tei ni kabuakakaaki i matan te Uea; bwa e tiku irouna te bure ae korakora riki.

“Ngai, te Uea, N na kabwara ana bure are I taku bwa N na kabwara, ma ngkami kam riai ni kabwarai aia bure aomata ni kabane.”⁵

Ana reirei ara tia Kamaiu ao te Tia Kabooira a ota raoi; te tia bure e riai ni kukurei ni kabwara aia bure tabeman ngkana teuanne ke neienne e kantangi reken te kabwarabure.⁶

Tariu ao mwaneu, iai aomata ni maiura ae a tia ni kamarakira? Ti kawakina taraan te namakin anne iroura bwa te bwai ae aki raoiroi man kauniira? Ti karekea te kamoamoa n totokoira man te kabwarabure ao ni kanakoa? I kaoi ngkami ni kabane bwa kam na kabwara bure ao mam waakina te kabebete imarenami. Ngkana e aki mwakuri n te

tai aei, ataia bwa ngkana iai nanora ni kan karaoia, e na kona n roko n aron are e roko irou imwiin maten tariu.

Taiaoka uringnga bwa kanoan te kabwarabure naba ae kakawaki bon kabwaraan ara bure.

“Nooria, ane e tia n raira nanona man ana bure,” e taekina te Uea, “ao e na bon kabwaraaki ana bure, ao Ngai, te Uea, N na aki manga uring ana bure.”⁷

I bubuti ngkami n te tai aei n uringa ao n ira ana katoto Iesu Kristo. Iaon te kaibangaki i Korokota, inanon Marakina, E taekin taeka aikai: “Tamau, Ko na kabarai aia bure; ba a aki ata ae a karaoia.”⁸

Man karekean tamnein te kabwarabure ao mwakuriana, n aron au utu ao mwaneu te ikawai, ti kona n atai iai ana berita te Uea: “I katuka te rau iroumi, I anganikingkami au rau: I aki anganikingkami n ai aron te aba, ngkana e anga. A na tai rawawata nanomi, ao a na tai maaku.”⁹

I kokoaua te rau aei bwa e na roko ni mauira ngkai ti kakauongo nakon ana reirei Iesu Kristo ao n ira Ana banna ni katoto ni kabwarai aia bure tabemwaang. Ngkai ti kabwarai bure, I berita bwa te tia Kamaiu e na anganira te korakora, ma Mwakana ao te kukurei e na ranganako inanon maiura.

Akea kanoan te rua ni mate. E maiu Kristo. I Ataia. I Tangiria. I karabwarabwa ibukin Ana akoi, are e anga te kakorakoraaki ae tau ni kamaiu bwaai nako. I a atong baikai n aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Ruka 24:1-6.
2. Ioane 3:16.
3. Mataio 6:14-15.
4. I-Korote 3:12-13; e kairaki katuruturuana.
5. Reirei ao Berita aika Tabu 64:9-10.
6. Taraa James E. Talmage, *The Articles of Faith*, 12th ed. (1924), 110.
7. Reirei ao Berita aika Tabu 58:42.
8. Ruka 23:34.
9. Ioane 14:27.

Iroun Unimwaane Gary E. Stevenson

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Nanon te Burabeti

Ti kona ni kukurei bwa ana burabeti te Uea e mena ni nnena ao e karaoaki ana mwakuri te Uea n te kawai are E a tia ni baireia.

tataro ma nanou bwa te Tamnei ae Raioroi e na raoniira n te bong aei n te tai ae riki aei mai karawa. Te bwai are ti kakoaua n ae bwanin e rang kakkurei bwa ka te 17 ni burabeti e a tia ni kamatoaki n te bootaki n taromauri.

Ngkai I ukora te kairiiri n ataia bwa tera atuun te reirei ae e na anganai te Uea bwa N na maroro iaona n te bong aei, e kairaki au iango nakon te maroro ae e a tibwa nako ma te Moan Beretitenti ae boou. N te kabwarabwara aei, temanna te kauntira e tilbwauai

taeka n aekakin naba aei: "Au kantninga ae korakora bwa kainakin te Ekaretia e kona n oota ni korakoran te bwai ae riki ma wetean ara burabeti ae boou, Beretitenti Russell M. Nelson, ao kakawakin ma tabun te bootaki n taromauri are e na booaki n te maungatabu ni kabuta." E taku imwiina, "E a koro 10 te ririki, ao angina, ai moararariki kairake n te Ekaretia, aki uringnga ke a tuai n rinanon aei mai imwaain."

Aei e karikai bwa N na iangoi taneiai ake I a tia ni karekei. Te moan

burabeti ae I uringnga bon Beretitenti David O. McKay. Bon 14 au ririki ngke e mate. I uringa namakinan te bua n irianaki ma matena, ao ranin matan tinau, ao te rawawata are a taonaki iai au utu ae bwanin. I uringnga e kanga te taeka "Taiaoka kakabwaia Beretitenti David O. McKay" n taekinaki bon man au tataro bwa ngkana I aki tabe iai, imwiin naba matena, N na kuneai ni kabonganai aekakin naba taeka akanne. I miimi ngkana au iango ma nanaou a na bitaki nakon te aekaki n namakin anne ao te onimaki ibukiia burabeti ake imwiina. Ma e kuri n aekakia kaaro ake a tangiria natiai ni kabane, I kunea au tangira ibukin, au reitaki, ao au koaua ibukin Beretitenti Joseph Fielding Smith, are e rimwiin Beretitenti McKay, ao ibukiia burabeti ni kabane ake imwiina: Harold B. Lee, Spencer W. Kimball, Ezra Taft Benson, Howard W. Hunter, Gordon B. Hinckley, Thomas S. Monson, ao n te bong aei Beretitenti Russell M. Nelson. I kamatoaia burabeti ni kabane ma nanou ae koaua ma au kateibai—ao nanou ae tabekakirake.

Ngkai a tia ni mate ara burabeti n tatabemania, e bon riai bwa ti na namakina te rawawata ao te bua. Ma nanokawakira e kamarauaki n te kimwareirei ao te kantaninga are e roko ngkai ti rinanon teuana te kakabwaia ae korakora ibukin Kaokan te Euangkerio: ma weteaia ao kamatoaia burabeti aika maiu iaon te aba.

Ibukin anne, N na taetae nakon te waaki aei ngkai e iraki n ae riaon 90 te ririki n nako. N na kabwarabwara inanon aua mwakoro: te moan, maten ara burabeti ae tangiraki ao tokin aia tai te Moan Beretitenti; te kauoua, kantaningaakin te tai ibukin manga katean te Moan Beretitentii ae boou; te kateniua, wetean te burabeti ae boou ao te Moan Beretitentii; ao te

kaaua, kamatoaan te burabeti ae boou ao te Moan Beretitentii n te bootaki n taromauri.

Maten te Burabeti

N Tianuare 2, 2018, e a mate ara burabeti ae tangiraki Thomas S. Monson. E memena inanora n aki toki. Iango ake a tibwauaki iroun Beretitenti Henry B. Eyring ni maten Beretitenti Monson e kabwarabwara ara namakin ae kororaoi: “Ni kabotaua maiuna, n aron te Tia Kamaiu, bon tabeaiangana ae onoti ni karoko irouia aika kainna-no, ake aoraki—ni kabane aomata—n te aonaaba ae bwanin.”¹

E kamataata Beretitenti Spencer W. Kimball:

“Ngkai e inako temanna iaan te oraitan, e kaoti matan temanna, ao te mate e karika te maiu.

“Ana mwakuri te Uea bon akea tokina. E ngae ngkana e mate te dia kairiiri ae mwaaka, tiaki ibukin kawataataan te Ekaretia n akea te kairiiri, te kakaitau nakon ana katoronibwai ae akoi are e anga abanueana ae reitinako ao n teimatoa. Ngkai e a kaman riki . . . imwaain koron te bong aei, aomata a kaina te ruanimate, a kaoi ranninmatia, ao n tarai taai aika a na roko.”²

Te Tai Imarenan Maten te Burabeti ao Manga Katean te Moan Beretitentii ae Boou

Waakin te tai imarenan maten te burabeti are e kairiiri ao manga katean te Moan Beretitentii e atongaki bwa “menen te burabeti ao manga katean te Moan Beretitentii ae boou.” N te tai aei, te Kooram n te Tengaun ma Uoman, iaan ana kairiiri te bereitenti n te kooram, a kaai n taui kiing ni buoka kairan te Ekaretia. E taku Beretitenti Joseph F. Smith, “Iai atuun te Ekaretia n taainako, ao ngkana te Beretitentii n te Ekaretia a mwaing bwa a mate ke n iai bukina

tabeua, ngkanne atuun te Ekaretia are imwiina te Tengaun ma Uoman, ni karokoa are e manga kateaki te beretitentii.”³

Waakin te tai ni manga katean te Beretitentii ae boou ae nako aei e moanaki ngke e mate Beretitenti Monson Tianuare 2 ao e toki 12 te bong imwiina n te Tabati, Tianuare 14. N ingabongin te Tabati anne, te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman a kaitibo n ruun te Salt Lake tempora ieta n tamnein te aki mamamatam ao te taaro, iaan ana kairiiri Beretitenti Russell M. Nelson, te Abotoro ae e a maan ao te Bereitenti n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.

Wetean te Burabeti ae Boou

N te boowi ae tabu aei man kau-ringaaba, n te katieuanaaki ao n te boonnano, a tekateka Taari nakon maaniaa n nakoia inanon 13 kain-tekateka n te mronron ae uarereke a katei baia ni kamatoa manga katean te Moan Beretitentii ao imwiina ni kamatoa Beretitenti Russell Marion Nelson bwa te Beretitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitiria. E rimwiaki te kamatoa aei ma te Kauntira n te Tengaun ma Uoman ni kamironron ma baai aika toka iaon

atuun Beretitenti Nelson, ni katabua ao ni kamatoa, ma te kabanea ni maan n Abotoro are imwiina ni mwakuri bwa bwanaana.

Ngkanne Beretitenti Nelson e araniia ana kauntira, Beretitenti Dallin Harris Oaks, Beretitenti Henry Bennion Eyring, ma Beretitenti Oaks bwa te Beretitenti n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman ao Beretitenti Melvin Russell Ballard bwa te Beretitenti ni Bonomwi n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman. N rimwian rinerine ni kamatoa aika ti te arona, a kamatoaaki Taari aikai n tatabemaniia nakon nakoia aika karineaki iroun Beretitenti Nelson. Aio bon te namakin ae rangin tabu, ma korakoran te Tamnei inanon te roko. I angani ngkami au kakoaua bwa ana kantaninga te Uea, are ti tataroakinna ma korakora, e oti korakorana inanon waaki ao taai ake a riki n te bong anne.

Ma katabuan Beretitenti Nelson ao manga katean te Moan Beretitentii, tokin tain maten te burabeti ao rineaia te Moan Beretitentii ae Boou, ao katean te Moan Beretitentii ae boou e moanna ni mwakuri n akea teuana naba te teekan ni katabetabe n tararuan uean te Atua iaon te aonaaba.

Bootaki n Taromauri

Te ingabong aei, te waaki ae tabu aei: iai mwina ni kaineti ma te mwiko ni koroboki aika tabu: "Bwa a riai ni karaoaki bwai ni kabane n aroia, ao man te bouoka ae tabangaki n te ekaretia, man te tataro n onimaki,"⁴ ao "teniman taan Tararua aika Ibonga aika Rietata, . . . a kamatoaki man nanon, ana onimaki ao ana tataro te ekaretia, are e karika ana kooram te Beretitentii n te Ekaretia."⁵

E kabwarabwara Unimwaane David B. Haight te bwai are e riki mai imwaaina n te bwai ae ti iria n te bong aei:

"Ngaira taan kakoaua ao taan ira te bootaki ae tabu aei—te bootaki n taromauri ni kamwakuri bwai mai karawa. N aron taai ake ngkoa, e mwaiti te aki mamamatam ao te tataro ae karaoaki irouia Aomata aika Itiaki ni kabuta te aonaaba bwa a na karekea Tamnein te Uea, are e kakoauaki raoi . . . n te tai ae riki n te ingabong aei.

"Te Bootaki n Taromauri, ae kaotaki n arana, e kaota te tai ae tabu, ae kari-neaki, ao n rau ngke a bootaki Aomata aika itiaki iaan ana kaeiti te Moan Beretitentii."⁶

Tariu ao mwaaneu, ti kona ni kimwareirei—n takaruaeaa "Otanna!"—bwa ana tia taetae te Uea, ana burabeti te Atua, e mena ni nnena ao e kukurei te Uea bwa e a tia raoi Ana mwakuri n te kawai are E baireia.

Beretitenti Russell M. Nelson

Te waaki ae katabuaki ae mai ieta ae kabwarabwaraaki e kaira wetean te burabeti. Ngkai Beretitenti Monosn temanna kaaina ae moan te kakannato n akoa te aonaaba aei, ao ai aron naba Beretitenti Nelson. E a kaman tauraoi ao n reireiaki ioun te Uea bwa e na kairiira n te tai aei. Ti rang kakabwaiaki ngkai n reken Beretitenti Russell M. Nelson bwa ara burabeti ae

tangiraki—te ka 17 ni Beretitenti n te Ekaretia ni kabanean boong.

Beretitenti Nelson bon te mwaane ae rang kakateke. E reke au tai ni beku ma ngaia n te Kooram n te Tengaun ma Uoman bwa au beretitenti n te kooram e riaon uoua te ririki. I a tia ni mwamwananga ma ngaia ao ni miimi ni korakorana, n aron temanna ae riai ni waekoa ni mwaing ni karokoa n ana rangata! N ae bwanin e a tia ni kawari 133 aaba inanon maiuna.

E karoko irouia aomata ni kabane, ataei ao kaara. Taraan ae e ataia aomata ni kabane ao e kakateke ngkai e uringi araia. Ni kabane ake a kinaa a namakinna bwa ngaiia bon mamatenanona. Ao arona naba ma ngaira n tatabemaniira—ibukin ana tangira ae koaua ao taben nanona ibukiia aomata ni kabane.

E ngae ngke au reireitaki ma Beretitenti Nelson e riki inanon tibwangara n te ekaretia, I a tia naba n taneiai ma te aekaki ni maiu are e kairia Beretitenti Nelson ngke e weteaki bwa te Mataniwi ni Kabuta. Ngkai e mwaiti iroumi ae ataia, Beretitenti Nelson bon te tia korokoro ae kinaaki n te aonaaba ao, ni moan ana mwakuri ni bwainaoraki, temanna te bwaeniiia ae ibuobuoki ni karaoa te mitiin ibukin te buroo. E mwakuri Beretitenti Nelson n te tiim ni kakae are e boutoka te moan korokoro iaon buroon te aomata, n te 1951, e kamanena te bwaibu ni kanakoraoa mwakurin te buroo-ao te maamaa. Beretitenti Nelson e karaoa te korokoro iaon buroon Spencer W. Kimball e aki rangin maan imwaain ae e riki Beretitenti Kimball bwa te burabeti.

N aron ae e kakukurei, bwa wetean Beretitenti Nelson nakon te Tengaun ma Uoman 34 te ririki n nako e a kato-ka *nakoana ae bwakuaku man mwaa-tai iaon bwainaoraki* ni kamarurung

ao ni karao buroo, e a reitanako ana mwakuri n te aro ae bane nanona ni kamarurungiia ao ni karaoi burooia tebwina tengaa aomata ake a tabekakirake ao ni kamarurungaki n ana taeka ao ana mwakuri, ana ibuobuoki, ao ana tangira.

Kanga Nanon Kristo

Ngkana I iangoa nanon Kristo n au mwakuri ni katoa tai, I noora Beretitenti Nelson. I tuai man kaitibo ma temanna are e kaotiota te anua aei n te rinan are rietaata riki nakon Beretitenti Nelson. E riki bwa te kaeiti ae kamiimi ibukiu n nakoau n noora nanon Beretitenti Nelsen n te moantai kanga nanon Kristo.

E aki maan imwiin weteau nakon te Tengaun ma Uoman n Okitobwa 2015, e reke au tai ni karaua n taraa maiun Beretitenti Nelson. I kaoaki bwa N na ira te bootaki ae boo ike e anganaki karineana ngkai te bwaeniiia ae te

tia kororko n te buroo. Ngke I rin n te tabo anne, I miimi ngke I a nooria bwakuaku aika koro mwaitia ikekei bwa a na karinea ao ni kinaa ana mwakuri Beretitenti Nelson are e a tia ni karaoia ririki aika mwaiti n nako mai imwaaina ngke te taokita ngaia iaon bwainaoraki ao te tia korokoro.

N te tairiki anne, a mwaiti bwakuaku n tei ao ni kaota aia karinerine ao aia tangira ibukin rianakon ana anganano Beretitenti Nelson are e karaoia n ana mwakuri ni bwainaoraki. N aron kukureira ngkai a kabwarabwara taan maroro n te tairiki anne iaon ana tokanikai Beretitenti Nelson, I a rootaki riki n ana maroro te mwaane are e tekateka irariki. E aki ataia bwa antai Ngai, ma e kinaa Beretitenti Nelson bwa Dr. Nelson, te tarekita ibukin te Burokuraem n taabo ni maeka ibukin te korokoro n te buua nakon te buroo n te Iuniwetiri i Utah n te Reirei n Taokita n te 1955.

Te mwaane aei bon raon n reirei Beretitenti Nelson mai imwaaina. E tibwauai ana ururing aika mwaiti. Ae kakaongora nakoiu bon ana kabwarabwara n aron tein ana anga reirei Beretitenti Nelson, are e taku bwa e uota te kinaaki ae mwaiti. E kamataata bwa mwaitin te reirei iaon te korokoro n te buroo e karaoaki n te ruu ni korokoro. Ikanne, a taraaki taan maeka ao ni karaoaki te korokoro iaan aia tararua taan kamwakuri, bwa te kiraatiruum ibukin te raeuburatori. E tibwauai bwa te enwaromenta n te ruu ni korokoro iaan aia konabwai taan korokoro e mangaongao, e kaiangatoa, e karawawata, ao e tiorobeke. E kabwarabwara te mwaane aei kanga te enwaromenta ae kaangaanga, n tabetai naba e kamwiniba. N tokina, taan maeka aika taan korokoro a namakina aia mwakuri bwa a baireaki ni bwaai aika a riki.

E kamataata imwiina bwa te enwaromenta ae onoti e kuneaki n ana ruu ni korokoro Beretitenti Nelson. E bon rau, e mabu, ao ni karineaki. Taan maeka a butimwaeaki ma te karinerine. E ngae n anne, imwiin kaotakin te kawai aei, Dr. Nelson e kantaninga bwa a na karaoaki kainibaire aika moan te rietaata mairouia taan maeka n tatabemaniia. E kabwarabwara e kanga mwiin te aoraki ao taan korokoro aika tamaroa aika otinako man ana ruu ni korokoro Dr. Nelson.

I aki rangin kubanako n aei. Aei te bwai ae I nooria n te moantai ao n tia ni kakabwaiaki iai n te Kooram n te Tengaun ma Uoman. Kanga I namakina I a tia, n namakina, temanna ibuakoia “taan maeka ibukin te kataneiai.”

Iai ana kawai ae onoti Beretitenti Nelson n reirei ao ni kaetieti n te kawai ae tamaroa, ae karinerine ao ni kauanganano. Bon te aomata ae tei ibukin nanon Kristo ao te katoto ibukira ni kabane. Mai irouna, ti reiakinna bwa inanon bwaai nako ti kuneira, ara mwakuri ao nanora a kona ni booraoi ma reirein ana euangkerio Iesu Kristo.

Iai kabwaiara ae korakora ni kamatoa ara burabeti, Beretitenti Russell M.

Nelson. Rinanon maiuna, e a tia ni kakorakorai ana beku aika moan te mwaiti n aron ae ataein te reirei, te karo, te burebeetia, te bumwane, te taokita, te tia kairiiri n te nakoanibonga, te tibu te unimwane, ao te Abotoro. E kakoroi bukin taian beku ngkanne—ao n reitinako ni karaoia—kanga nanon te burabeti.

Tariu ao mwaaneu, baike ti kakauai ao n irii n te bong aei, te bootaki n taromauri, e kaira au koaua bwa Beretitenti Russell M. Nelson bon ana tia taetae te Uea ae maiu ibukiia aomata ni kabane. I reita naba au kakoaua ibukin te Atua te Tama, ibukin Iesu Kristo, ao Ana beku bwa ara Tia Kamaiu ao te Tia Kabooira. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Henry B. Eyring, in Marianne Holman Prescott, “Apostles Share Thoughts about President Thomas S. Monson on Social Media,” Church News section of LDS.org, Tianuare 12, 2018, news.lds.org.
2. Spencer W. Kimball, in Conference Report, Eberi 1970, 118.
3. *Teachings of Presidents of the Church: Joseph F. Smith* (1998), 223.
4. Reirei ao Berita aika Tabu 28:13.
5. Reirei ao Berita aika Tabu 107:22.
6. David B. Haight, “Solemn Assemblies,” *Ensign*, Nobembwa 1994, 14.

Iroun Unimwane Lynn G. Robbins
Man te Beretitentii n te Ittingaun

Ni karokoa Ittingaun Itiua

Ribuakon te maiu ae kaonaki ni bwaai aika tutuki ao te aki tau, ti bane ni kakaitau ibukin anganakira riki ara kauoua n tai.

Kairua bon bwaai aika a riiriiki n te maiu. N reiakinaki ni katang biaano ma te konabwai e bon kaaanga n aki karaoon teuana tengaa te kairua—ke tao e mirion. N reiakin te taetae n iabatera, temanna e riai ni kaitara ma te maama ni karaoon tenga te kairua—ke tao e mirion. E ngae ngke te tia takakaro ae te kabanea ni korakora e aki toki ni karaoa te kairua.

“Te tokanikai,” are e atongaki, “tiaki n ae a na akea te kabwaka, ma te waaiki man te kabwaka nakon te kabwaka n aki bua te ungannano.”¹

Ma ana kukune ibukin wiikin te taura, e taku Thomas Edison, I aki kabwaka 1,000 te tai. Wiikin te taura bon te kukune ma 1,000 te mwaneka.² C. S. Lewis e aranii kairua “bwa kanikina inanon kawai nakon te tokanikai.”³ N ae kantatingaaki, kairua n tatabeua ake ti karaoi a riki bwa te reirei inanon te wanawana, bitakin baika a taraa ni kabwaka a na riki bwa te reirei.

Ana onimaki Nibwaai ae aki nanokoraki e buokia man te kabwaka teuana nakon teuana ni karokoa are e karekei bwaatua burati n te kabane. Mote 10 ana tai ni kakataaki mwaain ae e karekei te tokanikai n te kabane ni birinako mai Aikubita ma tibun Iteraera.

Ti na bae ni miimi—ngkana Nibwaai ma Mote a karaoa ana mwakuri te Uea,

bukin tera te Uea e aki mena irarikiia ao ni buokiia ni karekeia te tokanikai n aia moan kakatai? Bukin tera E anganiia te kariaia—ao bukin tera E anganiira te kariaia—bwa ti na rinanon te kaanganga ao ni kabwaka n ara kakatai n aki tokanikai? Ibuakon mwaitin kae-kaan te titiraki anne ao ni kakawaki, aikai tabeua:

- Te moan, e ataia te Uea bwa ni kabane bwaai aikai a na angani[ira] te kataneiai, ao bon ibukin kabwaia[ra].”⁴

- Te kauoua, ni kariaira ni “katoonga maona, bwa [ti] aonga n ataia bwa a na kakawakina ae raoiroi.”⁵
- Te kateniua, ni kakoaua bwa “ana bawai Iehova te bo ni buaka,”⁶ ao bon tii man Ana akoi are ti kona ni kakoroa bukin Ana mwakuri ao n riki n Ai arona.⁷
- Te kaaua, ni buokiira ni karikirakea ao ni karekei mwaitin anuan Kristo ake aki kona ni “kaitiakaki” ma tii rinanon “te kakaitara”⁸ ao “inanon te nenikanaiai ae te karawawataki.”⁹

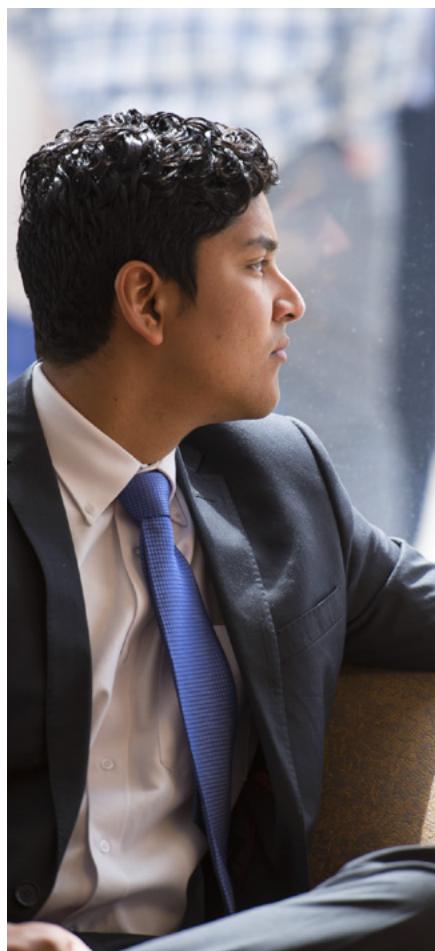
Ngaia are ribuakon te maiu ae kaonaki ni bwaai aika tutuki ao te aki tau, ti bane ni kakaitau n anganaki riki ara kauoua n tai.

N 1970, n aron ae ataein te reirei ae boou i BYU, I iira te moan kooti iaon kakawakin te physics are e anga reirei iai Jae Ballif, te bureobeetia ae bane arona. Imwiin banen te kooti aei n tatabeua, e na iai te ukeuke ae e na anga. Ngkana e karekeia te C ataein te reirei ao ni kan karekeia te bwii ae nakoraoi, Burobeetia Ballif e kariaia ataei bwa a na ukeuke iaon te bwai are a reiakinaki

iai. Ngkana e karekea te B ataein te reirei iaon ana kauoua ni kakatai ao n aki naba rauaki iai, e kona n ira te ukeuke te kateniua n tai ao te kaaua, ao ai arona naba. Ni kariaiakaki n anganaki au kauoua n tai ae mwaiti, e buokai n rikirake riki ao n te kabane I a karekea te A iaon te physics.

Bon te burebeetia ae tuai n ataaki ae wanawana man tangira are e anaaki nanona ao ni kaungaia ana ataei bwa a na teimatoa ni kataia—n iangoa te kabwaka kanga te aomata ae ko reiakinaki irouna, tiaki te karawawa-ta, ao n aki maaka te kabwaka ma n reiakinaki mai iai.

N te tai ae nako I tareboonia te mwaane aei 47 te ririki n nako imwiin anaakin au kooti iaon ana physics. I titirakinna bukin tera e kariaia ana ataei aika karoko aia atatai bwa a na katamaroa aia bwi. Ana kaeka: "I kan mena ibuakoia ataei ao ni buokiia bwa a na tokanikai."

Ngkai ti riingaki ao ni kakaitau n anganaki riki ara kauoua n tai n ririmwiin ara kairua, ke kabwakan ara iango, ti miimi n ana akoi te Tia Kamaiu n anganiira ara kauoua n tai n tokanikai iaon te bure, ke kabwaka n te nano.

Akea ae e tangira riki tokanikai-
ra nakon te Tia Kamaiu. E kariaira
bwa ti na anaa ao ni kateimatoaira ni
iriira Ana ukeuke. N riki n Ai arona e
kainnanoa anganakira *ara kauoua n tai* inanon korakaira ni katoa bong ma
te aro n aomata, n aron kauarerekean
tangiran te amwarake, n reiakina te tao-
taonaki n nano ao te kabwarabure, n
tokanikai iaon te tapingaroti, n totokoa
te bure ni karaoan ae aki kantaninga-
ki, n arana riki tabeua. Ngkana aomata
ni kabane a karaoa te kairua, mwaitira
kabwaka ae a na kairiira ni karokoa
akea anuara n aomata ma a bon tabu?
Tengaa? Kanga taraan ae e mirion.

N ataa bwa te kawai ae eti man ira-
iki e kabwarikoi kariiri ao kakaitara ao
kabwaka a riiriiki ni katoa tai ibukira,
te Tia Kamaiu e kaboomwii n anganiira
riki ara tai n aron ae kona n riki bwa ti
na tokanikai iaon kataakira n te rabwa-
ta. Te kakaitara are E kariaia e kona n
tarao n aki kona n taobaraaki ao ni kuri
ni kaangaanga ni kaitaraaki, ma E aki
kona ni kitaniira n akea te kantininga.

Ni kateimatoa ni kakorakora ara
kantininga ngkai ti kaitarai kaangaa-
nga n te maiu, ana akoi te Tia Kamaiu
e tatauraoi ao iai n taainako. Ana akoi
"nanona te buoka ke te korakora, . . . te
mwaaka ni kona ni kariaia mwaane ao

aine n taua ni kamatoa te maiu ae akea
tokina ao te karietataaki *imwiin* tiaia
ni kamanenai oin aia konabwai aika
raraoi.¹⁰ Ana akoi ao matana n tangira
e memena iaora ni kabuta mwana-
ngara ae bwanin ngkai E anainanora,
kabebetei rawawaatara, kakorakoraira,
kawakiniira, kamanoira, kamarurungii-
ra, ke tao e "buoki[ia] ana aomata," e
ngae ngkai a bwaka inanon te kawai ae
eti man irariki.¹¹

Te rairannano bon ana bwaintangira
te Atua ae tatauraoi n taainako are e
kariaira ao n anganiira te kona ni waaki
man te kabwaka nakon te kabwaka n
aki bua te ungannano. Te rairannano
tiaki Ana babaire n tania n te tai are ti
kabwaka iai. Te rairannano *bon* Ana
babaire, n ataakina bwa ti na bon karo-
oia. Aio te euangkerio n rairannano,
ao ngkai e kabwarabwara Beretitenti
Russell M. Nelson, "te kaetieti ae ti na
reiakinna ni maiura ae bwanin."¹²

N te kaetieti ni maiura ae bwanin
ibukin te rairannano, te toa bon ana
kawai te Uea ni katauraoi ae reitinako
ibukira ni kariniira inanon Ana kabwa-
rabure. Ngkana ti butimwaaia ma te
nano ae uruaki ao te tamnei ae rara-
oma, E anganiira kabwaraan ara bure
ni katoa wiiki ngkai ti rikirake man te
kabwaka nakon te kabwaka ni kawain
ara berita. Bwa "e ngae ngke a bure, e
onrake nanou n te nanoanga ibukiia."¹³

Ma mwaitira te tai ae E na kabwarai
iai ara bure? Manra Ana taotaonaki n
nano n te tai ae maan? N te tai teu-
na Betero e titirakina te Tia Kamaiu,
"Te Uea, tao ti iraua ana bure tariu nako
iu aika N na kabara? tao tokiu itiua?"¹⁴

N au katautau, n ana iango Betero
itiua te mwaiti ae tau ni katuruturia
burababan te kakabwarabure n te tai
ae mwaiti ao te akoi anne e riai n iai
tiana. N te kaeka, te Tia Kamaiu e tua-
nga Betero bwa e na aki warekia—
n aki katea tian te kabwarabure.

"E taku Iesu nako ina, I aki taku nakoi im ba tokina itua, ma tokim itingaun itiu."¹⁵

N ae mataata, te Tia Kamaiu e aki katea te mwaiti ae 490. Anne e kabotauaki n taekinaki bwa butimwaean te toa iai tiana mai ieta ae 490, ao ngkanne, iaon 491 te tai, te tia kairiiri mai i karawa e raoiakinna ni kangai, "I kabwara au bure, ma e a bane tain am beeба n rairannano—man te tai aei ao waaki nako, an bon tiiku i bon iroum."

Te Uea e kamanena te numera ae itingaun itiu ma te kabootau ibukn Ana Mwakuri ni Kamaiu, Ana tangira ae akea tiana, ao Ana akoi ae akea tiana. "Eng, ao N na kabwarai aia bure au botanaomata *n aron katoa tain* aia rairannano ibukin aia bure nakoiu."¹⁶

Tiaki nanon anne ae e riki te toa bwa te kariaia nakon te bure. Anne bukina teuana te Uea e karina te taeka aei n ana Boki Moronaai: "Ma ngkana aki toki n rairinanoia ma n ukoukora kabwaran aia bure, *ma nanoia raoi*, a bon kabwaraki aia bure."¹⁷

Te nano ae koaua e kaotia *ma te konabwai ae koaua* ao te bitaki ae koaua. "Te bitaki" bon oin te taeka te Kairi nakon Koroboki aika Tabu e kamanenaakii ni kabwarabwara nanon te *rairannano*: "Bitakin te

iango ao te nano are e uota te katei ae boou nakon te Atua, ibukin temanna, ao te maiu n ae bwanin."¹⁸ Te aekaki ni bitaki anne e riki man *rikiraken* te tamnei. Tokanikaira, ngkanne, e aki *wazaki* man te kabwaka nakon te kabwaka, ma te *rikirake* man te kabwaka nakon te kabwaka n aki bua te ungannano.

Ni kaineti ma te *bitaki*, iangoa te ataibwai aei: "Bwaai ake aki bitaki a teimatoa n tiku n aroia." Taikan te koaua anne e aki nanonaki bwa e na uruana rabakaum ma bon wanawanen Beretitenti Boyd K. Packer, are e reitia imwiina, "Ao ngkana tiaki bitiira—*e toki rikirakeri*."¹⁹

Ibukina bwa tiaki tangiria bwa e na toki rikirakeri ni karokoa are ti riki n Ai aron ara Tia Kamaiu,²⁰ ti riai n reitinako n teirake ni katoa tai are ti bwaka iai, ma nanora ni kateimatoa rikirakeri ao te rikirake n aki tabe ma mamaarara. Inanon mamaarara, E kakoaua nakoira, "E a tau au akoi i roum: ba e kakoroaki raoi mwaakau n te mamara."²¹

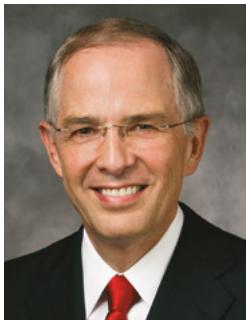
Tii n tarraakin te bwai n arona ae bwanin ti kona ni kinaa rikirakeri n te rabwata. N aron naba anne, rikirakeri n te tamnei e taneiai n aki mataata tii rinanon uringakin bwaai aika riki ngkao. Ti na wanawana ngkana ti iangoira n taai aika a nako n te kawai

are ti na ataa rikirakeri ao ni kau-nangai nanora ni anainanora ni "waaki nako man teimatoa i nanon Kristo, ma te kaantaninga ae tamaroa ma ni kororaoi."²²

I kakaitea n aki toki ibukin te aki ma te tangira, te taotaonaki n nano, aia taotaonaki n nano n te tai ae maan ara Karo ake i Karawa ao te Tia Kamaiu, are e kariaira n anganiira ara tai n rairinanora ao ni bitaki ni mwanangara n oki nakon Mweengaia. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. This quote has been attributed to different authors, including Abraham Lincoln and Winston Churchill.
2. Thomas Edison, in Zorian Rotenberg, "To Succeed, You Must Fail, and Fail More," Nobembwa 13, 2013, insightsquared.com.
3. Charles F. Kettering, in Thomas Alvin Boyd, *Charles F. Kettering: A Biography* (1957), 40. This quotation has also often been attributed to C. S. Lewis.
4. Reirei ao Berita aika Tabu 122:7. Te Tia Kamaiu naba "e reireia . . . te ongeaba ni baike e maraki iai" (Ebera 5:8). Ma koroboki aika tabu aikai a kaineti ma te kakatai ao te korakai ibukin ara enwaromenta ke kaangaanga aika aki nanonaki, kairua ake ti karaoi bon ibukin tamaroara ngkana ti reiakinaki mai iai.
5. Mote 6:55.
6. 1 Tamuera 17:47; taraa naba 1 Nibwaai 3:29.
7. Taraa Iakobwa 4:7.
8. Taraa 2 Nibwaai 2:11.
9. Itaia 48:10; 1 Nibwaai 20:10.
10. Bible Dictionary, "Grace"; e kairaki katuruturuana.
11. Aramwa 7:12.
12. Russell M. Nelson, in Dallin H. Oaks and Neil L. Andersen, "Repentance" (address given at the seminar for new mission presidents, Tuun 26, 2015), 11.
13. Reirei ao Berita aika Tabu 101:9.
14. Mataio 18:21.
15. Mataio 18:22.
16. Motiae 26:30; e kairaki katuruturuana.
17. Moronaai 6:8; e kairaki katuruturuana.
18. Guide to the Scriptures, "Repent, Repentance," scriptures.lds.org.
19. Boyd K. Packer Kingsland Georgia Stake conference, Aokati 1997.
20. Taraa 3 Nibwaai 27:27.
21. 2 I-Korinto 12:9; taraa naba Ita 12:27.
22. 2 Nibwaai 31:20.

Iroun Unimwaane Neil L. Andersen

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Ana Burabeti te Atua

E aki tei te burabeti i marenara ma te tia Kamaiu. Ma e tei irarikira, ni kaota te kawai nakon te tia Kamaiu.

reita au butimwaai nakon Unimwaane Gerrit Gong ao Unimwaane Ulisses Soares nakoia taari aika kakaokoro n te Kooram n te Tengaun ma Uoman.

Ni kamatoakin Beretitenti Russell M. Nelson ae ana burabeti te Uea ao te Beretitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, boni ngaira kaain te bootaki ae tabu are e a kaman taekinaki—te tai ae tabu ibukina bwa kanoan te aoa ae nako e a kaman kariariaaki i karawa ma imwaain te aonaaba. Te Uea Iesu Kristo, ae e kaira Ana mwakuri, e a tia n te bong aei rinanon Beretitenti Eyring ni kaota ana burabeti, ana tia kairiiri ae katabuaki, nakoira, ngaira ae ana aomata inanon te berita ae tabu, n anganiira te kona ni kaota ara tatauraoi ni kamatoa te burabeti ao ni iriira ana reirei.

Nakoia mirion n aomata aika tiaki raora n te tai aei n te Tienta ni Maungatabu, I tangiria ni kaotia nakoimi bwa Tamnein te Uea n te kateitei aei n tain kamatoaan Beretitenti Nelson boni ngai aroi are ko na kantaningaia bwa e na riki—e onrake ni mwaaikan te tamnei. Ma ara bootaki ae kairaki mai ieta tiaki tii man te Tienta ni Maungatabu aei, ma ni kabuta te aonaaba—inanon umwantabu i Atia, Aberika, ao Amerika Maiaki; inanon mweenga i Amerika Nuka ao Meang ao

i Eurobe; iaan bwaranta n te Betebeke ao i aban marawa. Te bootaki aei e roko n taabo nako ni mwakoron te aonaaba ae ko mena iai, tii ngkana am reitaki e riaon riki ae tii te bwanaa man am tareboon. Katean baira a bon aki warekaki irouwia ara bitiobi, ma a bon tauaki mwiia i karawa, bwa ara berita ae tabu ma te Atua, ao ara mwakuri a koreaki n te boki ni kamaiu.

Te Uea E Rinea Ana Abotoro

Rinean te burabeti e bon kara-aki iroun te Uea. Akea te anainano, akea te kaetieti, akea te baka n raoiroi ibukin te nakoia, akea te kauntaeka, te nanokokoraki, te kamangaongao, ke

te waaki ni kakeru. I kamatoa naba bwa mwaakan karawa e mena irarikira n ruun te tembora are ieta ngkana ti tataro mwaaka ni katobibia Beretitenti Nelson ao n namakina ana kariaia te Uea ae koaua iaona.

Rinean Beretitenti Nelson ni beku bwa ana burabeti te Atua e karaoki n taai ake ngkoa. Ana taeka te Uea nakon e kaineti naba nakon Beretitenti Nelson: “Ngke I tuai karikiko inanon te birito ao I ataiako; ao ngke ko tuai n otinako mai inanon te birito ao I tabuiko, I motika bukim bwa te burabeti nakoia botanaomata”¹ Tii tenua te ririki n nako, Unimwaane Nelson ngke 90 ana ririki, boni ngaia te kaaman ni maan n te nakoia, ma uoman mai ibuakoia Abotoro ake teniman a bon uarereke riki aia ririki nakoia. Te Uea, are e taua mwiin te maiu ao te mate, e rinea ana burabeti. Beretitenti Nelson, ai 93 ana ririki, e bon rianako marurungina. Ara kantasinga bwa e na mena i rarikira teuana ke uoua riki te ririki, ma n te tai aei ao ti kataia n anaa nanona bwa e nang aki roroko n tabo ni katikera iaon maunga.

Ngkai ti kamatoa te burabeti n aron ae e katabua te Uea, e riai ni mataata bwa ti bon tii taromauria te Atua,

Carcassonne, Buranti

Beretitenti Nelson ma tibutoruna ae te ka 118.

Tamara are i Karawa, ao Natina are rie-taata. Bon tii rinanon ana mwakuri aika raoiroi, ana nanoanga, ao ana akoi ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo, ae ti kona iai n te bong teuana ni manga rin i Mataia.²

Bukin Tera Ti Ira te Burabeti

Ma Iesu e reireia naba te koaua ae kakawaki iaon taekan te toro are E kanakomaia nakoiria. “Ane máneingkami n akoingkami, E taku, e “akoai naba; ao ane akoai ao e akoa naba Teuare kanakomaiai.”³

Te kabanea ni kakawaki n ana mwakuri ana burabeti te Uea bwa e na reireiniira taekan te Tia Kamaiu ao ni kairiira Nakoina.

A mwaiti bukin ae ti iriira iai Beretitenti Russell M. Nelson. Naake kaain naba te aonaaba a aranna bwa e wanawana. E riki bwa te taokita ibukin kuakua ngke 22 ana ririki, kinakina ae taokitan te maamaa, ao atakina bwa te aomata ae kaira aron moan kabobongan te korokoro n te buro.

Angiia ana butimwaea wanawanana ma ana motikitaeka: ruaiwa te ririki ni kamatebwai aaron te maiu ao te mate, ni maiu n tii iangoia, n tangira ao n reireiniia natin te Atua ake a mena ni koonan te aonaaba, ma n ikawai ni karekeia 10 natina, 57 tibuna, ao 117 tibutoruna (te kabanea n nambwa e bibilitaki nakon; 118 ngke bungiaki tibutoru te mwaane n te Katenibong aei).

Te koraki ake a kinaa raoi a na taekina Beretitenti Nelson bwa e kaitara ma kaangaangan te maiu ma te onimaki ao te ninikoria. Ngke e anaaki maiun natina te aine ae 37 ana ririki ni maiu man te kaentia, Emily, e kitana buna ae e tangiria ao niman natina aika uarereke, I ongo ae taku, “Ngai tamana, te taokita n te kuakua, ao ana Abotoro te Uea Iesu Kristo, ma N na riai ni kabaraaka atuu man taekina, “Ma akea au taeka, ma e na tauaki am taeka.”⁴

Taan Taratara laon te Ttau

E ngae ngke ti karinei aeka n anua aika karineaki aikai, bukin tera ti Ira Beretitenti Nelson? Bukin Tera Ti Ira te Burabeti? Bukina bwa te Uea Iesu Kristo e a tia ni weteia ao ni kabongana bwa Ana tia Tararuia iaon te taua.

Carcassonne bon te kaawa ae onaki iaon Buranti are e tei n tiku imwin taai ake rimoa. Tauana aika ririeta a birirake man kamanoaki n oona, a tei bwa neia tan taratara ake a tantani iaon taawa akane ni ngaina ao ni bong, ni kamataua raoi aia taratara n te raroa ibukia aia

kairiribai. Ngkana te tia taratara e noorio bwa a waaki aia kairiribai, bwanaana ni katauraoi e riki bwa kamanoia kaain Carcassonne man te kaangaanga are e nang riki are aki nooria.

Te burabeti bon te tia taratara n te taua, e kamanoira man kaangaangan te maiu n Tamnei ake tiaki noorii.

Te Uea e taku nakon Etekiera, “I kateiko ba te tia tantani nakon te bata are Iteraera, ma ngaia ae ko na ongo te taeka [mai] wiu, ao ko na tuangia n reireia mai Rou.”⁵

Ti aki toki n taekina kainnanoakin iriiran te burabeti, ma uringa rawawatan te beku aei are e katikua te Uea i aoia ana burabeti. “Ao ngkana tao ko aki taetae n tuanga te aomata ane buakaka ba e na kitana aroarona; . . . , [ao] e na mate te aomata ane buakaka I buakon ana buakaka, . . . ma N na ukoukora bon rarana ni baim.”⁶

Te Koaua Bon Ibukim Ae Korakora Riki

Ti butimwaea Beretitenti Nelson n ai aron ae ngke ti butimwaea Mote ngke ti maiu n ana tai. E taku te Atua nakon

Mote, "N na mena I wim, ma n reireiko am taeka."⁷ Ti ongo iroun ana burabeti te Uea ma te onimaki bwa ana taeka bon "man oin wiin [te Uea]."⁸

Aio te koaua ae matakī? Tiaki, bon tiaki. Ngaira n tatabemaniira iai ara kakoaua ae e onoti n kakoauan Kaokan Ana euangkerio Iesu Kristo. Man oin nanora ao ara rinerine, ti katei baira ngke ingabong, ni kaoti nanora bwa tina boutoka ana burabeti te Uea n "ara kamatoa man nanora, ara onimaki, ara [ta]tataro"⁹ ao n toua mwiin ana reirei. Iai inaomatara ngaira Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira n karekei oin ara kakoaua bwa wetean Beretitenti Nelson bon mai iroun te Atua. E ngae ngke kaainabau, Kathy, e kinaa raoi Beretitenti Nelson ni koaua n te maan ae kaniia tenua te ririki ao akea ana nanokokoraki ibukin weteana mai iroun te Atua, ngke e kamatoaki, e a moana warekan ana kabwarabwara n te maungatabu ni kabuta inanon 34 te ririki n nako, ao n tataro bwa e na reke kamatoan koauan weteakina ni burabeti. I berita bwa e na reke korakoran kakoauana iroum ngkana ko nanorinano ao n tau ni karekeia.

E aera ngkai ti rang n tauraoi n iriira bwanaan ara burabeti? Ibukiia naake a beku mwaaka n ukoukora te maiu ae akea tokina, bwanaan te burabeti e uota te kamaiu n tamnei inanon taai aika mangaongao.

Ti maeka iaon te aonaaba ae karongoa ma aomata aika mwaitai ae a kariiira ni karaoi bwaai aika bat. Te intanete, ara tarebon, ara bwai ni kakukurei n aekaia nako a bane n roko korakoraia iaora, ma te kantaninga bwa ti na kaboi aia bwai ao n iri aia karinan.

N tarakina ae akea tokin kareke-an rongorongo ao iango tia kauri-ngaki man koroboki aika tabu ae ti "katiotioaki,"¹⁰ "n te angi nako ae te reirei nako,"¹¹ n rangi ni kairoroaki n

te "nanowanawana," irouia naake a "a kairaki nakon te kamaneaki are te burebureaki."¹²

Kamatoan tamneira nakon bwanan te Uea Iesu Kristo e kainnanoa te kakauongo irouia naake E kanakomaia. Iriiran te burabeti n te aonaaba ae e kamangaongao titebo ma ti niroaki ni kabuebuen te burangketi n tain te kamaitorotoro.

Ti maeka n te aonaaba ae iai bukin bwaai nako, kaetieti, kauntaeka, te eti, ao te kabwarabwara. Te titiraki ae "Bukin tera?" e bon rang n tamaroa ni mwaitin nako anuan maiura, n anganira te korakora ni wanawanara ni kairii angii rinerine ao babaire ake ti kaitara ma ngaii n te bong koraki.

Ma bwanaan te Uea e aki toki n roko n akea kabwarabwaraana.¹³ Imwaain ngkoa kamatebwai n reirei iaon mwiin aia kakaonimaki ma onimakinaia bumwaane ao aine imarenaia ao ataei, e kabwarabwara te Uea, "Ko na tai wene ni bure."¹⁴ Ae e riaon te wanawana n tii ngaiia, ti kawakina te bwaintituaraoi ae te Tamnei ae Raoiroi.

Tai Maaku

Bwanaan te burabeti, ngkana e taetae ma te tangira, e na riki n tainako bwa te bwanaa ni wewete bwa tina bitaki, n rairi nanora ao n oki nakon te Uea. Ngkana e kainnanoaki te kaetieti, tai kawaeremwea. Ao tai tabeaianga ngkana bwanaan te burabeti ni kaetieti e kaitarai iango aika rang ni kabonga-naaki ngkai. Ake aki kakoaua aika taan kakaniko n taainako ao a bwanikiriniia burabeti n te tai are a nang taetae iai. Ngkana ko nanorinano n toui mwiin ana reirei ana burabeti te Uea, I berita nakoim bwa a na reke kakabwaia n te kawakinaki ao te rau.

Tai kubanako ngkana am tai n namakin are i bon iroum aki bane ni boraoi ma ana reirei ana burabeti te

Uea. Aikai bon taai n reiakinaki, te nanorinano ngkana ti nako ni katorobubua n tataro. Ti mwananga nako ma te onimaki, n onimakina te Atua, n atia bwa n te taina tina karekei kamatata mai iroun Tamara are i Karawa. Temanna te burabeti e kabwarabwara ana bwai n tangira te tia Kamaiu ae akea kabotauana bwa "e na anaaki ana baire te Nati nakon nanon ana baire te Tama."¹⁵ Kataenikaian ara baire nakon ana baire te Atua bon, koauana, tiaki taenikai ma moanakin te tokanikai ae e kakukurei.

Tabeman a na kataia n rinanoa ana taeka te burabeti, ni kabane korakoraia ni kakaea bwa e nga ae ana taetae ni burabeti ao e nga ae bon oin ana iango.

N 1982, uoua te ririki imwaain weteana bwa te Mataniwi ni Kabuta, e taku Te tari Russell M. Nelson: "I aki manga titirakinai, 'N ningai ae taetae ni burabeti iai te burabeti ao ningai ae e aki iai?' N au iango e kangai, 'N na kanga n riki n ai arona?'" E reitia, "N [au rabakau] e na toki titirakinan rongorongo mai iroun te burabeti ma ti iangoa kakoroan nanoia."¹⁶ Aio aron maiun te mwaane ae nanorinano ao n nim ma te Tamnei ae e rineia n iriiria. Ai 36 te ririki nako, ao ngkai ai ana burabeti te Uea.

Karikirakea Aia Onimaki Kairake iroun te Tia Kamaiu

Inanon maiu, I a tia ni kunea bwa ngkana I kamatebwaia ma te tataro-mwaaka ana taeka ana burabeti te Uea ao ni karaurau ma te taotaonakinnano, ni kaeta au baire ma ana reirei, au onimaki iroun te Uea Iesu Kristo e na rikirake.¹⁷ Ngkana ti rineia bwa ti na katinanikua ana reirei ao ni iangoia bwa ti na ataibwai riki, e na rotaki ara onimaki ao ara taratara ibukin te maiu ae akea tokina e na kamabubuaki. I berita nakoim bwa e na rikirake am onimaki iroun te Tia

Kamaiu ngkana ko teimatoa n nene n
ririmwiin te burabeti.

E taku te tia Kamaiu, "Ni kabane
burabeti . . . a kakoaua ibukiu."¹⁸

E aki tei te burabeti i marenara ma
te tia Kamaiu. E bon ti tei irarikira ni
kaota te kawai nakon te tia Kamaiu.
Ana bwai n tangira te burabeti ae
korakora nakoira bon ana kakoaua ni
koaua, ana atatai ae nene bwa Iesu
bon te Kristo. N ai aron Betero rimoa,
ara burabeti e taekinna "[Bon] te Kristo
Ngkoe, are Natin te Atua are e maiu."¹⁹

N te bong ae na roko, n tanrikaaki
iaon maiura ae mamate, ti na kimwarei-
rei bwa ti nakonako n te aonaaba n ana
tai te burabeti ae maiu. N te bong anne,
I tataro bwa ti na kona n taekinna:

Ti ongo irouna.

Ti kakoaua.

Ti kamatebwai aana taeka ma te
taotaonakinnano ao te onimaki.

Ti tataro ibukina.

Ti Katiteuanaki ma Ngaia.

Ti bon nanorinano teutana n iriria.

Ti tangiria.

I katuka au kakoaua ae matoa bwa
Iesu bon te Kristo, ara Tia Kabooira
ao ara Tia Kamaiu, ao Beretitenti
Russell M. Nelson bon Ana burabeti ae
kabiraki iaon te aonaaba. N aran Iesu
Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Ieremia 1:5.
2. Taraa 2 Nibwaai 2:8.
3. Mataio 10:40.
4. Oin am ururing; taraa naba Spencer J.
Condie, *Russell M. Nelson: Father, Surgeon,
Apostle* (2003), 235.
5. Etekiera 33:7.
6. Etekiera 33:8.
7. Te Otinako 4:12.
8. Reirei ao Berita aika a Tabu 21:5.
9. Reirei ao Berita aika Tabu 107:22.
10. I-Ebeto 4:14.
11. Iakobo 1:6.
12. I-Ebeto 4:14.

13. Beretitenti Dallin H. Oaks n te taina e taku:

"N te intawiu n te 1988 . . . I kabwara-
bwara kateiu nakon kataki n anga bukin te
maiue ae mamate ibukin te kaotioti mai ieta:

"Ngkana ko wareki booki aika tabu
ma te titiraki aei n am iango, "Bukin
tera te Uea e taekina aei ke bukin tera e
taekina arei," ko na kunea anne inanon
ae e k ee iaan tebubua te taeka bon akea
bukina ae anga. Bon tiaki te bwai ae
taneiae iai te Uea bwa e na anga bukina.
Ngaira aika [ti mamate] ti kona ni katuka
bukina nakon te kaotioti. Ti kona ni karin
bukiia nakon tuua. Ngkana ti karaoia, ti
karaoia bon iroura. Tabeman aomata a
katikui bukiia nakon te [kaotioti] . . . , ao
a otinako mwiiia bwa a rangin ni bure. Iai
te reirei n te bwai anne. . . . I iangoia n te
tai ae maan n nako bwa iai au onimaki n
te tua ao akea au onimaki ni bukina ake
a tia n iangoaki ibukina." . . .

". . . Tarakin bukina ni kabane iroou bwa
a taraa ni kararaoma anakiia. . . . Ti na aki
manga karaoa te bure are ti a tia ni karaoa
n taa i aika nako, . . . ti katai ni katikui
bukiia nakon te kaotioti. Bukiia a otinako
bwa te bwai ae karaoaki iroun te aomata.
Kaotioti bon bwaii aika ti kamatoai ngkai
bon ana kantaningte Uea ao anne are
e mena iai te kamanoaki" (*Life's Lessons
Learned* [2011], 68–69).

14. Te Otinako 20:14.

15. Motiaeia 15:7.

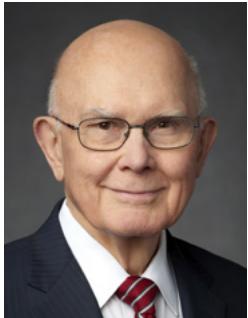
16. Russell M. Nelson, in Lane Johnson,
"Russell M. Nelson: A Study in Obedience,"
Tambuli, Tianuare 1983, 26.

17. E taku Beretitenti Henry B. Eyring:

"Teuana riki te koaua ae kairua bwa ko
na kakoaua bwa te rinerine ni kariaia
ke n aki kariaia aia reirei burabeti bon
akea riki nakon iangoakina bwa ko na
butimwaii kaetieti aika raraoi ao ni
karekeia te kabwaiia mai iai ke n tiku
n arora ae ngkai. Ma te rinerine n aki
butimwaii reirei ni burabeti e na bitii
nakon kawain te maiue ae ti mena iai. E
rikirake riki ni kaangaanga. Te kairua ni
kariai reirei ni burabeti ni kamamaraea
mwakara ni kariai reirei aika roko n te tai
ae na roko. Te tai ae tamaroa iangoia ni
buoka Nooa ni kabaa te ake bon te moan
tai are e tuangaki iai. Ni katoa tai ngkana
e bubuti imwiin anne, kairua n tatabeua
ake e na kaekai e na kauarerekea te
namakin nakon te Tamnei. Ao ngkanne
ni katoa tai ana bubuti e na taraa riki n
nanobaba, ni karokoa e roko te karau. Ao
ngkanne e a rangin n rimwi" ("Finding
Safety in Counsel," *Ensign*, Meei 1997, 25).

18. 3 Nibwaai 20:24.

19. Mataio 16:16; taraa naba Ioane 6:69.

Taekinaki iroun Beretitenti Dallin H. Oaks

Moan Kauntira n te Moan Beretitentii

Kamatoakiia Aobitia n te Ekaretia

Ti noria bwa te ribooti iaon te ware, are e a tia n taekinaki n te tetere aei n te maungatabu ni kabuta n Eberi, e na boretiaki iaon te LDS.org n te tai ae waekoa imwiin te boowi aio e na karinaki n rongorongan te maungatabu n ana maekatiin te Ekaretia.

N te tai aei N na wareki tabeua bitaki n araia mataniwi n te Ekaretia aika kain te Aobiti ni Kabuta ao Itingaun n Aono n te Ekaretia ibukin kamatoakiia n te kateibai, imwiina te Tari Kevin R. Jergensen, manatia n tarekita n Ana Tabo ni Mwakuri te Ekaretia n te Oteta e na wareka te ribooti n te oteta.

Anganakiia nakoia ni mwakuri bwa membwa aika boou n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, e tabekakirake bwa ti na kamotirawaia Unimwaane Gerrit W. Gong ao Ulisses Soares man ana beku n te Beretitenti nte Itingaun.

N reitaki ma anne, ti kamotirawaia Unimwaane Craig C. Christensen, Lynn G. Robbins, ao Juan A. Uceda man aia mwakuri bwa membwa n te Beretitentii n te Itingaun, e moa man Aokati 1, 2018.

Ni kabane ake a kan kaota aia kakaitau nakoia Taari aikai ibukin aia kakao-nimaki ni mwakuri, taiaoka kaotia.

E uotakirake bwa ti na kamotirawaia aika imwiina man aia mwakuri bwa Itingaun n Aono: Steven R. Bangerter,

Matthew L. Carpenter, Mathias Held, David P. Homer, Kyle S. McKay, R. Scott Runia, ao Juan Pablo Villar.

Naake a kan raoniira ni kaotan ara kakaitau nakoia taari aikai ibukin aia anganano ni mwakuri a kona ni kaotia ni katean baia.

E tabekakirake bwa tina kamotirawaia, ma te kakaitau mai inanora, Titita Bonnie L. Oscarson, Carol F. McConkie, ao Neill F. Marriott bwa te Beretitentii ni Kabuta n aia Bootaki Kairake n Ataeinnaine. Ti reita naba te kamotirawa anne nakoia kain te Baba n Tararua ni Kabuta ibukiia Kairake n Ataeinnaine.

Ni kabane ake a kan raoniira ni kaotan ara kakaitau nakoia tititati aikai ibukin aia beku ae moan te Tamaroa ao aia kakaonimaki, taiaoka kaotia.

E uotakirake bwa ti na kamotirawa Titita Bonnie H. Cordon man ana beku bwa te Moan Kauntira n te Beretitentii ni Kabuta n te Moanrinan.

Naake a kan kaota aia kakaitau nakon Titita Cordon a kona ni kaotia ni katean baia.

E tabekakirake bwa tina kamatoaia naaka imwiina ni beku bwa membwa n te Beretitentii n te Itingaun, e moanaki n te tai ae waekoa: Unimwaane Carl B. Cook ao Robert C. Gay.

Naakai a na beku naba bwa membwa n te Beretitenti n te Itingaun, e moanaki man Aokati 1, 2018: Unimwaane Terence M. Vinson, José A. Teixeria, ao Carlos A. Godoy.

Naake a boutokaia, taiaoka kaotia.
Naake a totokoia, taiaoka kaotia.
E uotakirake bwa ti na kamatoaia naaka imwiina bwa Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun: Steven R. Bangerter, Matthew L. Carpenter, Jack N. Gerard, Mathias Held, David P. Homer, Kyle S. McKay, Juan Pablo Villar, ao Takashi Wada.

Ni kabane ake a boutokaia, Taiaoka kaotia.

Naake a totokoia, kaotia n te kanikina naba anne.

E tabekakirake bwa tina kamatoaia naakai bwa Itingaun n te Aono aika boou: Richard K. Ahadzie, Alberto A. Álvarez, Duane D. Bell, Glenn Burgess, Víctor R. Calderón, Ariel E. Chaparro, Daniel Córdova, John N. Craig, Michael Cziesla, William H. Davis, Richard J. DeVries, Kylar G. Dominguez, Sean Douglas, Michael A. Dunn, Kenneth J. Firmage, Edgar Flores, Silvio Flores, Saulo G. Franco, C. A. Genaro, Mark A. Gilmour, Sergio A. Gómez, Roberto Gonzalez, Virgilio Gonzalez, Spencer R. Griffin, Matthew S. Harding, David J. Harris, Kevin J. Hathaway, Richard Holzapfel, Eustache Ilunga, Okechukwu I. Imo, Peter M. Johnson, Michael D. Jones, Pungwe S. Kongolo, George. Kenneth G. Lee, Aretemio C. Maligon, Edgar A. Mantilla, Lincoln P. Martins, Clement M. Matswagothata, Carl R. Maurer, Daniel S. Mehr II, Glen D. Mella, Isaac K. Morrison, Yutaka Nagatomo, Allistair B. Odgers,

R. Jeffrey Parker, Victor P. Patrick, Denis E. Pineda, Henrique S. Simplicio, Jeffrey H. Singer, Michael L. Staheli, Djarot Subiantoro, Jeffrey K. Wetzel, Michael S. Wilstead, Helmut Wondra, ao David L. Wright.

Ni kabane ake a boutokaia, Taiaoka kaotia.

Naake a totokoia, taiaoka kaotia.
E tabekakirake bwa ti na kamatoa Bonnie H. Cordon ni beku bwa te Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n

Ana Ribooti te Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia, 2017

Karaoaki iroun Kevin R. Jergensen

Manatia n Tararua, Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia

Nakon te Moan Beretitentii n Ana Ekaretia lesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira

Nakoia Taari: N aron ae e baireaki n te kaotioti ni mwakoro 120 n Reirei ao Berita aika Tabu, te Kauntira iaon Karaoan te Kabwianibwai—e kaainaki irouia kaain te Moan Beretitentii, te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, ao te Bitioburiki n Tararua—a anga te kariaa ibukin ana kabanemwane te Ekaretia. Ana rabwata te Ekaretia e tibwatibwai mwane ni kaeti ma kataumwane aika a kariaiakaki, tuua, ao aron kabonganakiia.

Te Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia, are e kaainaki irouia ake a mwatai ao a inaomata n ana tabo ni mwakuri nako te Ekaretia, iai tabeia ni karaoi oteta ibukin katauraoan baika iai bukiia ni kaeti taian angamwane aika a roko, kabane mwane ake a karaoaki, ao kamanoan ana bwai te Ekaretia.

Boboto iaon mwakuri ake a karaoaki n te oteta, te Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia, are e kantaningaaki bwa, man ana bwai ni kabane, tibwaia ake a karekei, kabanemwane ake a karaoaki, ao ana bwai te Ekaretia ibukin te ririki 2017 a tia n tauaki mwiiia ao ni mwakuriaki ni kaineti man tia ni kariaiakaki n ana kataumwane te Ekaretia, tuua, ao aron kamanenaan te mwane. Te Ekaretia e irii mwakuri ake e tia n reireiniia iai kain te aro ni maiuakinan te kataumwane, totokoa te taarau, ao ni karini-mwane ibukin kainnanoana.

E Uotakirake ma te karineaki,
Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia
Kevin R. Jergensen
Manatia n Tararua ■

Ataeinaine, ma Michelle Lynn Craig bwa te Moan Kauntira ao Rebecca Lynn Craven bwa te Kauoman ni Kauntira.

Naake a kariaia a kona ni kaotia.
Ake aki ngkana iai, kaotia naba.
E tabekakirake bwa ti na kamatoa Lisa Rene Harkness bwa e na beku bwa te Moan Kauntira n te Beretitentii ni Kabuta n te Moanrinan.

Naake a kariaia a kona ni kaotia.
Naake a totokoia, taiaoka kaotia.
E tabekakirake bwa ti na kamatoia tabeman Mataniwi ni Kabuta, Itingaun Aono, ao Beretitentii ni Bootaki ni Kabuta ake a tibwa tia ni kamatoaaki.

Ni kabane ake a boutokaia,
Taiaoka kaotia.

Naake a totokoia, taiaoka kaotia.
Beretitenti Nelson, te kaotinano e a tia n tauaki mwiina. Ti kaoia koraki ake iai aia totoko n te kaoti n reitaki ma aia beretitenti n te titeiki.

Ma te kamatoa n te kateibai are e a tibwa tia ni karaoaki, ngkai ai 116 Mataniwiin Bootaki. E kania 40 te betienti mai ibuakoia ake a bungiaki i tinanikun te United States, i Germany, Brazil, Mexico, New Zealand, Scotland, Canada, South Korea, Guatemala, Argentina, Italy, Zimbabwe, Uruguay, Peru, South Africa, American Samoa, England, Puerto Rico, Australia, Venezuela, Kenya, the Philippines, Portugal, Fiji, China, Japan, Chile, Colombia, ao France.

Tariu ao mwaneu, kam rabwa ibukin teimatoan ami onimaki ao ami tataro n tei ibukiia taan kairiiri n te Ekaretia.

Ti kaoia ngkai Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun aika a boou, Beretitentii ni Kabuta n te Bootaki n Ataeinnaine aika boou bwa a na kaea aia tabo. ■

Iroun Unimwaane David A. Bednar

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Bwaina te Nimamannei ao te Nanorinano

Te nimamannei bon kabwarabwaraan aron maiun te Tia Kabooi Maiura ao e kinaki man ana kaeka aika raraoi, ana mwakuri n ibuobuoki, nanona n ibuobuoki ao n tararuia i bon irouna.

kakatonga n te tibwanga ae tabu ni kamatoia ara mataniwi n te Ekaretia, ao I butimwaiia ma nanou ni kabane Unimwaane Gong ao Unimwaane Soares nakon te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman. Ami ibuobuoki nakoia mwaane aika kakaonimaki aikai e na kakabwaiaia aomata n tatabemaniia ao utu ni kabuta te aonaaba, ao e korakora nanou ni beku ao n reirei ma ngaiia.

I tataro bwa te Tamnei ae Raoiroi e na reireiniira ao ni kaotaira ngkai ti uaia n reiakina aron te Tia Kamaiu

n rikina n atua¹ te katooto ae ti na kekeiaki ni irii.

N na taekin tabeua katooto ake a kamataata te anua ni Kristo aei imwain taekinan anuan maiu aika bwarabwara raoi imwiin au marooro. Taiaoka kakauongo nakon taian katooto ao iangoia ma ngai reken au titiraki ake N na taekin.

Katooto #1. Te Ataeinimwaane Ae Kaubwai ao Amureki

Inanon te Nu Tetemantti, ti reiakina taekan te ataeinimwaane ae kaubwai

are e titirakina Iesu, "Te Tia Reirei, tera te bwai ae raoiroi ae N na karaoia, bwa e aonga n reke i rou te maiu are aki toki?"² Te Tia Kamaiu e moan reireinna bwa e na kawakin tuua. Imwiina te Tia Reirei e angan te ataeinimwaane te bwai riki teuana ae e na kainna-noia ae kaineti ma kainnanona ao ana kaangaanga.

"E taku Iesu nako ina, Ngkana ko kan riki ni moan te raoiroi, ao ko na nako ni kabo am bwai nako n anganiia akana aki kaubwai, ao nako mai n irirai.

"Ao ngke e ongo te taeka arei te rorobuaka arei ao e nako ma rawawan-tan nona: bwa a batia ana bwai."³

Kabotaua ana kaeka te ataeinimwaane ae kaubwai ma ana taneiai Amureki, are e kabwarabwaraaki n Ana Boki Moomon. Amureki bon te mwaane ae mwamwakuri mani kaubwai ma ana koraki ao raoraona aika mwaiti.⁴ E kabwarabwara arona bwa te mwaane ae weteaki n taai aika mwaiti ma e aki ongo; te mwaane ae atai ana bwai te Atua ma e rineia bwa e na aki atai.⁵ Amureki bon te mwaane ae tikiraoi, ma e anaaki nona ni bwain te aonaaba kanga ai aron te ataeinimwaane ae kaubwai are kabwarabwaraaki n te Nu Tetemanti.

E ngae ngke e a tia ni kaman kama-toa nona, Amureki e ongo nakon bwanaan te anera, e karina te burabeti Aramwa ni mweengana, ao e karekea te amwarake nakoina. E waekoa n tuangaki bwa e na karaoia n rokon Aramwa ao e weteaki bwa e na taeta-ekina te euangkerio. Imwiina Amureki e anai "ni kabane ana koora, ma ana tirewa, ao ana bwai aika kakawaki . . . ibukin ana taeka te Atua, ao e [a tia] n ribaki irouia ake bon raoraona ngkoa ao iroun naba tamana ma ana koraki."⁶

Tera n am iango n te bwai ae kabwarabwara te kaokoro imarenan ana kaeka te ataeinimwaane ae kau-bwai ao Amureki?

Katooto #2. Bwaoraan

N tain te buaka ae kakamaaku are e kabwarabwaraaki n Ana Boki Moomon, e riki te kororeta imarenan Moronaai, te kabon n aia tautia Nibwaite, ao Bwaoraan, te tia moti ao te kowana n te aba. Moronaai, are a kaitara ana taanga ma te kaangaanga ibukin aki taun te boutoka man te tau-taeka, e kororeta nakon Bwaoraan "n te aro ni kabuakaka"⁷ ao ni bukinna ao raona ni mataniwi bwa aki tabeakinii, a taningaroti, a kakea bonganaia, ao n riki bwa taan kamwane.⁸

E na bae n tia Bwaoraan n un iroun Moronaai n ana bukibuki aika kewe, ma e bon aki. E kaeka ma te nanoanga ao e kabwarabwara te kakaitara ni kaitaraan te tautaeka are e bon aki atiai Moronaai. Ao imwiina e katanoata Bwaoraan:

"Nooria, I taku nakoim, Moronaai, bwa I aki kimwareirei ibukin korakoran karawawatakim ae korakora, eng, e bon karawawata tamneiu. . . .

" . . . Ao ngkanne, n am reta ao ko a tia ni kabuakakaai, ma e aki kakawaki; I aki un, ma I bon kimwareirei n aron korakoran nanom."⁹

Tera am iango ibukin ana kabwarabwara Bwaoraan nakon ana kabuakaka Moronaai?

Te Katooto #3. Beretitenti Russell M. Nelson ao Beretitenti Henry B. Eyring

N te maungatabu ni kabuta onoua te namwakaina n nako, e kabwarabwara Beretitenti Russell M. Nelson ana kaeka nakon ana kakao Beretitenti Thomas S. Monson ni kamatebwai, iangoia raoi, ao ni kabonganai koaua n Ana Boki Moomon. E taku: "I a tia ni kataia n irii ana reirei. Ibuakon bwaai tabeua, I karaoi rinan bwa *tera* ana Boki Moomon, tera ae *kamatoa*, tera ae *kao-tia* bwa e buretata ae *kakoroa bukina*, tera ae *kamataata*, ao tera ae *kaotia*.

Tuoan ana Boki Moomon rinanon kawai aikai e riki bwa te mwakuri ae kawanawana man anainano! I taekinna bwa e tau nakoimi."¹⁰

Beretitenti Henry B. Eyring e kabwarabwara n aron anne kakawakin ana bubuti Beretitenti Monson ni maiuna. E matakaukinna:

"I a tia ni wareka Ana Boki Moomon ni katoa bong n te maan ae raka iaon 50 te ririki. Ngaia are I kona n iangoia bwa ana taeka Beretitenti Monson bon ibukin temanna te aomata. Ma, n anggia ibuakomi, I namakina ana kaungana-no te burabeti ao ana berita e kaoai ni kanakoraoa riki au kekeiaki. . . .

"Mwiina ae kakukurei ibukiu, ao ibukiia angiina ibuakomi, bon bwaai ake e berita iai te burabeti."¹¹

Tera ae ko taku n am iango bwa e kabwarabwari ana kaeka n te tai ae waekoa ao n tangira nakon ana kakao Beretitenti Monson irouia uoman mata-niwiin ana Ekaretia te Uea aikai?

I aki bubuti bwa ana kaeka n te tamnei ae korakora Amureki, Bwaoraan, Beretitenti Nelson ao Beretitenti Eyring a kabwarabwaraaki man ti teuana anuan Kristo. Ni koauana, katei ao atatai aika a irekereke a uotira nakon te maiu n tamnei ae oti ni maiuia tooro aika aman aika karineaki aikai. Ma te Tia Kamaiu ao Ana burabeti a tia ni kamataata te anua ae ti bane ni kainnanoia ni kona n ataa riki ao ni kekeiaki ni kataia ni karikirakea inanon maiura.

Nimamannei

Taiaoka kina anuan te Uea are e kabonganaa ni kabwarabwara Arona ni koroboki aika a tabu aikai: "Amoa amou i aomi, ao reirei i Rou bwa I *nimamannei ao I nanorinano*: ao e na reke iroumi iai motikan rawaia tamneimi."¹²

Ti riai n rejakinia te bwai teuana man te koaua are e rineia te Tia Kamaiu ni kamataata te nimamannei mai ibuakon ni kabane katei ao tamaroa ae E na kona n tia n rineia.

Iai naba te aekaki ni kaetieti anne n te kaotioti are e karekea te Burabeti Iotebwa Timiti n te 1829. E katanoata te Uea, "Reiakina taekau, ao ongo n au taeka; *nakonako ma te nimamannei n Tamneiu* ao ko na karekea te rau mai irou."¹³

Te nimamannei bon te katei ae kakawaki ni maiun te Tia Kabooi Maiura ao e kaboutauaki ma te kaeka ae raoiroi, n tataraoi n ongotaeka, ao ni korakora n taua am namakin. Te katei aei e buokira n atai riki bwanihin ana mwakuri ni kabane Amureki, Bwaoraan, Beretitenti Nelson, ao Beretitenti Eyring.

Te katooto, Beretitenti Nelson ao Beretitenti Eyring a kaeka ni koaua ao ni waekoa nakon ana kaunganova Beretitenti Monson ni wareka ao ni kamatebwai Ana Boki Moomon. E ngae ngke mwaane aikanne a taui nakoa n te Ekaretia aika kakawaki ao n tia ni kamatebwai koroboki aika tabu n ririki aika mwaiti, aki maama n ira ana kaetieti te burabeti.

Amureki e tauraoi n ibuobuoki nakon ana kantaninga te Atua, e kukurei n tataekina te euangkerio, ao ni katikui kaubwaina ao ana reitaki ma raoraona ao kain ana utu. Ao e kakabwaiaki Bwaoraan ma te atatai ao te nano ae korakora ni mwakuriia nakon manga mwakuriana ngke e kabwarabwara nakon Moronaai kaangaanga man kaitaraan te tautaeka.

Anuan maiun Kristo n nimamannei n tainako e aki mataata n ara aonaaba ngkai. Te nimamannei e korakora, aki mamaara, e mwamwakuri, e aki ariori, ninikoria, e aki nakonnano, e rau, e aki riao, nanorinano, e aki iangoia i bon irouna, akoi, e aki iowawa. Te aomata ae nimamannei e aki kakai un, e aki kamoamoa, ke e kakan bwaoti ao n tauraoi ni butimwaea aia tokanikai aomata tabeman.

Ma te *nimamannei* e kabwarabwara onimakin te Atua ao teimatoan kainnanoan Ana kairi ao ana boutoka, te katei n *nimamannei* ae onoti bon te nano n tamnei ni kan reirei mairoun te Tamnei ae Raioroi ao mairoua aomata aika aki konabwai, aki atatai, ke n reirei, aki taui mwakuri aika kakawaki, ke n aki tau wanawanaia n tibwatibwa. Uringnga bwa e kanga Naaman, mataniwiin ana taanga uean Tiria, n tokanikai iaon ana kainikatonga ao ni karinei ana taeka ana toro ma te nimamannei ni karinea Eritai te burabeti ao ni kaitiakaki n te karaanga are Ioretan tabeua te tai.¹⁴ Te nimamannei bon boton raoi te kamanomano man ara kamoamoa n aki kona ni butimwaea te bwai ae eti are e riki man kinakim, tabem, te mwaaka, kaubwaim, ao te kamoamoakai.

Te Nimamannei—Anuan Kristo ao ana Bwaintituaroai te Tamnei

Te nimamannei bon te anua ae rikirake n te nano, ao te mwakuri ae raoiroi n te inaomata n rinerine ae riai,

ao n teimatoa ni kawakina kamaunaan ara bure.¹⁵ Bon bwaai n tituaraoi n te tamnei aika tau ibukira bwa ti na ukoukori.¹⁶ Ti riai n uringnga, bwa, te kaantaninga ibukin anganakira te bwaintangira anne, are bon kakabwaiiaia ao ni buokiia natin te Atua.¹⁷

Ngkai ti nakon te Tia Kamaiu ao n Iriiria, ti karikirakeaki riki ao ni kakorakoraaki riki n riki n ai Arona. Ti kakorakoraaki iroun te Tamnei ma te kona n taua te namakin ao n teimatoa ma te katei ae rau. Ngaia are, tina nimamannei n riki bwa ana reirei te Tia Kamaiu, ao tiaki n ae ti na ti taraa n nimamannei.

"Mote e reireinaki n aia rabakau I-Aikubita ni kabane; ao e korakora n taetae ma ni makuri."¹⁸ E ngae n anne, e "nimamannei riki nakoia aomata ni kabaneia aika mena i aonaaba."¹⁹ Ana atatai ao ana konabwai e na kona ni kaman karikia bwa te aomata ae rangin ni kamoamoa. Irarikin anne, te anua ao te bwaintituaroai n te tamnei n te nimamannei are e kakabwaiaki iai e kakerikaaka ana kainikatonga n te maiu aei ao ni karikirakea ana konabwai Mote ibukin ana kaantaninga te Atua.

E Riki te Tia Kamaiu Bwa te Banna ni Katooto n te Nimamannei

Te katooto ae te kabanea n tikiraoi ao ni uaana n te nanorinano a kuneaki ni maiun te Tia Kamaiu.

Te Tia Kabooko ae Korakora, are e "karinanoa ni bwaai ni kabane"²⁰ ao e korakai, wawanako raraana, ao ni mate "bwa e na *kaitiakiira* man te buakaka ni kabaneia,"²¹ e *teboki* waeia Ana reirei.²² Te aekaki n nimamannei anne bon te kaokoro n anuan te Uea bwa te toro ao te mataniwi.

Iesu e katauraoa te kabanea n tamaroai ni katooto n te kaeka ae raoiroi ao te baire ae nako mai inanona ngke e kaitara ma te korakai i Ketetemwane.

"Ao ngke e roko n te tabo arei, e taku nakoia [Ana reirei], Kam na tataro ba kam na aki rin n te kaririaki.

"Ao e . . . katorobubua, ao e tataro,

"Ao E kangai, Tamau, ngkana e riai i Roum, ao ko na uota nako te mangko aei mai Rou: ma akea au taeka, ma e na, tauaki am taeka."²³

Nimamanein te Tia Kamaiu n tain te taneiai aei bwa iai mwiina ae kakawaki nakon te maiu ae akea tokina te taneiai ae rangin ni kamaraki are e kaotia nakoira kakawakin iangoan wanawan te Atua bwa e korakora riki nakon ae bon wanawanara.

Teimotoan ana iango te Uea ao ana tararua ae matoatoa a uaia ni karinerine ao ni kakawaki ibukira ni kabane. Ngke te kurubu n tararua te tempora aika a otanganaki ma bwai ni buaka ao te tautia n Rom e roko i Ketetemwane ni kakaea ao ni kaburea Iesu, e katika ana kabaang Betero ao e korea taningan ana toro te ibonga ae rietata are mai ataina.²⁴ Te Tia Kamaiu e ringa taningan te toro ao E kamaiua.²⁵ E karoko naba irouia ao E kakabwaia te aomata are e kataia ni kaburea ni kabongana naba te mwaaka mai i kawa anne are e na kaman kamaiua man katikana ao taurakina.

Iangoia naba bwa tera ae riki ngkana e kateaki ao ni motikaki taekan te Tia Kamaiu imatan Birato bwa E na tauraki.²⁶ E taekinna Iesu n Ana tai ni kamwaneaki "Ko taku bwa I aki kona ni butia Tamau, ao E a kanakomaia ngkainaba taanga n anera nako Iu aika maiti riki nakon tengaun ma ua taanga?"²⁷ Ngaia ae, te "Tia Motika taekai aika a maiu ao aika a mate ae Ake Tokina"²⁸ e baireaki taekana iro-un Birato are e rineaki nakon te nakoa anne. "Ao [Iesu] E aki taetae teutana nako ina; ma ngaia are e batu ni mimi iai te tia tau-taeka."²⁹ Ana nanorinano te Tia Kamaiu e kaotaki n Ana kaeka

ae barongaki raoi, ana tararua ae korkora, ao aki kukureina ni kabongana Mwaakana ibukin kabwaiana.

Te Berita ao te Kakoaua

Moomon e kina te nimamannei bwa te aa are a bane n riki mai iai konabwai ao bwaintangira n tamnei.

Ngaia are, ngkana iai ana onimaki te aomata e na riai n iai te kantaninga irouna; bwa ngkana akea te onimaki ao bon akea te kantaninga irouna.

Ao riki, nooria, I taku nakoim bwa e bon aki kona n reke te onimaki irouna ma te kantaninga, ma ti ngkana e nimamannei, ma n nanorinano inanona.

"Ao Ngkana ngaia ao, ana onimaki ma ana kantaninga e bon matebuaka, bwa akea ma ibuakoia ae butimwaeaki iroun te Atua, ma ti ngkana e nimamannei ma n nanorinano nanona, ao e taekinna ni mwaakan te Tamnei are e Raoiroi bwa Iesu bon te Kristo, ao e na riai n iai irouna te tangira ae

kororaoi; bwa ngkana akea te tangira ae kororaoi irouna ao bon te akea ngaia; ngaia are e riai n iai te tangira ae kororaoi irouna."³⁰

E taekinna te Tia Kamaiu, "Ana kakabwaiaki aika a nanorinano, bwa aia bwai te aba."³¹ Te nimamannei bon mwakoron te aro n Atua ae kakawaki ao e kona ni karekeaki ao ni karikirakeki ni maiura ibukin ao rinanon Ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu.

I kakoaua bwa Iesu Kristo bon te Tia Kabooira ae manga uti ao e maiu. Ao I berita bwa E na kairiira, kawakiniira, ao ni kakorakoraira ngkana ti nakonako n nimamanein Tamneina. I taekina au kakoaua ae koaua n taian koaua ao berita aikai n aran te Uea Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa 2 Betero 1:4.
2. Mataio 19:16.
3. Mataio 19:21–22.
4. Taraa Aramwa 10:4.
5. Taraa Aramwa 10:5–6.
6. Aramwa 15:16.
7. Aramwa 60:2.
8. Taraa Aramwa 60:5–33.
9. Aramwa 61:2, 9.
10. Russell M. Nelson, "Ana Boki Moomon: Tera Aron Maium Ngkana Arona bwa akea?" *Liahona*, Nobembwa 2017, 61.
11. Henry B. Eyring, "Tai Maaku ni Karaoa ae Raoiroi," *Liahona*, Nobembwa 2017, 100.
12. Mataio 11:29; e kairaki ma katuruturuana.
13. Reirei ao Berita Aika Tabu 19:23; kairaki ma katuruturuana.
14. Taraa 2 Uea 5:1–17.
15. Taraa Motiae 4:12, 26; Moronaii 8:25–26.
16. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 46:8.
17. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 46:8–9, 26.
18. Mwakuri 7:22.
19. Warekaia Iteraera 12:3.
20. Reirei ao Berita aika Tabu 88:6.
21. 1 Ioane 1:9; e kairaki ma katuruturuana.
22. Taraa Ioane 13:4–5.
23. Ruka 22:40–42.
24. Taraa Ioane 18:10.
25. Taraa Ruka 22:51.
26. Taraa Mataio 27:2, 11–26.
27. Mataio 26:53.
28. Moronaii 10:34.
29. Mataio 27:14.
30. Moronaii 7:42–44.
31. Mataio 5:5.

Iroun Unimwaane Carlos A. Godoy
Man te Ittingaun

Teuana Riki te Bong

Ti bane ni karekea “te bong aei” ni maiu, ao te king ni karika ara bong bwa a na nakoraoi bon nanora n angaanano.

Tabeua te ririki n nako, raraou iai natina ae kakateke ae aranna bwa Brigham. Imwiin bungiaki-na, Brigham e reke irouna te aoraki ae kanganga rekena ae aranaki bwa Hunter syndrome, are kananokawaki bwa nanona Brigham e na uarereke maiuna. N te bong teuana ngke Brigham ma ana utu a roko n ana tabo te tembora, Brigham taekina te taeka ae uarereke; uoua te tai e taku, “Teuana riki te bong.” Bon te bong are imwiina, Brigham e motirawa.

I aia ni kakawara ruanimaten Brigham, ao ni katoa tai are I roko, I iangoa te kibuntaeka are “teuana riki te bong.” I iangoia bwa tera ae e na kanna-na, tera rootakin maiu ngke I ataia bwa ai ti teuana riki au bong ni maiu. Tera arou nakon kainaabau, natiu, ao tabeman? E na kanga arou n tataonakinnano ao n ata te riai? N na kanga n tararua rabwatau? E na kanga arou n tataro ao n ukoukori koroboki aika a tabu? I taku, bwa n angana teuana ma teuana ti bane n iai ara “teuana riki ni bong” n atatai—te atatai are ti riai ni kabongana raoi are ti karekea.

Inanon te O Tetemanti ti wareka karakinan Etekia, uean Iuta. Te burabeti Itaia e taekinna nakon Etekia bwa e nang toki maiuna. Ngke e ongo ana taeka te burabeti, Etekia e moana ana

tataro, ni bubuti, ao e bati n tang. N te tai anne, Iehova e karaka 15 riki te ririki nakon maiun Etekia. (Tara Itaia 38:1-5.)

Ngkana ko tuangaki bwa e a kimototo am tai ni maiu, ngaira naba tina bae ni bubuti kamwaitan riki ara bong ni wareki bwaai ake ti riai ni kaman katiai ke ni bita karaoaia.

N aki taraa te tai te Uea, ni Wanawanana, e baireia bwa e na anganiira n tatabemniira, teuana man bwaai ake ti konani karaoi “n te bong aei” ni maiu, ao kiing ni karaoan ara bong bwa e na nakoraoi bon te nano ni kan anganano.

E taku te Uea, “Nooria, te tai aei e aranaki bwa te *bong aei* ni karokoa rokon Natin te Aomata, *ao e koaua bwa bon bongin te anga karea*” (R&B 64:23; kairaki katuruturuana).

Te taeka te *anga karea* e roko man te taetae n Ratin ae *sacer*, are nano-na “tabu,” ao *facere*, are nanona “ni karaoa”—n taekana teuana ni karaoi bwaai aika a tabu, ni uota te karinerine nakoia.

“Te angakarea e uoti kakabwaia nako karawa” (“Neboa teuare,” *Hymns*, no. 27).

N te aro raa ae e na kona iai te angakarea ni karika ara bong bwa e na nano ao ni kakabwaiai?

Te moan, te angakarea ibon iroum e kakorakoraira ao e anganiira kakawakin bwaai ake ti anganano iai.

Tabeua te ririki n nako n te aki mamamatam n te Taabati, te titita ae e a kara e nakon te bwabete n tibwaa ana koaua. E tuangiira bwa e maeka n te kaawa ae aranaki bwa Iquitos, are e mena i Peruvian Amazon. E tuangiira bwa man te tai are e bwabetitoaki iai, e tangiria n tainako n ana kouru ni karekei otenanti n te tembora mai Lima, Peru. E kakaonimaki ni kabwaka ana kabwianibwai ao ni kawakina ana mwane ibukin te ririki.

Kukureina n nakona n te tembora ao karekean otenanti aika a tabu inanova e kaotaki n taeka aikai: “N te bong aei I kona n taekinna bwa Ia tauraoi n rinanon te rabuna iroun te Atua. Ai te kabanea ni kukurei ngai ngkai n te aonaaba; I a tia ni kawakin mwane, ko aki kona n iangoia bwa maanra, n roko n te tembora, ao imwiin 7 te bong iaon te karaanga ao 18 te aoa iaon te bus, n tokina I a roko n ana auti te Uea. Ngke I kiitana te tabo ae tabu anne, I taku inanou, imwiin au anganano ni kabane ake I kantaningaaki iai n roko n te tembora, N na bon aki kariaia te bwai

teuana bwa e na kamamaarai berita ni kabane ake Ia tia ni karaoi, e na bae ni banebuaka. Aio te kabaeki ae aki manikangare!"

I reiakinna mairoun te titita aei bwa te anganano ibon iroum bon te mwaa-ka ae korakora are e kairi ara babaire ao ara nanomatoa. Te anganano ibon iroura e kairi ara mwakuri, kabaeki-ri ao ara berita ao e anganiira nanon bwaai aika tabu.

Te kauoua, anganano ake ti karaoi ibukiia tabeman, ao irouia tabeman ake a karaoi ibukira, tokina e karekei kakabwaia ibukiia ni kabane.

Ngke I reirei n te reirei ni karao wii, taraakin te mwane ibukin ara karekemwane e bon aki kaunganano. Bwakan te mwane e rang korakora ni kauarerekea korakoran te mwane man te bong teuana ma teuana.

I uringa te ririki are I rin iai ni kataneiai ni korokoro, I riai ni karekei ni kabane bwaai ni korokoro imwain ae I karina arau n te tiemetita anne. Au karo a kawakina te mwane are e kainnanoaki. Ma te tairiki teuana iai te bwai ae riki. Ti nako ni kabooi bwaai, ma tia kunea bwa mwaitin te mwane are a kawakina au karo e ti kona n reke iai uoua te bea ni bwaai n tautau—ao akea riki. Ti okira mweengara n akea te bwai i baira ao te rawawata n nano ma te iango ae Ia kabua teuana te tiemetita n te kaoret. E ngae n anne, n te tai ae waekoa, tinau e taku, "Taylor, nakomai nakoiu, tia nako n otinako."

Ti nako n te taun n tabo aika a mwaiti are e kaboaki iai bwaai ni kata- maroa. Ngke ti a roko n te titoa teuana, tinau e anaa ana bwauti ae uarereke ae buruu ma korobokiana are e kangai, "Nakon natiu ae tangiraki mairoun Tamam." Bon te burenibai are e a tia tibu n anganna n ana rekenibong. Imwiina, i matau, e kabonakoa.

Ngke e reke te mwane, e tuangai, "Ngkana iai te bwai ae I bon koaua raoi iai, bwa kona riki bwa te tia karaoi wii. Nako ao kabooi ni kabane bwaai ake ko kainnanoi." Ngkai, ko kona n iangoia bwa aekakira ataeiu are I a riki inanona n te tai anne? I tangiria n riki bwa te kabanea n tamaraoa ao ni kabanea au reirei ibukina bwa I ata bobukan ana anganano are e karaoia.

I reiakinna bwa aia anganano naake a tangiriira a karaoia bwa a na kauti matara n aron te ran ae mwaitoro i nuukan te rereua. Te anganano ae aekan anne e uota te kantaninga ao te ungannano.

Te katenua, anganano nako ake ko karaoi e uarereke ni kabotauaki ma ana anganano Natin te Atua.

Tera kakaawakin ae boon te tauanibai ae koora ni kabotauaki ma ana anganano Natin te Atua? Ti kanga ni karinea te anganano ae akea tokina anne? Ni katoabong ti kona n uringnga bwa teuana riki te bong ni maiu ao ni kakaonimaki. Amureka e reirei: "Eng, I tangiria bwa kam na waaki rake man aki manga kamatoatoai nanomi; bwa nooria, aio te tai ao bongin kamaiuaki-mi; mangaia are, ngkana kam rairanomi, ngkai naba ao e na uotaki te babaire ni kaboomwi are e kakannato nakoimi" (Aramwa 34:31). N taekana teuana, ngkana ti anganano nakon te

Uea n te nano ae uruaki ao te tamnei ae raraoma, n te tai ae waekoa kakabwaia n te baire ae korakora ni kaku-kurei a na reke inanon maiura.

Te baire ni kabomwi e kona ao ti kakaitau nakon ana anganano Iesu Kristo. Ngke E kabwarabwara, te karawawataaki are e riki nako Ina, te kabanea ni korakora, n ruru ibukin te maraki, ao ni wawanako raraana ni bwangabwangan rabwatana ni kabane, ao ni korakai n rabwatana ao n tamneina —E tuatua bwa e na aki mooi n te mwangko ae mao, ao n ni kararoa mai iai" (R&B 19:18).

Ao ibukin ana anganao aei, imwiin irakin nanon te waaki n rairannano ae nako man te nano, ti kona n namakina rawawatan ara kairua ao ara bure ni kabebeteaki. Ni koauana, namakinan te bure, te mama, te maraki, te raraoma, ao n taraakira a oneaki mwilia nakon te iango ae matata, kukurei, kimwareirei, ao te kantaninga.

N te tai naba anne, ti karinea ao ni kakaitau ibukin Ana anganano, ti a kona ni karekea reitakin te nano ae korakora ni kan riki bwa natin te Atua aika tamaraoa riki, ni kararoaira man te bure, ao ni kawakin berita n aron are tuai karaoaki mai imwaina.

Ngkanne, n aron Enoti imwiina kabwaraan ana bure, ti na namakina te nano n anganano ibon iroura ao ni kan

karekea maiuia tarira ao mwanera (taraa Enoti 1:9). Ao tina kona riki n ingainga ni katoa “teuana riki te bong” n ira ana kakao Beretitenti Howard W. Hunter are e kanakoa nakoira ngke e kangai: “Karekea te raoi. Ukoukora te rao are e aki uringaki taekana. Kanakoi nanokokoraki ao oneamwii-na n te onimaki. . . . Anga te kaeka ae beebeete. Kaungaia kairake. Kaota onimakinam n te taeka ao n te mwakuri. Kawakina te berita. Kanakoa te riribai. Kabwara ana bure am kai-riribai. Kabwarabure. Kataia n ota. Iangoa am kairoro nakoia tabeman. Iango moa ibukin temanna. Bwaina te nanoanga. Bwaina te nimamannei. Kabatia riki ngarem. Kaota am kakaitau. Butimwaea te iruwa. Kakukureia nanon te ataei . . . Taekina am tangira ao imwina taekinna riki” (*Teachings of Presidents of the Church: Howard W. Hunter* [2015], 32; adapted from “What We Think Christmas Is,” *McCall’s*, Dec. 1959, 82–83).

Tina kaona ara bong ma te nano anne ao te korakora are ti anganano iai ao te anganano are ti karoia ke ni karekea mai irouia tabeman ake a anganiira. Ao n te aro ae onoti, tina karekea te rau ao te kimwareirei bwa te anganano are anganiira ana Riki Temanna, eng, te rau anne e taekinaki ngkana ti warekia bwa e bwaka Atam bwa aonga n riki aomata ao a riki aomata bwa aonga—ni kona—ni karekea te kimwareirei (taraa 2 Nibwaai 2:25). Te kukurei anne e koaua bwa ti man te anganano ao ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu Iesu Kristo are e kona n anga.

Bon au tataro bwa tina Iriiria, bwa ti kakoaua, ao ti tangiria, ao ti namakina te tangira are e kamatataaki man Ana anganano ni katoa te tai are e reke iai ni maiu teuana riki te bong. N aran Iesu Kristo, amen. ■

Iroun Bonnie L. Oscarson

Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Ataeinnaine ae Tibwa Kamotirawaaki

Ataeinnaine n te Mwakuri

Ataeinnaine n tatabemaniia inanon te Ekaretia a riai n namakina ae iai kakawakiia, iai aia tai ni beku, ao n namakinna iai te bwai ae kakawaki n aia anganano nakon te mwakuri aei.

Te ririki ae nako, n ana tetere te nakoanibonga n te maungatabu ni kabuta, Bitiobi Gérald Caussé e taetae nakoia mwaane n te Ekaretia ni kabwarabwara a kanga kaain te nakoanibonga ae te Aaron ao te Merekiteraka bon rao aika aki kona ni kamaenkoaki ni kakoroan bukin te mwakuri ni kamaiu! Te rongorongo anne e riki bwa te kakabwaia ae korakora ni buokiia ataeinimwaane n te Nakaoanibonga ae te Aaron ake a tarai tabeia ake a karoai ni katea uean te Atua iaon te aba. Aia reitaki ni mwakuri e kakakora te Ekaretia ao ni uota te rairaki ae korakora ao te motinnano inanoia ara ataeinimwaane ngkai a tarai kakawakin aia anganano ao aron kamimiin te mwakuri aei.

N te bong aei I tangira au marooro n reitia ma te rongorongo anne ngkai I maroroakina taekia ataeinainen te Ekaretia, ake a uaia ni kainnanoaki ao ni kakawaki ni kakoroa bukin ana mwakuri te Uea inanon aia utu ao n Ana Ekaretia.

N aron Bitiobi Caussé, I maeka n ana mwaanga ae uarereke te Ekaretia n ni mwaitin au tai n roronga, ao n

angiin te tai I butiaki bwa N na katiai mwiokoau ao nakoau ake a taneiai n tia ni karoaki irouwia ikawai. N aron te katooto, naake ibuakora man n aia burokuraem kairake angiin te tai a ririmoa ni buoka te babaire ao ni kamwakuri waaki ni kakukurei ao taai aika a onoti. Ti karoao te kaotioti, ti katea te kurubu n anene ni kamataku n ana waaki ni kakukurei te mwaanga,

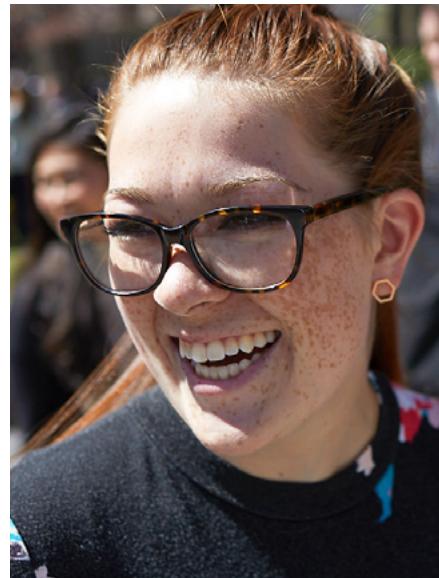
ao bon taan iriiri aika kakaonimaki n ana bootaki ni kabane te mwaanga. I weteaki bwa N na riki bwa te tia orotai n te mwaanga ao ni kaira te anene ni bootakin te toa ni katoa wiiki. Bon te taneiai ae korakora aei ibukin te aomata ae 16 ana ririki n tei imataia aomata n te mwaanga ni katoa Tabati ao ni kairia n anenei kuuna n taromauri. I namakina kainnanoau ao n atia bwa iai te bwai ae N na anganano iai. A onimakinai aomata bwa N na mena ikekei, ao I tangira te namakina ae iai bonganau. Te taneiai anne e buoka ni kakorakora au koaua ibukin Jesu Kristo, ao n aron are e karaoia Bitiobi Caussé, e katea aan maiu n ibuobuoki ibukin te euangkerio.

A riai membwa n tatabemaniaa n ataia bwa mwaitira kainnanoan teuanne ke neienne. Iai te bwai ae kakawaki irouia Aomata n tatabemaniaa ae a na anga ao iai aia tarena aika onoti ao aia konabwai ni reita nako te mwakuri ae kakawaki aei. Ara ataeinimwaane ake iai aia beku n te Nakoanibonga ae te Aaron a kabwarabwaraaki n Reirei ao Berita aika Tabu ake a kona n nooraki. E na taraa n aki mataata raoi nakoia ataeinnaine n te Ekaretia, aia karo, ao aia taan kairiiri bwa, man te tai are a bwabetitoaki iai, ataeinnaine iai katabeia n aia berita bwa a na “tang ma ake a tang; eng, ao ni karau nanoia ake a kainnanoa karauan nanoia, ao riki n tei bwa taan kakoaua ibukin te Atua n taainako ao ni bwaai nako, n taabo nako ake [kam] nako iai, ni karokoa matemi.”² Iai aia tai Ataeinnaine ni kakoroi bukin katabeaki aikai ngkana a beku inanon kiraati n te beretitentii, n aia kauntira kairake, ao inanon tabeua riki nako. Ataeinnaine n tatabemaniaa inanon te Ekaretia a riai n namakina ae iai kakawakiia, iai aia tai ni beku, ao n namakinna iai te bwai ae kakawaki n ana anganano nakon te mwakuri aei.

N *Aeniboki 2*, ti reiakinna bwa te mwakuri ni kamaiu inanon ara uoote n raonaki ma “aia mwakuri ni mitinare kaain te aro, kateimatoakiia aika tibwa rairaki, kamarurungakiia kaain te aro aika aki kakaonimaki, mwakuri n te tembora ao rongorongan te utu, ao reireia te euangkerio.”³ Te mwakuri aei e kairaki irouia ara bitiobi aika kakaonimaki, ake iai irouia kiingin te nakoanibonga ibukin aia uoote. Ibukin ririki aika mwaiti, ara beretitentii aki toki n tabeka te titiraki aei, “Man aono raa aika a taekinaki ae a ria n *aki* irekereke iai ara ataeinnaine?” Te kaeka bwa iai aia anganano n aanon *ni kabane* te mwakuri aei.

N aron te katotoo, I kaitibo n te tai ae nako ma tabeman ataeinnaine n aanon Las Vegas are a tia ni weteaki bwa taan kairiiri ibukin te uoote n te tembora ao n rongorongan te utu. A oti moamoaia ma te ungannano ngkai a kona n reirei ao ni buokiia kaain aia uoote ni kakaeiia aia bakatibu. Iai bonganau aia konabwai iaon te kaombiuta, a tia n reiakinaki aron kamanenaan te FamilySearch, ao ti kukurei n tibwaua te rabakau anne ma tabeman. E mataata bwa iai aia koaua ao otaia ni kakawakin kakaeian ariaia aia bakatibu ake a tia ni mate bwa a aonga ni karaoaki otenanti ni kamaiu ibukiia inanon te tembora.

Tabeua namwakaina n nako, e reke au tai ni kataa te iango ma uoman ataeinnaine ae kaka 14 aia ririki. I karekei ouoa katooton ana akenta te kauntira ni uoote ao n angan Emma ao Maggie aia kaobi. I titirakinia bwa a na wareka te akenta ao n taraiia ngkana iai bwaai man te kauntira ni uoote ae a na karaoaki bwa a aonga ni kona n ibuobuoki. E nooria Emma bwa iai te utu ae boou ae e na mwaing nakon te uoote, ao e taku bwa e kona ni buokiia ni mwaing ao ni karin aia bwai. E taku bwa e kona ni karenai aia iraorao ma ataein te utu

ao ni kaneweabaia n raunia aia reirei ae boou. E nooria bwa iai ana katairiki te uoote ae e nang roko ao n namakinna bwa a mwaiti kawai aika e e kona n ibuobuoki iai.

E nooria Maggie bwa iai aomata aika a kara inanon te uoote ake a kainnanoa kawarakiia ao raonakiia. E taku bwa e tangiria ni kawariia ao ni buokiia kaain te aro aika a kara ao man kakateke. E namakinna naba bwa e kona n ibuobuoki n reireiniia kaain te uoote bwa a na kanga ni katea ao ni kamanena aia akaunti ibukin taabo ni kareke rongo-rongo. Akea teuana te bwai iaon akenta akanne ike a na *aki kona* n ibuobuoki iai ataeinnaine akanne!

Naake kaain te kauntira ni uoote, ke iai nakoia n te uoote, taraia ataeinnaine bwa buoka aika rangi ni bonganau ni buokia kainnano aika mwaiti inanon ara uoote? N ae taneiai iai te aba iai kaangaanga aika a tia ni karinanaki are e kainnanoa temanna bwa e na buoki, ao n angii te tai ti bon tii iangoia ikawai inanon te uoote ni karaoi kainnano akanne. Ngkai a tia ni kaoaki kaain te Nakoanibonga ae te Aaron bwa a na mwakuri ma aia karo ao tabeman mwaane man te Nakoanibonga ae te Merekiteraka, ara ataeinnaine a kona ni kabeabeanaki bwa a na katauraoa te ibuobuoki ao ni buoka kainnanoa kaain te uoote ma tinaia ke tabeman aine aika kakateke. A konabwai, a ingainga nanoia, ao n tauraoi ni karaoa

ae mwaiti riki nakon ae tii te nanako n taromauri n te Tabati!

Ngkai ti iangoi tabeia ara ataeinnaine aika ti kantaningaia bwa a na karaoi n taai aika a na roko, ti bae n titirakinira i bon iroura tera ara taneiai ae ti kona ni katauraoi ibukiia ngkai are a na buokiia n aia katauraoi bwa aonga n riki bwa mitinare, taan kamatebwai te euangkerio, taan kairiiri n ana bootaki nako te Ekaretia, taan mwakuri n te tembora, buuaine, tiina, taan kairiiri, ao raa. A kona ni moanna ma ngkai ni kanoai taian beku akanne. Angiin te tai a titrakinaki Kairake bwa a na ibuobuoki n anga reirei n te Tabati n aia kiraati. A tauraoi ngkai taai ibukiia ataeinnaine ni karaoi mwakuri n ibuobuoki ake a tia ni karoaaki irouia taan mwakuri n te otenanti ke taan anganano ngkana a nako n te tembora ma kurubu ni kairake ni karoa te bwabebito ibukiia maate. Ara ataeinnaine n te Moanrinan aika ikawai a kaoaki ngkai bwa a na ira te boowi ni Katauraoi ibukin te Tembora ao te Nakoanibonga. A reiakinna bwa mwaane, aine, kairake, ao ataei bon aomata n ana kakabwaia te nakoanibonga ao a bane ni kona ni karoa te mwakuri ni kanakoraoa ana mwakuri te Uea.

Bitiobi, ti ataia bwa ami beku n angiin te tai ae a rawawata, ma ngkai teuana mai ibuakon am moanibwai n tararua te kooram n te Nakoanibonga ae te Aaron, e taekinaki n, *Aeniboki 2*

e kabwarabwara bwa “te bitiobi ao ana kauntira a katauraoa te kairiiri n te nakoanibonga ibukin aia bootaki Ataeinnaine. A tararuia ao ni kakakorakoraiataeinnaine, ni mwakuri ni kaan ma kaaro ao taan kairiiri n te bootaki n Ataeinnaine inanon te waaki aio.” E taekinaki naba, “te bitiobi ma ana kauntira a riai n iri aia bootaki Ataeinnaine, mwakuri, ao waaki ni kakukurei.”⁴ Ti kakaitau ibukiia bitiobi ake a reke aia tai ni kawari aia kiraati Ataeinnaine ao are a katauraoa aia tai ataeinnaine n riki bwa taan karoa te mwakuri nakon ae ti tarakiia tabeman bwa a karoaia. Kam rabwa ibukin kakoauaan ae ataeinnaine bon aomata aika kakawaki ni buoki kainnanoia kaain te uoote! Taai aikai ni beku ni kawai aika uaana a kakabwaiaia n ae mwaiti riki nakon waaki ni kakukurei ake a kaungaaki iai.

Nakoimi, ataeinnaine n te Ekaretia, ami ririki ni kairake e kona ni katabetabe ao ni kaangaanga. Ti nooria bwa angiina ibuakomi a korakai ma te kaangaanga ni kakawakiia i bon irouia, te raraoma, te kua ae korakora, ao tao te nanokawaki. Iangoia tabeman imwaain ae ko iangoiko, irarikin raraomam n am kaangaanga, e na aki kona ni katoki kaangaanga aikai, ma te ibuobuoki e kona ni kabebetea uotam ao ni kabebetea am kaangaanga. Teuana te kawai ae tamara ni karikirakea namakinan kakawakim ko na bon kaotia, rinanon ara tabeiaianga ao ara ibuobuoki

nakoia tabeman, bwa iai bonganan areti na anga.⁵ I kaungai ngkami ataeinnaine bwa kam na katei baimi n anganano ao ni kamwakuri baimi akanne ngkana kam noori kainnanoia irarikimi. Ngkai kam kakoroa bukin katabeami n ami berita ao n ira katean uean te Atua, a na bwaro kakabwaia nakon maiumi ao kam na kunea te kimwareirei ae nano man teimatoa n riki bwa ana reirei.

Tariu ao mwaneu, a kamimi ara ataeinnaine. Iai aia tarena, nanoia ae akea tiana, korakorai, ao a nanoanga ao n ibuobuoki. A *tangiria* ni kan ibuobuoki. A kainnanoia n ataia bwa a bongana ao ni kakawaki n te mwakuri ni kamaiu. N te kawai naba are a katauraoia ataeinimwaane n te Nakoanibonga ae te Aaron ibukin te mwakuri ae korakora riki ngkai a kibarake riki ataeini-mwaane nakon te Nakoanibonga ae te Merekitereka, ara ataeinnaine a katauraoi n riki bwa kaain aia bootaki aine ae kakannato iaon te aba—te Bootaki n Aine. NI kabane ataeinnaine, aika bobotonaine, a korakora, man kakao-nimaki ao ataeinimwaane a katauraoi n riki bwa buuaine ao buumwaane, ao tiina ao kaaro ake a na kaikawairake aia utu aika a tau ibukin uean te Atua ae te tiretio.

I kakoaua bwa ana mwakuri Tamara are i Karawa bon katauraoan te aki mamate ao te maiu ae akea tokina ibukiia Natina.⁶ Ara ataeinnaine aika kakawaki iai tabeia ae kakawaki ae a na karoaia ni kakoroa bukin te mwakuri ae korakora aei. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Gérald Caussé, “Prepare the Way,” *Liahona*, Meei 2017, 75–78.
2. Motiaeia 18:9.
3. *Handbook 2: Babairean Aron Kairan te Ekaretia* (2010), iteraniba 22.
4. *Aeniboki 2*, 10.3.1.
5. Taraa Mataio 10:39.
6. Taraa Mote 1:39.

Iroun Unimwaane Taniela B. Wakolo
Man te Ittingaun

Otenanti ni Kamaiu E na Uota te Ota Nakoirae ae Moan te Tamaraoa

I berita bwa irakin otenanti ao karinean berita aika tabu akanne e na uota te ota ae moan te tamaraoa nakoimi.

Tariu ao mwaneu, I kimwareirei ma ngkami inanon te euangkerio, ke ana reirei Kristo.

Te rao n te tai teuana e titirakina Unimwaane Neil L. Andersen, n te tai anne kain te kooram n te Ittingaun, aron ana namakin n taetae i mataia 21,000 aomata n te Tienta ni Maungatabu. Unimwaane Andersen e kaeka, “Tiaki aomata aika 21,000 aika a kanakoa nanom, bon Taari ake 15 ake a tekateka iakuum.” I ngare n te tai anne, ma I a namakinna n te tai aei. I rang n tangiriia ao I kamatoia mwaane aika 15 aikai bwa burabetti, taan mamaata, ao taan karekei kaotioti.

Te Uea e tuanga Aberaam bwa rinanon ana kariki ao rinanon te nakoanibonga, ni kabane utu iaon te aba a na kakabwaiaki “ma ana kakabwaiia te euangkerio . . . are te maiu ae akea tokina” (Aberaam 2:11; taraa naba kibu 2–10).

Berita ni kakabwaiia akanne n te euangkerio ao te nakoanibonga a kao-kaki nakon te aonaaba, ao imwiina n 1842, te Burabetti Iotebwa Timiti e karaoa te entaumente nakoia te mwaiti ae

karako irouwia mwaane ao aine. Mercy Fielding Thompson bon temanna mai ibuakoia. Te Burabetti e taku nakoina, “Te [entaumente aei] e na uotiko n otinako man te roo nakon te ota ae moan te tamaraoa.”¹

N te bong aei au marooro e na boboto iaon otenanti ni kamaiu—are e na uota te ota ae moan te tamaraoa nakoim ao nakoiu.

Taian Otenanti ao Berita aika a Tabu

Inanon *Te Koaua nakon te Onimaki* ti warekia: “Te otenanti bon te mwakuri ae barongaaki raoi man ana kariaia te nakoanibonga. [Tabeua] otenant [ake] a kakawaki nakon te karietataaki . . . ao aranaki bwa otenanti ni kamaiu. Kanoana bon te bwabetito, te kamatoaki, katabuaki nakon te Nakoanibonga ae te Merekiteraka (ibukia mwaane), te entaumente n te tembora, ao te kabaeaki n te mare.”²

E reirei Unimwaane David A. Bednar, “Otenanti ni kamaiu ao n te karietataaki are e karaoaki n ana Ekaretia te Uea ae kaokaki . . . a karaoi aanga aika a kariaiakaki rinanona ike kakabwaiia ma mwaakan karawa a riki bwa mwakorion maiura n aomata.”³

N ai aron te mwane are uoua iterana, otenanti ni kamaiu ni kabane a raonaki n ana berita aika tabu te Atua. Te Atua e berita nakoira kakabwaiia ngkana ti kakaonimaki ni karinei berita akanne.

Te burabetti Amureki e taekinna, “Te maiu aei . . . bon aia tai . . . ni katauraoia ni kaitibo ma te Atua” (Aramwa 34:32). Tina kanga ni katauraoi? Man taura ni butimwaai taian otenanti. Ti riai naba, n ana taeka Beretitenti Nelson, “teimatoa

ni karoai berita ma te Atua.” Beretitenti Nelson e reitia, “Am motinnano n ira te Tia Kamaiu man karoan berita aika tabu ma Ngaia ao ni kawakin berita aika tabu aikanne e na kauka te kawai nakon kakabwaia n tamnei ni kabane ao te tai ae tauraoi nakoia mwaane, aine, ao ataei n taabo ni kabane.”⁴

John ao Bonnie Newman, n ai aroia angina iroumi, bon taan karekei kakabwaia n tamnei n aron are e berita iai nakoia Beretitenti Nelson. N te Tabati teuana, imwiin okina n taromauri ma teniman natina aika uarereke, Bonnie e taku nakon John, antai ae tiaki kaain te Ekaretia, “I aki kona ni karoa aei ibon irou. Ko riai ni baireia ngkana ko kan ira au ekaretia ma ngaira ke ko rinea te ekaretia are ko kan nako iai n ikotaki, ma ataei a riai n atia bwa tamaia e tangira naba te Atua.” Te Tabati are imwiina ao ni katoa Tabati ake imwiina, John e aki tii iri, e ibuo-buoki naba, e katang biano ni uoote aika mwaiti, mwaanga, ao Moanrinan inanon ririki. E reke au tai ni kaitibo ma John n Eberi 2015, ao ni kaitibora anne, ti maroroakinna bwa te kawai ae te kabanea n tamroa e kona ni kaota ana tangira nakon Bonnie ni kairia nakon te tembora, ma e aki kona n riki aei ni karoko a bwabetitoaki.

Imwiin taromaurina n Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira inanon 39 te ririki, John e bwabetitoaki n 2015. Te ririki are imwiina, John ao Bonnie a kabaeaki n te Tembora i Memphis Tennessee, 20 te ririki imwiin reken ana entaumente neiei. Natia te mwane ae 47 ana ririki, Robert, e taku nakon tamana, “Dad e a tia n rang n rikirake imwiin karekean te nakoanibonga irouna.” Bonnie e reitia, “John e a tia n riki bwa te aomata ae kukurei ao ni kakaunga, ma karekean ana otenanti ao karinean ana berita e a tia ni katamaroa arona ni karinerine.”

Ana Mwakuri ni Kamaiu Kristo ao Ana Banna ni Katooto

Ririki aika a bwakanako, Beretitenti Boyd K. Packer e kauring, “Aroaro aika raraoi n akean otenanti n te euangke-rio e na bon aki kona ni kabooia ke ni karietataia aomata nako.”⁵ Ni koauana, ti tii kainnanoi otenanti ao berita aika tabu n oki nakon Tamara, ma ti kainnanoa naba Natina, Iesu Kristo, ao Ana Mwakuri ni Kamaiu.

Te Uea Beniamina e reirei bwa tii inanon ao rinanon aran Kristo are e na reke iai te kamaiuaki nakoia natia aomata (taraa Motiae 3:17; taraa naba Taekan te Onimaki 1:3).

Rinanon Ana mwakuri ni kamaiu, Iesu Kristo e kabooira man mwiin Bwakan Atam ao tia kona n rairanna-no ao n tokina te karietataaki. Inanon Maiuna, E katea te banna ni katooto nakoira ni karekean te otenanti ni kamaiu—are “e kaotaki iai mwaakan te aro n Atua” (R&B 84:20).

Imwiina te Tia Kamaiu e karekea te otenanti n te bwabetito “ibukin kakororoan raoiroi ni kabane” (taraa 2 Nibwaai 31:5–6), Taatan e kaririia. N arora naba, kaririara e aki toki imwiin te bwabetito ke te kabaebae, ma karekean otenanti aika a tabu ao karinean berita ake irekereke a kaoniira

n tamroan te ota ao e anganiira te korakora ni kaitara ao n tokanikai iaon tiaian kariiri.

Kauring

Itia e taetae ni burabeti bwa ni boong aika kaitira, “e kamaraiaaki naba aon te aba . . . kioina ngkai a riaon tiaian tua” (Itia 24:5; taraa naba R&B 1:15).

Te kauring naba anne, e kaotaki nakon te Burabeti Iotewba Timiti, bwa bukina tabeman “a kaniia [te Uea] n riaia, . . . [ao] a reirei ibukin reirein aia tua aomata, ni karekea katotongan te atua, ma a kakea mwaakana.” (Joseph Smith—History 1:19).

Bwauro e kauring naba bwa a mwaiti aika “taani bakan tangira te Atua, ma [a kaakea] mwakan tangirana: kona tannako mai irouia aikai” (2 Timoteo 3:5). I kaokia, man te tannako anne.

Mwaitin kaririia ao kataaki n te maiu kaanga ai aron “kameanti aika kaakang” (Mataio 7:15). Bon te tia kawakin tiibu ni koaua are e tauraoi, katania, ao e kaurungiia tiibu ao kain te ekaretia ngkana a roko kameanti (taraa Ioane 10:11–12). Ngkai taan ibuobuoki nakoia tiibu ake a ukoukoria ni kato-tonga maiun te Tia Kawakin Tiibu ae Raoiroi, tiaki ngaira taan kawakin tiibu naba n tamneira n aroia naba tabeman? Ma aia reirei burabeti, taan mamata, ao taan kaotioti, ao mwaakan ana bwai-ntangira te Tamnei aei Raoiroi, ti kona n nooria kameanti n roko ngkana ti taratara raoi ao n tauraoi. Ni kabotau-na, ngkana ngaira taan kawakin tiibu aika ti aki kawakina raoi tamneira ao tamneira tabeman, a na kona ni kaoti ikoaki. Aki nanomwakara n tibwangara e karika maten tamneira ni kabane. I kaoi ngkami n tatabemani ngkami bwa kam na riki bwa taan kawakin tiibu aika kakaonimaki.

Taneiai ao te Koaua

Te toa bon te otenanti are e buokiira n reitinako ni karaoa ae raoiroi, ao n tau ni kanna bon kaotana bwa ti kawakin berita ni kabane ake a irekereke ma otenanti tabeua. Tabeua te ririki n nako, ngke kainnabau, Anita, ao ngai ti beku n te Mition i Arkansas Little Rock, I otinako n reirei ma uoman kairake ni mitinare. Inanon te reirei, te tari ae tamaroa are ti reireinna e taku, "I a tia n roko n ami taromauri, bukin tera ngkai kam riai ni kana te kariki ao ni mooi n te ran ni katoa Tabati? N ara aro, ti karaoia uoua te tai n te ririki, n te Itita ao n te Kiritimati, ao anne e rang n tau."

Ti tibwaia ma ngaia te bwai are ti a tia n tuangaki bwa tina "aki toki ni

bootaki n anaa te kariki ma te wain" (Moronaa 6:6; taraa naba R&B 20:75). Ti warekia ni kabaibati Mataio 26 ao 3 Nibwaai 18. E kaeka bwa e aki naba noora riaina.

Imwiina ti tibwa te kabootau aikai: "Iangoia bwa ko irekereke ni kabuani-bwain te kaa ae rang kakaiaki. Kamwa tia n ikoaki ao kam kakaiaki. Temanna e biri irarikim, ngke e nooriko bwa ko kakaiaki, e orea te nambwa imetientii, 911. Ko a buokaki ao ni manga karekea te marurung."

Ti titirakina te tari aei, "Ngke ko kona ni kina te tabo are ko mena iai, tera titiraki aika ko na anga?"

E taku, "N na tangiria ni kan atia bwa I kanga n roko ikekei ao antai

ae kuneai. N na bon bae ni karabwa teuanne ni katoa bong ibukina bwa e a tia ni kamaiuai."

Ti tibwaia ma te tari ae raoiroi aei aron te Tia Kamaiu ni kawakin maiura ao arora are ti riai iai ni kaitaua ni katoa bong, ni katoabong!

Ngkanne ti titiraki, "N ataia bwa E anga Maiuna ibukim ao ibukira, ana mannra ae ko tangiria ni kana te kariki ao n nima te ran bwa kanikinaean Rabwatan ao raraan Kristo?"

E taku, "I a ota, I a ota. Ma teuana riki te bwai. Ami Ekaretia e kabotu."

Nakon anne ti kaeka, "Tera ae kona karaoia ngkana te tia tei ibukin abam e rinnako ni mataroan mweengam?"

E taku, "N te tai naba anne, ni kibarake ma te kukurei."

Ti titiraki, "Tiaki anne te bwai ae ko namakinna ngkan ko rianna n rinnako n aia umwantabu Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira—karinerine ibukin te Tia Kamaiu?"

E taku, "I a ota, I a ota!"

E kaoti n te taromauri n Taabatin te Itita anne ao e teimatoa n okioki.

I kaoira n titirakiniira ibon iroura, "Tera otenanti, n ikotaki ma te toa, ae I riai ni karekea, ao tera berita aika tabu aika I riai ni karaoia, kawakinna, ao ni karinea?" I berita bwa irakin otenanti ao karineaia berita aika tabu akanne e na uota te ota ae moan te tamaroa nakomi. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 414.
2. *True to the Faith: A Gospel Reference* (2004), 109; taraa naba *Aeniboki 2: Babairean aron te Ekaretia* (2010), 2.1.2.
3. David A. Bednar, "Always Retain a Remission of Your Sins," *Liahona*, Meei 2016, 60.
4. Russell M. Nelson, "As We Go Forward Together," *Liahona*, Eberi. 2018, 7.
5. Boyd K. Packer, "The Only True Church," *Ensign*, Nobembwa. 1985, 82.

Iroun Devin G. Durrant
Te Moan ni Kauntira n te Beretitentii
ni Kabuta n te Reirei n Tabati

Te Reirei n te Mweenga—Te Tibwanga ae Tabu man Kakukurei

I bubuti nako karawa ngkai ti kataia n riki n ai aron Kristo bwa taan reirei n te mweenga.

Kainabau, Julie, ao ngai iai natira aika onoman aika a rang kakawaki, ma n te tai aei ao aikoa maeka irarikira. I rang n tangiria natiu ni mweengara n te tai ae bwanin. I tangira reiakinau mai irouia ao reireinaia.

N te bong aei I kaineta au maroro nakoia kaaro ni kabane ao naake a tangiria n riki ni karo. A mwaiti iroumi aika a kaikawaia ataei n te tai aei. Irouia tabeman, te tai anne e na waekoa n recke. Ao bon ibukiia tabeman, te aro ni karo e na kona n riki bwa te kakabwaia n taai aika a na roko. I tataro bwa ti ataia ni kabane kakukurein ao tabun te tibwanga n reireinan te teei.¹

Ngkai kaaro, ti moan kaota Tamara are i Karawa ao Natina ae Iesu Kristo nakoia natira, ao Iesu Kristo. Ti buokiiia natira n aia moan tataro. Ti anga te kairiiri ao te boutoka ngkai a rin ni kawain te berita² rinanon te bwabetito. Ti reireiniia n ongotaeka nakon ana tua te Atua. Ti reireiniia taekan Ana baire ibukiia Natina, ao ti buokiiia bwa ana kina ana wirikiriki te Tamnei ae

Raoiroi. Ti karakini rongorongoia burabeti ake ngkao ao ni kaungaia bwa ana iriria ake a maiu. Ti tataro bwa a na tokanikai ao ni maraki ma ngaiia n aia tai ni kaitarai kanganga. Ti kaoti nakoia

natira kakabwaia n te tembora, ao ti kataia ni katauraoia raoi bwa a na mitinare n ae bwanin taina. Ti anga reirei n tangira ngkai a riki natira bwa kaaro. Ma—man te tai anne—ti aki toki n riki bwa aia karo. Ti aki toki n riki bwa aia tia reirei. Ti aki kona ni kakerikakaki man wewete aikai ae akea tokiia.

N te bong aei tina iangoi tabeua tibwanga aika kakukurei ake iai iroura n reireiniia natira ni mweengara.

Reirei Ibukin Bootakin te Utu n te Tairiki

Tina waakinna man te kainutu n te tairiki, are e bon riai ni moanibwaiaki n te mweenga ae kaonaki n te onimaki are I kaikawaaki iai. I aki uringa raoi te reirei are e taekinaki n te kainutu, ma I uringnga bwa bon akea ara tai ae ti kabua n te wiiki.³ I ata te bwai ae kakaawaki irouia au karo.⁴

I uringa teuana te waaki ni kakukurei ae I tatangiria n te kainutu. Tamau e kaoa temanna natina bwa e na “Ukeuke.” E na bae n angan te

ataei te kaetieti n aron, "Moan, nakon te umwanikuuka ao kauka te aitibaoki ao manga kainna. Ngkanne biri nakon au tabo ni matu ao ana teuana au titaoxin inanon au kabwate. Imwiina oki nakoiu, kibakiba teniua te tai, ao kangai 'Tamau, I a tia ni karaoria!'"

I kukurei ngkana e a roko n au tai. I tangiria bwa a na bane n eti bwaai, ao I ururinga te tai anne ngkana I kangai, "Tamau, I a tia ni karaoria!" Te waaki aei e buokai ni karekea onimakinau ao e kabebeetea te ataeinmwaae ae aki kona n tekateka bukina n ongora ngkana a reirei te euangkerio Tamau a Tinau.

Beretitenti Gordon B. Hinckley e reirei: "Ngkana iai am nanououa n raoiroin te kainutu n te tairiki, kataia. Ikotia natim irarikim, reireiniia, kaota am koaua nakoia, wareki koroboki aika a tabu n ikotaki ao kaunga ami ikoikotaki."⁵

N tainako ao e na kaoti te kaitara ibukin te kainutu n te tairiki.⁶ N aki taraa anne, I kaoi ngkami bwa kam na kakaea angami man te kanganga ao karika te kainutu bwa te moanibwai—ao karaoria bwa e na rang kaunga.

Reirei n Te Tataro n Utu

Te tataro n utu bon teuana naba te tai n reirei.

I tangira aron taman Beretitenti N. Eldon Tanner n reireinna n tain te tataro n utu. Beretitenti Tanner e taekina aei:

"I uringa te tairiki teuana ngke ti katorobubua n tataro n utu, tamau e taku nakon te Uea, 'Eldon iai te bwai ae karaoria n te bong aei ae riai n aki karaoria, e kabwara ana bure, ao ngkana ko kabwara ana bure, e aki manga oki ni karaori.'

"Anne are I a toki naba ni manga karaoria—e korakora riki nakon te katuaeki are N na kona ni butimwai."⁷

Ngkai te ataeinmwane, n tabetai tia rawa n te tataro n utu ae mwaiti, n iango ibon irou, "Tiaki tibwa tataro tabeua te miniti n nako?" Ngkai, I a riki bwa te karo, I a ataia ti aki kona n tataro n rang kabatia inanon te utu.⁸

I kukurei n tainako iroun Tamara are i Karawa ao Natina n arona ni kaota natina bwa Natina ae Tangiraki.⁹ I kukurei n tataro ibukiia natiu n araia ngkai a kakauongo nakon au tataro nakon Tamara are i Karawa ni kaota tangiraia irou. Taraan ae akea riki te tai n reita te tangira nakoia natira ngkana ko tataro ma ngaiia ni kakabwaiaia. Ngkana a ikotaki utu n te tataro ae nanorinano, reirei aika a mwaaka aika ururingaki a taekinaki.

Te Reirei ae Kona ni Weteaki

Te reirei ni karo kaanga ai aron te Taokita are e kona ni weteaki. Ti riai n tainako n tauraoi n reireiniia natira ibukina bwa ti aki kona n ata te tai ae e na kaoti iai.

Ngaira kaanga ai aron te Tia Kamaiu, are e reirei n tainako "aki karaoria n te tinakoke ma n tabo nako, n tabo are e mena iai ni katoabong—ngkai e amwarake ma Ana reirei, itiran man te mwanibwa, ke n nakonako irarikin te kai te bero."¹⁰

Ririki aika a nako, tinau e tibwaia bwa ana maroro iaon te euangkerio aika uatai ma tariu te ikawai, Matt, te taina ngke a rukumi kunnikai ao are teuana ngke a buti n te kaa nakon te tia karao wii bon te kabanea n tamaroa. Teuana te bwai ae I tatangiria iroun tinau bon tatauraoina n reireiniia natina.

Ana reirei ni karo bon akea tiana. Ngke I bitiobi, tinau, ai 78 ana ririki n te tai anne, e tuagai bwa I riai ni koroira. E ataia bwa I riai n riki bwa te banna ni katoto, ao e aki tataninga n tuangai anne. I ltangiriko, Mom!

Ngkai te karo, I kaunga te kamatebwai ao n iangoi koroboki aika a tabu bwa ti aonga ni kona ni kaeka ngkana natira ke tibura a roko n tain te reirei are e kona ni weteaki.¹¹ "Tabeua taai n reirei aika tamaroa e waaki bwa te titiraki ke te tabeaianga n te nano iroun kain te [utu]."¹² Ti kakauongo inanon taai akanne?¹³

I tangira ana kakao te Abotoro are Betero "Tauraoi n tainako ni kaeka te aomata [ao I karina, te ataei] are e titirakininkami bukin te kantaninga ae mena i nanomi."¹⁴

Ngke tebwi tabun au ririki, tamau ao ngai ti kan kakaboo ibon iroura bwa antai ae te kabanea ni korakora baina. Ti bon kooni baira ni kamatoatoa n te aro are e na maraki bain temanna. E aki rang kaunga karaoran ngkai, ma n te tai arei e kaunga. Imwiin te aitara, Tamau e tarai matau man taku, "A rang aintoa baim, natiu. Au kantininga bwa baim n tainako iai korakorana n aki riinga te ataeinnaine n ae aki riai." Imwiina e kaoai bwa N na itiaki n te rabwata ao ni buokia tabeman ni karaoa naba anne.

Unimwaane Douglas L. Callister e tibwa aio iroun tamana: "Ngke I mwananga n oki man au mwakuri n te bongina Tamau e waekoa ni kangai, 'I kabwaka au kabwianibwai n te bong aei. I koreia 'ko rabwa' iaon te tieke n

te kabwianibwai. I rang kakaitau nakon te Uea ibukin kakabwaian ara utu.”¹⁵

Unimwaane Callister imwiina e anga ana kakaitau nakon tamana are bon ana tia reirei naba: “E reireinai uoua te mwakuri ao te anua n ongotaeka.”¹⁵

I taku bwa e riai bwa tina titirakinii-ra n tainako, “Tera ae N na reireiniia, natiu man au mwakuri ao anua n ongotaeka?”

Kamatebwai Reirei man Korbooki aika tabu n te Utu

Te kamatebwai ni booki aika tabu n utu bon te bootaki ae kakaawaki ibu-kin reiakinan reirei n te mweenga.

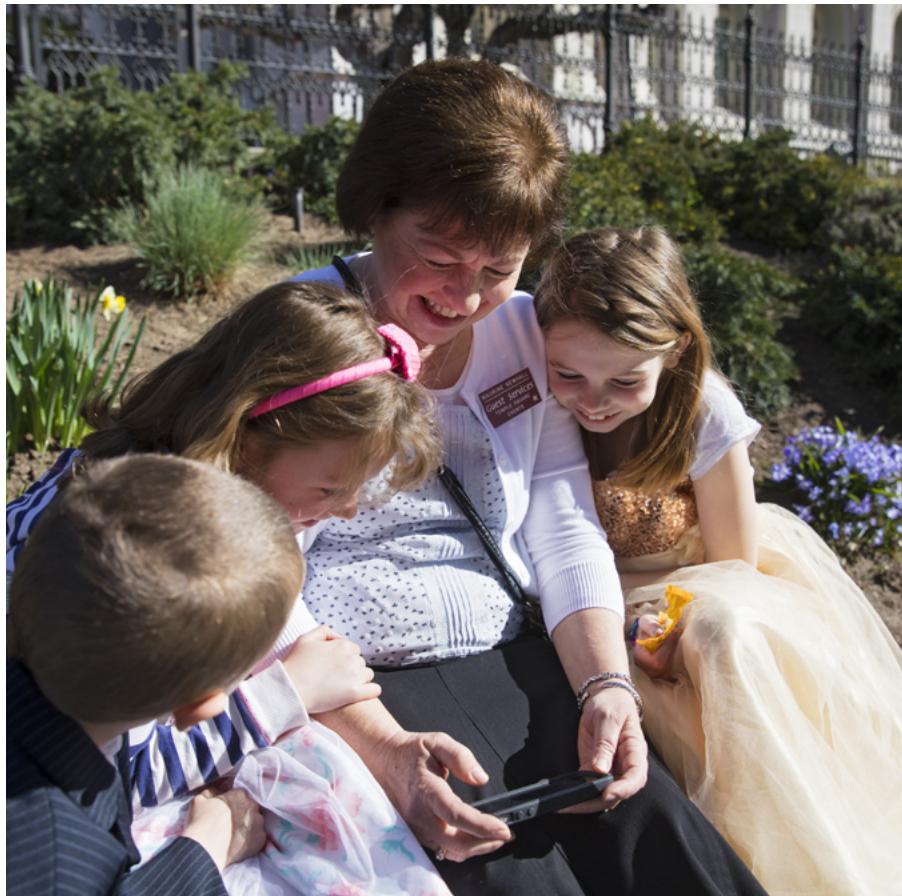
Beretitenti Russell M. Nelson e taku, “Kaaro aki ti irii ana taeka te Uea, ma iai tibwangaia mai karawa bwa a na reireia iai natia.”¹⁶

Ngkai ngai ma Julie ti kaikawaia natira, ti kataia n teimatoa ao ni kakau iango. Te ririki teuana, ti baireia ni wareka ana Boki Moomon n taetae n Tibaeniti n utu. Tao anne bukina ngkai te Uea e weteria natira n tatabemaniaa bwa a na beku n ae bwanih taina n te mition ae taetae n Tibaeniti? *E bon kona.*

I bon rang n riingaki ngke te Tari Brian K. Ashton e tibwaia ma ngai bwa ngaia ma tamana a wareki iteraniban nako ana Boki Moomon n ikotaki n ana kabanea n ririki n te reirei ngke 18 ana ririki. Tari Ashton e tatangiri koroboki aika a tabu. A koreaki n ana iango ao inanona. Ana karo e karikirakea te konabwai anne ngke te Tari Aston e kairake, ao te kora anne¹⁷ e a tia n rikirake inanon te koaua ae korakora. Tari Ashton e a tia naba ni karaoa anne ma natina are e a ikawai.¹⁸ Natina are wanuia ana ririki e titirakinna, “Tamau, N na wareka ningai ana Boki Moomon ma ngkoe?”

Reirei n te Banna ni Katoto

Te kabane, ara reirei ni karo ae moan te anainano bon ara banna ni

katoto. Reireiara bwa “Ko na riki bwa te banna ni katoto ibukiia taan onimaki, n te taeka, n te aro ni maeka, n te tangira, n te onimaki, ao n te itiaki”.¹⁹

Ni mwanangara ae tia tibwa karaoia, Julie ao ngai ti ira te taromauri ao ti noora te kibu ae ni mwakuri. Te ataeinimwane, e nang waekoa n nakon ana mition, e taetae n tain bootakin te toa.

E taku, “Kam bane n taku bwa tamau bon te aomata ae tamaroa n te ekaretia, ma . . .” E toki, ao ngai I ingaina ngakon are e na taekinna imwiina. E reitinako man taku, “Bon te aomata ae moan te tamaroa n te mweenga.”

I kaitaua te ataeinimwane aei imwiina ibukin ana kakaitau are e a tia ni karaoia nakon tamana. Imwiina I kunea bwa tamana bon te bitiobi n te uoote. E ngae ngke te bitiobi aei e kakaonimaki ni beku ibukin ana uoote, natina e namakinna ba e tamaroa riki arona n te mweenga.²⁰

Unimwaane D. Todd Christofferson e reirei: “A mwaiti ara anga are ti kona ni kabonganai n reireiniia . . . te roro

ae rikirake, ao ti riai ni karaoi nakon tamaroan ara iango ao ara mwakuri ni katamaroai aroia. Man aikai ni kabane, ti riai n reitinako ni kaungaia ao ni buokii kaaro bwa a na tamaroa riki ao n reitianako n reirei . . . riki man te banna ni katoto.”²¹

Anne aron te Tia Kamaiu n angareirei.²²

N te ririki ae nako, ngke ti motirawa ngai ma uoman natira aika kabanea n uarereke, Julie e iangoia bwa tina karaoa te bwabetito n te tembora i St. George ao San Diego. I ngurengure—ibon irou—n iango, “Ti nakon te tembora ni mweengara, ao ngkai tia motirawa. E aera ti aki karaoa te bwai teuana ae kaanga aron raoi te motirawa?” Imwiin te bwabetito, Julie e tangiria bwa tina rawetamnei i tinanikun te tembora. I ngure inanou—teuana riki te tai. Ko kona ni keetinna bwa tera are e riki imwiina: ti rawetamnei.

Julie e tangiria bwa natira a na uringa aron ae a tia iai ni buokii ara bakatibu, ai ngaia are tia karaoia. Ti aki

kainnanoa te reirei raoi ni kakaawakin te tembora. Ti bon maiuakinna—ti karabwaa te tina are e tangira te tembora ao e tangiriia natina bwa a na tibwa te tangira anne.

Ngkai kaaro a kakaitau imarenaia ao anga te banna ni katoto ae tamaroa, naati a kakabwaiaki n akea tokina.

Kabaneana

Ibukimi ni kabane ake kam kataia ni karaoa ami kabanea n tamaroa n reirei ni mweengami, au kantaninga bwa kam na karekea te rau ao te kukurei inanon ami mwakuri. Ao ngkana ko namakinna bwa ko kona ni katamaroa riki ke ko kainnanoa te katauraoi ae korakora riki, tainaoka kaeka ma te nanorinnano ngkai e wirikiriki te Tamnei nakoim ao katabeko karaopia.²³

Unimwaane L. Tom Perry e taku, “Marurungin te botannaomata, kuku-reia ana aomata, maiuraoia, ao aroia n rau e aanaki man reiakinaia ataei inanon te mweenga.”²⁴

Eng, natiu aikoa maeka ma ngaira ni mweengara, ma I teimatoa n tataninga te tareboon, n tauraoi ao n ingainga ni karekei riki taai aika a kakaawaki n reireiniia natiu aika a ikawai, natiiia, ao n te bong teuana, bon tibutoruu.

I bubuti ana buoka karawa ngkai ti kataia n riki bwa taan reirei n ai aron Kristo inanon mweengara. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

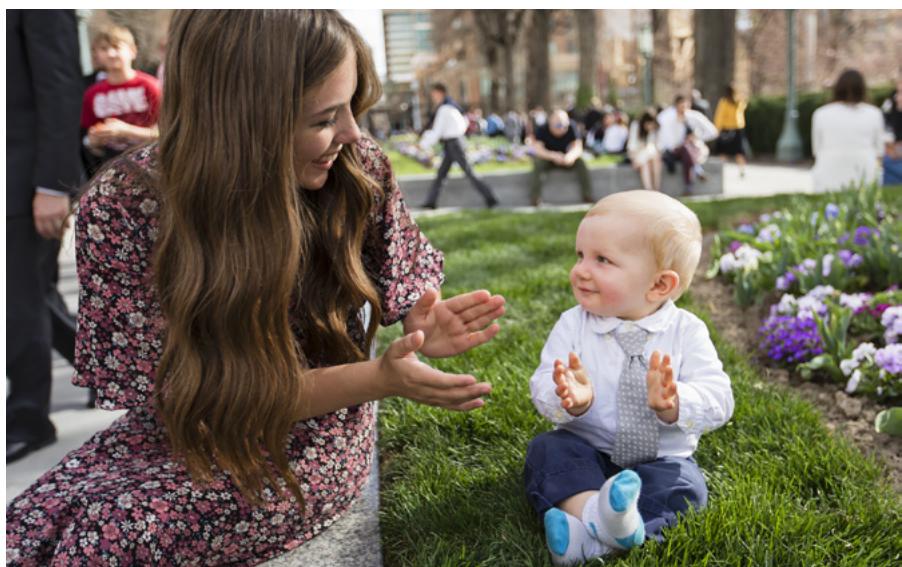
1. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 68:25; 93:40.

Unimwaane L. Tom Perry taught: “Korakoran te kakaitara e rang butanako ao e oro, ni kataia ni kabuakaka ao ni kamauna aan ara botannaomata, riki te utu. Kaaro a riai n ataia bwa te reirei n te mweenga bon te bwai ae moan te tabu ao te beku ae rang kakaawaki.” (“Mothers Teaching Children in the Home,” *Liahona*, May 2010, 30).

Te Moan Beretitentii n te Kooram n te Tengaun ma Uoman n Abotoro a tia n reirei: “Buumwaane ao buuaine iai

tibwangaia n tangiriia ao n tararuia ibon irouia ao natia. ‘Ataei bon ana bwai n tituaraoi te Uea’ (*Taian Areru* 127:3). Iai tabeia kaaro ae tabu ni kaikawaia natia n te tangira ao te kororaoi, ni karekei bwaai ibukin kainnanoia n te aro n rabwata ao n tamnei, n reireiniia n tangira ao ni beku ibukin temanna ibon ibukiia, ni kawakin ana tua te Atua, ao n riki bwa aomata aika a kawakina te tua n taabo ake a maeka iai. Buumwaane ao buuaine—tiina ao kaaro—a na bukintaeka imatan te Atua ibukin karaohan tibwanga aikai” (“Te Utu: Te Kataanoata Nakon te Aonaaba,” *Riaona*, Meei 2017, 145).

2. Taraa Russell M. Nelson, “As We Go Forward Together,” *Liahona*, Eberi, 2018, 7.
3. E taku Unimwaane David A. Bednar: “N te bong aei ngkana ko kan titirakina natira te ikawai bwa tera ae a uringa n taekan te tataro n utu, kamatebwaian koroboki aika tabu, ao bootakin te utu n te tairiki, I kakoua bwa I ata aroia ni kaeka. A na bon aki kona n uringa teuana te tataro ke te tai ni kamatebwai ni koroboki aika tabu ke te reirei ae nano ni bootakin te utu n te tairik n aron te tai ae a riingaki iai nanoia n rikiraken maiuia n tamnei. Tera ae a na taekinna ae a uringnga bwa n utu a bon teimatoa” (“More Diligent and Concerned at Home,” *Liahona*, Nob. 2009, 19).
4. Taraa “Home Can Be a Heaven on Earth,” *Anene*, nambwa. 298.
5. *Teachings of Presidents of the Church: Gordon B. Hinckley* (2016), 171.
6. Taraa 2 Nibwaai 2:11.
7. N. Eldon Tanner, “Never Be Ashamed of the Gospel of Christ,” *Ensign*, Beb. 1980, 4.
8. Taraa 3 Nibwaai 18:21.
9. Taraa Mataio 3:16–17; 3 Nibwaai 11:6–8; Reirei ao Berita aika Tabu 18:34–36; Iotewba Timiti—Rongorongo 1:17.
10. “Take Advantage of Spontaneous Teaching Moments,” *Teaching in the Savior’s Way* (2016), 16. *Teaching in the Savior’s Way* e kairii aekakin nako iango ao bwaaui angareirei n te mweenga.
11. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 11:21; 84:85.
12. *Teaching in the Savior’s Way*, 16.
13. Taraa “Listen,” *Preach My Gospel: A Guide to Missionary Service* (2004), 185–86.
14. 1 Betero 3:15.
15. Douglas L. Callister, “Most Influential Teacher—Emeritus Seventy Pays Tribute to Father,” Aokati. 29, 2016, news.lds.org.
16. Russell M. Nelson, “Set in Order Thy House,” *Liahona*, Tian. 2002, 81.
17. Taraa Aramwa 32:28–43.
18. Titita Melinda Ashton e onomwi n te karengke buuna, Tari Ashton, e nako n te taun.
19. 1 Timoteo 4:12; taraa naba Aramwa 17:11.
20. Bitiobi Jeffrey L. Stewart serves in the Southgate Second Ward in St. George, Utah. Samuel, natina te mwaane, e mitinare ngkai i Colombia Medellín Mition.
21. D. Todd Christofferson, “Kakorakorakin te Onimaki ao te Maroro ae Teimatoa n te Roro ae Rikirake,” n te bowi ni kairiri n te maungatabuu ni kabuta, Tebete. 27, 2017.
22. Taraa 3 Nibwaai 27:21, 27.
23. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 43:8–9.
24. L. Tom Perry, “Mothers Teaching Children in the Home,” 30.

Iroun Unimwaane Dale G. Renlund

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Rongorongan te Utu ao te Mwakuri n te Tembora: Kabaebae ao Kamarurung

Ngkana ti ikoikoti rongorongan ara utu ao n nakon te tembora n tei ibukiia ara bakatibu, te Atua e na kakoroi bukin berita n iteran te rabuna ake uoua.

Te reitaki n te utu e kona n riki bwa te bwai n tangira ae rang karekea ae mwaiti ma te kanganga are ti kona ni kaitara ma ngaia. A mwaiti mai ioura aika a tia ni kaitara ma mwakoro tabeua inanon ara utu. Mwakorokoro akanne a reke imarenaia uoman booto ni Kaokan ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia aika Itiaki ni boong aika kaitira. Parley ao Orson Pratt bon taari, taan rairaki n taai akekei, ao Abotoro aika kamatoaaki. N tatabemaniaa kaitara ma te kataaki n aia onimaki ma a tokanikai iaona ma aia koaua ae aki kamwaingiangki. A uaia n anganano ao n anga ae korakora ibukin karekean te koaua.

N te tai are a mena iai i Nauvoo aika Itiaki aia reitaki e a moanna n akea te iraorao, rikirake ni korakora, kauntaeka n ana tabo te botanaomata inanon 1846. E a moanna n rikirake te nano n riribai. Parley e koroboki nakon Orson

bwa e na karekea te raoi, ma e aki kaeka Orson. Parley e bwara nanona, n namakinna bwa te reitaki e a toki, ma tii ngkana e karaoaki iroun Orson.¹

Tabeua te ririki imwiina, inanon Maati 1853, Orson e karekea taekan te karikirake ni boretian te boki iaon ana

bakatibu William Pratt, taari n aia bakatibu kaain Amerika ake ngkoa. Orson e moanna n tang “n ai aron te teei ae uare-reke” ngkai e mataku inanon te kaubwai ake e noori n rongorongan te utu. E kaonaki nanona n te tangira, ao e kataia ni kaoka aron ana reitaki ma tarina.

Orson e koroboki nakon Parley, “N te tai aei tariu ae tangiraki, akea riki ibuakoia aia kariki ara Ikawai, Lieu[tenant] William Pratt, are e a tia n rang korakora ana kakaae irouia ana kariki aika ngaira.” Orson bon te moan aomata n ataia bwa Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira iai aia mwakuri ni kakaae ao ni katabwanina rongorongan aia utu bwa ti aonga ni kona ni karaoi aekakin nako otenanti ibukiia ara bakatibu. E reitinako ana reta: “Ti ataia bwa Atuaia ara karo iai ana ibuobuoki n aio. . . . N na kabwara au bure ngkai I karaoa ae kairua ni koroboki nakoim. . . . Au kantaninga bwa kona kabwara au bure.”² N taraan aia koaua ae matoatoa, aia tangira ibukiia aia bakatibu bon te karaunano nakon kaokan aia reitaki, kamaao ikoaki, ao ni ukoukora ao n reita te ikabwarabure.³

Ngkana e kairiira te Atua bwa tina karaoa te bwai teuana, N angin te tai bon iai bukina aika a mwaiti ibukin karaoana. Rongorongan te utu ao te mwakuri n te tembora bon tiaki ti ibukiia maate ma e na kakabwai aika a maiu naba. Iroun Orson ao Parley, e bitii nanoia n tangiriia imarenaia. Rongorongan te utu ao te mwakuri n te tembora e karekea te mwaaka ni kamaiui ake a kainanoa kamaiuaia.

Ngkai kain te Ekaretia, iai tibwanga mai karawa n ukoukoriora ara bakatibu ao ni ikoti rongorongoia ara utu. Aio riki ae rang kaungaaki ibukina bwa te otenanti ni kamaiu e kakawaki ibukiia ni kabane natin te Atua.⁴ Tina kinaia oin ara bakatibu ake a tia ni mate n aki karekea te otenanti ni

kamaiu. Ti kona ni karaoi otenanti rinanon temanna inanon tembora, ao ara bakatibu a kona n rinea ni butimwaea te otenanti.⁵ Ti kaungaaki naba bwa tina buoka te uoote ao kain te titeiki n araia aia utu. E bon kamimi ikerakean anne, rinanon rongorongan te utu ao te mwakuri n te tembora, ti kona ni buoka kamaiuaia maate.

Ma ngkai ti karaoa rongorongan te utu ao te mwakuri n te tembora n te bong aei, ti kawenei naba kakabwaia “ni kamarurung” are a tia ni taekinaki n te berita irouia burabeti ao abotoro.⁶ Kakabwaia aikai a bon rang kamimi ao ni kona ni kaburea te ikeike ibukin tamaroaia, aroia n onoti, ao mwiina n te maiu ae mamate. A raonaki bwaai aika karinanaki aikai ma kakabwaia aikai:

- Karikirakea ataakin te Tia Kamaiu ao ana karea ni kamaiu;
- Karikirakea namakinan te Tamnei ae Raoiroi⁷ n namakin te korakora ao te kairaki ibukin maiura;
- Karikirakea te onimaki, n te aro are te rairaki nakon te Tia Kamaiu e a nano riki ao n teimatoa;
- Karikirakea te konabwai ao te ungannano n reirei ao n rairannano⁸ ibukin te atatai bwa antai ngaira, ti nako mai ia, ao te taratara ae itiaki n te tabo are tina nako iai;
- Karikirakea te itiaki, katabuakaki, ao te bitaki n nano n tainako inanora;
- Karikirakea te kukurei rinanon te konabwai ae rikirake n namakina ana tangira te Uea;
- Karikirakei kakabwaian te utu, n aki tabe ma arora n te tai aei, mai imwaina, ke n taai aika a na roko ke tao aki kororaoi ara kateiriki n ara utu;
- Karikirakea te tangira ao te kakaitau ibukiia ara bakatibu ao ara koraki ake a maiu, bwa ti aonga n aki namakina te maroaa;

- Karikirakea te mwaaka ni kanakoi bwaai ake a e kainnanoi kamaoaia ao man, ana ibuobuoki te Uea, ni buokiia tabeman;
- Karikirakea te katantan man kariri ao korakoran ana kariri te kakaitara; ao
- Karikirakea te ibuobuoki ni kanakoraoi kangaanga, uruaki, ao ingainga n nano ao ni kamaoi ikoaki.⁹

Ngkana ko a tia n tataro ibukin kakabwaia aikai, irii waaki n rongorongan te utu ao te mwakuri n te tembora. Ngkana ko karaoi akanne, am tataro a na bon kaekaaki. Ngkana a karaoaki otenanti ibukiia mate, natin te Atua iaon te aba a kamaoaki. E maroaka ae Beretitenti Russell M. Nelson, n ana moan rongorongo ngke e Beretitenti n te Ekaretia, e taekinna, “Am nebonebo n te tembora ao am mwakuri n ibuobuoki ikekei ibukiia am bakatibu e na kakabwaiako ma rikiraken am kaotioti ao te rau ao e na karikirakea am motinnano n teimatoa iaon te kawai ae e a tia ni Beritanaki.”¹⁰

Burabeti rimoa a kaman noori kakabwaia ibukiia aika a maiu ao ake a

mate.¹¹ Te tia uarongorongo mai kawa e kaota te mii nakon Etekiera n te tembora ma te ran ae koburake mai iai. E tuangaki Etekiera:

“A otinako ran aikai n raanga rake . . . ao ana raanga nakon Araba, ao te nama [ae mate]tari [ao] a na kamaiui neiei.

“Ao e na roko te aro arei, ba a na bane ni maiu man aika maiu aika ibekoko n tabo ni kabane aika a na roko iai karanga: . . . ao ana bane ni maiu; aika e roko te karanga iai.”¹²

Uoua kabwarabwaraan te ran aika a kakaawaki. Te moan, rinanon raanga n ran aika uarereke akea tiaia, a rikirake bwa karaanga aika korakora, n rikirake n rababa ao n nano n raangana. Aekakin bwaai akanne a na riki ni kakabwaia ake a raanga man te tembora ngkai aomata nako a kabaebae bwa utu. Rikirake aika uaana a na oki rikaaki ao ni waerake rinanon roroo ngkai otenanti ni kabaebae a kabaeia n ikotia utu.

Te kauoua, te karaanga e kabowi bwaai ni kabane ake e riangi. Kakabwaia n te tembora iai naba ana

konabwai ae kamimiina ni kamaoi maneka. Kakabwaia n te tembora a kona ni kamaoi naano ao maiu ao utu.

N na tibwa te katooto iaon aei. Inanon 1999 te ataeinimwaane ae arana Todd e tong man rietatan birin rarana n ana kaburoro. E ngae ngke Todd ao ana utu bon kain te Ekaretia, aia waaki e aki rang teimatoa, ao akea ae e a tia ni karekei kakabwaia man te tembora. N ana kabanea n tairiki ni maiun Todd, tinana, Betty, e tekateka n iteran ana kainiwene ni kabubuta baina ao n taku, "Todd, ngkana tao kona bon nako, I berita bwa N na nooria bwa am mwakuri n te tembora a na bane ni katiaaki." Te ingabong are imwiina, kaburoron Todd e a aki mwakuri. Taan korokoro a ana buroon Todd nakon au aoraki, te aomata ae kakateke ae arana Rod.

Tabeua te namwakaina imwiina, Rod e a ataia bwa antai te tia bwaibwai n buroona ao e a moana ana reitaki ma ngaia. Tao uoua te ririki imwiina, tinan Todd, Betty, e kaoa Rod bwa e na roko ngke e nako n te tembora n te moan tai. Rod ao Betty a tibwa moan kaitibo n te ruu are tiretio n te Tembora are St. George i Utah.

Tabeua te tai imwiina, taman Todd—buun Betty—e mate. Uoua te ririki imwiina, Betty e kaoa Rod bwa e na tei ibukin natina are e mate ni karekei ana otenanti man te tembora. Rod e karaoia ma te kukurei, ao te mwakuri n onomwi inanon te ruu ni kabaebae e waaki n te tembora i St. George Utah. Betty e kabaeaki ma buuna are e a tia ni mate ni katorobubua imatan te bao ni karea mairoun tibuna are e tei ibukina. Imwiina, man rannimatana n raanga iaon tabana, e anoa Rod bwa e na raoniia n te bao ni karea. Rod e katorobubua irarikiia, n tei ibukin natina, Todd, are e teimatoa n ikeike buroona ni bwabwaan Rod. Teuare e anga buroona nakon Rod, Todd, e kabaeaki nakoia ana karo imwiina n te maiu ae akea tokina. Tinan Todd e a tia ni kawakina ana berita are e karaoia nakon natina imwain matena.

Ma e aki tokin te karaki ikanne. Tebwi ma nimaua te ririki imwiin anganakina buroona, Rod e a kabae ao e mareaki ao e tuangai bwa N na karaoa te kabaebae n te tembora i Provo Utah. N te bong ni mare, I kaitibo ma Rod ao kainnabana ae tamaraoa, ae Kim, inanon

te ruu irarikin te ruu ni kabaebae, are a tataninga iai aia utu ao raraopia. Imwiina ngke I tia ni kaitibo ma Rod ao Kim, I titiraki ngkana iai aia titiraki.

E taku Rod, "Eng. Ana utu teuare e anganai buroona a mena ikai ao kan kaitibo ma ngkoe."

I kubanako ao n titiraki, "Ko nanona a mena ikai? N te tai aei?"

E kaeka Rod, "Eng."

I nakon te koona ni weteia ana utu man te ruu ni kabaebae. Betty, natina te aine, ao buun natina a raoniira. Rod e kamaura Betty n inga, ni karabwa ibukin rokona, ao imwiina e kaotai nakoina. Rod e taku, "Betty, aio Unimwaane Renlund. Ngaia te taokita are e kawakina buroon natim n ririki aika a mwaiti." E rinuukan te ruu ao e inga nakoui. Ao tabeua te miniti imwiina, e waaki te inga ao te rannimata ni kukurei iroura ni kabane.

Imwiina ngke e tia, ti mwaing nakon te ruu ni kabaebae, ike a kabaeaki iai Rod ao Kim n te tai aei ao n akea tokina. Rod, Kim, Betty, ao ngai ti kakoaua bwa e kaan karawa, bwa iai tabeman aika raora n te bong arei ake a tia ni mate.

Te Atua, n arona ae akea tokina, kabaei ao e kamarurungia aomata ao utu n aki tarai kabuanibwai, bua, ao aia kangaanga. N tabetai ti kabotaua te namakin are ti karekea n te tembora ma karekean te namakin mai karawa.¹³ N te bong arei n te tembora i Provo Utah, te rongorongo aei iroun C. S. Lewis iai nanona ae onoti irou: "[Aomata] a taekina tabeua korakain te rabwata, 'Akea te kakukurei ae kona n onea mwiina,' n aki ataia bwa Karawa, e moan karekea, ao kaoki mwakuri n rairii rawawata ni kariki bwa mimiting. . . . Ake a kakabawaiaki ana kangai, 'Akea riki te tabo ae ti maeka iai ma ti i Karawa.'¹⁴

Te Atua e na kakorakoraira, buokii-
ra, ao n tabekiira;¹⁵ ao E na kaitiakiira
n nanokawakira ae nano.¹⁶ Ngkana

ti ikoikoti rongorongan ara utu ao n nakon te tembora n tei ibukiia ara bakanib, te Atua e na kakoroi bukin berita aikai ake e a tia ni berita iai n itera ake uoua. N aron anne, tina kakabwaiaki ngkana ti buokiia tabeman n ara uoote, ao titeiki ni karaaoan naba anne. Kain te aro ake aki maeka ni kaan nakon te tembora a karekei naba kakabwaiaka akanne man irakin te mwakuri n rongorongan te utu, rikorikoan araia aia bakanib ibukin karaaoan otenanti n te tembora ibukiia.

Beretitenti Russell M. Nelson e kauing: "Ti kona ni kaungaaki ni bongi nako ibukin te tembora ao rongorongan te utu are a tia n rinanona tabeman. Ma ti riai ni karaaoa te bwai teuana bwa ti na rinanom te kukurei anne i bon iroura." E reitinako, I kaoi ngkami bwa kam na tataro mwaaka n iangoa te aekaki n anganano—are kam nano riki iai n ami tai n anganano—are kam kona [ni] karaaoa bwa kam aonga ni karaoi mwakuri n te tembora ao rongo-rongoia ami utu ae mwaiti riki"¹⁷ Ngkai kam butimwaea ana kakao Beretitenti Nelson, kona kunea, ikotaki, ao n reitaki ma ami utu. Riki, kakabwai a na raanga nakoim ao am utu n aron te

karaanga are e taekinna Etekia. Ko na karekeia te kamarurungaki n tabo ake a kainnanaoa te kamarurungaki.

Orson ao Parley Pratt a moan rinanon te kamaiuaki ao kabaeakiai n rongorongan te utu ao te moan mwakuri n te tembora ni boong aikai. Betty, ana utu, ao Rod e rinanona. Ko kona naba ngkoe. Rinanon Ana anganano n ana mwakuri ni kamaiu, Iesu Kristo e anga kakabwaiaka aikai nakoia ni kabane, aika a mate ao aika a maiu. Ibukin kakabwaiaka aikai, ti na kunea bwa ngaira, ni kanikinaeakina, "tuai man maeka n te tabo riki teuana ma tii . . . Karawa."¹⁸ I kokoaua n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Parley P. Pratt nakon Orson Pratt, Meei 25, 1853, Orson Pratt Family Collection, Church History Library; in Terry L. Givens and Matthew J. Grow, *Parley P. Pratt: The Apostle Paul of Mormonism* (2011), 319.
2. Orson Pratt nakon Parley P. Pratt, Mar. 10, 1853, Parley P. Pratt Collection, Church History Library; in Givens and Grow, *Parley P. Pratt*, 319.
3. E nooraki, Orson Pratt e aki ti buoka boretian te boki ibukiia ana kariki William Pratt, ma tabeuia te ririki imwiina, inanon 1870, Orson Pratt ao ana utu a karaoa ae raka iaon 2,600 bwabetito ibukiia maate ibukiia aomata nako n te boki n Autin te Entaumente i Salt Lake City (taraa Breck England, *The Life and Thought of Orson Pratt* [1985], 247).
4. Taraa Iotebwa Timiti, *History of the Church*, 6:312–13.
5. Tarai "Ara aika Kanakoaki ibukin Otenanti n te Tembora," te reta man te Moan Beretitenti, Beberuare. 29, 2012. Bakatib ake araia a tia ni karinaki ibukin te ibuobuoki n otenanti n te tembora a riai n iai rekerekeia ma te aomata are e karinna. N akea ae katinanikuaki, kain te Ekaretia a riai n aki karini ara man kurubu aika aki kariaiakaki, n aroia aika a rang kinaaki tiaian lutaia ake a bane n tiringaki.
6. Taraa Dallin H. Oaks, "In Wisdom and Order," *Tambuli*, Ritembwa. 1989, 18–23; D. Todd Christofferson, "The Redemption of the Dead and the Testimony of Jesus," *Liahona*, Tianuare. 2001, 10–13; Boyd K. Packer, "Your Family History: Getting Started," *Liahona*, Aokati. 2003, 12–17;
7. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 109:15.
8. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 109:21.
9. Taraa Boyd K. Packer, "Balm of Gilead," *Ensign*, Nob. 1987, 16–18; Ieremia 8:22; 51:8.
10. Russell M. Nelson, "As We Go Forward Together," *Liahona*, Eberi. 2018, 7.
11. Taraa Etekiera 40–47; Bible Dictionary, "Etekiera."
12. Etekiera 47:8–9.
13. Taraa Spencer W. Kimball, "Glimpses of Heaven," *Ensign*, Ritembwa. 1971, 36–37.
14. C. S. Lewis, *The Great Divorce: A Dream* (2001), 69.
15. Tara Itai 41:10.
16. Taraa "Ai Matoara Nanoia Aika Raraoi," *Anene*, nambwa. 85.
17. Russell M. Nelson and Wendy W. Nelson, "Open the Heavens through Temple and Family History Work," *Liahona*, Oct. 2017, 19.
18. Lewis, *The Great Divorce*, 69.

Thomas S. Monson, "Constant Truths for Changing Times," *Liahona*, Meei 2005, 19–22; Henry B. Eyring, "Hearts Bound Together," *Liahona*, Meei 2005, 77–80; M. Russell Ballard, "Faith, Family, Facts, and Fruits," *Liahona*, Nob. 2007, 25–27; Russell M. Nelson, "Salvation and Exaltation," *Liahona*, Meei 2008, 7–10; Russell M. Nelson, "Generations Linked in Love," *Liahona*, Meei 2010, 91–94; David A. Bednar, "The Hearts of the Children Shall Turn," *Liahona*, Nob. 2011, 24–27; Richard G. Scott, "The Joy of Redeeming the Dead," *Liahona*, Nob. 2012, 93–95; Quentin L. Cook, "Roots and Branches," *Liahona*, Meei 2014, 44–48; Thomas S. Monson, "Hastening the Work," *Liahona*, Tuun 2014, 4–5; Henry B. Eyring, "The Promise of Hearts Turning," *Liahona*, Turai 2014, 4–5; David A. Bednar, "Missionary , Family History, and Temple Work," *Liahona*, Okitobwa. 2014, 14–19; Neil L. Andersen, "'My Days' of Temples and Technology," *Liahona*, Beberuare. 2015, 26–33; Neil L. Andersen, "Sharing the Temple Challenge," Family Discovery Day, Beberuare. 2015, LDS.org; Quentin L. Cook, "The Joy of Family History Work," *Liahona*, Beberuare. 2016, 22–27; Gary E. Stevenson, "Where Are the Keys and Authority of the Priesthood?" *Liahona*, Meei 2016, 29–32; Dieter F. Uchtdorf, "In Praise of Those Who Save," *Liahona*, Meei 2016, 77–80; Quentin L. Cook, "See Yourself in the Temple," *Liahona*, Meei 2016, 97–101; Dale G. Renlund, Ruth L. Renlund, and Ashley R. Renlund, "Family History and Temple Blessings," *Liahona*, Beberuare. 2017, 34–39; Dallin H. Oaks and Kristen M. Oaks, "Connected to Eternal Families," Family Discovery Day, Maati. 2018, LDS.org.

7. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 109:15.
8. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 109:21.
9. Taraa Boyd K. Packer, "Balm of Gilead," *Ensign*, Nob. 1987, 16–18; Ieremia 8:22; 51:8.
10. Russell M. Nelson, "As We Go Forward Together," *Liahona*, Eberi. 2018, 7.
11. Taraa Etekiera 40–47; Bible Dictionary, "Etekiera."
12. Etekiera 47:8–9.
13. Taraa Spencer W. Kimball, "Glimpses of Heaven," *Ensign*, Ritembwa. 1971, 36–37.
14. C. S. Lewis, *The Great Divorce: A Dream* (2001), 69.
15. Tara Itai 41:10.
16. Taraa "Ai Matoara Nanoia Aika Raraoi," *Anene*, nambwa. 85.
17. Russell M. Nelson and Wendy W. Nelson, "Open the Heavens through Temple and Family History Work," *Liahona*, Oct. 2017, 19.
18. Lewis, *The Great Divorce*, 69.

Irion Douglas D. Holmes

Te Moan Kauntira n te Beretitentii ni
Kabuta n te Bootaki n Ataeinimwaane

Tera ae a Riai n Oota lai Kaain te Nakoanibonga n Tatabemaniia

*Katabuam n te Nakoanibonga ae te Aaron bon aan buokakiia natin
te Atua ni karekea mwaakan ana kamaiu Kristo.*

Taari, bon te tibwanga n raoni ngkami n te maungatabu ae kakaongora aei. Ngke I riki bwa te moan Beretitenti, I kukurei ni butimwaia ara moan kurubu ni mitinare aika boou. Tabeman mai irouia ara mitinare aika a mwaatai a katauraoi ibukin te maroro ae uarereke ma ngaiia. I nooria bwa a barongai aia kaintekateka ataei n te mronron ae iteranaki.

“Bukin tera kam kabonganai aia kaintekateka ataei aika uarereke?” I titiraki.

Taraan ae a maamaa n taetae, mitinare, a taku, Ibukiia mitinare aika boou.”

I kokoaua te kawai are ti taraiatabe man n ae kakaawaki iai mwiina n aia taratara bwa antai ngaiia ao te aekakira ae a na riki iai.¹ Ara mitinare aika boou a tekateka iaona kaintekateka ni ikawai n te bong anne.

N tabetai, I maaku, ti anganiiia ara ataeinimwaane man te Nakoanibonga ae te Aaron kaintekateka bwa a na tekateka iaona nakon riki ae ti na buokiia n nooria bwa e a tia te Atua

n anganiiia te katabeaki ae tabu ao te mwakuri ae kakaawaki ae a na karaoia.

E reireiniira Beretitenti Thomas S. Monson bwa ataeinimwaane a riai n oota “terae nanonaki . . . n riki bwa taan uouota ana nakoanibonga te Atua. A kainnanao te kairaki n aia atatai n te tamnei ibukin tabun weteaia are a katabuaki iai.”²

N te bong aei, I tataro bwa te Tamnei ae Raoiroi e na kairiira n tatabemaniira ni kakorakora ara atatai ni mwaakan te Nakoanibonga ae te Aaron ae tabu ao ni kaungai nanora bwa ti na botumwaaka ni kabanei riki nanora iaon ara beku n te nakoanibonga. Au rongorongo bon ibukiia kaain te Nakoanibonga ae te Aaron, n raonaki ma naake kaain te Nakoanibonga ae te Merekiteraka.

E reirei Unimwaane Dale G. Renlund bwa oin te kantanninga n te nakoanibonga bon katauraoia natin te Atua ni karekea mwaakan ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo.³ Ni karekea mwaakan ana mwakuri ni kamaiu Kristo inanon maiura, ti riai n rairi nanora man ara bure, ni karaoi ao ni kawakin berita aika tabu rinanon otenanti, ao ni karekea te Tamnei ae Raoiroi.⁴ Tiaki aikai reirei aika ti karaoi n tii te taina, riki, a kaai ni mwakuri, ni kakorakoraia ao ni katei aroia i bon imarenaia n reitanako te rikirake n “nakomai nakon Kristo, ma ni kakororaoaki irouna.”⁵

Ngaia are, tera taben te Nakoanibonga ae te Aaron n aei? E kanga ni buokiira ni karekea mwaakan ana

mwakuri ni kamaiu Kristo? I kakoaua te kaeka a kona ni kuneaki n tian kiing ake a tauaki mwiia n te Nakoanibonga ae te Aaron—kiing ibukin aia ibuobuoki anera ao katauraoan te euangkerio.⁶

Aia Mwakuri n Ibuobuoki Anera

Ti na moanna man aia mwakuri n ibuobuoki anera. Imwaain ae a karekea aia onimaki iroun Iesu Kristo natin te Atua, a riai ni kinaa ao n reireiaki Ana euangkerio. N aron ae e taku te Abotoro Bauro:

“A na iranna n onimakina Teuare a tuai n ongo taekana? ao a na iranna n ongo ngkana akea te tia taekinna?

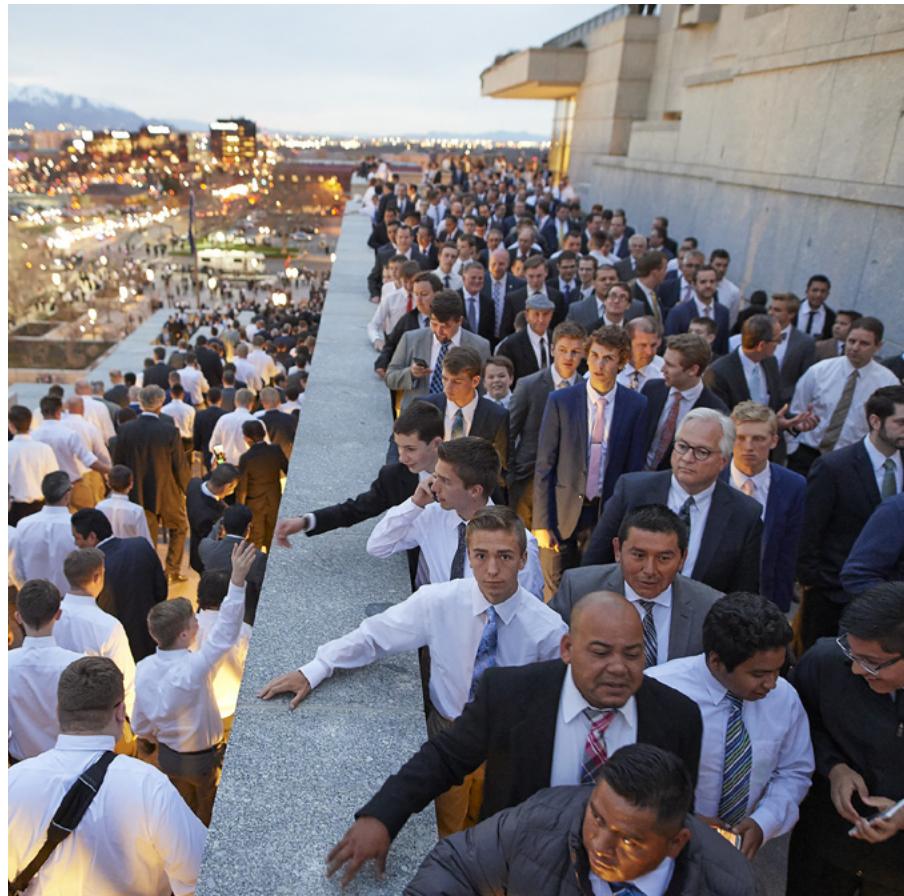
“Ao a na iranna n taetaekinna ngkana aki kanakoaki? . . .

“Ma ngaiā ae e reke te onimaki n te ongora, ao te ongora man rongorongo ni Kristo.”⁷

Man moan waakin te tai, te Atua “e kanakoia anera bwa a na buokiia natia aomata, bwa a na kaota . . . rokon Kristo.”⁸ Anera bon aomata mai karawa ae a uouota ana rongorongo te Atua.”⁹ N te taetae n Ebera ao n Erene, mwakoron te taeka ae *anera* bon “te tia uarongorongo.”¹⁰

N aron naba kanakoia anera aika taan uarongorongo aika kariaiakaki bwa a na taetaekina Ana taeka ao ni katea te onimaki, ngaira ake ti taua te nakoanibonga ae te Aaron ti a tia ni katabuaki n “anga reirei, ao ni kaoia ni kabane bwa a na nako nakon Kristo.”¹¹ N taetaekina te euangkerio bon ana beku te nakoanibonga. Ao te mwaaka are e irekereke ma te beku aei tiaki tii ibukiia burabeti ke ibukiia mitinare. Bon ibukim!¹²

Ngaia are ti na kanga ni karekea te mwaaka aei? E kanga te riikan ae 12 ana ririki—ke mai buakora—ni uota te onimaki inanon Kristo nako nanoia natin te Atua? Ti waaki man kawakanan Ana taeka ngaia are e memena

mwaakana ibuakora.¹³ E berita bwa ngkana ti karaoia, ti na karekea “mwaakan te Atua ibukin anaakin nanoia aomata.”¹⁴ Bon te tai n angareirei n te boowi inanon te kooram ke ni kawarii mweengaiā kaain te aro. Taraan ae te bwai ae aki katauraoaki arona, n aron te maroro ma te rao ke kaain te utu. Inanon waaki aikai, ngkana ti tauraoi, ti kona n reireia te euangkerio n aron are a karaoia anera: man mwaakan te Tamnei ae Raoiroi.¹⁵

I ongora iroun Jacob n te tai ae nako, kaain te Nakoanibonga ae te Aaron i Papua New Guinea, e kakoaua mwaakan ana Boki Moomon ao arona ni buokia n totokoa te buakaka ao n iriira te Tamnei ae Raoiroi. Ana taeka e karikirakea au onimaki ao aia onimaki tabeman. E rikirake au onimaki ngkai I ongora irouia kaain te Nakoanibonga ae te Aaron n reirei ao ni kakoaua ma te karinerine n aia boowi n te kooram.

Ataeinimwaane, ngkami taan uarongorongo aika kariaiakaki. Rinanon ami taeka ao ami mwakuri, kam kona

ni uota onimakinan Kristo nako nanoia natin te Atua.¹⁶ Ngkai e taku Beretitenti Russell M. Nelson, “Kam na riki bwa anera n ibuobuoki nakoia.”¹⁷

Te Katauraoi n te Euangkerio

Rikiraken te onimaki iroun Kristo e kairiiri n taainako nakon te nano ni kan bitaki ke n rairannano.¹⁸ Ngaia e bon riai bwa kiing ibukin aia ibuobuoki anera e raonaki ma te kiing ni katauraoan te euangkerio, “te euangkerio n rairannano ao ni bwabetitio, ao kamaunaan buure.”¹⁹

Ngkai ko kamatebwaia ami beku n te Nakoanibonga ae te Aaron, kam na noora te tua ae mataata ni kaoia tabeman bwa a na rairi nanoia ao ni karo-oiroia riki.²⁰ Tiaki nanon anne bwa ti na tei ni koonan te kawai n takaruae, “Rairi nanomi!” N angin te tai, nanona bwa *ti* na rairi nanora, ti kabwarabure, ao ngkai ti buokiia tabeman, ti anga te kantanninga ao te rau are e uota te rairannano—ibukina bwa *ti* a tia n rinanona i bon ioura.

Ibonga ake a bwabetitoa te utu ae Mbuelongo i Sydney, Aotiteria, a moanna n oota bwa tera nanon te "kariaiakaki mairoun lesu Kristo."

I a tia n raoniia kaain te Nakoanibonga ae te Aaron ngkai a kawariaa kaain te kooram. I kakoaua bwa aia tararua e kamarauai naano ao ni buokiia taria ma mwaneia n namakina ana tangira te Atua. I ongora n ana koaua temanna te ataeinimwaane nakoia rorona ni mwaakan te rairannano. N aron ae karoia, a kamarauaki naano, a karoaki taian motinnano, ao e namakinaki mwaakan ana kamaiu Kristo.

E reirei Beretitenti B. Hinckley: "Teuana te bwai bon te rairannano. Bon teuana naba ni karekea kamau-naan ara bure ke ni kabwaraaki ara bure. Te mwaaka ni kakoroa bukin aei e kuneaki n te Nakoanibonga ae te Aaron."²¹ Te otenanti n te bwabetito ao te toa e kaota koauan ao bwaninin ara rairannano.²² E kamataata Beretitenti Dallin H. Oaks n te kawai aei: "Ti tuangaki bwa tina rairi nanora man ara bure ao n nakon te Uea ma nanora ae uruaki ao te tamnei ae raraoma ao ni kana te toa. . . . Ngkana ti kabouui ara berita n te bwabetito n te kawai aei, te Uea e kabouua mwiin kaitiakara n ara bwabetito."²³

Taari, bon te tibwanga ae tabu karoan otenanti ake a na uota kamaunaan buure nakoia ake a rairi nanoia man aia bure rinanon mwaakan ana kamaiu te Tia Kamaiu.²⁴

Ia tibwa kaongoaki rongorongan te ibonga, are e korakai n taetae ngke e kakabwaia te toa n te moantai. Ngkai e karoia, e roko te tamnei ae mwaaka iaona ao kaain te taromauri. Imwiin te bootaki, e kaota ana koaua ae bebete ibukin mwaakan te Atua are e namakina n tain te otenanti anne.

I Sydney, Aotiteria, aman kaain te kooram n ibonga a bwabetitoia kaain te utu ae Mbuelongo. Tinan temanna mai buakoia ibonga aikai e taekina korakoran mwiina ae riki nakon natina te mwaane. Ibonga aikai a moanna n oota n nanon "kariaiakaki mai roun Iesu Kristo."²⁵

Ngkai kam ataia, ibonga a kona ngkai n tararua ni karoan bwabetito ni bonomwii inanon te tembora. Natiu te mwaane ae 17 ana ririki e bwabetitoaki n te tai ae nako ibukiia ara bakatibu tabeman. Ti kaai n namakina te kakaitau ae batu ibukin te Nakoanibonga ae te Aaron ao te tibwanga ni mwakuri ibukin kamaiuaia natin te Atua.

Ataeinimwaane, ngkai kam nanomatoa ni kabaeaki n ami beku n te nakoanibonga, kam reitaki ma te Atua inanon Ana mwakuri "ni karekea te aki mama-te ao te maiu ae akea tokina ibukin te aomata."²⁶ Taneiai n aekakin aikai a na karikirakea nanom ao ni katauraoiko n reireia te rairannano ao ni bwabetitoia taan rairaki n aroia mitinare. A

na katauraoiko naba ibukin mwakuri n ibuobuoki n abwakin maium te Nakoanibonga ae te Merekitereka.

Ioane te Tia Bwabetito, Ara Katoto

Kaain te Nakoanibonga ae te Aaron, iai tibwangara ao ara beku ae ti na karoia n riki bwa taian toro ma Ioane te Tia Bwabetito. E kanakoaki Ioane bwa te tia uarongorongo ae e kariaiakaki ni kakoaua ibukin Kristo ao ni kaoia ni kabane bwa a na rairi nanoia ao ni bwabetitoaki—bon anne, e kabongana kiingin te Nakoanibonga ae te Aaron are ti maroroakinna. E taku Ioane, "I bon bwabetitoingkami ngai n te ran nakon rairan nanomi: ma Teuare e na roko imwiui e korakora riki nako iu . . . : e na bwabetitoingkami n te Tamnei ae Raoiroi, ma te ai."²⁷

N aron te Nakoanibonga ae te Aaron, ma kiing ni buobuoki mairouia anera ao te euangkerio ni katauraoi, e katauraoi kawaia natin te Atua ni karekea, rinanon te Nakoanibonga ae te Merekitereka, ana bwaintituaraoi te Tamnei ae Raoiroi, te bwaintituaraoi ae korakora ae ti kona ni karekea n te maiu aei.²⁸

Bon te katabeaki ae korakora ae e anga te Atua nakoia kaain te Nakoanibonga ae te Aaron!

Te Kakao ao te Berita

Kaaro ao taan kairiiri, kam kona n namakina kakaawakin ana reirei Beretitenti Monson ni buokiia ataeinimwaane n oota "ter a e nanonaki . . . n riki bwa taan uouota ana nakoanibonga te Atua"?²⁹ N oota ao ni kakorakora te Nakoanibonga ae te Aaron e na katauraoia n riki bwa kaain te nakoanibonga aika a kakao-nimaki, mitinare aika a kaonaki n te mwaaka, ao bumwaane ao kaaro aika raoiroi. Rinanon aia mwakuri n ibuobuoki, aki tii oota ma a na namakina koauan mwaakan te nakoanibonga,

te mwaaka ni mwakuri n aran Kristo ibukin kamaiuakiia natin te Atua.

Ataeinimwaane, iai ana mwakuri te Atua ae kam na karaopia ibukina.³⁰ Katabuam n te Nakoanibonga ae te Aaron bon aan buokakiia natin te Atua ni karekea mwaakan ana mwakuri ni kamaiu Kristo. I berita bwa ngkai ko karaoi taian beku aika tabu aikai bwa aan maium, ko na namakina mwaakan te Atua n aron are ko tuai namakinna mai imwaaaina. Ko na oota ni kinaakim bwa ngkoe natin te Atua, ko weteaki ma te nakoa ae tabu bwa ko na karaoa Ana mwakuri. Ao ko na buoka katauraoan te kawai ibukin okiia natina. Man koaua aikai I kakoaua n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Aei te bwai ae e riki nakon Mote. Imwiin kaitibona ae kamiiimi ma te Atua, e moanna n iangoia bwa iai kaokorona—ngkai natin te Atua ngaia. Te taratara aei ibukiin totokoan Tatan, are e aranna bwa “natin te aomata” (taraa Mote 1:1–20). Taraa naba Thomas S. Monson, “See Others as They May Become,” *Riaona*, Nobembwa 2012, 68–71; Dale G. Renlund, “Through God’s Eyes,” *Riaona*, Nobembwa 2015, 93–94.
2. Thomas S. Monson, boowi ni kairiiri n te maungatabu ni kabuta, Maati 2011.
3. Taraa Dale G. Renlund, “The Priesthood and the Savior’s Atoning Power,” *Riaona*, Nobembwa 2017, 64–67.
4. Taraa 2 Nibwaai 31–32; 3 Nibwaai 11:30–41; 27:13–21; Ita 4:18–19; Mote 6:52–68; 8:24.
5. Moronaii 10:32; taraa naba *Tataekina Au Euangkerio: Te Kairi nakon te Mwakuri ni Mitinare* (2004), 6.
6. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 13:1; 84:26–27; 107:20.
7. I-Rom 10:14–15, 17. E reirei te aekaki ni koaua aei Iotebwa Timiti: “E roko te onimaki man ongoraea ana taeka te Atua, rinanon aia kakoaua ana toro te Atua; bwa te kakoaua e iriiri n taainako ma Tamnein te taetae ni burabeti ao te kaotioti” (*Aia Anga reirei Beretitenti n te Ekaretia: Iotebwa Timiti* [2007], 385).
8. Moronaii 7:22; taraa Aramwa 12:28–30; 13:21–24; 32:22–23; 39:17–19; Ereman 5:11; Moronaii 7:21–25, 29–32; Reirei ao Berita aika Tabu 20:35; 29:41–42; Mote 5:58; taraa naba Mataio 28:19; I-Rom 10:13–17.
9. Taraa George Q. Cannon, *Gospel Truth* sel.

- Jerrel L. Newquist (1987), 54.
10. Taraa James Strong, *The New Strong’s Exhaustive Concordance of the Bible*, (1984), Hebrew and Chaldee dictionary section, 66, Greek dictionary section, 7.
  11. Reirei ao Berita aika Tabu 20:59.
  12. Taraa Henry B. Eyring, “Bwa E Na Kakorakoraaki Naba,” *Riaona*, Nobembwa 2016, 75–78; Aramwa 17:3; Ereman 5:18; 6:4–5; Reirei ao Berita aika Tabu 28:3.
  13. Taraa 1 Ioane 2:14; Aramwa 17:2; 26:13; 32:42. *Kakoroan bukin Au Beku Ibukin te Atua: Ibukiia Kaain te Nakoanibonga ae te Aaron bon te bwai ni mwakuri ni buokoria bukin aei.*
  14. Reirei ao Berita aika Tabu 11:21; taraa naba Reirei ao Berita aika Tabu 84:85.
  15. Taraa 2 Nibwaai 32:3; Reirei ao Berita aika Tabu 42:14; 50:17–22.
  16. Taraa Moronaii 7:25.
  17. Russell M. Nelson, “Honoring the Priesthood,” *Ensign*, Meei 1993, 40; taraa naba Aramwa 27:4.
  18. Taraa Aramwa 34:17; Ereman 14:13.
  19. Reirei ao Berita aika Tabu 84:27.
  20. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 20:46, 51–59, 73–79. *Kakoroan bukin Au Beku Ibukin te Atua: Ibukiia Kaain te Nakoanibonga ae te Aaron bon te bwai ni mwakuri ni buokoria bukin aei.*
  21. Gordon B. Hinckley, “The Aaronic Priesthood—a Gift from God,” *Ensign*, Meei 1988, 46.
  22. E kamataata Unimwaane D. Todd Christofferson: “Te bwabetito n te ran bon te kabanea ke te bau ae te mwaneka ni waakin te rairannano. Totokoan te bure, n raonaki ma ara berita aika tabu n te ongotaeka, e kabwanina ara rairannano; ni koauana, te imataan o aki kona ni bwanin ngkana akeat te rairannano n akeea te berita anne” (“Building Faith in Christ” *Riaona*, Tebetembwa 2012). Taraa naba D. Todd Christofferson, “The Divine Gift of Repentance,” *Riaona*, Nobembwa, 2011, 38–41; Ana Raitaeka Iotebwa Timiti, Mataio 26:24 (inanon te abentekiti n te Baibara).
  23. D. Todd Christofferson, “Te bwabetito n te ran bon te kabanea ke te bau ae te mwaneka ni waakin te rairannano. Totokoan te bure, n raonaki ma ara berita aika tabu n te ongotaeka, e kabwanina ara rairannano; ni koauana, te imataan o aki kona ni bwanin ngkana akeat te rairannano n akeea te berita anne” (“Building Faith in Christ” *Riaona*, Tebetembwa 2012). Taraa naba D. Todd Christofferson, “The Divine Gift of Repentance,” *Riaona*, Nobembwa, 2011, 38–41; Ana Raitaeka Iotebwa Timiti, Mataio 26:24 (inanon te abentekiti n te Baibara).
  24. D. Todd Christofferson, “Te bwabetito n te ran bon te kabanea ke te bau ae te mwaneka ni waakin te rairannano. Totokoan te bure, n raonaki ma ara berita aika tabu n te ongotaeka, e kabwanina ara rairannano; ni koauana, te imataan o aki kona ni bwanin ngkana akeat te rairannano n akeea te berita anne” (“Building Faith in Christ” *Riaona*, Tebetembwa 2012). Taraa naba D. Todd Christofferson, “The Divine Gift of Repentance,” *Riaona*, Nobembwa, 2011, 38–41; Ana Raitaeka Iotebwa Timiti, Mataio 26:24 (inanon te abentekiti n te Baibara).
  25. D. Todd Christofferson, “Te bwabetito n te ran bon te kabanea ke te bau ae te mwaneka ni waakin te rairannano. Totokoan te bure, n raonaki ma ara berita aika tabu n te ongotaeka, e kabwanina ara rairannano; ni koauana, te imataan o aki kona ni bwanin ngkana akeat te rairannano n akeea te berita anne” (“Building Faith in Christ” *Riaona*, Tebetembwa 2012). Taraa naba D. Todd Christofferson, “The Divine Gift of Repentance,” *Riaona*, Nobembwa, 2011, 38–41; Ana Raitaeka Iotebwa Timiti, Mataio 26:24 (inanon te abentekiti n te Baibara).
  26. Mote 1:39.
  27. Mataio 3:11.
  28. Angiina taan kairiiri n te Ekaretia a tia ni kinaa te Tamnei ae Raoiro bwa te kabanea ni korakora ni bwaintituaraoi n te maiu ae mamate.

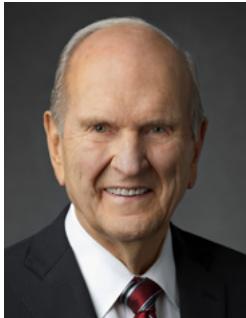
E taku Beretitenti Dallin H. Oaks, “N teimatoa ni karekea ana bwaintituaraoi te Tamnei ae Raoiroi bon te kabanea ni bwai ae kakaawaki ae ti kona ni karekea n te maiu ae mamate” (“Te Nakoanibonga ae te Aaron ao te Toa,” *Riaona*, Tianuare 1999, 44).

E reirei Unimwaane Bruce R. McConkie: “N taetae ma te taratara ae akeea tokina, te maiu ae akeea tokina bon te kabanea ni korakora mai buakon ni kabane ana bwaintituaraoi te Atua. Ma kauarerekan tarataraakin te maiu aei, ana bwai n tituaraoi te Tamnei ae Raoiroi bon te bwaintituaraoi ae a kona ni kakukureia iai aomata” (“Tera ae E Nanonaki n ‘Te Tamnei ae Tabu?’” *Intiturakita*, Beberuare 1965, 57).

Beretitenti Wilford Woodruff e kakoaua: “Ngkana e memena te Tamnei ae Raoiroi iroum—ao aomata nako are a riai ni karekea—I kona n taekinna nakoimi bwa akeea te bwaintituaraoi ae korakora riki, akeea te kakabwaia ae korakora riki, akeea te kakoaua ae korakora riki ae anganaki aomata iaon te aba. Kam bae ni karekea aia tararua anera; kam bae n noori kakai aika mwaiti; kam bae n tia n noori kamiimi aika mwaiti iaon te aba; ma I kaotia bwa ana bwaintituaraoi te Tamnei bon te bwaintituaraoi ae te kabanea ni korakora are a kona n anganaki aomata” (*Aia Anga reirei Beretitenti n te Ekaretia: Wilford Woodruff* [2004], 49).

Ao e reitia Unimwaane David A. Bednar: “Ongotaekara n ana tua te Atua ao irakin aia reirei ae kaunganano taan kairiiri n te Ekaretia e boboto iaon karekean te Tamnei ae Raoiroi. N ae aanaki, n reirein ni kabane te euangkerio ao waaki ni kakukurei a boboto iaon te nakomai nakon Kristo ni karekea te Tamnei ae Raoiroi inanon maiura (“Karekea te Tamnei ae Raoiroi,” *Riaona*, Nobembwa 2010, 97).

29. Thomas S. Monson, boowi ni kairiiri n te maungatabu ni kabuta, Maati 2011.
30. Taraa Mote 1:6.

Iroun Beretitenti Russell M. Nelson

Taeka ni Kaukuki

Ti katanota manga katean ana kooram n te Nakoanibonga ae te Merekiterka ae kakaawaki ni kakoroa nanon ana mwakuri te Uea n ae nakoraoi riki.

Ko rabwa, te Tari Holmes, ibukin am rongorongo ae kakawaki.

Tariu aika tangiraki, ti rangin n ururingia Beretitenti Thomas S. Monson ao Unimwaane Ronald D. Hales. E ngae n anne “ti na wakinako ma ana mwakuri te Uea.”¹

I rangin ni kakaitau ibukiia mwaane aika uoman aikai ake a boutoka te tamnei ae raoiroi. Ngkami ana kantninga ara Tia Kabooira are e tangiria, “bwa aomata nako a na taetae n aran te Atua ae te Uea, are te Tia Kamaiua te aonaaba.”² E tangiriia natina mwaane ni *kabane* bwa a na tei Ibukina, n taetae nako Ina, ni mwakuri Ibukina ao ni kakabwaiai maiuia natin te Atua n te aonaaba ni karokoa te toki bwa “e aonga naba te onimaki ni manga rikirake [ni kabane] te aonaaba.”³

Tabeman mai ibuakomi a beku n te mwakuri ao te wewete are e a tia ni kateia te Ekaretia inanon rooro. Tabeman a beku n te tabo are e rangin ni boou iai te Ekaretia. Ibukiia tabeman mai ibuakomi, ami uoote a bubura. Ibukiia tabeman, a uarereke ami mwaanga ao tiaia a rang n raroa nako. N aki tabe ma ami kaangaanga n tatabemani ngkami, ngkami ni kabane bon membwa n te kooram n te nakoanibonga ma te katabeaki mai ieta n reirei ao

n anga reirei, n tangira ao ni buokiia tabeman.

N te tairiki aei, ti katanota manga katean ara koram n te Nakoanibonga ae te Merekiterka ni kakoroa nanon ana mwakuri te Uea n ae nakoraoi riki. *Ni katoai uoote nako, te ibonga ae rietaata ao unimwaane a na ikotaki ngkai nakon te kooram n unimwaane ae ti teuana.* Te bitaki aei e na kakorakora riki aia konabwai mwaane are iai irouna te nakoanibonga ni beku ibukiia tabeman. Unimwaane aika a tauraoi a na butimwaeaki n iraorao ma te kooram anne. Ni katoa titeiki, e na teimatoa te beretitentii n te titeiki n tararua te kooram n ibonga ae rietaata n te titeiki. Ma bairean te kooram anne

e na boboto iaon te wewete n te nakoanibonga ae *bwainaki* n aron ae na kabwarabwaraaki n te tai ae waekoa.

Unimwaane D. Todd Christofferson ao Unimwaane Ronald A. Rasband man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e na reireiniira ngkai taekan riki bitaki aika kakawaki aikai.

Bitaki aikai e a tia ni kamatebwaia-ki inanon ririki aika mwaiti. Ti a tia n namakina kainnanoan te kawaekoia ni katamaroaan te kawai ae tina buokiia iai ara membwa ao n taui mwiin ara reitaki ma ngaia. Kanakoraoan riki anne, ti riai ni kakorakora ara kooram n te nakoanibonga n anga kaetieti nakon kabwarabwaraan te ibuobuok n tangira ao te boutoka are e tangiria te Uea ibukiia Aika Itiaki.

Bitaki aikai bon kairi mairoun te Uea. Ngkana ti karaoi, ti na nakoraoi riki nakon are mai imwaina.

Ti katabaeaki n ana mwakuri te Atua are Moan te Mwaaka. Iesu bon te Kristo! Ngaira Bon Ana Toro Aika Nanorinano! E kakabwaiai ngkami te Atua taari ngkana ti reiakinna ao ni karaoa tabera, I tataro n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

- “Waaki nako ma,” *Hymns*, nambwa. 243.
- Reirei ao Berita aika Tabu 1:20.
- Reirei ao Berita aika Tabu 1:21.

Iroun Unimwaane D. Todd Christofferson
Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Aia Kooram Unimwaane

Reken teuana te kooram n te Nakoanibonga ae te Merekitereka inanon te uoote e katiteuanaia kaain te nakoanibonga ni kakoroi bukin aekakin nako te mwakuri ni kamaiu.

E aki maan imwiin baireakin te Ekaretiā n te kabanea ni bong, e taekinna te Uea n te kaotioti, “Ao man ami tataro n onimaki kam na karekeu au tua, bwa kam aonga n ataa aron bairean au ekaretiā ao ni kaeti bwaai ni kabane imatau.”¹ E a tia te reirei aei n iraki n te Ekaretiā—ao te berita anne e a tia ni karineaki iroun te Uea—ni karokoa ngkai. Baeten ni karaoran te nakoanibonga ao mwakuri n ibuobuki a kaokaki n te tai teuana ma teuana, ni moanaki ma te Burabeti Iotebwa. Timiti ngke a moan kateaki nakoa ao te kooram n te nakoanibonga. Bitaki aika kakawaki a kaokaki ao a karaoaki n aia tai ni kairiri Beretitenti Brigham Young, John Taylor, Spencer W. Kimball, ao tabeman riki ma karineaiā te Kooram n te Tengaun ma Uoman, te Itingaun, ibonga aika rietaata, ao aobitia tabeman ao kooram n te Nakoanibonga ae te Merekitereka ao te Aaron.² Ngkai, n te rongorongo, ae e a tibwa tia n taekinaki, e katanoata Beretitenti Russell M. Nelson bitaki aika kakawaki.

N na kaoki tabeua ana rongorongo: “N te tairiki aei, ti katanoata manga bairean ara kooram n te nakoanibonga ae te Merekitereka ni kanakoraoa riki ana mwakuri te Uea. Ni katoa uoote, ibonga aika rietaata ao te kooram n

unimwaane a na ikotaki nakon te kooram n unimwaane ae tii teuana . . . [ao] bairean te kooram n [ibonga aika rietaata n te titeiki] e boboto iaon wewete n te nakoanibonga ae bwainaki ngkai.

E reitia Beretitenti Nelson:

“Bitaki aikai a tia ni kamatebwaiaki inanon namwakaina aika mwaiti. Ti a tia n namakina aron kawaekoan ao katamaroaan te kawai are ti na kona n tabeakinia iai ara aomata. . . . Karaoran

raoi anne, ti riai ni kakorakora ara kooram n te nakoanibonga n anga te kaetieti ae korakora ibukin te kairiri n tangira ao te boutoka n aron ae tangiria te Uea ibukiia Aika Itiaki.

Bitaki aikai a kairaki mai iroun te Uea. Ngkana ti karaoi, ao ti na nakoraoi riki nakon are mai imwaaina.”³

N aia kaetieti te Moan Beretitentii, Unimwaane Ronald A. Rasband ao Ngai ti na karin tabeua kabwarabwara ake ti onimakin bwa a na kaekai titiraki mai iroumi.

Unimwaane ao Kooram n Ibonga Aika Rietaata

Te Moan, N na kaokia, tera bitaki ibukiia ibonga aika rietaata ao kooram n unimwaane n te uoote? Inanon uoote, ao membwa n te kooram n unimwaane ao kurubu n ibonga aika rietaata a na ikotaki nakon teuana te kooram n Nakoanibonga ae te Merekitereka ma teuana te beretitentii. Te kooram aei, e na rikirake mwaitina ao ni katiteuanaaki, e na atongaki bwa te “kooram n unimwaane.” Kurubu

n ibonga aika rietaata a katokaki. Te kooram n unimwaane e kaainaki irouia unimwaane ao unimwaane ake a tauraoi n te uoote n raonaki ma ibonga aika rietaata ake *akea* nakoia n te bitiobiriki, n te beretitentii n te titeiki, n te kauntira ae rietaata, ke n te tamanuea ae waaki. Te kooram n ibonga ae rietaata n te titeiki e na kaainaki irouia ibonga aika rietaata aika *iai* nakoia n te beretitentii n te titeiki, n te bitiobiriki, n te kauntira ae rietaata, ao te tamanuea ae waaki.

Te Beretitentii n te Kooram n Unimwaane

E na kanga aron bairean te beretitentii n te kooram n unimwaane? Te beretitentii n te titeiki e na kamotirawaia taan kairiiri irouia ibonga aika rietaata ao beretitentii n te kooram n unimwaane ao e na wetea te beretitentii n te kooram n unimwaane ao kauntira aika boou n taian uoote. Te beretitentii n te kooram n unimwaane ae boou e kona n ae te unimwaane ao te ibonga ae rietaata, n ririki aika kakaokoro ao aia atatai, a uaia ni beku n te kooram ni beretitentii ae teuana. E kona n ae te unimwaane ke te ibonga ae rietaata ke e kona n riki bwa te beretitentii n te kooram ke te kauntira n te beretitentii. Tiaki n ae ti karekean

te ibonga ae rietaata bwa e na karaoa te kairiiri n te kooram n unimwaane. Ti kantanningaia unimwaane ao ibonga aika rietaata bwa a na uaia ni mwakuri n tii te arona inanon te kooram ni beretitentii ao mwakurin te kooram. Bitaki ni kooram aikai a riai ni karaoa-ki n te tai ae waekoa.

Nakoia n te Nakoanibonga inanon te Kooram n Unimwaane

Bitaki n tein te kooram aei e bita te nakoia n te nakoanibonga ae e kara-ooaki irouia membwa n te kooram? E aki, te waaki aei e aki katoki aekakin nakoia n te nakoanibonga are e na kona kaain te kooram ni katabuaki iai n taai aika nako. N aron ae kam ataia, e kona te mwaane ni katabuaki nakon nakoia n te nakoanibonga aika kakao-koro inanon maiuna, ao e aki kabua ke ni kakeai katabu ake imwaaina ngkana e karekea ae boou. Inanon tabeua katooto are iai irouna te nakoanibonga e kona ni beku n te nakoia ae raka iaon teuana, n aron te ibonga ae rietaata e beku naba bwa te tamanuea ke te bitiobi, e aki waaki n nakoana ni kabane n te nakoanibonga n te tai naba anne. Bitiobi ao Itingaun, n aron te katooto, aki beku n taian nakoia aikanne n te tai are a kamotirawaaki iai ke anganaki

kamoamoakia iai. Ngaia are, tera nakoia tabeua n te nakoanibonga ke nakoia ake e kona n taua te mwaane, ngkai ngaia kaain te kooram n unimwaane, e beku bwa te unimwaane.

Ririki aika nako, Beretitenti Boyd K. Packer e kakoaua ae “e korakora riki te nakoanibonga nakon nakoia riki tabeua.

. . . Te nakoanibonga e aki kakaokoroka-ki. Te unimwaane e taui nakoanibonga aika mwaiti n aron te Abotoro. (Taraa R&B 20:38.) Ngkana te mwaane [e a tia n anganaki te nakoanibongal], e kare-kei bwaina ni kabane. Ma ngaia ae, iai nakoia inanon te nakoanibonga—kao-koron kariaia ao mwioko. . . . N tabetai a taekinaki bwa teuana te nakoia e ‘rietaata riki’ ke ‘e rinano riki’ nakon te nakoia are teuana. E ngae ngke iai ae ‘rietaata’ ke n rinano riki,’ nakoia n te nakoanibonga ae te Merekiteraka e tei ibukin taabo n ibuobuoki aika kakaokoro.”⁴ Tariu, au kantanninga bwa ti na aki manga tae-tae iaon tamaroan ke rietaatan riki te nakoia teuana n te Nakoanibonga ae te Merekiteraka.

A na teimatoa Unimwaane ni katabuaki nakon te ibonga ae rietaata ngkana a weteaki nakon te beretitentii n te titeiki, kauntira aika rie-taata, ke bitiobiriki—ke taai tabeua ae baireaki iroun te beretitentii n te titeiki rinanon te tataromwaaka ibukin iango ao kairi mai ieta. Ngkana e bane aia tai ni mwakuri n ibuobuoki te beretitentii n te titeiki, te kauntira ae rietaata, ke te bitiobiriki, ibonga aika rietaata a na manga raonia kooram n unimwaane n aia uoote.

Te Kairi ibukin te Beretitentii n te Kooram n Unimwaane

Antai ae e kaira ana mwakuri te beretitentii n aia kooram unimwaane? Te beretitentii n te titeiki e tararua te Nakoanibonga ae te Merekiteraka inanon ana titeiki. Ngaia are, te beretitentii

n te kooram n unimwaane e katabeaki nakon te beretitenti n te titeiki, are e katauraoa te reirei ao te kairi mairoun te beretitentii n te titeiki ao rinanon te kauntra ae rietaata. Te bitiobi, ngkai te tia tararua n te ibonga ae rietaata n te uoote, e rereitaki n tainako ma te beretitenti n aia kooram unimwaane. Te bitiobi e reirei ma ngaia ao n anga kairi aika tau bwa a na kanga ni karaoa te mwakuri ao ni kakabwaiaia membwa, mwakuri ma bootaki n te uoote ni kabane ma te iraorao.⁵

Te Kantanipa n Taian Bitaki Aikai

Tera te kaantaninga nakon bitaki n te kooram n te Nakoanibonga ae te Merekiteraka? Karekean teuana te kooram n te nakoanibonga ae te Merekiteraka n te uoote e katiteua-naia kaain te nakoanibonga ni kakoroa nanon iteran nako te mwakuri ni kamaiu, ibukin te tembora ao mwakurin rongorongan te utu are e karaoaki ngkao irouia kurubu n ibonga aika rietaata. E na anganipa kaain te kooram n tatabemaniaa bwa rorora ke antai ae a na karekei kakabwaia man aia taratara ao aia taneiai n tatabemaniaa inanon maiuia. E karekea naba te tai ibukiia kaain te nakoanibonga n reireiniia tabeman, n aroia unimwaane aika tauraoi, membwa aika boou, kairake n ikawai, ao naake a oki nakon ana waaki te Ekaretia. I aki kona ni kabwarabwara n ae tau aron mimiu ni iangoa te tabe ae kakawaki ae rikirake ma are a na karaoia kaain te kooram n unimwaane n taai aika a na roko. Te wanawana, te atatai, te konabwai, ao te korakora ake a kuneaki inanon kooram aikai a kanikinaea te moani waaki ao te kainibaire ae boou ni mwakurin te nakoanibonga ni kabuta te Ekaretia.

Uabwi te ririki n nako n te mau-nagatabu ni kabuta, I taekina te karaki are moan taekinaki iroun Unimwaane

Vaughn J. Featherstone n te Itingaun are I taku bwa e materaoi kaokana ikai.

N te 1918 te Tari George Goates bon te tia ununiki are e unika te uanikai ae te biite i Lehi, Utah. E moantaa n roko te winta n te ririki anne ao e kaburaoki angiin arokana te biite iaon tano. Iroun George ao natina te mwaane ae Francis, te tai ni kiniuanikai e waeremwe ao ni kaangaanga. N te tai ae uarereke, te aoraki ae te biua e butanako ao n rooti maiuia aomata aika mwaiti. Te aoraki ae kakamaaku aei e karika maten natin George te mwaane ae Charles ao teniman natin Charles aika uarereke—uoman ataeinnaine ao ai te ataeinimwaane. Inanon te maan ae tii onoua te bong, George Goates are e uruaki nanona e karaoi teniua kawaina aika kakaokoro nako Ogden, Utah, ni uoti rabwataia n oki ibukin taunakiia. N tokin te tai n nanokawaki aei, George ao Francis a kabaei aia waekon ao n okirikaaki nakon te tawaana ni biite.

“[Inanon kawaia] a rirakin te wae-kon teuana imwiin teuana aika onrake ma uaan te biite ni katikaki nakon te auti ni karaobwai ao irouia taan ununiki ake irarikiia. Ngke a rirarikina, turaiwa n tatabemaniaa a katiotioi baia ni kabo: “Mauri ngkoe, Uncle George,” “Eng kabwara te bure, George,” “E aki rangin n raoiroi, George,” “A mwaiti raoraom, George.”

“Iaon te kabanea ni waekon bon . . . ubun Jasper Rolfe ae kiritantan. E kabo ma te kukurei ao e takarua: “Akanne ni kabane, Uncle George.”

“[Te Tari Goates] e rairaki nakon Francis ao e taku: “Au kantanipa bwa bon ara bwai akekei.”

“Ngke a roko ni mataroan te tabo n ununiki, Francis e kiba rikaaki nako aon te waekon ni biite aika bubura n uraura ao ni kauka te mataroa ngke e buti [ana karol] nakon te tawaana. [George] e butirake, e tei ma ana man,

. . . ao n taraa nanon te tawaana. . . . Ake a te uanikai ae te biite inanon te tawaana. Ngkanne e ataia bwa tera ae nanonna Jasper Rolfe ngke e takarua: ‘Akanne ni kabane, Uncle George!’

“[George] e ruo mai iaon te wae-kon, e kaona baina n te tano ae, maiu man buraua ae rangin n tangiria, ao imwiina . . . e katoka te biite iaona, ao e tarai mwiin ana mwakuri, ae ti tebo ma e aki kakoaua ni matana.

“Ngkanne [e] tekateka iaon te bwarikoriko ni biite—te mwaane ae e kairia ana utu aika tangiraki aika aman nakon mweengana ibukin taunakiia inanon tii onobong, e karaoi bwaoki ao ni katamaroai, e keni ruanimate, ao ni buokiia ma bwaia ni mate—te mwaane ae kamimi aei ae aki kona n nanououa, ke ni bitaki nanona rinanon te kataaki aei—e tekateka iaon te bwantoro ni biite ao n tang n aron te ataei.

“Imwiina e teirake, e kaoi rannimata, . . . e taraa karawa, ao n taku: “Ko rabwa, Tamau, ibukiia unimwaane n ara uoote.”⁶

Eng, ko rabwa te Atua ibukiia mwaane n te nakoanibonga ao ibukin te mwakuri n ibuobuoki ae a anga ni

buokiia aomata n tatabemaniia ao utu aoi ni katea Tion.

Te Moan Beretitentii, te Kooram n te Tengaun ma Uoman, ao te Beretitentii n te Itingaun a tia n iangoi bitaki aikai inanon te tai ae maan. Imwiin tataro aika mwaiti, kamate-bwaian aan koroboki aika tabu ibukin te kooram n te nakoanibonga, ao kamatoakina ae aio bon ana kantninga te Uea, ti a waaki nako ma te boraraoi n te bwai ae koaua teuana riki te mwaneka n rikiraken Kaokan Bwaai. Ana kairi te Uea e mataata, ao I kimwareirei iai, ngkai I kaota au koaua Ibukina, Ana nakoanibonga, ao kamatoakimi n te nakoanibonga anne, n aran Iesu Kristo amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Reirei ao Berita Aika Tabu 41:3.
2. Taraa, te katoto, William G. Hartley, "The Priesthood Reorganization of 1877: Brigham Young's Last Achievement," in *My Fellow Servants: Essays on the History of the Priesthood* (2010), 227–64; "To the Seventies," in James R. Clark, comp., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints* (1965), 352–54; Hartley, "The Seventies in the 1880s: Revelations and Reorganizing," in *My Fellow Servants*, 265–300; Edward L. Kimball, *Lengthen Your Stride: The Presidency of Spencer W. Kimball* (2005), 254–58; Susan Easton Black, "Early Quorums of the Seventies," in David J. Whittaker and Arnold K. Garr, eds., *A Firm Foundation: Church Organization and Administration* (2011), 139–60; Richard O. Cowan, "The Seventies' Role in the Worldwide Church Administration," in *A Firm Foundation*, 573–93.
3. Russell M. Nelson, "Introductory Remarks," *Liahona*, Meei 2018, 54:00.
4. Boyd K. Packer, "Tera Ae a Riai n Atia Unimwaane—ao Titita ni Kabane Naba: A Primer on Principles of Priesthood Government," *Tambuli*, Nobembwa, 1994, 17, 19.
5. Taraa Aeniboki 2: Babairean aron Kairan te Ekaretia (2010), 7.3.1.
6. D. Todd Christofferson, "Te Kooram n te Nakoanibonga" *Riaona*, Tianuare, 1999, 47; taraa naba Vaughn J. Featherstone, "Now Abideth Faith, Hope, and Charity," *Ensign*, Turai 1973, 36–37.

Iroun Unimwaane Ronald A. Rasband

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Nooria! Ana taanga ni Buaka te Uea

Ai kakukureira irouia ni kabane ake a karekea te Nakoanibonga ae te Merekitereka ni kakabwaia n reirei, reiakinna, ao ni kaai ni beku.

Taariu aika kam tangiraki, I a tei i matami ma te nanorinano ae korakora n te tai ae ururingaki aei, iaan tibwangara iroun ara burabeti ae tangiraki ao Beretitenti, Russell M. Nelson. E korakora au tangira ao au boutoka nakon te mwaane ae moan te tamaroa are ana aomata te Atua ao ara Moan Beretitentii ae boou. I raona au kakoaua nakon ana kakoaua Unimwaane D. Todd Christofferson ao Tariu ake tabeman n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman bwa te bitaki are e katanoataaki n te tairiki aei bon ana kantninga te Uea.

N aron are e taekinaki iroun Beretitenti Nelson, aio te bwai are e a tia n rang n tataromwaaka ni maroroakina ma Taari aika a maan n te Ekaretia ibukin te tai ae maan. Te nano ae korakora bon ukoran ana kantninga te Uea ao ni kakorakoraa-kia te kooram n Nakoanibonga ae te Merekitereka. A reke kairi, ao n te tairiki aei ara burabeti e a tia ni kaota ana kantninga te Uea. "E na bon aki karaoa te bwai teuana te Uea ae Iehova, ngkana e aki kaota moa nanona ae raba nakoia ana toro aika burabeti!"¹

Ti rang kakabwaiaki ni karekea ara burabeti ae maiu n te bong aei!

Rinanon nako maiura, Titita Rasband ao Ngai ti mwananga n te aonaaba iaon tibwangara n te Ekaretia ao rabakura aika kakaokoro. I a tia n noori e kaniia aekakin nako bairean iunite n te Ekaretia: te mwaanga ae uarereke i Russia are mwaiitiia Nakoanibonga aika Merekitereka e kona ni warekaki iaon te bai teaina, te uoote ae boou ae rikirake i Africa are ibonga aika

rieta ao unimwaane a iotaki bwa te rabwata ae ti teuana ibukin mwaitia ake iai irouia te Nakoanibonga ae te Merekiteraka e uarereke, ao uuote ake a tabwanin are mwaitia e a riai ni uamae nakon uoua te kooram!

N taabo nako are ti nako iai, ti a tia ni kakoaua bain te Uea n rimoan Ana toro, ni katauraoia aomata imwaina bwa aonga ni kabane Natina ni kakabwaiaki ni kaineti ma kainanoia. E a tia ni berita “bwa E na rimoa [ra]” ni “mena i angatai [ira] ao n angamaingi[ira]”ao “Tamneina e na mena i[nanora], ao [Ana] anera a mena i buako[ra]”?²

N iangoi ngkami ni kabane, I kaurangi n te anene “Nooria! Ana taanga ni buaka te Uea.”

*Nooria! Ana taanga ni buaka te Uea,
Ma buraeki, kabaang, ao otanga,
A mwaati ni waakirake bwa ana
tokanikai
Iaon taaboni buaka aika korakora
n te maiu.
E kainaki irouia tautia,
Katiteuanaaki, ninikoria, ao ni
korakora,
Are a Ira aia Tia Kamaiu
Ao n anenei kunaia ma te kakatonga.³*

Unimwaane Christofferson e a tia ni kaekai tabeua titiraki ake a kona ni kaoti man te katanoata n te kuru- bu n ibonga ae rieta ao kooram n unimwaane, n ana karinan te uuote, a iotaki inanon te katiteuanaaki, bwa ana taanga ae korakora taari n Nakoanibonga ae te Merekiteraka.

Bitaki aikai a na buokiia kooram n unimwaane ao te Bootaki n Aine ni mwakuri ma te nakoraoi. A na kabetea naba reitakin te kooram ma te bitioburiki ake kauntira n te uuote. Ao a na karekea ana tai te bitiobi ni kanakoi riki tibwanga nakon te

kooram n unimwaane ao te beretitenti n te Bootaki n Aine bwa e aonga te bitiobi ake ana kauntira ni boboto riki n tibwangaia—iaon tararuia kairake n ataeinnaine, ao ataeinnimwaane ake iai irouia te Nakoanibonga ae te Aaron.

Bitaki n te bootaki ao mwakuri n te Ekaretia bon tiaki bwaai aika aki riri. N 1883, te Uea e taku nakon te Beretitenti John Taylor: “Ni kaineta[ki] te babaire ao katean au Ekaretia ao te Nakoanibonga . . . N na kaoti nakoimi man te tai teuana nakon teuana, rinan te kawai are I a tia ni bukinaki iai, bwaai ni kabane aika a riai ibukin te rikirake n taai aika a na roko ao katororaoan au Ekaretia, ibukin te bitaki ao karabinoan nako abanueau.”⁴

Ngkai, tabeua taeka nakomi taari n nakoanibonga aika rieta—kam na ataia bwa ti tangiri ngkami! Tamara are i Karawa e tangirii ngkami! Ngkami mwakoron ana taanga ni buaka te Uea n te nakoanibonga, ao ti aki kona ni waaki nako ma te mwakuri aei n akean tamaroami, ami ibuobuoki, taneiaimi, ao tamaroami. Aramwa e reirei bwa mwaane ake a weteaki nakon te ibonga ae rieta ibukin aia onimaki ae rianako ao aia mwakuri ae tamaroa n reirei ao n ibuobuoki ibukiia tabeman.⁵

Te taneiai anne e kainanoaki n te tai aei nakon riki are mai imwaina.

Ni uuote aika a mwaiti, ti kona ni karekeia ibonga aika rieta aika a na kona ni karekeia tibwangaia n tararua iaia unimwaane ao aia beretitenti n aia kooram. Iai irouia te mwakuri ni babai- re irouia unimwaane n tararua iaona ibonga aika rieta, unimwaane aika a beku bwa beretitenti ni mwaanga n taabo tabeua n te aonaaba ake a maeka iai nakoanibonga aika rieta, ao iai mwa- ka ake bon tii kooram n unimwaane a tei iai ao iai ibonga aika rieta.

Ai kakukureira te mena irari- kimi *ni kabane* ake iai iroumi te Nakoanibonga ae te Merekiteraka ni karekei kakabwaiia n reirei, reiakin, ao n iaonanga ma ni kabane membwa n aia uuote. N taabo nako ake kam mena iai ao n aro nako ake kam rinanona, ti kaoi ngkami bwa kam na tataromwaa- ka, kakaonimaki, ao ni kimwareirei ni butimwaea te tibwanga ae boou ni kairi ao ni kairaki ake a beku ni katiteuanaaki bwa te rabwata n tari n te nakoanibonga.

N na taekinii n te tai aei bwaai riki tabeua, ake a riai ni kamataktaki, ngkai ti waaki nako ni katea ana kantani- nga te Uea ni kaineti ma te bootaki

n Ana kooram n te nakoanibonga ae mimitong.

Tera bitaki ibukin te kooram n nakoanibonga ae rietata? Kooram n ibonga ae rietata n te titeiki e na reitinako ni waaki. Te beretitentii n te titeiki e na reitinako ni beku bwa te beretitentii n te kooram n ibonga ae rietaata n te titeiki. E ngae n anne, are e taekinaki iroun Unimwaane Christofferson, Kaain te kooram anne bon ti ibonga aika rietaata aika beku *ngkai* n te beretitentii n te titeiki, n te bitioburiki, n te kauntira ae rietaata, ao tamanuea aika waaki. Kiraaka n te uoote ao n te titeiki ao taan koroboki ni kakoroi mooti tiaki kaain te kooram n ibonga ae rietaata. Ngkana temanna ae e kakaonimaki ni beku bwa te nakoanibonga ae rietata, tamanuea, itingaun, ke te Abotoro ni kawarrii uoote ao ni kan irii bootaki n te nakoanibonga, e na bootaki ma te kooram n unimwaane.

Ngkai taari ni wewete aikai a kamotirawaaki n te tai aei, a na okirii aia iunite ni mweengaia bwa membwa n te kooram n unimwaane.

Tera *taben* te kooram n ibonga ae rietaata n te titeiki? Te beretitentii n te titeiki a na bowi ma kaain te kooram n ibonga ae rietaata n reirei irouia, ni kokoaua, ao ni buokiia kaain te kooram n nakoacia. Te bowi n te titeiki ae iai ngkai e kabwarabwaraaki n te Aeniboki e na reitnako ma bitaki aika uoua:

Teuana, uoote ao titeiki e aki manga karaoi boowi komete n te nakoanibonga ibukin kakoroan mwiin mooti. Ngkana iai ana kaangaanga te uoote ae onoti, ae riki n aron te kangaanga n te utu ke te kakaewenako n te warebea, ae kona ni maroroakinaki n te bootaki ni bitioburiki. Tabeua bwaaii ake aki ran roota te namakin a kona ni maroroakinaki ni kauntiran te uoote. Tera are a tia n taekinaki bwa "aia boowi komete n te nakoanibonga

n te titeiki" a aranaki bwa "aia boowi kauntira aika rietaata"

Uoua, boowi ni katoa ririki irouia ni kabane ibonga aika rietaata n te titeiki e aki manga karaoaki. E ngae n anne, beretitentii n titeiki a na reitinako ni karaoi boowi ni katoa ririki n te kooram n nakoanibonga ae rietata n te titeiki n aron ae katanoataaki n te bong aei.

E kona te uoote ni karekea ana kooram ae raka iaon teuana? Te kaeka bon eng. N te tamnei n Reirei ao Berita aika Tabu mwakoro 107, kibu 89, ngkana te uoote e karekea ana mwaiti ae bubura irouia aika iai irouia te Nakoanibonga ae te Merekiteraka, a kona mataniwi ni bairea ae raka nakon teuana te kooram n unimwaane. N aron waaki aikai, e riai te kooram n iai ana mwaiti ae tau ni kaineti ma te ririki, te atatai, ao te nakoia n te nakoanibonga ao te korakora.

I kokoaua bwa ngkai ti wakirake ni manga katea ara kuoram n ara uoote ao ara titeiki ti na kona n norii kakabwaia aika a mwaiti. N na tii taekin tabeua katotoo.

Iaan ana kairiri te bitiobi, a mwaiti bwai ni ibuobuoki n te nakoanibonga ake ana ibuobuoki n te mwakuri ni kamaiu. Aei ni ikotaki ma bootakia tibun Iteraera rinanon te mwakuri n te tembora ao karaoan te mwakuri ibukia utu ao te mwakuri ma utu ao kainanoia n tatabemania, ao ni buokia mitinare ni uotiia aomata nakon Iesu Kristo.

N aron ara taan kairiri n tararua mai imwaina a oki ao man tibwauai baike

a reiakin ma kain te kainimwaane, e na kona n anga te kakorakoraki riki nakoia kain te kooram.

A mwaiti aekakin ibuobuoki ao mwakuri inanon ara kooram.

Ana iai baitiin ao tatauraoi nakon bwaaii aika rang ni kainanoaki inanon te uoote ao te kooram ao ibukin katakin ara ibuobuoki aika kakaokoro.

Iai rikiraken te reiakinaki ao te kati-teuanaaki ngkai unimwaane aika boou ao ibonga aika rietata a tibwauai bwaaii ake a reiakin, imarenaia n aia bowi n te kooram ao katabeaia nako.

Bitiobi ao beretitenti ni mwaanga ana kantaninga te reireinaki ni kakorakorai nakoia ni kairia aia nanai ao n ibuobuoki nakoia ake a kainnano.

Ti ataia bwa uoote nako ao titeiki a kakaokoro. Ngkai ti ataia kaokoro aikai, ti kantaningaia bwa kam na irii nanona bitaki aikai n te tai ae waekoa imwiin te maungatabu ni kabutu aei. Ti a tia n anganaki te kaetieti iroun ana burabeti te Atua! Ai mwaitira kakabwaia ao tibwangara. Tina kakoroa bukina ma te raoiroi ni kabane ao te mwakuri korakora!

I kauringi ngkami: bwa te kariaikaki man te nakoanibonga e roko man kawai ni kaokoroaki, ma te mwaaka raoi n te nakoanibonga, te mwaaka ni karaoia n aran te Uea Iesu Kristo, are e kona n roko tii man maiuakinan te raoiroi.

Te Uea e katanota nakon te Burabeti Iotebwa Timiti, te burabeti ni Kaokanbwaa:

"Nooria!, nooria, N na kawakinia am nanai n tiibu, ao N na kateirakea iai unimwaane ao ni kanakoia.

"Nooria, N na kawaekoa au mwaku-ri n taina."⁶

E koaua, aio te tai are te Uea e na kawaekoa iai Ana mwakuri.

Ti a kamanena te tai aei ni iangoia ao ni karikirakea maiura ni kaetia nakon ana kantaninga n te aro bwa

ti na karekei kakabwaia aika a batia ke e a tia ni berita iai n te koaua ao te kakaonimaki.

Tariu, kam rabwa n ami beku are kam karaoia n riki bwa mwakoron te mwakuri ae kakaawaki aei. Tia bane ni wakirake inanon tamaroan ao kari-nean te mwakuri aei.

*O, ngke a toki te buaka,
Ngke a toki te kaiangatoa ao te
itaberara,
Ngke a bane ni botaki ni kamanoaki
Inanon maruan te raoi,
Imatan te Uea ae akea tokina,
Bwa e bubura ao e korakora aia
mwaiti
Bane neboa arana n aki toki,
Ao aio kunaia:*

*Tokanikai, tokanikai,
Mai Irouna e kamauira!
Tokanikai, tokanikai,
Rinanon Iesu Kristo, ara Uea!
Tokanikai, tokanikai, tokanikai,
Rinanon Iesu Kristo, ara Uea!⁷*

N te bong aei ti bane n tei bwa taan kakoaua iroun te Uea ni kaota Ana kantaninga rinanon Ana burabeti, Beretitenti Russell M. Nelson. I kakoaua bwa ngaia Ana burabeti te Atua ikai iaon te aba. I kaota au kakoaua iroun te Uea Iesu Kristo, are bon te Tia Kabooira ao te Tia Kamaiu. Aio Ana Mwakuri, aio Ana kantaninga, are I kaota iai au kakoaua n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Amota 3:7.
2. Reirei ao Berita aika Tabu 84:88.
3. Nooria! A Royal Army,” *Hymns*, nambwa. 251.
4. In James R. Clark, comp., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints* (1965), 2:354.
5. Taraa Aramwa 13.
6. Reirei ao Berita aika Tabu 88:72–73.
7. “Nooria! A Royal Army,” *Hymns*, nambwa. 251.

Iroun Beretitenti Henry B. Eyring

Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii

Kaungaan te Ibuobuoki

Tina karekeia Tamnein te Atua riki ngkana ti kabanea ara tai ni buokiiā tabeman. Anne bukina ngkai ti karekeia taben te nakoanibonga bwa e na beku ibukin te Tia Kamaiu.

Tariu aika tangiraki, I rangin ni kakaitau ibukin reken te tai n taetae nakoimi n te maungatabu ni kabuta ae kakawaki aei. Ti a tia ni kamatoa Beretitenti Russell M. Nelson bwa te ka 17 ni Beretitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira. Ngkai I a tia ni kakabwaiaki ni mwakuri ma ngaia ni katoabong, I a tia n namakina ana kamatoa te Tamnei bwa Beretitenti Nelson e weteaki mairoun te Atua bwa e na kaira ana Ekaretia te Uea ae koaua.

Iai naba au kakoaua bwa e a tia te Uea ni wetea Unimwaane Gerrit W. Gong ao Unimwaane Ulisses Soares bwa a na beku bwa kaain te Kooram n te Tengaun ma Uoman. I tangiriia ao I buotokaiia. Ao anne, man aia mwakuri, a na kakabwaiai maiuia ni kabuta te aonaaba.

Te maungatabu aei e kakawaki ni bukina riki teuana. E a tia Beretitenti Nelson ni katanoata te mwaneka ae kaunganano nakon ana babaire te Uea ibukin Ana Ekaretia. Iai inanon te babaire ae boou ibukiia kaain te

kooram n te uoote ao titeiki bwa ti aonga ni kona ni kakoroa raoi nanon tabera n te nakoanibonga. Katabeaki aikanne a bane ni irekereke ma ara tararua n te nakoanibonga irouia natin Tamara.

Ana babaire te Uea ibukiia Aika Itiaki ni katauraoa te tararua n tangira e a tia ni korobukina ni kawai aika a mwaiti inanon ririki. N taai ake ngkoa i Nauvoo, te Burabeti Iotebwa Timiti e kainnanoa te kawai ae baireaki raoi n tabeakinia aika tibwa rairaki aika angia kainnano n roko nako nanon te kaawa. Aman tibutoru a mena ibuakoia—ana utu Eyring, Bennions, Romneys, ao Smith. Te Burabeti e bairea aron tabeakinia Aika Itiaki man aia tabo. I Illinois tibwatibwakin kaawa aikanne a atongaki bwa “uoote.”

Ngke a mwananga Aika Itiaki rinanon te rereua, aia tararua ibukiia e baireaki nakon aia “kurubu.” Temanna tibutoru te mwaane e oki man ana mition i Oklahoma ngke e kaitibo ma temanna iaon kawain te turein. E rangin ni mamaara imwiin te aoraki ngaia are ngaia ao toana a mena ibukin te waekon ae uarereke.

Te mataniwi n te kurubu e kanakoia uomanaataeinnaine bwa a na ibuobuoki nakon ane inanon te waekon ae maroaa. Temanna mai ibuakoia, te kairake n titita are e rairaki i Switzerland, e taraa temanna te mitinare ao e nanoangai. E kamaiuaki man aia iraorao naake a Itiaki aikanne. E a rangin ni marurung n nakonako n nikiran te kawai nakon te Salt Lake Valley ma ana tia ibuobuoki ae te kairake i irarikina. A kareke tangira ao a mare. E riki bwa te tibutoru te mwaane Henry Eyring, ao tibutoru te aine Maria Bommeli Eyring.

Ririki imwiina, ngke aomata a tae-
kina te kaangaanga ae korakora n te
mwainging ni kabutaa te aba, e taku,
“O tiaki, e aki kaangaanga. Ngke ti

nakonako, ti taekinna inanon kawai-
ra te kakai ae a tia n riki bwa ti uaia
ni kunea ana euangkerio Iesu Kristo
ae koaua. Bon te tai ae te kabanea ni
kakukurei ae I kona n uringnga.”

Man te tai anne, e a tia te Uea ni
kabonganai kawai aika a kakaokoro ni
buukiia Aika Itiaki ibukiia n tatabemaniia.
Ngkai e a tia ni kakabwaiaira ma
te korakora ao te kooram ae katiteuna-
naki n te uoote ao n te titeiki—kooram
ake a mwakuri n reitaki ma botakin
nako te uoote.

Uoote ma tiaia aika a tia ni baire-
aki, kurubu, ao kooram aika kakorakoraaki a bane ni kainnanoi bwaai
aika uoua bwa aonga ni kakoroa ana
kantaninga te Uea bwa ana kona
Aika Itiaki n tabeakinia bon irouia
n te kawai ae E karaoia ibukiia. A
nakoraoi ngke Aomata Aika Itiaki a
namakina ana tangira Kristo ibukiia n
tatabemaniia n aron Ana tararua riaon
riki are a tangiria. E atongaki ni booki
aika tabu bwa te “tangira ae kororaoi
... bon ana tangira Kristo ae itiaki”
(Moronaa 7:47). Ao a tokanikai ngke
te Tamnei ae Raoiroi e kaira te tia
tararua n ata te bwai ae ataia te Uea
bwa te kabanea n nakoraoi ibukin te
aomata are e kataia n buokia.

Inanon wiiki aika aki maan n
nako, a tia kaain te Ekaretia ni mwaku-
ri ngke I raoniia n aron ae kanga A
ataa te bwai ae e na karaoia te Uea,
n aron are e a tia n taekinaki ikai n
te bong aei. I tangiria n tibwauia ma
ngkami ti uoua katooto. Teuana, te
marooro n te toa iroun te tia reirei
ae 14-ana ririki n te Nakoanibonga
ae te Aaron ae ataia bwa tera ae a
kona ni kakoroa bukina kaain te
nakoanibonga n aia mwakuri ibukin
te Uea. Te Kauoua, naake iai irouia te
Nakoanibonga ae te Merekiteraka ake,
ma ana tangira Kristo, a kaungaaki
bwa e na buoka te utu.

Te moan, N na tibwauia ma ngka-
mi ana taeka te ataeinimwaane ngke
e taetae n ana bootaki n toa te uoote.
I mena ikekei. Kataia n uringa aeka-
kim ngke 14 am ririki ao kakauongo
n ongora irouna n taekina ae raka riki
nakon ae kona te kairake n ataia:

“I a tia n rangin n tangiraki ngke I
riki bwa te membwa n aia kooram taan
reirei n ara uoote ngke e koro au ka-14
n ririki n te ririki ae nako. Te tia reirei e
teimatoa n tabena ni kabane n te riikan
n raonaki ma tabeua aika boou.

“Ngkai tabeman mai ibuakora
bon taan reirei, tabeman ana riki n te
tai teuana, ao kaain te Ekaretia ana
kakabwaiaaki iroun te ibonga, ngaia ae
e kakawaki ibukira bwa ti na ataa riki
taben te tia reirei.

“Te moan ni bwai, Reirei ao Berita
aika Tabu 20:53 e taekinna, ‘Taben
te tia reirei bon tararuaan te eka-
retia n taai nako, ao n raonia ao ni
kakorakoraia.’

“Are imwiina, Reirei ao Berita aika
Tabu 20:54–55 e taekinna:

“Ao n tarai bwa e na akea te buakaka
n te ekaretia, ke te a kaiangatoa
imarenai, ke te kewe, te winnanti, ke
taekin anae buakaka;

“Ao n tarai bwa e na aki toki ana
botaki te Ekaretia, ao n tarai naba bwa
ni kabane kaain te ekaretia a riai ni
karaoa tabeia.”

E reitianako te ataeinimwaane:

“E tuangiira te Uea bwa bon tabera
bwa ti na aki ti tabe ibukin te Ekaretia
ma ti na tabe naba ibukiia aomata
inanon te Ekaretia te kawai are e na
karaoia Kristo bukina bwa aio Ana
Ekaretia. Ngkana ti kataia ni kawan-
kin tuua, akoi imarenami, bwaina te
kokoaua, riki bwa raa aika raraoi,
ao kimwareirei ni kabane, ngkanne
ti na kona ni kareke te Tamnei ma
ngaira ao n ata te bwai ae tangiria te
Tama are i Karawa bwa ti na karaoia.

Ngkana ti aki, ngkanne ti aki kona ni kakoroa nanon nakoara.”

E reitianako n taku:

“Ngkana e rineia te tia reirei bwa e na katea te katooto ae eti n riki bwa te tia reirei n te mweenga ae tamaroa, butimwaiā membwa n te taromauri, katauraoa te toa, ibuobuoki n te mweenga, ao n riki bwa taan raoi, e rineia bwa e na karinea ana nakoanibonga ao ni kakoroa nanon ana wewete.

“Te riki bwa te tia reirei ae tamaroa e aki ti nanonaki bwa ko na bukin-taeka ngkana ti taromauri ke n ana waaki ni kakukurei te Ekaretia. E reirei te Abotoro ae Bwauro, “Ko na riki ba aia tia kakairi aomata aika onimaki, n te taeka, n te aro ni maeka, n te tangira, n te onimaki, ao n te itiaki’ (1 Timoteo 4:12).”

Ngkanne e taku te ataeinimwaane:

“N aki tabe bwa ti mena ia ke tera ae ti karaoia, ti kona n riki bwa te katooto ae tamaroa n te raoiroi n tainako ao n tabo ni kabane.

“Tamau ao ngai ti karaoa te reirei n te mweenga nakon ana utu Brown.¹ N tainako ngkana ti kawara ana utu Brown, e reke au tai n taetae ao ni manikangare ao ni kinaia raoi riki. Teuana te bwai ae I rangin n tangiria ibukin ana utu Brown bwa n tainako ngkana ti roko irouia, a bane ni kan ongora ao iai n tainako aia karaki aika tamaroa n tibwauaia.

“Ngkana ti kinaia raoi aomata n te uoote anne ibukin te reirei n te mweenga e kabebetea ni karaoa taben te tia reirei, ao anne are butimwaeia membwa n te taromauri. Buokaia aomata n namakina te butimwaeaki ao ni karinaia n te taromauri e buokiia membwa n te uoote bwa ana namakina te tangira ao n tauraoi ni taua te toa.

“Imwiin butimwaeia membwa ake a roko n taromauri, a ibuobuoki taan reirei ni katoa Tabati ni katauraoaan te

toa. I rangin ni kukurei ni kabuta ao ni katauraoa te toa n te uoote aei bukina bwa a bane ni karinerine. I namakina te Tamnei n tainako ngkana I katauraoa ao ni kabuta te toa. Bon te kakabwaia ni koaua nakoou are I a kona ni karaoia ni katoa Tabati.

“Tabeua mwakuri n ibuobuoki n aron kabutan te toa bon te bwai teuana ae a noria aomata ao a kaitauira ibukin karaoana, ma ibuobuoki tabeua n aron katauraoa te toa e kakaraoaki n akea temanna ae ataia. E *aki* kakawaki ngkana a *noriira* aomata ni beku; tera ae kakawaki e ataia te Uea ae ti a tia ni beku Ibukina.

“Ngkai ngaira taan reirei, ti riai n tainako ni kataia ni kakorakora te Ekaretia, raoraora, ao ara utu man kakoroan nanon tabera n ara nakoanibonga. E aki bebete n tainako, bwa e na bon aki anga te kaetieti te Uea nakoira ‘ma ti ngkana e a tia ni katauraoa te kawai [ibukira ni] ni kakoroa bukin te bwai are e tua nakoia’ (1 Nibwaa 3:7).”

Ngke e motikia te ataeinimwaane arei, I teimatoa ni miimi n ikawaina ao ni wanawanana. “I ataia bwa ti nako-raoi riki ngkana ti rineia bwa ti na ira [Iesu Kristo].”

Te karaki riki teuana n te mwakuri n ibuobuoki n te nakoanibonga e taekinaki teuana te namwakaina n nako n ana bootaki n toa te uoote. Riki, I mena ikekei. N te tai aei, te aomata ae iai irouna te nakoanibonga e aki ataia ngke e taetae ae e kabwarabwara raoi te bwai ae tangiria te Uea bwa e na riki ngaia bwa kaain te kooram n te nakoanibonga aika kakorakoraaki. Aio kabwarabwaraan ana rongorongo aika moan te kakawaki:

Ngaia ma toana n reirei n te mweenga e katabeaki bwa ana buokiia utu aika itiua. Angina mai buakoia a *aki* tangira te kakawari ni

mweengaia. Ngke taan kakawari n te mweenga a nakon aia ruu aki kukurei ni kauka te mataroa. Ngkana a tareboon, aki kaekaaki. Ngkana a katuka aia rongorongo, ao te tareboon e aki kaekaaki. Te tinia kaombaenion e iangoia bwa e na reitaki ma te utu aei ni korea te reta nakoia kaain te utu aei. E kataia naba ni kabongana te enweroubu ae babobo n te kantani-nga are ana kareke te kaeka.

Teuana mai ibuakoia utu ake itiua bon te titita ae aki batu ni kakaonimaki are e roko mai i Europe. Iai uoman natina aika uarereke.

Imwiin kakatai aika a mwaiti n tarebonia, e kareke te tekiti n ana tareboon. E waekoa n tuangnga bwa e aki kona n reke ana tai ni kaitibo ma ana tia reirei n te mweenga. Iai uoua ana mwakuri ao e mena naba n te taanga ni buaka. Oin raoi ana mwakuri bon te bureitiman, ao ana kouru n ana mwakuri bwa e na riki bwa te tia kareke rongorongo ao imwiina e na okira abana ao n reitanako ana mwakuri ikekei.

E a bon aki kona n reke ana tai ana tia reirei n te mweenga ni kawaria ni mweengana. N tainako ao e aki toki n tekiti nakoina. Ni katoa namwakaina e aki toki ni kakanakoa ana reta, ao e kanakoi naba kaati ibukia ana ataei.

Akea naba te kaeka ae karekea. Ma neiei e bon ataia ana tia reirei n te mweenga, e ataia naba arona n reitaki ma ngaia, ao a na teimatoa n te mwakuri n te nakoanibonga aei.

N te bong teuana e karekea ana tekiti mairouna ae kawaekoa. E rangin ni kainnanoa te ibuobuoki. E aki ataia bwa antai te bitiobi, ma e ataia taan kakawaria.

Inanon tabeua te bong, e na kitana te aba ibukin ana kataneiai ni kamarung n te taanga ni buaka. E aki kona ni kairia natina. Tinana, are e na tabekiniia natina, e a tibwa tia ni kibankoko nako Europe bwa e na tararua buna bwa are e kakaiaki aorakina.

Te ataeinnaine ae aki kakaonimaki aei e rawata ana mwane ni kaboa ana tiketi nako Europe ibukin ana kabanea ni uarereke n nati ma tiaki ibukin natina te mwaane ae 12-anu ririki, Eric.² E titirakina ana tia reirei n te mweenga ngkana e kona ni kakaea te utu n te LDS ae tamaraoa ae na uota Eric nakon mwengaia 30 te bong man ngkai!

Te tia kakawari n reirei n te mweenga e tekiti rikaaki n tuangnga bwa e na karaoa ana kabanea ni kona. Ngkanne e reitaki ma ana mataniwi n te nakoanibonga. Te bitiobi, are e

tararuua ibonga aika rietata, e anganna te kariaiakaki bwa e na kawaria membwa n te kauntira n te uoote, n raonaki ma te beretitenti n te Bootaki n Aine.

Te beretitenti n te Bootaki n Aine e waekoa ni kuneia aman utu aika tamaraoa n te LDS, ma natia aika ti tebo aia ririki ma Eric, are e na uotia nakon mweengaia n te maan ae teuana te wiiki. N te namwakaina are imwiina, utu aikai a kamwarakea Eric, a karekea ana ru n aia auti ae tau are e a kaman onrake ke ni uarereke, kairia n aia waaki ni kakukurei n aia utu n te tiamwa ae a kaman baireia, a kataromauria, kairia n aia bootaki n utu n te tairiki, ao a mwaiiti riki.

Iai inanon utu tabeua ataeinimwane ae roron Eric, ao a karinna n ai botaki n aia kooram n rikan ao n aia waaki ni kakukurei. Inanona te 30 ni bong aei, Eric e nanako n te taromauri ni katoa Tabati n te moan tai.

Imwin okin tinana man te kataneiai, Eric e teimatoa n nakon te taromauri, n tainako ma temanna maibuakoia aman taan anganano n utuun te LDS ke tabeman ake a tia n riki bwa raoraona, n raonaki ma ana taan reirei n te mweenga tinana. N tokina, e katabuaki bwa te rikan ao ni moana kabutan te toa.

Ngkai, tia iangoa aron Eric nakon taai aika ana roko. Ti na aki kubanako ngkana e a riki bwa te tia kairiiri n te Ekaretia n aban tinana ngkana a oki ana utu nako ikekei—ni kabane ibukiia Aika Itiaki aika a mwakuri ma te katiteuanaki ni beku iaan mwaakan te Tamnei ae Raoiroi ao ibukin te tangira inanoia.

Ti ataia bwa e kakawaki te tangira ibukira bwa ti na kamaiuaki n abanuean te Atua. E koroia Moronaai, “Ao ngkana akea iroumi te tangira ae kororaoi ao kam bon aki kona ni kamaiuaki n uean te Atua” (Moronaai 10:21; taraa naba Ita 12:34).

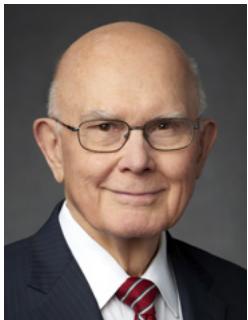
Ti ataia naba bwa te tangira ae kororaoi bon te bwaintangira ae a tia ni katokaki iaomi imwiin aika ti kona ni karaoi. Ti riai n “tataro nakon te Tama ma korakoran nanora ni kabane, bwa [til] na kaonaki n te tangira aio, are e a tia ni katoka iaoia ni kabane ake taan irira Natina, are Iesu Kristo ni koaua” (Moronaai 7:48).

Irou e taraa n ae ti na karekea Tamnein te Atua riki ngkana ti kabanea ara tai ni buokiia tabeman. Anne bukina ngkai ti karekea taben te nakoanibonga bwa e na beku ibukin te Tia Kamaiu. Ngkana ti katabeaki n ibuobuoki nakoia tabeman, ti naaki rangin ni iangoira, ao te Tamnei ae Raoiroi e na tauraoi riki n roko nakoira ao ni buokiira n ara kekeiaki ni maiura aei ni karekea ana bwaintangira te tangira ae aki toki ni katokaaki iaora.

I kaota nakoimi au kakoaua bwa e a tia te Uea ni moana te rikirake ae tamaraoa n Ana babaire ibukira ni kaungaaki ao n nanoanga n ara mwakuri n ibuobuoki n te nakoanibonga. I kakaitau ibukin Ana tangira, are E a tia n anganiira ma te tituaraoi. I kakoaua n aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Te Ara e a tia n bitaki.
2. Te Ara e a tia n bitaki.

Iroun Beretitenti Dallin H. Oaks
Moan Kauntira n te Moan Beretitentii

Mwaakan te Nakoanibonga

Kakorakoraan te nakoanibonga ae tabu are iroumi e rang kakaawaki n ana mwakuri te Uea inanon ami utu ao n nakoami n te Ekaretia.

Tariu aika tangiraki, ti a tia n ongo katanoataan te kaotioti mairoun Beretitenti Russell M. Nelson. Ti a tia n ongo kabwarabwaraan kakaawakina iroun Unimwaane Christofferson ao Rasband ao iroun Beretitenti Eyring. Tera are e na taekinaki riki, n raonaki riki mairoun Beretitenti Nelson, e na kabwarabwarai bwa tera ngkoe, ae ana tia kairiri te Uea ao naake a taua te nakoanibonga, ae kam na karoia n te tai aei bwa tibwangami. N ibuobuoki ma anne, N na manga rinanon aan rerei ake a kaineti ma te nakoanibonga are iroumi.

I. Te Nakoanibonga

Te Nakoanibonga ae te Merekitereka bon ana kariaia te Atua mai karawa are e a tia n anga ibukin katiaan Ana mwakuri “ni karekea . . . akea tokina ibukin te aomata” (Mote 1:39). Inanon 1829, a tia n anganaki Iotebwa Timiti ao Oliver Cowdery iroun ana Abotoro te Tia Kamaiu ae Betero, Iakobo, ao Ioane (taraa R&B 27:12). E bon tabu ao e mwaaka riaon ara kona ni kabwarabwara.

Taiān *king* n te nakoanibonga bon mwaaka ni kaira kamwakurān

te nakoanibonga ae kariaiakaki. Anne, ngke Abotoro a katoka te nakoanibonga ae te Merekitereka iaoia Iotebwa ao Oliver, a anganiiia naba king ni kairi kamwakuriaia (taraa R&B 27:12–13). Ma tiaki ni kabane kiing ake a kare-keaki n te tai anne. King ni kabane ao atatai aika tau ibukin “kororaoi bongina” (R&B 128:18) a anga te “reirei teuana imwin teuana” (kibu 21). N ikotaki ma kiing ake a anganaki n te Tembora i Kirtland itiua te ririki imwina (taraa R&B 110:11–16). Anganaki kiing aikai bwa a na kaira kariaia n te nakoanibonga n rakan tibwanga ake ti anga n te tai anne, n aron te bwabetito ibukiia mate.

Te Nakoanibonga ae te Merekitereka bon tiaki te nakoa ni mwakuri ke kinaaki. Bon te mwaaka mai karawa are tauaki n onimakinaki ni kabonga-naaki ibukin kauaeān ana mwakuri te Atua ibukiia Natina. Ti riai n uringnga n tainako bwa mwaane ake iai irouia te nakoanibonga bon *tiaki* “te nakoanibonga.” E aki tau bwa kona arana “te nakoanibonga ao te aine.” Ti riai n arana “taan taua te nakoanibonga ao aine.”

II. Te Mwakuri n Ibuobuoki

Ngkai tina iangoia bwa tera ae e kantanninga te Uea Iesu Kristo mai irovia ake a taua Ana nakoanibonga—tina kanga ni uoti tamnei nako Ina.

Beretitenti Joseph F. Smith e reirei: “E a tia n taekinaki bwa e koaua ae e a tia ni baireaki raoi katean te Ekaretia. Ti te kangaanga bwa, bootaki aikai a aki tabwanin ni maiu nakon tibwangaia ake a toka iaoia. Ngke a kautaki raoi ibukin kantanningaakiia ake a na karaoi, a na kakoroi raoi tibwangaia ma te kakaonimaki, ao ana mwakuri te Uea a na bane ni kakorakoraaki ao ni kamwaakaaki n te aonaaba.”¹

Beretitenti Timiti e kauring naba:

“Te Atua e anga nakoa ni karinerine . . . n irekereke ma tabeua aobiti inanon ao karinanin Nakoanibonga aika Tabu, aika a na aki kabonganaaki ke

n iangoaki bwa nakoa ake a karaoaki irouia aomata, a na aki kamanenaaki ibukin te katamaroa ke ni kaota te aro n tautaeka, ma bon te tai ni mwakuri n nanorinano n ana mwakuri temanna are te Mwatita are ti beku ibukina. . . .

“. . . Ti mwakuri ibukin kamaiuaia aomata, ao ti riai n namakinna bwa aio te beku ae te kabanea ni kakaawaki are ti kabaeaki iai. Ngaia are, ti riai n namakina te ingainga n anganano ni bwaai ni kabane, ngkana e kainnanaaki ibukin ana tangira te Atua, kamaiuaia aomata, ao katabangakan abanuean te Atua iaon te aba.”²

III. Tuan te Nakoanibonga

Inanon ana Ekaretia te Uea, nakoan te Nakoanibonga ae te Merekiteraka iai ana mwakuri aika a kakaokoro. N Reirei ao Berita aika a tabu e kaineti iai nakoia ibonga aika rietata n “beretitenti n te tabo anne ke taan mwakuri iaon titeiki aika a kakaokoro ake a maenako n taabo nako” (R&B 124:134). E kaineti nakoia unimwaane bwa “e kateaki bwa taan ibuobuoki n ana ekaretia [te Uea]” (R&B 124:137). Aikai reirei tabeua iaon mwakuriana aika kaokoro.

Ibonga aika rietata iai irouia te kariaiakaki ni mwakuri n oin nakoia (taraa R&B 107:10, 12). Riki, ngke e reirei Beretitenti Joseph F. Smith, “Ngkai e a tia ni katabuaki bwa te ibonga ae rietata, [e] riai n namakinna bwa e kabaeaki . . . bwa e na katea te banna

ni katoto nakoia naake a na katotoonga aika ikawai ao aika kairake, ao ni karkia bwa te tia reirei n te raoiroi, tiaki ti iaon reirei ma riki man ana banna ni katoto—n anganii ake a kairake nakoraoi te taneiai n ikawai, ao n riki bwa te mwaaka ibuakoia te koraki ake e maeka ma ngaia.”³

Iaon te nakoia n unimwaane, Unimwaane Bruce R. McConkie man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e reirei: “Te Unimwaane e ibuobuoki nakon te Uea Iesu Kristo. . . . E katabeaki bwa e na tei ni boongana iroun ana Mwatita . . . ni buokiia raona. Ngaia ana tia tei te Uea.”⁴

Unimwaane McConkie e kabuakaka te iango are temanna bon “tii te unimwaane.” “Ni kabane unimwaane n te Ekaretia iai irouia mwaitin nakoanibonga n aron te Beretitenti n te Ekaretia . . . ,” e taku. “Tera te Abotoro? Ngaia te tia kawakin tiibu, te tia kawakin tiibu ae beku n ana nanai n tiibu te Tia Kawakin Tiibu ae Raoiroi.”⁵

Inanon te mwakuri ae kakaawaki ni beku n ana nanai te Tia Kawakin Tiibu ae Raoiroi, akea te kakaokoroaki imarenan aobiti aika ibonga aika rietata ao unimwaane n te Nakoanibonga ae te Merekiteraka. Inanon mwakoro 107 n Reirei ao Berita aika Tabu, te Uea e taekinna, “Ibonga aika rietata n aron ana karinan te Nakoanibonga ae te Merekiteraka iai irouia te kariaiakaki ni mwakuri n oin nakoia, i aan

ana kairiiri te beretitentii, ni karo-oi bwain te tamnei, ao te nakoa n unimwaane naba, [ke nakoa inanon te Nakoanibonga ae te Aaron]” (R&B 107:10; taraa naba kibu 12).

Te reirei ae moan te kakaawaki riki ibukiia ni kabane ake iai irouia te nakoanibonga bon te reirei are e reirei iai te burabeti ae Iakobwa n Ana Boki Moomon. Imwina Ngai ae Iakobwa, ma tariu ae Iotebwa ti a tia ni katabuaki bwa ibonga ao taan reirei ibukiia te botanaomata, e taekinna “Ao ti a kakorakoraira n nakoara aikai imatan te Uea, ao ti kamatoaira ni mwiokoara, n tauraoi ni bukinaki ibukin aia bure ara botanaomata ngkana ti aki beku-mwaaka n tataekina ana taeka te Atua nakoia” (Iakobwa 1:19).

Taari, tibwangara ngaira aika ti taua te nakoanibonga bon tiaki bwaai ni manikangare. Bootaki tabeua a kona ni karaoaki man ana kainibaire te aonaaba ni karokoan aia rongorongo ao karaoran tabeia riki tabeua. Ma ngaira aika iai iroura ana nakoanibonga te Atua iai mwaakara mai karawa are e tautaekana te rin nakon abanuean te Atua ae teretio. Iai iroura te kantanningao te tibwanga are e kabwarabwara te Uea ni moan baan bokin Reirei ao Berita aika a Tabu. Tina tataekinna nakon te aonaaba:

“Ma ni kabane aomata a na taetae n aran te Atua te Uea, riki ana Tia Kamaiu te aonaaba;

“Bwa e aonga naba te onimaki ni manga rikirake n te aonaaba;

“Bwa e aonga au berita ae tabu ae akea tokina ni manga kamatoaki;

“Ao imwiina: Bwa e kona bwaninin au euangkerio n tataekinaki irouia aika mamaara ao aika kakaonimaki nakon tokin te aonaaba” (R&B 1:20–23).

Ni kakoroan nanon te tibwanga aei, ti riai ni kakaonimaki ni “kariki-rakei” nakoara n te nakoanibonga ao

katabeara (taraa R&B 84:33). Beretitenti Harold B. Lee e kabwarabwara bwa e nanonaki bwa ni karikirakean te nakoanibonga: “Ngkana temanna e taua te nakoanibonga, e riki bwa ana tia tei te Uea. E riai n iangoa nakoana bwa e toka iaon ana mwananga te Uea. Anne ae e kananonaaki ni karikirakean te nakoanibonga.”⁶

Ma ngaia are , taari, ngkana bon te Uea e butiko bwa kona buoka temanna Natina te mwaane ke te aine—are E a tia ni karoia rinanon Ana toro—ko kona ni karoia? Ao ngkana ko karoia, ko na karoia bwa te Tia tei Ibukina, “n ana mwakuri te Uea,” ni katan iaan Ana berita n te ibuobuoki?

Beretitenti Lee iai ana reirei teuana iaon karikirakean te nakoanibonga: “Ngkana ko taua te kiraati ni kabubura iaon te bwai teuana e na kabubura riki taraan te bwai anne nakon are ko nooria n tii ni matam; anne te kiraati ni kabubura. Ngkai . . . ngkana temanna e kabubura nakoana n te nakoanibonga—anne, e na kabubura riki nakon are ko moan iangoia ao ae kakaawaki riki nakon are e iangoia temanna—anne aron ae ko kabubura iai nakoam n te nakoanibonga.”⁷

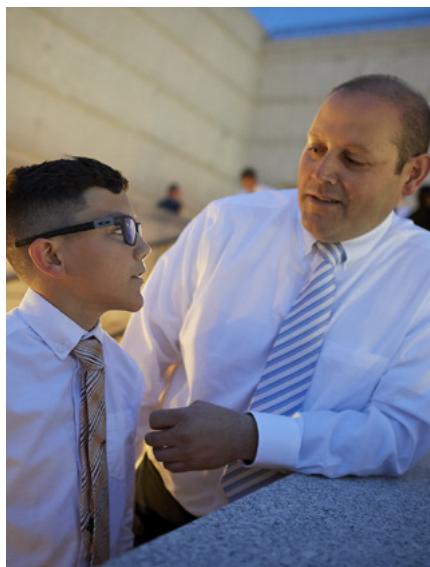
Aio te katoto ni kabuburan tibwangan temanna are iai irouna te nakoanibonga. I ongo aei mairoun Unimwaane Jeffrey D. Erikson, ngaiatoua n te maungatabu n te titeiki i Idaho. Iai temanna te mwaane ae iein ae kairake, ae rootaki n te kainnaao ao e namakinna bwa e aki kona ni kabanea ana reirei n te kaoreti, Jeffrey e baireia bwa e na kuitana te reirei ao ni butimwaea te mwakuri are e anganaki are katika nanona. Tabeua te bong imwiina ana beretitenti n te kooram e roko ni mweengana. “Ko ata kakaawakin kingin te Nakoanibonga ae irou?” e titiraki te beretitenti n aia kooram unimwaane.

Ngke e kaeka Jeffrey bwa e ataia, te beretitenti e tuangnga bwa ngkai e ongo bwa iai nanona ni kan kuitana te reirei, te Uea e aki karaua matuna n te tairiki anne bwa e na tuanga Jeffrey te rongorongo aei: “Ngkai te beretitenti n aia kooram unimwaane, I tuangko bwa kona aki kuitana te kaoreti. Anne te rongorongo nakoim mairoun te Uea.” Jeffrey e tiku n te reirei. Ririki ake imwiina I kaitibo ma ngaia ao e a riki bwa te tia bitineti ae nakoraoi ao I ongo mai irouna ngke e tuangiia taan ongora aika iai irouia te nakoanibonga, “Te [reirei] anne e a tia ni karaoi bitaki ni kabane inanon maiu.”

Temanna ae iai irouna te nakoanibonga e karikirakea ana nakoanibonga ao nakoana, ao akanne “ni kabane e karaoi bitaki” inanon maiun natin te Atua temanna.

IV. Te Nakoanibonga n te Utu

Ni karokoa ngkai, I a tia n taetae iaon ana mwakuri te nakoanibonga n te Ekaretia. Ngkai N nang taetae iaon te nakoanibonga n te utu. N na moanna man taian kiing. Te reirei are

te kariaia n te nakoanibonga a kona n ti karaoaki n ana kairi temanna are e iai irouna king ibukin te mwakuri anne ae aanaki man te Ekaretia ma e aki kaineti nakon kabonganaan te kariaiakaki n te nakoanibonga n te utu.⁸ Te karo are iai irouna te nakoanibonga ngaia te tia tararua n ana utu man te kariaiakaki n te nakoanibonga are iai irouna. E aki kainnanoia bwa e na kairaki ke e na karekea te kariaiakaki ni kingin te nakoanibonga bwa e na reirei ma kain ana utu, karoa te boowi n utu, n anga te kakabwaia n te Nakoanibonga nakon kainnabana ao natina, ke n anga te kakabwaia n te kamarurung nakoia kain ana utu ke tabeman.

Ngkana kaaro ana karaka riki nakoia n te nakoanibonga n aia utu, e na karaka riki ana mition te Ekaretia ni mwaitin bwaai nako ake a kona ni karaoi. Kaaro ake iai irouia te Nakoanibonga ae te Merekitereka a riai ni kawakin tuua bwa aonga ni karekea te mwaaka n te nakoanibonga n anga kakabwaia nakoia kain aia utu. Kaaro a riai naba ni karikirakea te reitaki n tangira n aia utu bwa aonga kain aia utu n tangira ana kakabwaia tamaia. Ao kaaro a riai ni kaungai kakabwaia aika a mwaiti riki n te utu.

Kaaro, a mwakuri bwa “te rao ae titebo arona” ma buuaine, n aron are e reirei n te katanoata nakon te utu.⁹ Ao, kaaro, ngkana e reke am tai ni kabongana mwaakan ao ana kariaia te nakoanibonga, karoia “man te anainnao, man te taotaonaki n nano, man te atataiaomata ao te nimamannei, ao man te tangira ae aki kewe” (R&B 121:41). Te kainibaire ae rietai anna ibukin kabonganaan te kariaia n te nakoanibonga e rang kakaawaki n te utu. Beretitenti Harold B. Lee e anga te berita aei bon imwiin are e riki ngaia bwa te Beretitenti n te Ekaretia: “Akea riki te mwaaka n te nakoanibonga, are

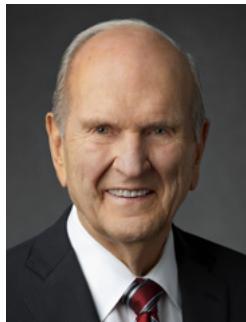
iroumi, ae mwaaka riki ngkana iai te nakobuaka ni mweengam, te aoraki ae kakaiaki, ke babaire aika korakora aika a na karaoaki. . . . Karekea mwaakan te nakoanibonga, are mwaakan te Atua ae Mwaaka, bon te mwaaka ni karaoi kakai ngkana e riai ma ana kantaninga te Uea, ma ti na kanga ni kabongana te nakoanibonga anne, ti riai n tau ni kammwakuria. Te kabwaka n ataakin te reirei aei bon te kabwaka ni karekean te kakabwaia n tauan te Nakoanibonga ae korakora anne.”¹⁰

Tariu aika a tangiraki, kakorakora te nakoanibonga ae tabu are iroumi e rang kakaawaki nakon ana mwakuri te Uea inanon ami utu ao n nakoami n te Ekaretia.

I kakoaua Iroun teuare ana nakoanibonga aei. Rinanon ana anganano ni korakai n Ana kamaiu ao mangatina, mwaane ni kabane ao aine a kamatoa koauan te aki mamate ao te tibwanga n te maiu ae akea tokina. Ngaira n tatabemaniira ti riai ni kakaonimaki ao ni kakorakoraira ni karaoi tabera n ana mwakuri ae korakora te Atua Tamara ae Akea tokina, n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. *Aia Anga reirei Beretitenti n te Ekaretia: Joseph F. Smith* (1998), 343.
2. *Teachings: Joseph F. Smith*, 340, 343.
3. Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 182.
4. Bruce R. McConkie, “Only an Elder,” *Ensign*, June 1975, 66; katuruturuana man te oi e aki kawakinaki.
5. Bruce R. McConkie, “Only an Elder,” 66; katuruturuana man te oi e aki kawakinaki.
6. *Teachings of Presidents of the Church: Harold B. Lee* (2000), 93.
7. *The Teachings of Harold B. Lee*, ed. Clyde J. Williams (1996), 499.
8. Taraa Dallin H. Oaks, “Priesthood Authority in the Family and the Church,” *Liahona*, Nov. 2005, 24–27.
9. Taraa “Te Utu: Te Kataoata nakon te Aonaaba,” *Riaona*, Meei 2017, 145.
10. *Teachings: Harold B. Lee*, 97.

Iroun Beretitenti Russell M. Nelson

Mwakuri n Ibuobuoki ma Mwaakan ao Ana Kariaia te Atua

Ti na ibuobuoki n Arana, ma Mwaakana ao ana kariaia, ao ma Ana tangira n akoi.

Tariu aika kam tangiraki, kam rabwa ibukin ami tangira nakon te Uea ao Ana mwakuri ae mimitong. I rangin kimwareirei ngkai raou ngkami. Ngkai ngaira kaain te Moan Beretitentii ae boou, ti kaitau ui ngkami ibukin ami tataro ao ami kateibai ni boutoka. Ti kakaitau ibukin maiumi ao ibukin ami beku nakon te Uea. Nanomi n mwakuri ao kabanean ami tai n nakoami a kakawaki n aron naba nakoara are ti weteaki nako iai. Inanon au mwakuri n te Ekaretia, I a tia n reiakinna bwa e aki kakawaki bwa e mwakuri iaa temanna. Te bwai ae tabeakinna riki te Uea bwa e kanga temanna n ibuobuoki.

I kaota te kakaitau ae korakora ibukin Beretitenti Thomas S. Monson, are bon te banna ni katooto nakoiu n te maan ae raka iaon 50 te riiki. Ao ibukiia ana kauntira, Henry B. Eyring ao Beretitenti Dieter F. Uchtdorf, I kaota au karinerine ae korakora. I kamoa-moaia ibukin aia mwakuri nakon te Uea ao Ana burabeti. A tia tooro aika uoman aikai ni karekeia tabeia ae boou.

A teimatoa ni beku ma te korakora ao te motinnano. I karineia ao n tangiria ni kauoman.

Bon te kakabwaia ae kamimi ni beku n ana Ekaretia ae koaua ae maiu te Uea ma Ana kariaia ao mwaakana. Kaokan ana nakoanibonga te Atua, e raonaki ma kingin te nakoanibonga, aika tauraoi nakoia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira te kabanea ni korakora ni kakabwaia n tamnei. Ti noori kakabwaia aikanne n anganaki aine, mwaane, ao ataei ni kabuta te aonaaba.

Ti nooria aine aika kakaonimaki aika ataa te mwaaka are e reke man aia wewete ao n te entaumente ao otenanti n te tembora ake tabeua. Aine aikai ata aron weteakin mwaaka mai karawa ni kataniia ao ni kakorakoraira kainabaia, ataei, ao tabeman aika tangiriia. Aikai bon aine aika a korakora n tamneia aika a kairiiri, reirei, ao ni kabwarabwara n akea te maaku n aia wewete ma te mwaaka ao ana kariaia te Atua!¹¹ I rangin ni kakaitau ibukiia!

Ai arona naba, ti noriia mwaane aika a kakaonimaki aika a maeka bwa ana

tau n tibwanga ake a kona n taabeia bwa taan kabongana te nakoanibonga. A kairiri ao a beku n ana kawai n anga karea te Uea ma te tangira, te akoi, ao te taotaonaki n nano. A kakabwaia, a kairi, kamanoi, ao ni kakorakoraia tabeman man mwaakan te nakoanibonga are irouia. A uoti kakai nakoia ake a beku ibukiia ngkai a kawakin oin aia mare ao aia utu. A kararoa te buakaka ao bon unimwaanen Iteraera aika korakora.² I rangin ni kakaitau ibukiia!

Ngkai, I kona n taekina te tabeaianga? Bon aei: A rangin ni mwaiti tarira ao mwanera aika a aki ota raoi n nanon mwaakan ao te kariaikaki n te nakoanibonga. A karaoia n aron ae kanga a tangiria n kakukureia oin nanoia aika a aki raoiroi nakon are ana kabongana mwaakan te Atua ni kakabwaiaia Natina.

I namakinna bwa a rangin ni mwaiti tarira ao ara titita aika aki ata te kabwaia are e kona n riki bwa kabwaiaia.³ Tabeman tarira, n te katooto, a mwakuri n ae kanga aki ataia bwa tera te nakoanibonga ao tera ae ana kona ni karaoia mai iai. N na angani ngkami tabeua katooto aika onoti.

E aki maan n nako, I kaea te bootaki n toa are e na anganaki iai aran ao ana kakabwaia te tama te ataei ae boou. Te kairake ni karo e taua natina ae kakawaki ni baina, e anganna arana, ao imwiina e anganna te *tataro*. Ma e *aki* angan te ataei te kakabwaia. Te ataeinnaine ae tikiraoi anne e a reke arana ma akea ana kakabwaia! Te unimwaane ae tangiraki anne e aki ata te kaokoro imarenan te tataro ao te kakabwaia n te nakoanibonga. Ma te kariaiaki ao te mwaaka n te nakoanibonga are irouna, e na tia ni kakabwaia natina, ma e aki. Ma I taku n au iango, “Bon te tai ae bakataeaki!”

N na taekin tabeua taian katoto. Ti ataia tarira ake a kaokoroia titita bwa

mataniwi n te Moanrinan, Ataeinnaine, ke Bootaki n Aine ao taan reirei ma aki kakabwaiaakaki ma te mwaaka ni kanakoraoa aia wewete. A ti anga kae-taia ao kaetieti. Ti nora te karo ae tau ae aki angan buuna ao natina kakabwaia n te nakoanibonga ngke anne raoi ae a kainnanoia. E a tia mwaakan te nakoanibonga ni kaokaki nakon te aonaaba aei, ao a rangin mwaiti tarira ao mwanera aika a rinanon kataaki n aekaia nako inanon maiuia n aki kare-keea te kakabwaia n te nakoanibonga ae koaua. Ai kananokawakira! E kananokawaki bwa e bon kona ni buokaki.

Tariu, ti taua ana nakoanibonga te Atua ae tabu! Iai iroura Ana kariaia ni kakabwaiaia Ana aomata. Ti iangoa te koaua ae kamimi ae anganiira te Uea ngke E taku, “Ane ko kakabwaiaa N na kakabwaiaa.”⁴ Bon ara karinerine ni mwakuri n aran Jesu Kristo ni kakabwaiaia Natin te Atua ni kaineti nakon Ana kantaninga ibukiia. Beretitenti n titeiki ao bitiobi, taiaoka ni kokoaua kaain te kooram ni kabane inanon ami tararua bwa ataa aron karaoan te kakabwaia n te nakoanibonga—n raonaki ma te katauraoi n tau n rabwata ao n tamnei are e kainnanoaki mai irouia bwa ana kona ni wetea mwakan te Atua.⁵

Nakoia taari ake iai irouia te nakoanibonga, I kaoi ngkami bwa kam na kaungaia membwa bwa ana kawakin berita aika tabu, aki mamamatam ao n tataro, reirei taekan booki aika tabu, nebonebo n te tempora, ao ni beku ma te onimaki bwa natin te Atua aine ao mwaane. Ti kona ni buokiia bwa ana bane n noria ma mataia n onimaki bwa te ongotaeka ao te etieti e na kaniia nakon Iesu Kristo, kariaia bwa ana kimwareirei ma ana iraorao te Tamnei ae Raoiroi, ao n taneiai ma te kimwareirei n te maiu!

Ana kanikina te Uea ao te Ekaretia ae koaua ae maiu e na barongaaki n tainako, kairii mwakuri n ibuobuoki nakoia Natin te Atua n tatabemaniai ao aia utu.⁶ Bukina bwa bon Ana Ekaretia, ngaira aika Ana toro ti na buoka temanna, n aron ae E karaoia.⁷ Ti na ibuobuoki n Arana, ma Mwaakana ao ana kariaia, ao ma Ana tangira n akoi.

Te taneiai ae i karekeea e raka iaon 60 te ririki n nako i Boston e reireinai bwa e kanga mwakan reken te tai n ibuobuoki n temanna ma temanna. Ngai n te tai anne te taokita ae i reirei aron te korokoro n te Massachusetts General Hospital—i mwakuri ni katoabong, n tairiki ake tabeua, ao n wikente

ake tabeua. E uarereke au tai ma kai-nabau, natira aman, ao waaki inanon te Ekaretia. Ibukin anne, ara beretitenti n te mwaanga e mwiokoai bwa n na kawara mwengan Wilbur ao Leonora Cox ma te kantaninga bwa te Tari Cox e na irii ana bootaki te Ekaretia. Ngaia ao Leonora a tia ni kabaeaki n te tembora.⁸ Ma, e a tia Wilbur n aki iriiri inanon ririki aika mwaiti.

Toau ao ngai ti nakon mwengaia. Ngke ti rin, e butimwaira Titita Cox ma te tangira,⁹ ma te Tari Cox e nakon te ruu teuana ao e kaina mataroana.

I nakon te mataroa are e kainaki ao I karebwerebweI. E aki maan, I ongo te bwana ae bebete “Mai riin.” I kauka te mataroa ao i kunea te Tari Cox n tekateka irarikin bwain te rerio. Inanon te ruu ae uarereke, e kairoa ana moko te tikaa. E mataata, bwa e aki rangin kukurei ngke I roko.

I taratara te ruu ma te miimi ao n taku, “Te Tari Cox, I tangiria n tainako n reirei aron mwakurin bwain te rerio. Ko kukurei n reireinai arona? N na karautaeka bwa n na aki tiku ni maan n te tairiki aei, ma I kona n oki n te taina?”

E aki kukurei n te tai ae uarereke, ma imwiina e taku eng. Anne moan reken te iraorao ae kakukurei. I oki ao e reireinai. I moanna n tangiria ao ni karinea. Rinanon kakawarana ni katoa tai, tamaroan te aomata aei e moanna n oti. Ti riki bwa raao aika tamaroa, n aron are a karaoia toara aika tangiraki n akea tokina. Imwiina, inanon te tai, a mwaing nako ara utu. Mataniwi n te tabo a reitinako ni kakorakoraia ana utu Cox.¹⁰

Tao waniua te ririki imwin te moan n roko anne, e a tei te Boston Titeiki.¹¹ Ko kona ni ketinna bwa antai te moan ni beretitenti n te titeiki? Eng! Te Tari Cox! Inanon ririki imwin te tai anne, e riki naba ngaia bwa te mition beretitenti ao te beretitenti n te tembora.

Ririki imwiina, ngke ngai kaain te Kooram n te Tengaun ma Uoman, I mwiokoaki bwa n na katea te titeiki ae boou i Sanpete County, Utah. N tain intawiu ae tataneiai te aba iai, I kukurei ni manga kaitibo ma raoraou ae tangiraki te Tari Cox! I namakina ana wirikiriki te Tamnei ae Raoiroi bwa n na weteia bwa te tamanuea n te titeiki. Imwin are I katabua, ti inga

bon iroura ao n tang. Aomata inanon te ru a mimi bwa bukin tera a tang mwaane aika uoman aikai. Ma ti ataiā. Ao e ataiā Titita Cox. Rannimatara bon rannimata ni kimwareirei! Ti karaurau n uringa te mwananga ae kamimi n te tangira ao te rairannano are e moanaki 30 te ririki n nako, teuana te tairiki ni mwengaia.

E aki toki te karaki ikekei. Ana utu te Tari ao Titita Cox a rikirake ni mwaiti are iai inanona 3 ataei, 20 tibuna, ao 54 tibutoruna. N ikotaki nakon anne mwiina iaoia bubua mitinare, e ngaa riki n te tembora, ao bubua riki aika a karekei aia kakabwaia n te tamanuea ni bain Wilbur Cox. Ana kairoro ao Leonora e na reitinako n anai nanoia te roro ae mwaiti ni kabuta te aonaaba.

Taneiai n aron aei ma Wilbur ao Leonora Cox a riki ni katoa wiiki—au katantaninga ni katoa bong—inanon te Ekaretia aei. Ana toro te Uea Iesu Kristo aika a korakora nanoia ni karoa Ana mwakuri, ma Mwaakana ao Ana kariaia.

Taari, iai mataroa aika ti kona ni kauki, kakabwaia n te nakoanibonga aika ti anga, naano aika ti kamaiu, karawawata aika ti na kabebetei, kakoaua aika ti na ni kakorakorai, maiu aika ti kamanoi, ao kimwareirei aika ti na uoti nakon mwengaia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira—bukina ni kabane bwa iai iroura ana nakoanibonga te Atua. Ngaira mwaane aika ti a tia ni “weteaki man katauraoaki man moan tein te aonaaba n aron ana moan n atatai te Atua, ibukin [aia onimakil] ae e rianako,” ni karaoa te mwakuri aei.¹²

N te tairiki aei I kaoi ngkami bwa kam na bane n teirake ma ngai n ara itaritari n akea tokina ae tamaroa. Ngkana I atonga am aobiti n te nakoanibonga, taiaoka teirake ao n

TE MOAN BERETITENI

Dallin H. Oaks
Moan Kauntira

TE KOORAM N ABOTORO N TE TENGAUN MA UOMAN

Robert C. Gay

Carl B. Koch

Patrick Kearon

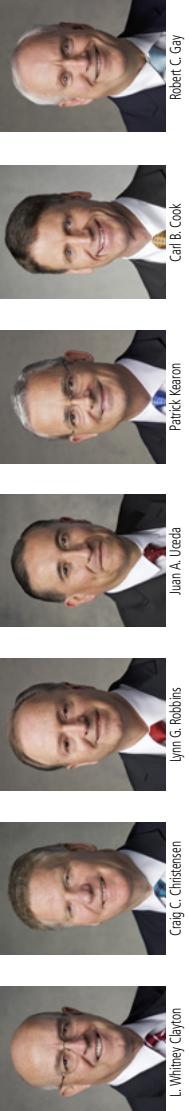
Juan A. Ueda

Jay G. Robbins

L. Whitney Clayton

Craig C. Christensen

TE BERETITENI N TE ITINGAUN

MATANIWI NI KABUTA N TE ITINGAUN

REIREI TABATI		AOBITIA NI KABUTA		MOANRINAN		KAIKAKE NATAEINIMIWANE	
ATAEINNAINE	BOOTAKI N AINE	ATAEINNAINE	BOOTAKI N AINE	ATAEINNAINE	BOOTAKI N AINE	ATAEINNAINE	BOOTAKI N AINE
<p>Marcos A. Andrade</p>	<p>Jose L. Alonso</p>	<p>Wilford W. Andersen</p>	<p>J. Dev Comish</p>	<p>Claudio R. M. Costa</p>	<p>Carlos A. Godoy</p>	<p>Steven R. Bangert</p>	<p>W. Mark Bassett</p>
<p>Eduardo Gavaret</p>	<p>Valer V. Cordon</p>	<p>Jack N. Gerard</p>	<p>Anthony D. Perkins</p>	<p>Joni L. Koch</p>	<p>Enrich W. Kopischke</p>	<p>Kevin W. Pearson</p>	<p>Luis A. Arden</p>
<p>Lawrence E. Colbridge</p>	<p>Marcos A. Andrade</p>	<p>Willard W. Andersen</p>	<p>J. Dev Comish</p>	<p>Claudio R. M. Costa</p>	<p>Carlos A. Godoy</p>	<p>Steven R. Bangert</p>	<p>W. Mark Bassett</p>
<p>Dennis G. Durant</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Ted R. Callister</p>	<p>Brian K. Ashton</p>	<p>Te Boeteleti</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Dennis G. Durant</p>	<p>Michael D. Craig</p>
<p>Devin S. Durant</p>	<p>Sharon Eubank</p>	<p>Becky Craen</p>	<p>Bonnie H. Cordon</p>	<p>Jean B. Bingham</p>	<p>Sharon Eubank</p>	<p>Devin S. Durant</p>	<p>Devin S. Durant</p>
<p>Michael D. Craig</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Michael D. Craig</p>
<p>Lisa L. Hartness</p>	<p>Joy D. Jones</p>	<p>Gerald Cassé</p>	<p>Dean M. Davies</p>	<p>Lisa L. Hartness</p>	<p>Joy D. Jones</p>	<p>Gerald Cassé</p>	<p>Lisa L. Hartness</p>
<p>Douglas D. Holmes</p>	<p>Cristina L. Franco</p>	<p>Stephen W. Owen</p>	<p>Stephen W. Owen</p>	<p>Douglas D. Holmes</p>	<p>Cristina L. Franco</p>	<p>Stephen W. Owen</p>	<p>Stephen W. Owen</p>
<p>Amulfo Valenzuela</p>	<p>José A. Teitelbaum</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Amulfo Valenzuela</p>	<p>José A. Teitelbaum</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Amulfo Valenzuela</p>
<p>Brian K. Ashton</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Ted R. Callister</p>	<p>Dennis G. Durant</p>	<p>Brian K. Ashton</p>	<p>Michael D. Craig</p>	<p>Ted R. Callister</p>	<p>Dennis G. Durant</p>
<p>Jörg Klebingat</p>	<p>Alan Packer</p>	<p>S. Marí Palmer</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Jörg Klebingat</p>	<p>Alan Packer</p>	<p>S. Marí Palmer</p>	<p>Jörg Klebingat</p>
<p>Bradley D. Foster</p>	<p>Ian S. Kächer</p>	<p>Paul V. Johnson</p>	<p>Bradley D. Foster</p>	<p>Bradley D. Foster</p>	<p>Ian S. Kächer</p>	<p>Paul V. Johnson</p>	<p>Bradley D. Foster</p>
<p>Randy D. Funk</p>	<p>Lary S. Kächer</p>	<p>Lary S. Kächer</p>	<p>Randy D. Funk</p>	<p>Randy D. Funk</p>	<p>Lary S. Kächer</p>	<p>Lary S. Kächer</p>	<p>Randy D. Funk</p>
<p>Weatherford T. Clayton</p>	<p>Adilson de Paula</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Weatherford T. Clayton</p>	<p>Adilson de Paula</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Weatherford T. Clayton</p>
<p>Yoon Hwan Choi</p>	<p>Enrique R. Falabella</p>	<p>Lary S. Kächer</p>	<p>Lary S. Kächer</p>	<p>Yoon Hwan Choi</p>	<p>Enrique R. Falabella</p>	<p>Lary S. Kächer</p>	<p>Yoon Hwan Choi</p>
<p>Matthew L. Carpenter</p>	<p>David J. Evans</p>	<p>David J. Evans</p>	<p>Matthew L. Carpenter</p>	<p>Matthew L. Carpenter</p>	<p>David J. Evans</p>	<p>David J. Evans</p>	<p>Matthew L. Carpenter</p>
<p>Mark A. Bragg</p>	<p>Lantz J. Dykes</p>	<p>Lantz J. Dykes</p>	<p>Mark A. Bragg</p>	<p>Mark A. Bragg</p>	<p>Lantz J. Dykes</p>	<p>Lantz J. Dykes</p>	<p>Mark A. Bragg</p>
<p>Shayne M. Bowen</p>	<p>Donald L. Hallstrom</p>	<p>Donald L. Hallstrom</p>	<p>Shayne M. Bowen</p>	<p>Shayne M. Bowen</p>	<p>Donald L. Hallstrom</p>	<p>Donald L. Hallstrom</p>	<p>Shayne M. Bowen</p>
<p>Randall K. Bennett</p>	<p>Kevin S. Hamilton</p>	<p>Kevin S. Hamilton</p>	<p>Randall K. Bennett</p>	<p>Randall K. Bennett</p>	<p>Kevin S. Hamilton</p>	<p>Kevin S. Hamilton</p>	<p>Randall K. Bennett</p>
<p>Edward Duke</p>	<p>Allen D. Haynie</p>	<p>Allen D. Haynie</p>	<p>Edward Duke</p>	<p>Edward Duke</p>	<p>Allen D. Haynie</p>	<p>Allen D. Haynie</p>	<p>Edward Duke</p>
<p>Benjamin De Hoyos</p>	<p>Matthias Held</p>	<p>Matthias Held</p>	<p>Benjamin De Hoyos</p>	<p>Benjamin De Hoyos</p>	<p>Matthias Held</p>	<p>Matthias Held</p>	<p>Benjamin De Hoyos</p>
<p>O. Vincent Haleck</p>	<p>S. Gifford Nielsen</p>	<p>S. Gifford Nielsen</p>	<p>O. Vincent Haleck</p>	<p>O. Vincent Haleck</p>	<p>S. Gifford Nielsen</p>	<p>S. Gifford Nielsen</p>	<p>O. Vincent Haleck</p>
<p>LeGrand R. Curtis Jr.</p>	<p>Steven E. Snow</p>	<p>Steven E. Snow</p>	<p>LeGrand R. Curtis Jr.</p>	<p>LeGrand R. Curtis Jr.</p>	<p>Steven E. Snow</p>	<p>Steven E. Snow</p>	<p>LeGrand R. Curtis Jr.</p>
<p>Walter F. González</p>	<p>Gary B. Schubin</p>	<p>Gary B. Schubin</p>	<p>Walter F. González</p>	<p>Walter F. González</p>	<p>Gary B. Schubin</p>	<p>Gary B. Schubin</p>	<p>Walter F. González</p>
<p>Taylor G. Grody</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Taylor G. Grody</p>	<p>Taylor G. Grody</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Taylor G. Grody</p>
<p>James B. Martin</p>	<p>Michael F. Wilson</p>	<p>Michael F. Wilson</p>	<p>James B. Martin</p>	<p>James B. Martin</p>	<p>Michael F. Wilson</p>	<p>Michael F. Wilson</p>	<p>James B. Martin</p>
<p>Richard J. Maynes</p>	<p>Rae E. Pino</p>	<p>Rae E. Pino</p>	<p>Richard J. Maynes</p>	<p>Richard J. Maynes</p>	<p>Rae E. Pino</p>	<p>Rae E. Pino</p>	<p>Richard J. Maynes</p>
<p>Kyle J. McJay</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Kyle J. McJay</p>	<p>Kyle J. McJay</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Kyle J. McJay</p>
<p>Hugo Montoya</p>	<p>Evan A. Schmitz</p>	<p>Evan A. Schmitz</p>	<p>Hugo Montoya</p>	<p>Hugo Montoya</p>	<p>Evan A. Schmitz</p>	<p>Evan A. Schmitz</p>	<p>Hugo Montoya</p>
<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Joseph W. Stratil</p>	<p>Joseph W. Stratil</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Joseph W. Stratil</p>	<p>Joseph W. Stratil</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>
<p>Gary B. Schubin</p>	<p>Jorge F. Zeballos</p>	<p>Jorge F. Zeballos</p>	<p>Gary B. Schubin</p>	<p>Gary B. Schubin</p>	<p>Jorge F. Zeballos</p>	<p>Jorge F. Zeballos</p>	<p>Gary B. Schubin</p>
<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Claudio D. Zivic</p>	<p>Claudio D. Zivic</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>	<p>Claudio D. Zivic</p>	<p>Claudio D. Zivic</p>	<p>Michael J. Ringwood</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>
<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U.</p>					

Iroun Unimwane Larry Y. Wilson
Man te Itingaun

teimatoa n tei. Rikan taiaoka teirake!
Taan Reirei, teirake! Ibonga! Bitiobi!
Unimwaane! Ibonga aika rietata!
Tamanueal! Itingaun! Taian Abotoro!

Ngkai, taari, taiaoka n teimatoa n tei ao raoniia ara koritita n anenei teniuia kibun ni kabane “Rise Up, O Men of God”¹³ Ngkana kam anene, iangoa tabem ae ana taanga ni buaka te Atua ae mimitong ni buokia ni katauraoa te aonaaba ibukin Kauaokin te Uea. Aio tabera. Aio karineara. I kakoaua n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

- Taraa Russell M. Nelson, “A Plea to My Sisters,” *Liahona*, Nobembwa. 2015, 96.
- Taraa Russell M. Nelson, “The Price of Priesthood Power,” *Liahona*, Meei 2016, 66–69; taraa naba Aramwa 13:7–8; Reirei ao Berita aika Tabu 84:17–20, 35–38.
- Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 84:19–22; 107:18–19; Ana Raairai Iotebwa Timiti, Karikani Bwaa 14:30–31 (inanon ana abentekiti te Baibara).
- Reirei ao Berita aika Tabu 132:47.
- Te reitaki imarenan mwakan te nakoibonga ao raoiroira e rikirake riki n ae bwaniin iroun Russell M. Nelson, “The Price of Priesthood Power,” 66–69; taraa naba Reirei ao Berita aika Tabu 121:34–37, 41–44.
- Te tabe ae kakawaki n te mwakuri ae baireaki, kaineti nakon buokia n tatabemaniaa ou tuu e kokoauaki n te tabo ao n te tai are e a tia n kateaki iai ana Ekareti Iesu Kristo. Taraa, ibukin te katooto, Ruka 10:1–20; Mwakuri 6:1–6; I-Ebeto 4:11–14; Motiaeia 18:9, 18–19, 27–29; Reirei ao Berita aika Tabu 20:42, 51, 57.
- Taraa 3 Nibwaai 17:9–10, 20–21.
- Manti Utah Tembora, Tuun 15, 1937.
- Aka aki mamamat ao ana tataro Leonora ni katoa Moanibong inanon ririki iai mwiina ae korakora ibukin te raoiroi.
- N te 1954, te beretitenti n te mwaanga Ira Terry e wetea Wilbur bwa e na riki bwa te tia tararua te mwaanga n te Reirei n Tabati. Wilbur e kariaia te wewete aei ao ni katiukui ni kabane ana katei aika a kaitara Tuan te Mauri. E kabanea nikiran maiuna in ibuobuoki nakon ana mwakuri te Tia Kamaiu.
- Inanon 1962.
- Aramwa 13:3.
- “Rise Up, O Men of God,” *Anene*, nambwa. 324.

Anaa te Tamnei ae Raoiroi bwa Am Tia Kairi

Tera te bwaintangira ae akea kabotauana ae roko nakoia naake a onimakina Iesu Kristo. Te bwaintangira anne bon te Tamnei ae Raoiroi.

NTabatin te Itita aei, iai ara iango ni Mangautin te Uea Iesu Kristo ao n te ne ni mate ae akea kaaina are e anganiiia taan onimaki te kantaninga n tokanikain Kristo bwa e na aki mangauti. I kakoaua, ma n aron ae karaoia te Abotoro Bauro, n aron are karaoia te Atua “ni kauta Kristo mai buakoia mate [ngaia] are [E] na kamaiu naba [rabwatar] aika mamate iroun Tamneina ane maeka i [nanora].”¹

Ni *kawaekoa* nanona kamaiua. Kanga aron Kristo ngke e uota te maiu rikaaki nakon rabwataro imwiin te mate n rabwata rinanon mwakan Mangautina, ngaia ae E kona ni kamaiuiru naba, ke ni kamaiuiru man te mate n tamnei.² Inanon ana boki Mote, ti wareka taekan Atam n rinanon te aekaki ni kamaiuaki aei: “E bwabettitoaki [Atam], ao Tamnein te Atua e ruo nako aona, ao e a bungiaki n te Tamnei, ao e riki ni maiu n aroaron nako te aomata.”³

Tera te bwaintangira ae akea kabotauana ae roko nakoia naake a onimakina Iesu Kristo. Te bwaintangira anne bon te Tamnei ae Raoiroi are e anganiiia te bwai ae atongaki n te Nu Tetemanti bwa “te kamaiu inanon

Kristo.”⁴ Ma n tabetai ti aki butimwaea raoi te bwaintangira anne?

Tariu ao mwaaneu, bon te tai ae kamiimi n “anaa . . . te Tamnei ae Tabu ibukin [kairakira],”⁵ n aron ae kabwara-bwaraaki n te karaki aei.

N tain ana Buaka Korea, e mwakuri Ensign Frank Blair iaon te kaibuke ibukin baoia tautia ae mena i Tiaban.⁶ E aki rangin ni bubura te kaibuke ibukin karekean te mitinare ae kinaaki, ngaia are te kabeni e tuanga te Tari Blair bwa e na riki bwa te mitinare n te kaibuke, ngkai e kakoaua bwa te ataeinimwaane anne e onimaki ao e iangoraoi, e kari-neaki irouwia kaimoa ni kabane.

E koroia Ensign Blair: “E a reke ara kaibuke n te angibuaka. E nakon 45 te buuti [14 te miita] rietan taian naao. I tei n tararua n te tai anne . . . ngke teuana mai ibuakon ara intin ake teniua e aki mwakuri ao e robotinaki te raeauaki i nukan te kaibuke. Iai ouua nikiran ara intin, teuana mai ibuakoia e aki mwakuri raoi. Ti a reke n te kaangaga-nga ae korakora.”

E a bo ana tai Ensign Blair ao iaon kawaina ni matu ngke e karebwerebewe te kaaben n ana mataroa. E tuangnga, “Taiaoka ko kona n tataro ibukin te

kaibuke aei.” Eng, e kukurei nanon Ensign Blair ni karaaoia.

N te tai anne, Ensign Blair e kangai ana tataro, “Te Tama are i Karawa, taiaoka kakabwaia ara kaibuke ao kawakiniira,” ao imwiina e nako ni matu. Irarikin anne, e tataro bwa e na ataa te bwai ae *e na kona ni karaaoia* n te tai anne ni buokia ni kamanoa te kaibuke. Ni kaekaan ana tataro te Tari Blair, te Tamnei ae Raoiroi e kawaekoa bwa e na nakon te buriiti, n taetae ma te kabeni, ao n reiakinna ae batiri. E reiakinna bwa e kataia te kabeni ni kakaea bwa aekara birina ma nikiran ana intin te kaibuke. Ensign Blair e oki nakon ana ruu n tataro riki.

E tataro, “*Tera ae I kona ni karaaoia* ni buokia ni katoka te kaangaanga ma te intin?”

Ni kaekaana, te Tamnei ae Raoiroi e wirikiriki bwa e na nakonako ni katabibia te kaibuke ao n tarataraia bwa e aonga ni karekea riki te rongorongo. E a manga oki nakon te kabeni ao e bubuti te kariaiakaki bwa e na nakonako ni katobibia te teeke. Ngkanne, ma te rain ni kamaiua ae kabaeaki i nukana e otinako nakon te angibuaka.

N tei mai ibukin te kaibuke, e kunea bwa te burobera are e rangin ni bubura ngke a otinako man te ran ngke e karika te nao te kaibuke. Ti teuana ae mwakuri raoi, ao e mino n ae rangin ni birimwaaka. Imwiin taian kukune aikai, e a manga tataro riki Ensign

Blair. Te kaeka ae itiaki ae karekea e kangai bwa te nikira n intin are raoiroi e rangin ni korakora ana mwakuri ao e kainnanoaki bwa e na karaurauaki riki. Ngaia are e okirikaaki nakon te kabeni ao n tuanga te iango anne. E miimi te kabeni, ao e tuangnga bwa e a tibwa tia te intinia n tuangnga ae kaokoro—bwa e na kakerakeaki birin te intin are e raoiroi bwa e aonga ni kaitaraa te angibuaka. N tokina, te kabeni e ira ana iango Ensign Blair ao e karauraua birin te intin. Ngke e nang oti taai, e a mena te kaibuke inanon raan aika ariki.

Ti uoua te aoa imwiina, te intin are e raoiroi e toki mwakurina ni kabane. Ma iteran korakoran te intin are e tiku, e a rin ngkai inanon te tabo n rooro.

E taku te kabeni nakon Ensign Blair, “Ngke tiaki karauraua te intin anne n aron are ti karaaoia, ti na kaman tia ni kabua i nukan te angibuaka.”

N akean te intin anne, e na bon akeate kawai ae ti na iria. E na bae n tia ni baraaki te kaibuke ao n inako. Te kabeni e kaitaua te kairake n aobitia man te LDS ao e kakoaua bwa irakin ana iango n tamnei Ensign Blair ngaia ae a tia ni kamaiua te kaibuke ao ana kaimoa.

Ngkai, te karaki aei e kakaongora. Ao ngkana ti na aki kaitaraaki ma kaangaanga aika kakamaaku aikanne, I kani bubuti karinakin kairi aika kaka-waki n te karaki aei bwa ti na *kanga* ni kona ni karekea ana kairi te Tamnei ni mwaitin te tai.

Te moan, ngkana e roko n te kaotioti, ti riai ni maiuakin maiura n te anga are ti na kona ni karekea ana kairi karawa. Ensign Blair e maiuakina te maiu ae itiaki ao n onimaki. Ngke e aki ongotaeka, e na *aki* karekea te koaua n tamnei ae riai ibukin te tataro n aron are e karaoa ibukin maiun te kaibuke ao ni karekei aekakin kairi aika onoti aikanne. Ti riai ni karaoa te mwakuri ni kaboraoa maiura ma ana tua te Atua bwa ti aonga ni kairaki mai Irouna.

N tabetai tiaki kona ni karekei kairi mairoun te tamnei ibukina bwa tiaki kororaoi. Te rairannano ao te ongo-taeka bon kawai ni manga karekea riki te reitaki ae itiaki. Te taeka man te O Tetemanti ibukin te *rairannano* e nanonaki “n raira nanom” ke “katannakoi matami.”⁷ Ngkana ko namakinna ae ko raroa mairoun te Atua, ti baireia bwa ko na rairananom man am bure, man rairannanom ao n taraa te Tia Kamaiu, ao ko na Kunea n taningaiko, ma Bain aika takinaki. E tauaoi ni kairiko, ao ko ti kainnanoia n tataro bwa ko aonga ni manga karekea te kairi anne.⁸

Te kauoua, Ensign Blair e aki tuanga te Uea bwa e na *katoka* ana kaangaanga. E tuauta te bwai ae *e na karaaoia* bwa e na riki bwa mwakoron katokana. N aron aei ti na titiraki, “Te Uea, tera ae N na karaaoia *n riki bwa mwakoron* katokana?” Irarikin are ti taekin ara kaangaanga n te tataro ao ni butia te Uea bwa e na buoki, ti riai ni ukoukoru kawai aika nakoraoi riki ni karekean ana ibuobuoki te Uea ao ni motinnanoia ni karaoi nakon ana kairiiri te Tamnei.

Iai te kateniua n reirei ae kakawaki n te karaki aei. E kona n tia n tataro ma te koaua ae nakoraoi anne ngke arona bwa e tuai karekea ana kairi te Tamnei ni bwaaai aika a riki mai imwaaina? Rokon te angibuaka tiaki tain ukoukoran te Tamnei ae Tabu ao n iangoia

bwa ko na kanga ni kabongana. Te kai-rake n aobitia n te tanga ni buaka aei e kabongana te baeten are kakaraoia n taai akekei, are e a tia n reiakinna ngke e mitinare. Ti kainnanoa te Tamnei ae Raoiroi bwa ara tia kairi ngkana a nakoraoi bwaai ni maiura bwa e aonga Bwanaana n aki kakairua nakoira n angibuaka aika kakamaaku.

Tabeman a taku n aia iango ti riai n aki kantaninga te kairi n tainako mairoun te Tamnei bukina bwa “e aki riai bwa e na tuangko bwaai ni kabane te [Atua] bwa ane e kairoroaki ni bwaai ni kabane,” bon te tia mwakuri ae taningaroti ao e aki wanawana.⁹ E ngae n anne, ao te boki ae tabu aei, a anganaki tabeman mitinare ake rimoa ake a bubutia Iotebwa Timiti bwa e na karekea te kaotioti ibukiia n tatabemaniia nako. N te kibu are imwiina, e tuangiia te Uea bwa a na nakon te tabo ni mitinare “*ngkai a na reirei i bon imarenaia ao Ngai*.¹⁰

Mitinare aikai a tangira te kaotioti ae onoti ibukin babairean mwanangaia. A tuai n ataia bwa a na kanga ni ukoukora oin kawaia ma oin aia kaangaanga. Ao e atonga te katei aei te Uea bwa te taningaroti. Kaain te Ekaretia ake rimoa a rangin n ingainga nanoia ni kani karekea aia burabeti bwa a reke n te kaangaanga ngkai aki kona n ataia bwa a na kanga ni karekei kaotioti i bon irovia. Te riki n toronibwai n te tamnei bon te kona n ongo bwanaan te Uea rinanon Tamneina ibukin maiun temanna.

E reireina natina te mwaane Aramwa n “Reitaki ma te Uea *n am waaki kabane*.¹¹ Ni maeka n te kawai aei—n aron taekana bwa “te maeka ma te Tamnei”—bon te tai ae kakawaki. E uota te rau ao ni koauana n ai aron naba uaan te Tamnei, te tangira, te kimwareirei, ao te rau.¹²

Ana konabwai Ensign Blair ni karekea te Tamnei ae Raoiroi bwa Ana

kairi e kamaiua ma raona n te kai-buke man te angibuaka ae korakora. Aekakin nako tabeua angibuaka a roko ni korakora n te bong aei. Te taetae ni kaikonaki n Ana Boki Moomon iaon te kai ni kamaiu¹³ e katauraoa te katoto n aron kamanoan te tamnei n te aonaaba ae kaangaanga aei. E taekinaki n te mii aei bubun n nang aika roo aika roko ni uota te tabeaianga n te tamnei nakoia kaain te Ekaretia n nakonako n te kawai n oki nakon te Atua.¹⁴

Ngkana ko iangoa te tamnei aei, I iangoia aomata aika mwaiti ni mwana-naga n te kawai anne, tabeman ma baia aika taua ni kamatoa te kai biti, ma a mwaiti aika a ti ira rangaia aomata ake a rimoaia. Te kawai ae imwiina aei e anaa te iango ae uarereeke ke te mwakuri. Ko kona n ti karaoa ao n iangoa te bwai ae a karaoa ao n iangoia ake tabeman. E mwakuri raoi aei tii ngkana akea te kataaki ae korakora. Ma korakoran te kamangaongao ao nukan te kewe e roko n akea te kauring. N taian kaangaanga aikai, n taneiai ma bwanaan te Tamnei ae Raoiroi bon te maiu n tamnei ao te mate.

Ao I tuangiia ae bon ana taeka te Atua; ao ane e ongo nakon ana taeka te Atua, ao . . . *n taua ni kamatoa* . . . a na bon aki maamate; ao a na aki kona naba n rootaki n taian kariri ao kanoan ana kai ni katebe teuare e

buakaka ma ni kamatakiaki, ni kairia nakon te mate.”¹⁵

Irakin rmwiin mwanekaia aomata ake a rimoam n te kawai e aki tau. Tiaki ti kona ni karaoa ao n iangoa te bwai ae a karaoa tabeman; ti riai ni maiuakina te maiu ae kairaki. Ti riai ngaira n tatabemanira ni katokai baira iaon te kai te biti. Ngkanne ti kona n nakon te Uea ma ara onimaki ae nanorinano, n ataia ae E “na kaiiri [ra] ni baina, ao n angan [ira] kaekaan [ara] tataro.”¹⁶ N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. I-Rom 8:11; taraa naba Ioane 14:16.
2. Taraa 2 Nibwaai 2:21; Aramwa 42:9.
3. Mote 6:65.
4. I-Rom 8:2; taraa naba 2 Nibwaai 25:25.
5. Reirei ao Berita aika Tabu 45:57.
6. Te karaki e tibwauaki man ana kariaia Frank Blair. Te Tari Blair, ngkai 89 ana ririki, e roko n te Tienta ni Maungatabu ibukin te maroro aei.
7. Te taetae n Ebera e raira te taeka ae “rairannano” inanona, n aron te katoto, Etekiera 14:6 bon *shoob* (rairana). E nanonaki bwa ko na “rairaki” ke “oki.” (Taraa James Strong, *The Exhaustive Concordance of the Bible* [1890], no. 7725.)
8. Taraa Iakobwa 6:5; Motiaeia 16:12; Aramwa 5:33; 19:36; 29:10; 3 Nibwaai 9:14.
9. Reirei ao Berita aika Tabu 58:26.
10. Reirei ao Berita aika Tabu 58:25; e kairaki katuruturuana.
11. Aramwa 37:37; e kairaki katuruturuana.
12. Taraa I-Karatia 5:22.
13. Taraa 1 Nibwaai 8; 12; 15.
14. Taraa 1 Nibwaai 8:23–24; 12:17.
15. 1 Nibwaai 15:24; e kairaki katuruturuana.
16. Reirei ao Berita aika Tabu 112:10.

Iroun Reyna I. Aburto

Te Moan Kauntira n te Beretitentii ni
Kabuta n te Bootaki n Aine

Ma te Nano ae Ti Teuana

*N te aro bwa ti na kona n roko n tokin kawaira ae moan te tamaroa,
ti kainnanoira imarenara, ao ti riai ni katiteuanaaki.*

buakoia maan iaon te aonaaba teuana bon te utu ni bwebwe ae te monarch. Ni mwanangara nako Mexico n te Kiritimati iai ma au utu ao kainnabau, ti nakon te tabo ni bwebwe, mirion mwaitiia bwebwe n tain te winta. E rang kakamataku noorana man kamii-mai ao ioura ti iangoa te katoto n te

katiteuanaaki ao n te ongotaeka nakon tuua mai karawa are e karaoia n ana karikibwai te Atua.¹

Te bwebwe ae te Monarch bon mwatitan te mwamwananga. A kabongana tein taai ni kakaea te kawai are a riai n nako iai. Ni katoa tiburing, a mwananga ngaa ma ngaa maaire mai

Mexico nako Canada, ao ni katoa tain te fall, a okira aia tabo ae onoti n te buakonikai i Mexico.² A karaao aio tetaina, ni katoa ririki. Inanon mwangaia, a ikoikotaki n te tairiki iaon te aroka ni kataniia man te mwaitoro ao mai irouia aia kairiribai.³

Te utu ni bwebwe aio a aranaki bwa kaleidoscope.⁴ E uara a tamaroa taraakiia kee? Te bwebwe n aekaia nako n te kaleidoscope e rang onoti ao n okoro, ma taraakia maan aika kakaimate a tia ni karikaki iroun te Tia Karikibwai ae tangira ma te konabwai ni maiu, ni mwananga, ni kariki, ao ni kamwaita te maiu ngkai a nakon te uee teuana imwiin teuana, ni kamaenakoi bubun uee. E ngae n anne te bwebwe n tatabemania nako a kakaokoro, a ikotaki ni mwakuri ni karika te aonaaba bwa e na tamaroa ma ni karikiuaa.

N ai aroia bwebwe aika monarch, ti tokara te mwananga n oki nakon mweengara i karawa n te aro are ti manga katiteuanaaki iai ma ara Karo i Karawa.⁵ N ai aroia bwebwe, ti a tia n anganaki anuara are ti kona iai ni borau inanon te maiu, bwa ti aonga ni “[kakoroa] te kainibaire ni [karikakira].”⁶ N ai aroia, ngkana ti kabaei nanora n ikotii,⁷ te Uea e na kataniira “n ai aron te moaine [ngke e ikotia] natina iaan baina”⁸ ao e na karikiira bwa te kaleidoscope ae rang n tamaroa.

Ataeinnaine ao ataeinimwaane, kai-rake n ataeinnaine ao kai-rake n ataeinimwaane, tariu ao mwaaneu, ti bane n ikotaki iaon te mwananga aei. N te aro bwa ti na kona n roko n tokin kawaira, ti kainnanoira imarenara, ao ti riai ni katiteuanaaki. E a tia n reireiniia te Uea, “katiteuanaaki; bwa ngkana kam aki katiteuanaaki tiaki au bwai ngkami.”⁹

Iesu Kristo bon te banna ni katoto ae te kabanea n tamaroa n te katiteuanaaki ma Tamana. A mena n te kantaninga ae ti teuana, n te tangira,

N aroia bwebwe aika monarch n okira mweengara i Mexico, ti tokara te mwananga n oki nakon mweengara i karawa.

ao n te mwakuri, ma “ana kantaninga te Nati are e kakoroi bukin ana kantaninga te Tama.”¹⁰

Ti na kanga ni ira ana banna ni katoto te Uea ni katiteuanaaki ma Tamana ao ni katiteuanaaki riki ma Ngai a n tatabemaniira nako?

Te baeten ae anainano e kuneaki ni Makuri 1:14. Ao e taku, “[mwaane] ni kabane a reitinako *ma te nano ae ti teuana* inanon te tataro ao te bubuti, ma aine.”¹¹

Taku bwa e kakawaki bwa te kibuntaeka anne “ma te nano ae ti teuana” e kaoti tabeua te tai n ana boki Makuri, are ti wareka iai rongorongoia taan iriira Iesu Kristo bon imwiin rierakena nako karawa ngke e a tia ni manga uti, ai aron naba kakabwaia ake a karekei ibukin aia mwakuri. E kakawaki naba bwa ti na karekea te baeten ae aron anne ibuakoia aika kakaonimaki iaon te aba ae Amerika n te tai naba are e kawariia te Uea ao n reirei ma ngaiia. “Ma te nano ae ti teuana” nanona te boraraoi, inanon te katiteuanaaki, ao te ikotaki ni kabane.

Aomata Aika Itiaki a karaoi bwaai tabeua inanon te katiteuanaaki bwa a kokoaua iroun Iesu Kristo, a kamate-bwaia ana taeka te Atua, ao a kaai ni ibuobuoki imarenaia ma te tangira.¹²

Taan iriira te Uea a katiteuanaaki n aia kantaninga, inanon te tangira, ao inanon te mwakuri. A ataia bwa antai ngaiia, a ataia bwa tera ae a na karaoia, ao a karaoia ma te tangira iroun te Atua ao bon imarenaia. Bon ngaiia mwa-koron te kaleidoscope ae kakateke ni waaki rake ma te nano ae ti teuana.

Tabeua kakabwaia ake a reke a kao-naki n te tamnei ae Raoiroi, a riki kakai mairouia, e rikirake te Ekaretia, ao akea te kakauntaeka imarenaia aomata, ao te Uea e kakabwaiaia ni bwaai ni kabane.¹³

Ti kona n iangoia bwa te kantaninga are te katiteuanaaki bon ibukina

bwa a kinaa te Uea n arona. A kaan nakoina, a tia n riki bwa taan kakoaua n Ana mwakuri mai karawa, ni kakai ake E karaoi, ao ni Manga Utina. A noori mwaake i baina ma waena. Ao a ataia ma te koaua bwa Ngaia bon te Mesia ae taekinaki n te berita, ao te Tia Kabooa te aonaaba. A ataia bwa “Ngaia kiingin te kamaiu ni kabane, te rau, ao te rikirake ae akea tokina.”¹⁴

E ngae ngke ti tuai noora ara Tia Kamaiu ni matara, ma ti kona n ataia bwa E maiu. Ngkai tia kaaniira Nakoina, ngkai ti ukoukoria ni karekei kakoaua bon irouna rinanon te Tamnei ae Raoiroi n Ana mwakuri mai karawa, ti na karekea te atatai ae tamaroa riki ibukin ara kantaniga, ana tangira te Atua bwa e na mena inanora;¹⁵ ti na karekea te nanomatoa ni katiteuanaaki n ai aron te kaleidoscope n ara utu, ara uoote, ara komiuniti; ao ti na ibuobuoki imarenara “ni kawai aika boou, aika tamaroa riki.”¹⁶

Kakai a riki ngkana natin te Atua a mwakuri n ikotaki ni kairaki iro-un te Tamnei ni buokiia tabeman ni kainnanoia.

Ti ongo taekan karaki aika mwaiti n tangirakia ake irarikim ike e kaotaki irouia aomata ngkana e roko te buaka. Te katoto teuana, ngke te kaawa ae Houston e rootaki ni korakoran te ieka n te ririki ae nako, aomata a mwaninga oin kainnanoia ao a nako ni karaoa te ibuobuoki. Aia beretitenti kooram n unimwaane e kanakoa te wewete ibukin te buoka nakon te komiuniti, 77 waa ni booti a waekoa ni ibuobuoki. Taan kamaiu a nakoia kain rarikiia ake a rootaki ao ni baoniia te utu ae bwanin nakon teuana autinibootaki, a karekei iai kata-naia bwaai ake a kainnanoi. Membwa ao aika tiaki membwa a ikotaki ni mwakuri ma te kantaninga ae ti teuana.

I Santiago, Chile, te beretitenti n te Bootaki n Aine iai nanona ni buokiia

taan mwaing n roko man ana kaawa mai Haiti. Ni marorona n ikotaki ma ana taan kairiri n te nakoanibonga, ao taan kairiri a iangoia bwa a na anga reirei n Tibaeniti nakoia taan mwaing akanne, ni buokiia ni katamaroa riki aia reitaki ni mweengaia ae boou. Ni katoa ingabongin te Kaonobong, a ikotaki mitinare ma ataein aia reirei. Te namakin n te katiteuanaaki inanon te kateitei anne bon te banna ni katoto ae riinga te nano irouia aomata man taabo aika kakaokoro ni beku n te nano ae ti teuana.

I Mexico, bubua membwa a mwananga inanon aoa ni buokiia ake a rootaki ni korakoran te mwaieianne. A roko ma bwaai ni mwakuri, mitiin, ao te tangira nakoia kain rarikiia. A bane n ikotaki taan anganano n teuana ara autinibootaki n tataninga te kaefti, te meeia man te kaawa ae Ixhuatán e bwaka rannimatan ngke e noora kaotakin “ana tangira ae itiaki Kristo.”¹⁷

Te Uea e anganiira te tai n ikotaki n reirei ni katoa namwakaina n ara kooram n te nakoanibonga ao te Bootaki n Aine, bwa ti aonga ni bane ni kona n iria ni bane ni kakamwakuri n ara uoote ke ara mwaanga ae kaleidoscope—te tabo are ti bane n tau ao ni kainnanoaki iai.

Aomata nako ake iaon kawaira a bane ni kakaokoro, ma ti ikotaki n nakonako mangaiia. Kawaira tiaki n te bwai are ti a tia ni karaoia ke te tabo are ti a tia n nako iai, bon taekan te tabo are ti na nako iai ao arora are ti na karekei, inanon te katiteuanaaki. Ngkana ti ikotaki n reirei ni kairaki iroun te Tamnei ae Raoiroi, ti kona n nooria bwa ti mena iaa ao te tabo raa ae ti kainnanoaki iai. Te Tamnei ae Raoiroi e anganiira te nooraba are e aki kona n nooria matara, ibukin “te kaotioti e tibwatibwaaki imarenara,”¹⁸ ao ngkanne ti ikota te kaotioti anne, ti kona n noora ae mwaiti riki.

Ngkai ti mwakuri inanon te katiteuanaaki, ara kantaninga a riai n taratara ao ni karaoa ana kantaninga te Uea; e riai n riki bwa te tangira are ti namakinnna iroun te Atua ao ibukiia kaain rari-kira;¹⁹ ao nanora ae korakora bwa ti na “nanomatoa ni beku,”²⁰ bwa ti aonga ni katauraoa te kawai ibukin okin ara Tia Kamaiu ae mimitong. Ti te kawai ae ti na kona iai ni karaoa aei bon man “te nano ae ti teuana.”

N ai aroia tenaan bwebwe aika monarch, ti a reitinako iaon kawaira n ikotaki inanon te kantaninga, ngaira n tatabemaniira ma oin anuara ao ara anganano, ni mwakuri ni karika te aonaaba aio bwa e na tamaroa ao ni karikiuua—te mwaneka teuana imwiu teuana inanon te rau n ana tua Atuara.

Ara Uea Iesu Kristo e a tia ni berita nakoiria bwa ngkana ti ikoikotaki n Arana, E na mena ibuakora.²¹ I kokoaua bwa E maiu ao E a tia ni manga uti ni moaningabongin te tiburing n te bong aei. Ngaia te Bwaanuea iaon bwaanuea, “aia King King, ao [aia] Uea Uea.”²²

Ti bia katiteuanaaki inanon te Tama ao Natina, ngkai ti kairaki iroun te Tamnei ae Raoiroi, bon au tataro n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Abraham 3:26; 4:7, 9–12, 15, 18, 21, 24–25.
2. Te koaua teuana n rongorongoa bwebwe aika monarch bwa a kona ni karokoa te katenroro ni karaoa te mwananga nako

meang nako Canada. E ngae n anne, te “roro ae korakora” e karaoa te mwangana ae bwanin mai maiaki nako Mexico, ni kabanea te winta ikekei, ao a manga karaoa te moan mwananga n oki nako meang. (Taraa “Flight of the Butterflies” [video, 2012]; “Flight: A Few Million Little Creatures That Could,” WBUR News, Sept. 28, 2012, wbur.org.)

3. Taraa “Why Do Monarchs Form Overnight Roosts during Fall Migration?” learner.org/jnorth/tm/monarch/sl/17/text.html.
4. Taraa “What Is a Group of Butterflies Called?” amazingbutterflies.com/frequentlyaskedquestions.htm; see also “kaleidoscope,” merriam-webster.com. *Kaleidoscope* comes from the Greek *kalos* (“beautiful”) and *eidos* (“form”).
5. Taraa “Te Utu: Te Katanoata Nakon te Aonaaba,” *Riaona*, Meei 2017, 145.
6. Reirei ao Berita aika Tabu 88:19; taraa naba Reirei ao Berita aika Tabu 88:25.
7. Taraa Motiaeia 18:21.
8. 3 Nibwaai 10:4.
9. Reirei ao Berita aika Tabu 38:27.
10. Motiaeia 15:7.
11. Makuri 1:14; e kairaki katuruturuana.
12. Tabeua bwaaaki ake a karaoia Aomata Aika Itiaki i Ierutarem; e rinea te Abotoro ae boou ao “itiman mwaane ma aia rongorongo ae koaua” ao a boutokaia (taraa Makuri 1:26; 6:3–5); a ikotaki ni bongin te Bentekota (taraa Makuri 2:1); a kokoaua iroun Iesu Kristo (taraa Makuri 2:22–36; 3:13–26; 4:10, 33; 5:42); e weteia aomata nakon te rairannano ao a bwabitoia (taraa Makuri 2:38–41); a reitinako inanon te iraorao ao n uruaka te kariki, ao inanon te tataro (taraa Makuri 2:42); a ikotaki ake a karekei bwaaaki ni kabane aika a taneiai iai (taraa Makuri 2:44–46; 4:34–35); nakon te tembora (taraa Makuri 2:46); a “kang kanaia ni kimareirei ma n nanona te nano ae ti teuana” (Makuri 2:46); a neboa te Atua ao a kunea bwa a tatangiraki irouia aomata nako (taraa Makuri 2:47); n ira nanon te onimaki (taraa Makuri 6:7); a reitinako n tataro ao n tatakeina ana taeka” (Makuri 6:4). Tabeua bwaaaki ake a karaoi Aomata Aika Itiaki iaon aban Amerika: a taekina ana euangkerio Kristo (taraa 3 Nibwaai 28:23); katea ana ekaretia Kristo (taraa 4 Nibwaai 1:1); a bon bwabitoaki aomata (taraa 4 Nibwaai 1:1); ao a bon etiraoi aroia imarenatai. (taraa 4 Nibwaai 1:2); a katiteboaki imarenatai (taraa 4 Nibwaai 1:3); a manga katei kaawa (taraa 4 Nibwaai 1:7–9); a mare (taraa 4 Nibwaai 1:11); irii tua are a karekeia mairoun te Uea (taraa 4 Nibwaai 1:12); n reitinako n aki mamamatam ao n tataro (taraa 4 Nibwaai 1:12); ma ni kakaitibo n aki toki n tataro ao n ongo ana taeka te Uea. (taraa

4 Nibwaai 1:12).

13. Tabeua kakabwaia ake a reke irouia Aomata Aika Itiaki i Ierutarem: a kaonaki n te Tamnei ae Raoiroi (taraa Makuri 2:4; 4:31); a karekei bwaintangira n te newe ao taetae ni burabeti ao a taekini “kamimiin ana mwakuri te Atua” (taraa Makuri 2:4–18); a mwaiti kamiimi ao kanikina ake a riki irouia Abotoro (taraa Makuri 2:43); a riki kakai (taraa Makuri 3:1–10; 5:18–19; 6:8, 15); a mwaiti aomata ake a kaina te Ekareti (taraa Acts 2:47; 5:14). Tabeua kakabwaia ake a karekei Aomata Aika Itiaki iaon aban Amerika: ao aomata a bon rairaki nakon te Uea (taraa 3 Nibwaai 28:23; 4 Nibwaai 1:2); a kakabwaiai aomata te roro anne (taraa 3 Nibwaai 28:23); ao bon akeia te itabararaa ma te ikakaiwi imarenatai (taraa 4 Nibwaai 1:2, 13, 15, 18); a bon aki kaubwai ao aki kainnano (taraa 4 Nibwaai 1:3); “a bane ni kainoamataaki, ao a karekei bwaintangira mai karawa” (4 Nibwaai 1:3); ao iai te rau iaon te aba (taraa 4 Nibwaai 1:4); a riki kakai aika korakora (taraa 4 Nibwaai 1:5, 13); e kakorakora kanakoraoa aia waaki te Uea n te aba (taraa 4 Nibwaai 1:7, 18); a bon rikirake ni matoatoa, ao e rianako waekoan mwaitia, ao a riki bwa aomata aika a rianako tamaroaia ma tikiraoia (taraa 4 Nibwaai 1:10); a kakabwaiai n aron mwaitin taian kakabwaia ake e a tia n anganipa te Uea (taraa 4 Nibwaai 1:11); “akea te kakauntaeka n te aba, ibukin ana tangira te Atua are e mena inanoia aomata” (4 Nibwaai 1:15); “akea te bakantang, waaki ni kauntaba, uruan te mweraoi, waaki ni kabekaua, te kewe, ke te triaomata, ke aekan nako te waaki ni kaibwabwaru; ao e koaua bwa bon akeea riki te botanaomata n ai aroia ae a kukure ibuakoia aomata nako ake a karikaki ni bain te Atua” (4 Nibwaai 1:16); “bon akeea taan iraa, ke taan tiriaomata, ao akeea naba Reimwanaite, ke aekan reeti riki n -aomata; ma a katiteuanaaki, natin Kristo, ao taan bwaibwai n abanuean te Atua” (4 Nibwaai 1:17); e bon kakabwaiaia te Uea n aia waaki nako (taraa 4 Nibwaai 1:18).
14. Jean B. Bingham, “That Your Joy Might Be Full,” *Liahona*, Nobembwa. 2017, 85.
15. Taraa 4 Nibwaai 1:15.
16. Jeffrey R. Holland, “Emissaries to the Church,” *Liahona*, Nobembwa. 2016, 62.
17. Moronaii 7:47.
18. Neil L. Andersen, in “Auxiliary Panels Use New Training Library,” *Liahona*, Eberi. 2011, 76.
19. Taraa Mataio 22:37–40.
20. Iakobwa 5:61.
21. Taraa Mataio 18:20.
22. 1 Timoteo 6:15.

Iroun Unimwaane Massimo De Feo
Man te Itingaun

Te Tangira ae Itiaki: Bon te Kanikina ae Koaua irouia Ana Reirei ni Koaua Iesu Kristo

Ao ana euangkerio Iesu Kristo e aanaki n ana tangira te Tama ao te Tia Kamaiu ao ara tangira Ibukiia ao i bon imarenara.

T i tangira ao n ururinga Beretitenti Monson, ao ti tangira ao ni kama-toa Beretitenti Nelson. E rangin n onoti Beretitenti Nelson irou.

Ngke te kairake n tama ngai, natira te mwaane ae uarereke, ae nimaua ana ririki, e oki man te reirei n te bong teuana ngke e titirakina tinana, “Tera ana mwakuri Tamau ae karaoia?” E kabwarabwara nakolina ae raona n reirei aika boou a moanna ni kauntaeka ibukin tamaia. Temanna e taku bwa e rangin ni kakawaki tamana n te tabo ni bureitiman, ngke are temanna e taetae ni kamoamoa ao e taku bwa e rangin ni kakawaki tamana n te kambwana ae bubura.

Ngaia are ngke e titirakinaki ibukin tamana, e taku natiu, “E mwakuri tamau n aobitin te kaombiuta.” Ngkanne, n taekinana bwa aki rangin n anaaki nanoia raoraona n ana kaeka, e reitia, “Ma ni bon arona, tamau e rangin ni kakawaki n te aonaaba.”

Au katautau bwa anne tokin te marooro.

I tuanga kainnabau, “Ti a reireinna tabeua kabwarabwaraan te babaire ni kamaiu ao antai raoi te kabanea ni kakawaki n aomata n te aonaaba.”

Ma ti reireiniia ara ataei te babaire ni kamaiu, aia tangira ibukin te Tama are i Karawa e rikirake ngkana a reiakinna bwa bon te babaire n tangira. Ao ana euangkerio Iesu Kristo e aanaki n ana tangira te Tama ao te Tia Kamaiu ao ara tangira Ibukiia ao ibukiia aomata n tatabemaniia.

E taku Unimwaane Jeffrey R. Holland: “Te moan korakora n tua ae akea tokina bon tangiran te Atua ma nanora, kantaninga, iango, ao korakorara ni kabane—anne te moan tua ae korakora. Ma te moan ni korakora ni koaua n akea tokina bwa te Atua e tangiriira ma nanora, ana kantaninga, ana iango, ao korakorana ni kabane. Te tangira anne bon aan te reirei ae

akea tokina, ao e riki bwa aan reireira ni maiura ni katoa bong.”¹

N riki bwa aan reireira ni katoabong, te tangira ae itiaki e bon kainnanoaki irouia ana reirei Iesu Kristo.

E reirei te burabeti Moomon, “Ngaia are, tariu aika kam tangiraki irou, tataro nakon te Tama ma korakoran nanomi ni kabane, bwa kam na kaonaki n te tangira aio, are e a tia ni katoka i aoiia ni kabane ake taan irira Natina, are Iesu Kristo.”²

Te tangira bon te kanikina ae koaua ibukiia ana reirei ni koaua Iesu Kristo.

Ana reirei ni koaua a tangira ni beku. A ataia ae te beku bon kaotakin te tangira ni koaua ao te berita ae a karaoia n te bwabetito.³ N aki taraa te wewete n te Ekaretia ke katabeaia n te kaomiuniti, a namakina te nano n tangira ao ni kan buoka te Uea ao boni ngaia n tatabemaniia.

Ana reirei ni koaua a tangira te kabwarabure. A ataia bwa Ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu e kona ni kabonganaki nakon ara bure

ao ara kairua ni kabane. A ataia bwa te boo are E kabwakaa bon boon bwaai ni kabane.” Angabwai n tamnei, taian roo, komition, ao tiati aika reitaki ma buure, kairua, ao mwakuri aika bure a bane n rin inanona. Ana reirei Iesu ni koaua a waekoa ni kabwarabure ao ni waekoa ni bubuti ibukin te kabwarabure.

Tariu ao mwaaneu aika tangiraki, ngkana ko korakai ni kakaea te korakora ni kabwarabure, tai iangoi bwaai ake a tia tabeman ni karaoia nakoim, ma iangoa te bwai ae e a tia ni karaoia te Uea nakoim, ao ko na kunea te rau n ana kakabwaia ni kabooira n Ana Mwakuri ni Kamaiu.

Ana reirei ni koaua a tangiria n anga ngaia nakon te Uea ma te rau inanoia. A nanorinano ao n ongotaeka ibukina bwa a Tangiria. Iai aia onimaki ni kariaia Ana kantaninga, tiaki n ae E ti karaoia ma ni kanga ao n ningai. Ana reirei ni koaua ataia bwa kakabwaia ni koaua tiaki te bwai ae a tangiria ma te bwai ae tangiria te Uea ibukiia.

Ana reirei ni koaua a tangiria riki te Uea nakon te aonaaba ao a matoatoa ao n teimatoa n nene n aia onimaki. A tiku ni korakora ao ni matoatoa inanon te aonaaba ae bilitaki ao ni kamangongan. Ana reirei ni koaua a tangiria

n ongora nakon bwanaan te Tamnei ao burabeti ao aki kamangaoaki ma bwanaan te aonaaba. Ana reirei ni koaua a tangiria n tiku n taabo aika tabu”⁴ ao n tangiria ni karaoia bwa e na tabu. Te tabo are a nako iai, a uota ana tangiria ao ana rau te Uea nakon nanoia tabeman. Ana reirei ni koaua a tangiria ni karinei ana tua te Uea, ao a karinei bukina bwa a tangira te Uea. Ngkana a tangiria ao ni kawakin aia berita, a kabooouaki nanoia ao kateia a bitaki.

Te tangira ae itiaki bon te kanikina ae koaua irouia ana reirei ni koaua Iesu Kristo.

I reirei te tangira ae itiaki mairoun tinau. Bon tiaki kain te Ekaretia.

Te bong teuana, n ririki aika mwaiti n nako, I kawara tinau, are e aorakina te kaentia. I ataia ae na mate, ma I tabeaianga bwa e korakai. Akea te bwai ae I taekinna, ma kinaku raoi irouna, ao e taku, “I noria bwa ko tabeaianga.”

Ni miimi, e titirakinai ma te bwanaa ae maraara, “Ko kona n reireinai n tataro? I tangiria n tataro ibukim. I ataia bwa ko moa n taekina ‘Te Tama ae Tangiraki i Karawa,’ ma tera ae I riai n taekinna imwiina?”

I katorobubua irarikin ana kainiwene ao e tataro ibuki, I namakina te tangira ae I tuai n namakinna mai

imwaina. E bebete, e koaua, te tangira ae itiaki. E ngae ngke e aki ataa te babaire ni kamaiu, iai ana babaire ae onoti n tangira, iroun te tina ibukin natina te mwaane. E rootaki n te maraki, ni kekeiaki ni kakaea te korakora n tataro. I kuri n aki kona n ongo bwanana, ma I namakina ana tangira.

I uringnga n iango, “E kanga te aomata ae korakora marakina n tataro ibukin temanna? Boni ngaia temanna ae kainnanoia.”

E roko te kaeka ae mataata nakon au iango: te tangira ae itiaki. E rangin tangirai are e a mwaninga iai taekana. N ana tai ae rangin ni kaangaanga, e tangirai riki nakon are boni tangirakina.

Ngkai, tariu ao mwaaneu aika tangiraki, tiaki aei te bwai ae karaoia te Uea? Ngai anne, inanon te taratara are akea tokina ao e rababa riki. Ma inanon marakina ae E moan te korakora, n te onaroka n te tairiki anne, boni Ngai ae kainnanoa te ibuobuoki, ni korakai n te kawai are tiaki kona n iangoia ke n ataia. Ma n te kabane, E mwaninga Taekana ao e tataro ibukira ni karooka E kabooa ni boona ae kororaoi. E kanga ni kona ni karaoia? Ibukin Ana tangira ae itiaki ibukin te Tama, are E kanakoa, ao ibukira. E tangira te Tama ao ngaira riki nakon ae bon Ngai.

E kabooa te bwai ae E tuai karaoia. E kabooi buure aika E tuai karaoi. Bukin tera? Te Tangira ae Itiaki. Ngke e a tia ni kabwaka boona ae bwanin, E a tauraoi n anganiira te kakabwaia n te bwai are E kabooa ibukina, ngkana ti na raininanora. Bukin tera E anga te bwai aei? Te tangira ae itiaki.

Te tangira ae itiaki bon te kanikina irouia ana reirei ni koaua Iesu Kristo.

E taku Beretitenti Thomas S. Monson: “Ti nang waaki ngkai, n te bong aei, ni kaota te tangira nakoia natin te Atua, bwa tao kain ara utu, raoraora, ara reitaki, ke irua ni kabane.

Ngkana ti uti ni katoa moaningabong, ti riai n iangoia ni kaeka ma te tangira ao te akoi nakon te bwai ae kona n riki.”⁵

Tariu ao mwaaneu, ana Euangkerio Iesu Kristo bon te euangkerio n tangira. Te kabanea ni korakora n tua bon te tangira. Irou, te kantaninga ibukin te euangkerio bon taekan te tangira. Ana tangira te Tama, are e anga karea iroun Natina ibukira. Ana tangira te Tia Kamaiu, are e anga karea ni kabane ibukira. Tangiran te tina ke te karo are e na anga te bwai ibukin natia. Tangiraia naake a beku n aki ataaki n aia mwakuri ao n aki kinaaki nakoia angira ma a kinaaki iroun te Uea. Tangiraia naake a mwaninga taekan bwaai ni kabane ao n tainako. Tangiraia aomata ake anga ae mwaiti riki nakon are a karekea.

I tangira Tamau are i Karawa. I tangira au Tia Kamaiu. I tangira te euangkerio. I tangira te Ekaretia. I tangira au utu. I te tangira te maiu ae kakukurei aei. Irou, bon te kantaninga ibukin te tangira.

Au kantaninga bwa te bong n ururinga Mangautin te Tia Kamaiu e na riki bwa te bong ni kabouuan tamneira. Au kantaninga bwa e na riki te bong aei bwa moan te maiu ae onrake n te tangira, “aan maiura ni katoabong.”

Au kantaninga bwa a na kaonaki nanora ma ana tangira Kristo ae itiaki, te kanikina ni koaua irouua Ana reirei ni koaua Iesu Kristo. Aio au tatara n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TAAKI

1. Jeffrey R. Holland, “E na Karaoi Kamimi Iehova Ningabong I buakomi,” *Riaona*, Meei 2016, 127.
2. Moronai 7:48.
3. Taraa Motiaeaa 18:10.
4. Reirei ao Berita 45:32.
5. Thomas S. Monson, “Te Tangira—te Kabanea ni Kakawaki n te Euangkerio,” *Riaona*, Meei 2014, 94.

Iroun Unimwaane Claudio D. Zivic
Man te Ittingaun

Ma Ane e Nanomwaaka ni Karokoa te Toki, Bon Ngaia Are e na Kamaiuaki

Ti na kakaonimaki nakon te bwai are ti kokoaua ao n ataia.

Mauri tariu ao mwaaneu, I rang kakaitau ibukin te tibwanga are N na kaota iai tabeua au namakin nakoimi.

Tabeua te ririki n nako, kainnabau ao Ngai ti roko n te bukamaru ni moan aia kaotibwai ataei n ana Miutiam

te Ekaretia i Salt Lake City. Ni banen te bukamaru, Beretitenti Thomas S. Monson e nakonako ni kainetiira, ao ngke e taua baiu, e taku, “Teimatoa, ao kona tokanikai”—te reirei ae tamaroa ao te koaua are, n te koaua, ti kamatoa ni kabane.

Iesu Kristo e kakoaua nakoira "ane e nanomwaaka ni karokoa te toki ao e na kamaiuaki."¹

N nanomwaaka nanona "n tiku n teimatoa inanon te kabaeaki ni kokoa-ua nakon ana tua te Atua n aki taratarai kariiri, kataaki, ke kaitara."²

Riki naake a tia ni karekea te namakin n tamnei ae mwaaka ao n tia n anga aia beku ae kakaonimaki a kona n te bong teuana n tionako ke ni bwaka nakon te aki kakaonimaki ngkana aki teimatoa ni karokoa te toki. Ti na iangoia n tainako n ara iango ao inanora te kibuntaeka aei "Aio e na aki riki nakoiu."

Ngke e reirei Iesu Kristo i Kaberenaum, "a keerikaki ana reirei aika bat, ao aikoa manga airi ma Ngaia.

"Imwiina Iesu e taku nakoia uaake tengauni ma uoman, Ao ngkami kam kan nako naba?"³

I kakoaua bwa n te bong aei, Iesu Kristo e titirakiniira ni kabane naake a tia ni karaoi berita aika a tabu ma Ngaia, "Ao ngkami kam na nako naba?"

I tataro bwa ngaira ni kabane, ma te ururing ae tamaroa ibukin bwaaik ake a tauraoi ibukira ae akea tokina, ti na kona ni kaeka n ai aron Timon Betero: "Te Uea, ti na nako n antai? e mena i Roum taekan te maiu are aki toki."⁴

Ti na kakaonimaki n te bwai are ti kakoaua ao ti ataia. Ngkana ti aki mai-uakina te bwai are ti ataia, ti na bitaki. Taan bure ake a teimatoa inanon aia bure, ao aki rairinanoia, a na iinako riki inanon te buakaka, ni karokoa a reke iroun Tatan, riki ngkana a taotaona aia tai n rairannano, ni kabwaraaki aia bure, ao ni kakabwaiaki ma kakabwai na kabane ae akea tokina.

I a tia n ongo motikitaeka aika a mwaiti mai irouia naake a toki n iriira te Aro ao a tia ni kabua te taratara n te kantaninga are tera bukin mwananganga n te aonaaba aei. I kairiia bwa a na uringnga ao a na oki, ibukina bwa akea

ae e kona ni karaoa angana ni birinako mairoun ara Uea, Iesu Kristo.

Ngke ti bwabeitoaki, ti karaoi berita—tiaki nakoia aomata ma nakon ara Tia Kamaiu, ni kariaia ni "katoka [iaora] aran Iesu Kristo, n teimatoa ni beku ibukina ni karokoa te toki"⁵

Irirakin te bootaki n toa bon teuana kiingin te kawai are ti kona iai ni katinei nanomwaakara ni beku ibukina, kakorakoraan tamneira, ao rikiraken ara onimaki iroun Iesu Kristo.

Butimwaeān te toa bon te bwai ae rang ni kakaawaki are ti karaoia n te bong ae te Tabati. Te Uea e kabwarabwara te otenanti aei nakoia Ana Abotoro bon imwaain ae E mate. E karaoa naba anne iaon aban Amerika. E tuangiira bwa ngkana ti karoa te otenanti aei, e na riki bwa te kakoaua nakon te Tama bwa ti na uringnga n tainako, ao E berita bwa ti na karekea Tamneina bwa e na raoraoniira.⁶

N ana reirei Aramwa te teei nakon natina Tiburon, ti na karekei reirei aika wanawana ao kauring ake a na buukiira n teimatoa ni kakaonimaki nakon ara berita:

"Taraia bwa kam na aki tabekaki rake n te kainikatonga; eng, taraia bwa

kam aki kamoamo a n oin wanawana-mi, ke ibukin mwaitin korakorami.

"Ninikoria, man tai kairoro, ao taraia naba bwa ko taotaona angin am nama-kin, bwa ko na kaonaki n te tangira; taraia bwa ko toki man te kabane tai."⁷

Tabeua te ririki n nako, ngke I motirawa, I tangiria ni buti n te waa n te moantai. I kabooa tangoan te waa, ao ni kaonaki n te ingainga, I karuoia i taari.

Imwiin tabeua te miniti, te nao e raira te waa. Ma te korakora ae bat, n taua te kai ni buuru ni baiu teuana ao te waa n are teuana, I a kona ni kare-keea manga butiu.

I kataia ni manga bwennarina waau, ma ti inanon tabeua te miniti imwiina, e manga ranga naba te waa. I imanono ni kataia, ma I bon aki tokanikai, ni karokoa e roko temanna ae ataa arona e bae n tuangai bwa iai te uruaki n te bora ao te waa e bae n onrake n te ran, are e a kaangaanga bwa e na beti ao e na aki kona ni kamwakuraki. I katika te waa nako aon te bike ao ni kanakoa te bonota, ao n te koaua, e tinako te ran ae bat.

I iango bwa inanon taai ti waaki nako rinanon te maiu ma bure ake, n aron te raran ni waau, e kamemere arikiraken te tamneira.

Ngkana ti reitinako inanon ara bure, ti mwaninga berita ake ti karaoi ma te Uea, e ngae ngke ti teimatoa n tineaki ibukin te aki baeranti man buure ake ti karaoi inanon maiura.

N ai aron te raran ni waau, te raran inanon maiura a riai n rinanoaki raoi. Tabeua buure a kantaningai mwakuri aika mwaiti nakoia tabeman bwa a na rairannano mai iai.

Ma ngaia are ti riai n titirakinira. Ti na mena iaa ni kaineti ma anuara nakon te Tia Kamaiu ao Ana mwakuri? Ti na riki n aron Betero ngke e kakea Iesu Kristo? Ke ti a tia ni karoko n te mwaneka are ti a karekea te anua ao te nanomatoa are e karekea imwiin te “mwakuri korakora” are e karekea mairoun te Tia Kamaiu?⁸

Ti riai ni kataia n ongotaeka nakon tua ni kabane ao n tarataraea naake a kaangaanga iroura bwa ti na kawakinia. Te Uea e na mena irarikira, ni buokiira inanon ara tai ni kainnano ao ni mamaara, ao ngkana ti kaota nanora ao ara mwakuri ma are e kantaningaki, E na “kakorakorai mamaara nakoia.”⁹

Te ongotaeka e anganiira te korakora n tokanikai iaon te bure. Ti riai naba n ota bwa kataakin ara onimaki

e kantaningaira bwa ti na ongotaeka, n aki ataa mwiina.

N na kaota te kawai are e na buokiira n teimatoa ni uaa te toki:

1. Ni katoa bong, tataro ao wareki koroboki aika a tabu.
2. Ni katoa wiiki, butimwaea te toa ma te nano ae uruaki ao te tamnei ae raraoma.
3. Kabwakai ara kabwianibwai ao ara aki mamamatam ni katoa namwakaina.
4. Ni katoa uoua te ririki—ni katoa ririki ibukiia kairake—kabouua ara rekomite nakon te tembora.
5. Inanon nako bongin maiura, ibuobiukin n ana mwakuri te Uea.

E bia teimatoa te koaua ae korakora n ana euangkerio n tiku n ara iango, ao ti na kawakinna inanon maiura n aki uruakaki bwa e na mano mwanangara rinanon te marawa n te maiu aei.

Are tokanikai n ana kawai te Uea ao e na iai kanuangana, ao tii aron karekeana bwa kona rinanona n te bwai are e kantaningaki.

Ai kukureira Ngai ngkai ara Tia Kamaiu e nanomatoa ni uaa te toki, ni katia Ana anganano ae korakora n ana Mwakuri ni Kamaiu.

E korakai ibukin ara bure, e maraki, e rawawata, e korakai, e mamaara, ao e maaku, ngaia are E ataa arona ni buokiira, ni kaungaira, arona ni karananora, ao aron kakorakorakira bwa ti aonga ni kona n nanomatoa ao ni karekea te baunieua are e kawakinaki ibukiia ake aki taenikai.

Te maiu e kaangaanga iroura n tatabemaniira. Ti bane n iai ara tai ni kataaki, ara tai ni kukurei, ara tai ni karaoi babaire, ara tai n tokanikai iaon kaangaanga, ao ara tai ni kukurei n reken tibwangara.

Tera arora are ti mena inanona, I kakoaua bwa Tamara are i Karawa e teimatoa ni kangai, “I tangiriko. I kamoako. I raoniko. Tai bwarannano. Raira nanom ao teimatoa inanon te kawai are I a tia ni kaotia nakoim. Ao N na kakoaua nakoim bwa ti na manga kaitibo ni mweengara n te tretio.” N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Mataio 24:13.
2. Kairi nakon Booki aika Tabu, “Endure,” scriptures.lds.org.
3. Ioane 6:66–67.
4. Ioane 6:68.
5. Reirei ao Berita aika Tabu 20:37.
6. Taraa 3 Nibwaai 18:7.
7. Aramwa 38:11–12.
8. Taraa Mareko 16:15.
9. Ita 12:27.

Iroun Beretitenti Henry B. Eyring
Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii

Tamneina E mena Irouumi

*I tataro ma nanou ni kabane bwa kam na ongo bwanaan te Tamnei,
are e kanakoaki nakoimi ma te nano ae korakora.*

Tariu ao mwaaneu, I rangin kukurei ma ngkami n te bong aei n te bwai ae ti bane n tia n rinanona n te maungatabu aei. I kakaitau naba ibukin te tai aei n taetae nakoimi n ana Tabati te Uea, n te maungatabu ni kabuta n Ana Ekaretia, n te tetere n te Itita aei. I karabwa Tamara are i Karawa ibukin te bwaintangira n Ana Rikitemanna, are e roko n anganano nakon te aonaaba bwa te Tia Kabooi Maiura. I ataia bwa e karaoa

te Mwakuri ni Kamaiu ibukin ara bure ao n uti n te Mangauti. I kakabwaiaki ni katoabong n ataa, aron Ana Mwakuri ni Kamaiu, I ataia bwa n tetaina N na kamaiuaki ni maeka n akea tokina ma te utu ae tangira.

I atai bwaai aikanne bwa *ti ngaiate kawai* ae kona n ataia temanna mai ibuakora. E a tia te Tamnei ae Raoiroi n taetae nakon au iango ao nanou bwa a bon koaua—tiaki tii n tetaina ma n taainako. I kainnanao te karaunano bwa e na teimatoa. Ti bane ni kaitara ma te kaangaanga ngaia are ti kainnanao ana ibuobuoki te Tamnei. I namakinna te bong teuana ngke I tei ma tamau n te onaoraki. Ti matakuakina tinau n rawerawean ikeikena—ao imwiina e mate. Ngke ti taraa ubuna, e moangare bwa akea te maraki irouna. Imwiin tabeua te tai akea te karongoa, e taetae moa tamau. E taku, “E a tia n nakon mwe ngana te aine aei.”

E taekinna ma te karaurau. E taraa n rau. E taraa ni kukurei. E tilwaua te bwai ae ataia bwa e koaua. E moanna ni bobotii ana bwai tinau. A otinako man te onaoraki n anga aia kakaitau nakoia neeti ao taokita n aron aia ibuo buoki inanon boong aika mwaiti.

Tamau e karekea ana iraorao te Tamnei ae Raoiroi n te tai anne n namakinna, n ataa, te bwai ae karaaoia n te bong anne. E karekea te berita n aron are mwaiti: “Bwa e aonga ni memena Tamneina irouia” (R&B 20:79).

Au kantaninga bwa ko na karikirakea nanom ao am konabwai ibukin te Tamnei ae Raoiroi. Te Tamnei ae Raoiroi bon te kateniman n Atua. Te Tama ao te Nati bon aomata aika kau taki man te mate. Te Tamnei ae Raoiroi bon te aomata ae te tamnei. (Taraa R&B 130:22.) Bon am rinerine bwa ko na karekea ao ni butimwaaia nako nanom ke am iango.

Koaua ake ti kona ni karekea te kakabwai mai karawa anne a taekinaki ni kamataataki ni katoa wiiki ma ni bon arona aki karinaki ni kabane inanora ao n ara iango. N te aro bwa e na memena te tamnei ioura ti riai “n aki toki n ururingnga” te Tia Kamaiu ao “ni kawakin ana tua nako” (R&B 20:77).

Te tai aei n te ririki e buokira ni kauringa ana karea te Tia Kamaiu ao Utina man te ne ni mate te aomata ae mangauti. A mwaiti mai ibuakora aika a ti iangoi bwaai aikanne n ara ururing. I tei ma kainnabau te taina itinanikun te ne ni mate i Ierutarem. A mwaiti aika a kokoaua bwa arei bon te ne ni mate are e kaotinakoaki iai te Tia Kamaiu ao ni mangauti n riki bwa te Uea ke te Atua ae maiu.

Te tia kairi ae onimaki n te bong anne e kateitea baina ao e taku nakoi ra, “Nakomai, nora te ne ni mate ae akea kaaina.”

Ti baraki n rinnako. Ti nora te kaintekateka te atibu n raraa te o. Ma e a manga roko te tamnei teuana n au iango, ae koaua n aron ae ti noria n te bong anne. Bon tamnein Maria, are e katukaki irouia Abotoro n te ne ni mate. Anne te bwai ae kariaia te Tamnei bwa N na noria ao n ongo

n au iango, n aron ae kanga I a tia ni mena ikekei:

“Ao Maria e tei n tang i rarikin te ne ni mate: ao ngke e tang, ao e tikuruo n tara nanon te ne ni mate,

“Ao e noriia uoman te anera aika kunnikaia ni kunnikai aika mainaina, aika tekateka, temanna ni nen te atu, ao temanna ni nen te wae, ike e wene iai ngkoa rabwatan Iesu.

“Ao e taku Iesu nako ina, Neiko, ko aera ngkai ko tang? E taku nakoia, Ibukina bwa a tia n uotaa nako au Uea, ao I a aki ataia bwa a kaaki ia.

“Ao ngke e a tia n atonga aei ao e a manga rairaki, ao e nora Iesu ba e tei, ao e aki ataia bwa bon Iesu arei.

“E taku Iesu nakoina, Neiko, ko aera ngkai ko tang, antai ae ko ukou-koria? E taku neierei i nanona, ba te tia kawakina te ne n aroka, mangaia are e taku nakoina, Teuae, ngke tao ko uotia nako, ao kona tuangai ba ko kaki ia, ao N na uotia nako ngai.

“E taku Iesu nako ina, Maria. E rairaki ao e taku nako Ina, Raboni; ae ai aron ae te tia, Reirei.

“E taku Iesu nakoina, Tai ringai; ba I tuai n rierake nakon Tamau: ma ko na nakoia tariu, ao ko na kangai nako ia, I rierake nakon Tamau, ao Tamami, ao Atuau, ao Atuami” (Ioane 20:11–17).

I a tia n tataro bwa kam namakina te bwai ae namakinna Maria n te ne ni mate ao e kinaa bwa tein te Tia Kamaiu ao naake uoman ni mwanangaia nako Emwauti ngke a nakonako ma te Tia Kamaiu ae mangauti, ni iangoia bwa te iruwa Ngaia nako Ierutarem:

Ko uringa te rongorongo “Ao uake-kei a kairoroa ni kangai, Ko na tiku iroura: ba e a kani bong, ao e a kan toki te ngaina. Ao e rin n tiku irouia.

“Ao ngke E rin n tiku i rouia, ao ngke E rarikiriki n amarake ma ngaia, ao E anaa te berena, ao E tataro, ao E tabeutaia, ao E angania.

“Ao a kaureaki mataia, ao a kina; ao E a mauna naba mai rouia.

“Ao a i taetae i rouia, Tiaki a bue nanora i nanora, ngke E taetae ma ngaira i nanora, ngke E taetae ma ngaira i nanon te kawai, ao ngke E kabara nanon te Baibara nako ira” (Ruka 24: 29–32).

Tabeua taeka aikanne a kaokaki n te bootaki n toa ae I iria e raka iaon 70 te ririki n nako. N taai aikanne ao te bootaki n toa e karaoaki n te tairiki. E bon roo itinaniku. Kaain te taromauri anenei taeka aika ti taneiai mangaai. I a tia n ongo mai imwaaaina. Ma au kabanea n ururing bon au namakin n te tairiki teuana. E katikai ni kaanai riki nakon te Tia Kamaiu. Tao ngkana I kaokioki taekaia ao ti na manga uring taekaia ni kabane:

Tiiku Irou; 'bwa e a kani bong.

E a toki te bong;

Nuun te tairiki a roko;

E a roko te tairiki.

Taiaoka tiku bwa te irua ae

butimwaeaki inanou,

Ao ni mweengau.

Tiiku Irou; 'bwa e a bong.

Ngkai I a tia n nakonako ma ngkoe n te bong aei

E a tia ni kaona nanou te Tamnei ae Raoiroi,

Ngke I taetae ma Ngkami.

Taeka aika kakawaki aika ko a tia

n taekin nakoiu a tia ni kaona tamneiu

Ao kaniai Irarikim.

O te Tia Kamaiu, tiiku irou n te bong;

Noria, 'bwa e a bong.

O te Tia Kamaiu, tiiku irou n te bong;

Noria, 'bwa e a bong.¹

E kakawaki riki nakon ururingakin bwaai aika katamneiakaki ma ni kakawakin te Tamnei ae Raoiroi e na kairoroi ara namakin inanora ao ana teimatoa n te koaua. E kakawaki riki nakon norakina ni matara, ke uringakin taeka aika taekinaki ao ni warekaki, n ukoukoran bwanaan te Tamnei ae maraara. N tabetai, I a tia n namakinna n te kawai naba are karaoia te tia mwananga n te kawai nako Emauti—kanga ai aron te nano

ae buee. N tainako, bon namakinan te koaua ae bebete ao n rau.

Iai te berita ae akea tokina n te Tamnei ae Raoiroi are e na riki bwa raoraora n aron ae iai naba ara kaetieti n aron karekean te bwaintangira anne. A taekinaki taeka aikai iroun ana toro te Uea ae iai kariaiakana ma baina iaon atura: "Reke iroum te Tamnei ae Raoiroi." N te tai anne, ngkoe ao ngai iai Ara koaua bwa E na kanakoaki. Ma katabeara bwa ti na rineia ni kauka nanora ni karekea ana ibuobuoki te Tamnei, inanon maiura.

Ana taneiai te Burabeti Iotebwa Timiti e anga te kairi. E moana ao n reitanako ana mwakuri ma te babaire bwa e aki wanawanana n ataa te kawai ae riai ni karaoia. E rineia bwa e na nanorinano imatan te Atua.

Imwiina, e iangoia Iotebwa bwa e na titirakina te Atua. E tataro ma te onimaki bwa e na butia te Atua. E roko te kaeka ngke te ataenimwaane ngaia. A roko rongorongo aikanne ngke e kainnanoia bwa e na ataia bwa e kanga te Atua ni katea Ana Ekaretia. Te Tamnei ae Raoiroi e kamwengaraoia ao e kairia rinanon maiuna.

E ongeaba nakon te kairi mai ieta e ngae ngke e kaangaanga. Te katooto, e karekea te kaetieti bwa e na kanakoia Tengaun ma Uoman nako Engiran. Ao e kanakoia.

E butimwaii kaetieti ao te raunnano mairoun te Tamnei ngke e kabureaki ao Aika Itiaki a rootaki n te karawataaki. Ao e ongotaeka ngke e nako Carthage are e kabureaki iai e ataia bwa e a kaitaraaki ma kakamakun te maiu ae mamate.

E katea te katooto te Burabeti Iotebwa ibukira bwa ti na kanga ni karekea ana kairi te tamnei ao te rau ae teimatoa rinanon te Tamnei ae Raoiroi.

Te moan n rinerine ae karaoia bon te nanorinano imatan te Atua.

Te kauoua bwa e tataro ma te onimaki iroun te Uea Iesu Kristo.

Te kateniu bwa e na ongotaeka raoi. Te ongotaeka e kona n nanonaki n ae te kawaekoia n nako. E nanonaki bwa te katauraoi. Ke e kona n nanonaki n ae te tataninga ma te rau ibukin te kairi ake imwiina.

Ao te kaua bon te tataro n atai kainnanoia ao mamaten nanoia tabeman ao ko na kanga ni buokiia ibukin te Uea. Iotebwa e tataro ibukiia Aika Itiaki ma te karawawataaki ngke e menu inanon te karabuuti. I a tia raoi ni iangoa aroia ana burabeti te Atua ngkana a tataro, ni karekei kaetieti, ao ni karaoi nanoia.

I a tia n nora aron teimatoan aia tataro ibukiia aomata aika a tangiriia ao ni buokiia. Tabaeiangaia ibukiia tabeman a taraa ni kauki nanoia ni karekea te kairi mai ieta. E kona ni koaua ibukim.

Te kairi mai ieta e buokira ni kabwarabwara nakoia tabeman ibukin te Uea. Ko a tia n nora anne, n aron ae I a tia n noria. E taku au bitobi n te taina nakou—n te tai are e namakina iai te karawawataaki kainabau inanon maiuna—"N tainako ngkana I ongo taekan temanna n te uoote ae kainnanoia te ibuobuoki, ngke I a nako ikekei bwa N na ibuobuoki, I kunea bwa e a kaman roko kainabam ikekei. E kanga ni karaoa anne?"

Ti tebo ma naake taan ibuobuoki a taraa n ae a na menu n abanuean te Uea. E taraa n ae iai uoua bwaai aika a karaoi. Minita aika tamaroa a tia n tau ibukin te Tamnei ae Raoiroi n riki bwa toaia ae teimatoa. Ao a tia n tau ibukin te bwaintangira n te tangira ae kororaoi, are bon ana tangira Kristo ae itiaki.

A tia bwaintangira aikanne n rikirake inanoia ngkana a tia ni kabongana ni beku ibukin aia tangira ibukin te Uea.

Te kawai are a uaia ni mwakuri iai te tataro, te kairi mai ieta, ao n tangiran te Uea n ara mwakuri e kabwarabwaraaki ibukiu n taeka aikai:

"Ngana kam butia te bwai teuana ke te bwai teuana n arau, ao I a karaoia.

"Ngkana kam tangirai, ao kam na tou mwiin au tua.

"Ao N na butia te Tama, ao ngaia E na anganikingkami te tia Ibuobuoki temanna, ba E na memena i iroumi n taainako;

"Are te Tamnei ni koaua; are e aki konaki n anganaki akana ana b'ai te aba, ba a aki noria, ao a aki ataia: kam ataia; ba E maeka i roumi; ao E na memena i nanomi.

"I bon aki kitanningkami ni motiki romi; I a okiringkami.

"Ai ti teutana ao e aki norai riki te aba, ma kam norai, ngkai I maiu ao kam na maiu naba.

"N te bong arei ao ane kam na ataa ba I menu inanon tamau, ao ngkami inanou, ao Ngai i nanomi.

"Ane iai i rouna au tua nako, ane e tau, ao bon ngaia ane e tangirai: ao ane e tangirai ao e na tangiraki i roun Tamau, ao Ngai N na tangiria, ao N na kaotai nako ina" (Ioane 14:14-21).

I kaota au koaua bwa te Tama n te tai aei e atai ngkami, ami namakin, ao kainnanoia n tamnei ao n rabwata naake a katobibiko. I kaota au koaua bwa te Tama ao Natina a kanakoa te Tamnei ae Raoiroi nakoia naake a tia ni karekea te bwaintangira anne, a bubuti ibukin te kakabwaia, ao ni ukoukoria

Iroun Beretitenti Dallin H. Oaks
Moan Kauntira n te Moan Beretitentii

bwa a na kororaoi nako iai. Tao te Tama, ke te Nati, ke te Tamnei ae Raoiroi a Kakorakoraia inanon mai-ura. Ti inaomata n rinerine. E a tia te Uea n taetae nakoia ni kabane:

“Noria, I tei irarikin te mataroa, ao I karebwerebwe: ngkana e ongo bwanauu temanna, ao e kauka te mataroa, ao N na nako ina, ao N na amwarake ma ngaia, ao ngaia ma Ngai.

“Ane tokanikai, ao N na anganna te tekateka ma Ngai n au kaintokanuea, n ai arou ngke I tokanikai, ma n tekateka ma Tamau n ana kaintokanuea.

“Ane iai taningana, ao ke e ongo ana taeka te Tamnei” (Te Kaotioti 3:20–22).

I tataro ma nanou ni kabane bwa kam na ongo bwanaan te Tamnei, are e kanakoaki nakoimi ma te nano ae korakora. Ao I tataro bwa ko na tau-raoi ni butimwaiia n tainako. Ngkana ko butiia ma nanom ni koaua ao ma te onimaki iroun Iesu Kristo ibukin te kairi, ko na karekea n ana kawai te Uea ao n Ana tai. E karaoa anne te Atua iroun te kairake are Iotebwa Timiti. E karaoia n te bong aei ibukin ara burabeti ae maiu, Beretitenti Russell M. Nelson. E a tia ni katikuko ni maiuia ana ataei te Atua ake tabeman ni buokiia Ibukina. I ataia bwa ti man te bwai ae I a tia n noria ma matau bwa e mwaka riki te bwai are e a tia te Tamnei ni wirikirikiia inanou.

I a tia n namakina ana tangira te Tama ao Ana Rikitemanna ibukiia natia kaain aonaaba ao ibukiia Natina n te aonaaba n tamnei. I a tia n namakina ana karaunano ao ana kairiri te Tamnei ae Raoiroi. I tataro bwa e na reke iroum te kimwareirei ni karekean te Tamnei iroum bwa toam tainako. N aran Iesu Kristo, amen. ■

TE BWAI AE E NA TARAAKI

1. “Abide with Me; ‘Tis Eventide,” *Hymns*, nambwa. 165.

Bwaai Aika Uarereke Man Aki Kaangaanga

Ti riai ni kauringaki bwa ngkana a bootaki n te tai ae maan taraan bwaai aika uarereke a riki iai bwaai aika korakora.

I.

Tariu ao mwaaneu, n aromi, I rangin riingaki ao ni boutokaaki ao ni kau-ngaaki man taian rongorongo ao anene ao namakin ni kabane n te tai aei. I kakoaua I taetae ibukimi ni kaota au kakaitau nakoia tarira ao mwaanera ake, a riki bwa bain te Uea ni mwakuri, e a tia n anganiira mwiin te kakorako-raaki ni kabane n te tai aei.

I kakaitau n taetae nakoia aomata n Tabatin te Itita aei. N te bong aei ti raoniia tabeman Kiritian ni bukamarua Maungautin te Uea Iesu Kristo. Ibukiia kaain Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, Mangautin Iesu Kristo bon bouan ara onimaki.

Ibukina bwa ti kakoauai rongoro-ngo ake n te Baibara ao n ana Boki Moomon n rongorongan Mangautin Iesu Kristo, ti kakoauai naba mwaitin reirei ni koroboki aika tabu bwa te, mangauti anne e na roko nakoia aoma-ta ni kabane ake a maeka iaon te aba. Te Mangauti anne e anganiira te bwai are e aranna te Abotoro are Betero “te kantaninga ae kamaiu” (1 Betero 1:3). Te kantaninga ae kamaiu bon ara onimaki bwa te mate bon tiaki

tokin kinaakira ma bon ana babaire n nanoanga Tamara are i Karawa ibukin kamaiuakiia natina. Te babaire anne bon te bitaki man te mamate nakon te aki mamate. Nuukan te reirei n te bitaki anne bon kabotauan taai n aron ruo-narikaaki kanga aiaron te ingabong ae mimitong are kabotauaki iai Mangautin ara Uea ao ara Tia Kamaiu ae ti buka-maruia n Tabatin te Itita.

II.

N te nene n taromauri n ana otooto Eliza R. Snow, ti anenea:

*Ai kamiumira, mimitongira, ae bwanin Korakoran ana babaire ni kabomwi, Ike e bootaki te motiraoi, te tangira, ao te nanoanga
N te rau mai ieta!*¹

Kanga mwakoron te baire mai ieta ao te rau, ti ikotaki n te bootaki, n rao-naki ma te maungatabu aei, n reirei ao ni kaungaira imarenara.

I namakinna n te ingabong aei bwa N na kabongana bwa au taeka ana reirei Aramwa nakon natina ae Ereman, are e koreaki n ana Boki Moomon: “Bwa a riki bwaai aika a korakora man

bwaai aika uarereke man aki kaangaanga” (Aramwa 37:6).

Ti reireinaki mwaitin bwaai aika uarereke man aki kaangaanga n ana euangkerio Iesu Kristo. Ti kauringaki bwa ngkana a bootaki n te tai ae maan taraan bwaai aika uarereke a riki iai bwaai aika korakora. A mwaiti maroro iaon atuun te rongorongo aei mairovia Mataniwi ni Kabuta ao tabeman taan reirei aika karineaki. Atuun te rongorongo ae kakawaki are I namakinna bwa N na taekinna riki.

I kauringaki mwaakan bwaai aika uarereke man aki kaangaanga n okiokin

te tai are I nooria n riannau n te ingabong aei. Aei te tamnei ae I raweia. Te tabo n nakonako te timanti ae maten ao e matoatoa e tabwenaaua. Aei mwiin tabeua korakoran te ewaewaraki mai inano? Tiaki, te tabwenaaua aei e riki man karauraun, uarereken rikiraken teuana te waakaa are e kaan ma te aroka. Aei te aekaki ni katoto are I nooria iaon te kawai.

Mwiin korakoran te bwai ae rauakii taabo n nakonako timanti aika mateten e bon uarereke iangoana ni katoa

bong ao n te namwakaina naba, ma okiokin imwiina e korakora.

Titebo ma mwiin korakoran bwaai aika uarereke man aki kaangaanga n ae okioki are ti reireinaki iai ni koroboki aika tabu ao irouia burabeti aika maiu. Iangoia te kamatebwai ni koroboki aika tabu are ti reireinaki iai ni karinna inanon maiura ni katoa bong. Ke iangoi tataro aika onoti ao tataro ni katorobubua n te utu ake a maiuakinaki ni katoa tai irouia Aomata aika kakaonimaki. Iangoia kairake bwa a na iriira te tie-minari ke te kiraati n te intitute ibukiia kairake n ikawai. E ngae ngke a taraa

ni uarereke man aki kaangaanga mwa-kuri aikai, n okiokin te tai iai mwiina ae korakora n tabekakirake n te tamnei ao te rikirake. E riki aei ibukina bwa bwaai aika uarereke man aki kaangaanga a kaoa ana iraorao te Tamnei ae Raoiroi, te Tia Kakoaua are e kaotaira ao ni kairii kawaira nakon te koaua.

Teuana te buoka n tabekakirake ao n rikirake n te tamnei bon te mwakuri ae reitinako n te rairannano, e ngae ngke taraan ae kairua aika uarereke. Tuoakin arora i bon iroura e kona ni

buokiira n noori kabwakara ao ti kanga ni kanakoraoira. N aron te rairannano e rimoa imwaain kanakin te toa ni katoa wiiki. Tabeua atuun te rongorongo n iangoaki ni waakin te rairannano aei a iangoaki n te anene n taromauri “I a Tia ni Karaoa ae Raoiroi?”

I karaoa ae raoiroi n te aonaaba n te bong aio?

I buokiia aomata ake a kainnano?

I kakukureia aomata aika nanokaa-

waki ao ni kakukureia temanna?

Ngkana I tuai, I a tia ni kabwaka iai.

Iai ae e bebete rawawatana n

te bong aio

Ibukina bwa I tauaoi n tibwauia?

A tia ni buokaki aika aoraki ao aika

a kua inanon kawaiia?

Ngke a kainnanoa au ibuobuoki

*I mena ikekei?*²

Ni koaua aikai bwaai aika uarereke, ni koauana bon katoto aika raoiroi ni baike e reiakin Aramwa nakon natina ae Ereman: “Ao te Uea ae te Atua e bon mwakuri ma te kantanninga bwa e na karokoa ana babaire are kakannato man akea tokina; ao man bwaai aika a uarereke ao te Uea . . . e karekeka kamaiuaia aomata aika a mwaiti” (Aramwa 37:7).

Beretenti Steven C. Wheelwright e anganii aomata i Brigham Young University-Hawaii te kabwarabwara ae anainano aei man ana reirei Aramwa: “Aramwa e kamatoa ibukin natina bwa n te koaua ana banna te Atua e iriirira ngkana ti kamwakura ara onimaki Irouna ao n iriira ana reirei ni bwaai aika uarereke man aki kaangaanga, bwa e kakabwaiaria ma kakai aika uarereke ni katoa bong, n okiokin te tai, ma mwakuri aika kamiimi.”³

E reirei Unimwaane Howard W. Hunter bwa “angin te tai bon mwakuri ni katoa bong . . . are iai korakoran

mwiina ae raoiroi iaon maiuia tabeman, ni kabotauaki ma bwaai aika korakora aika bwain te aonaaba.”⁴

Te reirei ae ananinano ae tiaki man te aro man te reirei naba aei e roko mairoun te Tieneta Dan Coats mai Indiana, are e koreia: “Tii te katauraoi ibukin tabeua babaire aika kakawaki are a kona ni bita te maiu, ke te aba, bon tebubua ao tengaa babaire ake a karaoaki iteraia irouia aomata, a kabwarabwara bwa antai ngaira, taraan ae babaire aika aki kakawaki aika karaoaki n te tabo ae onoti.”⁵

Babaire akana “taraa n aki kakawaki” a onoti ni kairaki bwa ti kanga ni kabongana ara tai, tera ae ti nooria iaon te terewition ao te intanete, tera are ti warekia, te korotamnei ao te katangitang ma are ti kaakibotu iai n te mwakuri ao n te mweenga, tera ae ti ukoukoria n te kamataku, ao ti kanga ni maiuakin ara motinnano n te kokoaua ao n te eti-eti. Teuana te bwai ae taraa ni uarereke man aki kaangaanga bon ataakin te riai ao te kukurei n ara reitaki ae onoti.

Akea mai buakon bwai aika tangiraki aika uarereke man aki kaangaanga ae a na tabekirarake nakon bwaai aika korakora ni karokoa are a teimatoa ao n reitinako maiuakinaia. Beretitenti Brigham Young e riiboti man taku: “Maiura a karaoaki man bwaai aika uarereke man aki kaangaanga, ngkana a bootaki ni kabane, are e boota ni kabwanina maiun te mwaane ao te aine.”⁶

Ti katobibiaki man anainano ni bwaai ni karekerongorongo ao katei a tabe ni mamaara are a na uotira ni karinanoi ara kainibaire ngkana ti tiaki teimatoa n totokoia. Ti riai n teimatoa ni karikirakeira nakon ara kouru ae akea tokina. E ibuobuoki ngkana ti riki bwa mwakoron te tiim are a kaai ni kekeiaki, n aroia kaimoa aika tabe ni bwennari. Ni maiuakina te katoto are

iaona riki, a rangin mamatoa taian nao bwa ngkana e toki ara bwennari, ti na kairaki rikaaki nakon tokin te kawai are ti aki ukoukoria ma e na kaangaanga totokoana ngkana tiaki teimatoa ni waaki nako.

Imwiin taekinan te bwai ae taraa ni uarereke ma mwiina ae korakora, e koreia Nibwaai, “Ao ti a nooria ikai bwa man karaon bwaai aika uarereke ao e a kona iai te Uea ni karaoi bwaai aika korakora” (1 Nibwaai 16:29). Te Otetemanti e kaira te katoto ae kauriingaaba aei. Ikanne ti warekia bwa a kanga Iteraera ni katuaeaki irouia naeta aika tiritiri. Angiina aomata a mate man tenakiia (taraa Warekaia Iteraera 21:6). Ngke e taturo Mote ibukin te buoka, e kairaki bwa e na karaoa te “naeta ae te burati, ao e katoka i aon kaina.” Ngkanne, “ngke tao e tena te aomata te naeta temanna, ngke e tara te naeta are te burati, ao e maiu” (te kibu 9). N aron te bwai ae uarereke e karika mwiina ae kamiimil Eng, ngkai e kabwarabwara

Nibwaai ngke e reireia te katoto aei nakoia naake a kaitara te Uea, e ngae ngke e a tia te Uea ni katauraoa te kawai ae bebebete are a kona ni kamaiuaki iai, “ma ngkai e bebebete te kawai, ke e aki kaangaanga, ao a mwaiti ake a mate” (1 Nibwaai 17:41).

Te katoto ao te reirei anne e kauriingiira bwa bebeten te kawai ke aki kaangaangan te beku are ti tuangaki tiaki nanona bwa e aki kakawaki karekean ara iango aika raoiroi.

N aron anne, e ngae ngke tii mwakuri aika uarereke n te aki ongotaeka ke kabwaka aika uarereke ni iriiri mwakuri aika raoiroi a kona ni uotira-rikaaki ma mwiia are ti kauringaki bwa ti na totokoi. Tuan te Mauri e katauraoa te katoto n aei. Ae kona ni kakoauaki mwiin teuana te tikareti iaon te rabwata ke tao te teuana te mooi kamanging ke teuana te turaki aki kona ni baireaki. Man n okiokin te tai, mwiina ae koakora e kona n teimaan. Uringa tabwenauan te tabo n nakonako ae riki man

karauraun rikiraken waakaan te aroka. Teuana te bawai ae koaua, buakakan mwiin kabonganaakin bawai ake a kareketaati, n aron te turaki are e na uruana rabwatare ke tamnei aika buakaka ake a na kamwinibaii ara iango, e bon tuukaki ngke arona bwa tiaki kabongana n te moan tai—arei naba.

N riri aika nako, e kabwarabwara Unimwaane M. Russell Ballard nakoia aomata n te maungatabu ni kabuta “a kanga bawai aika uarereke man aki kaangaanga ni buakaka ao n urubawai ni kamaiuan te aomata.” E taku: “N aron te kora are e karaoaki iai te kunnikai, ngkanne e karika te karai, ao n te kabane te roobu, bawai aika uarereke aikai a bootaki ni kabane a matoatoa n aki kai uruaki. Ti riai n ataa mwaakan bawai aika uarereke man aki kaangaanga a kona ni karikirakea te maiu n tamnei,” e taku. N te tai naba anne, ti atia bwa Tatan e na kabonganai bawai aika uarereke man aki kaangaanga ni kairiira nakon te nanokawaki ao te kainnano.”⁷

E anga te aekaki ni kauring Beretitenti Wheelwright nakoia aomata i BYU-Hawaii: “E kairua karaoan bawai aika uarereke man aki kaangaanga ngkana e nanououa am onimaki, a toki kakai, e toki te waaki nako nakon te Uea ao ueana ao ngkanne bwakam n ukoukora uean te Atua e oneakimwiina ma uaiakinan bwain te rabwata ao ana waaki te aonaaba.”⁸

Ni katanaki man buakakan bawai aika iai mwiina are a na urua rikiraken tamneira, ti na irii banna n tamnei ni bawai aika uarereke man aki kaangaanga. E kabwarabwara Unimwaane David A. Bednar n aia Maungatabu Aine i BYU: “Ti na reiakina ae mwaiti riki ni kakawakin te banna n tamnei aei man te anga are . . . te matimtim n ran e kamwaimwaka aontano ni karaurau,” ni kaitaraana ma te ieka ke korakoran te bururu n ran n te tabo are e aki kainnanoaki iai.

E kamataata: “Teimatoan te matimtim n ran are e inako aantano ao e kamwaimwaka te tano are a bwebwerake mai iai aroka. N aron naba anne, ngkana Ngai ma ngkoe ti teimatoa ni kabanei nanora ni kanuai tamneira n taai aika bat, ngkanne e nim waakaan te euangkerio i kabin nanora, e kamatoaaki raoi ma aana ae tamaroa, ao ni karika uaana ae kamiihi man kangkang.”

“Te banna n tamnei ni bawai aika uarereke man aki kaangaanga e uoti bawai aika korakora are a karika te nene ao te teimatoa, e kakorakora te anganano, ao te rairaki nakon te Uea Iesu Kristo ao Ana euangkerio.”⁹

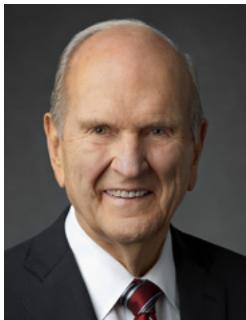
Te Burabeti Iotebwa Timi e reireia aei n te taeka ngkai a karinaki inanon Reirei ao Berita aika Tabu: “Akea te aomata ae e na wareki bwa bawai aika uarereke; bwa e rang korakora . . . ni kaineti nakoia aomata aika itiaki, ake a katine i aon bawai aikai” (R&B 123:15).

N reitaki ma moan kakatai ni katean te Ekaretia i Missouri, te Uea e reireia taikan te taotaonaki n nano bwa “ma ni kabane bawai a na koro bukiia n te tai ae riai” (R&B 64:32). Ngkanne E anga te reirei ae korakora aei “Mangaia are, tai kua ni karaoan ae raoiroi, bwa kam kawenea aan te mwakuri ae korakora. Ao man bawai aika uarereke e kaoti te bwai ae korakora” (R&B 64:33).

I kakoaua bwa ti bane n tangiria n iriira ana kakaewenako Beretitenti Russell M. Nelson ni waaki nako “ni karaoan ao kawakinan ara berta.”¹⁰ Ara motinnano ni karaoia e kakorakoraa ki man te teimatoa ni iriiri “bawai aika uarereke” ake ti reireinaki man ana euangkerio Iesu Kristo ao taan kairiira n Ana Ekaretia. I kakoaua ao ni katuka Ana kakabwaia nako aoia ni kabane ake a ukoria ni kateimatoaia ni kawain Ana berita, n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. “How Great the Wisdom and the Love,” *Anene n taromauri*, nambwa. 195.
2. “I A Tia Ni Karaoa Ae Raoiroi?” *Anene*, nambwa. 223.
3. Steven C. Wheelwright, “The Power of Small and Simple Things” (Brigham Young University-Hawaii devotional, Aokati. 31, 2007), 2, devotional.byuh.edu.
4. *Teachings of Presidents of the Church: Spencer W. Kimball* (2015), 165.
5. Dan Coats, “America’s Youth: A Crisis of Character,” *Imprimis*, vol. 20, no. 9 (Sept. 1991), 4; see also Elder Wilford Andersen in his column in the *Mesa Tribune*, Meei 1996.
6. Brigham Young, discourse in Ogden Tabernacle, Tuurai 19, 1877, as reported in “Discourse,” *Deseret News*, Okitobwa. 17, 1877, 578.
7. M. Russell Ballard, “Small and Simple Things,” *Ensign*, Meei 1990, 7, 8.
8. Steven C. Wheelwright, “The Power of Small and Simple Things,” 3.
9. David A. Bednar, “By Small and Simple Things Are Great Things Brought to Pass” (Brigham Young University Women’s Conference, Eberi, 29, 2011), womensconference.byu.edu.
10. Russell M. Nelson, “Ngkai Ti Waaki Nako ni Bootaki,” *Riaona*, Eberi. 2018, 7.

Iroun Beretitenti President Russell M. Nelson

Te Kaotioti ibukin te Ekaretia, Te Kaotioti ibukin Maiura

Ma inanon boong aika imwaiira, e na boni kaangaanga kamaiuakin te tamnei n akean te kairi, te kaetieti, ao ana kairoro ni karaunano te Tamnei ae Raoiroi.

Ekakukurei te tai aei ni bukamarua te Itita ma ngkami n Tabatin te maungatabu ni kabuta aei! Akea te bwai ae tau nakon kauringakin te tai ae moan te kakawaki n te aonaaba aei nakon neboakin te aomata ae moan te kakawaki ae e a tia ni maeka n te aonaaba aei. Inanon Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ti Neboia n Ana Mwakuri ni Kamaiu ae akea tokina n te Onaroka are i Ketetemwane. E kukurei nanona ni maraki ibukin ara bure ao mama-raara, te karawawataaki are E a karika “wawanakon te rara man bwangabwangan kunna.”¹ E tauraki iaon te kaibangaki i Kaewari² ao e na manga uti n te katenibong n riki bwa te moan aomata ae manga kautaki irouia Natin Tamara are i Karawa. I Tangiria ao ni kakoaua bwa E bon maiu! Ngaia ae kaira ao n tararua Ana Ekaretia.

N akean Ana mwakuri ni Kamaiu te Tia Kabooira, akea mai ibuakora ae e na karekea te kantaninga n oki nakon Tamara are i Karawa. N

akean Mangautina, te mate bon tokin maiura. Ana Mwakuri ni Kamaiu ara Tia Kamaiu e karekea te maiu ae akea tokina ao te maiu ae mamate ibukira ni kabane.

Bon ibukin Ana mition ae akea kabotauna ao te rau ae E anganii taan Iriiria n aron kainnabau, Wendy, ao Ngai ti namakina te aki mwengaraoi n Tianuare 2, 2018, ngke ti kautaki n te tareboon n tuangaki bwa e a mate Beretitenti Thomas S. Monson.

Ti uringa Beretitenti Monson! Ti karinea maiuna ao ana motinnano n ana onimaki. Te mwaane ae korakora n tamneina, e katuka te mwaaka ae korakora ae teimatoa iaoia ake a kinaa ao iaon te Ekaretia ae tangiria.

N te Tabati, Tianuare 14, 2018, n ruun te Salt Lake Tembora are mai ieta, e a manga barongaaki te Moan Beretitentii n te baeten ae bebete man mimitong ae kateaki iroun te Uea. N te bootaki ae mimitong ngkoananoa, kaain te Ekaretia ni kabuta te aonaaba a tabeki baia ni kamatoa te mwakuri ae

karaoki mai imwaaina irouia Abotoro. I kakaitau ngkami ibukin ami kateibai ni boutoka.

I kaitauia naba naake a mena n te nakoa aei mai imwaaina. E reke au tai ni beku n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman inanon 34 te ririki ao ni kinaia 10 mai ibuakoia 16 Beretitenti n te Ekaretia ake mai imwaaina. I reiakina ae batu mairouia n tatabemania.

E na bae naba n ae mwaiti mairouia au bakatibu. Tibutoru mwaane aika waniman a bane n rairaki nakon te Ekaretia i Eurobe. Tamnei ni kabane aika ninikoria aikai anga aia bwai ni kabane nakon Tion. E ngae n anne, inanon rooro ake imwiina, aki teimatoa nanoia au bakatibu. Ibukin aei, I aki ikawairake n te mweenga ae mena iai te euangkerio.

I rangin n tangiriia au karo. A kakawaki nakoiu bwa a reireinai reirei aika kakawaki. E aki tau au kakaitau nakoia ibukin te maiu ae kakukurei n te mweenga ae a kateia ibukiui ao tariu ma mwaneu. Ao riki ngke I

ataeinimwaane, I ataia ae iai te bwai ae bua ni maiu. N te bong teuana I toka n te kaa nakon ana titoa ni boki te LDS ni kakaea bokin te Ekaretia. I tangiria n reiakina te euangkerio.

Ngke I a oota n Tuan te Mauri, I tangiriia au karo bwa a na maiuakina te tua anne. Ngaia, are n te bong teuana ngke I kairake, I nakon te ruu are iaan tano ao ni bouai ni kabane bwatoro ni kamanging iaon te buroo! I kantaninga tamau bwa e na katuaeai ma akea te taeka ae taekinna.

Ngke I tabe ni ikawai ao ni moanna n ataa kakawakin ana babaire Tamara are i Karawa, I aki toki n taekinna nakoii, “I aki manga tangira te bwaintangira n te Kiritimat! I ti tangiria bwa N na kabaeaki nakoia au karo n te maiu arei.” Te tai ae rangin ni maan akea te bwai ae riki ni karokoa ae e riaon 80 aia ririki au karo. I aki kona ni kabwarabwara te kimwareirei ae I namakinna n te bong anne,³ ao ni katoa bong I namakina te kukurei anne ni kabaeaki ma ngaiia.

N te 1945, ngke I mena n te reirei n taokita, I mare ma Dantzel White n te Salt Lake Tembora. Ngai ma ngaia ti kakabwaiaaki ma natira aine aika ruaman ao temanna natira te mwaane

ae moan te kakawaki. N te bong aei ara utu ae rikirake bon teuana te kabanea ni kakimwareirei inanon maiu.

N 2005, imwiin ae kania 60 te ririki ni mare, Dantzel ae tangiraki irou e aki kantaningaaki matena. N te tai anne, nanokawakiu e moanna n akea. Ma te rongorongo n te Itita ao te berita n te mangauti e kateimatoaai.

Ngkanne te Uea e kaira Wendy Watson nako rarikiu. Ti kabaeaki n te Salt Lake Tembora n Eberi 6, 2006. I tangiria! Te aine ae moan te kamiimi—te kakabwaia ae korakora nakoii, nakoia ara utu, ao nakon te Ekaretia.

A reke kakabwaia aikai rinanon ukoukoran ao te ongora nakon ana wirikiriki te Tamnei ae Raoiroi. E taku Beretitenti Lorenzo Snow, “Aio bon aia tai ae kakawaki Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira . . . bwa bon inaomatara ni karekea te kaotioti n te Tamnei ni katoa bong ni maiura.”⁴

Teuana te bwai ae aki toki n okioki n au iango bon te Tamnei ibukin weteau ae boou bwa te Beretitenti ngai n ana Ekaretia bwa e kanga nanon te Uea ni Kaota Ana iango ao nanona. Reken te tai ni karekea te kaotioti bon teuana ana bwaintangira ae korakora te Atua nakoia Natina.

Rinanon ana kaotioti te Tamnei ae Raoiroi, e na buokiira te Uea n ara kekeiaki aika raoiroi. Inanon te ruu ni korokoro, I tei iaon te aoraki—n aki koaua raoi bwa N na kanga ni karaoa te korokoro ae aki ataaki—ao n namakina te Tamnei ae Raoiroi ni kabwarabwara kawai n au iango.⁵

Kakorakoraan au bubuti nakon Wendy, I taku nakoina, “I ata te kaotioti ao ko na kanga ni karekea.” E na kamoamoaki n ana kaeka—ao, n te kawai are I a tia n reiakinna, aron kateina—e a tia ni kaman ukoukoria ao ni karekea ana kaotioti ibukira, are e a kaungaa ni kangai eng.

Ngkai kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, I tataro ni katoabong ibukin te kaotioti ao ni kaitaua te Uea n tainako ngkana E taetae i nanou ao n au iango.

Iangoa te kakai man karekean te kaotioti! Tera weteara n ara Ekaretia, ti kona n tataro nakon Tamara are i Karawa ao ni karekei kairi ao kaetieti, ni kaman kauringaaki ibukin bwaai aika kakamaaku ao ni kamangaongao, ao n anganaki te kona ni kakoroi nanon bwaai aika tiaki kona ni karaoi iroura. Ngkana ti na karekea raoi te Tamnei ae Raoiroi ao n reiakinna aron

kaokoroan ao ataakin Ana wirikiriki, ti na kairaki ni kaangaanga aika bubura ao ni uarereke.

Ngkana I rinanon te mwakuri ae kaangaanga n rineakia uoman kauntira, I miimi bwa N na kanga n rinea tii uoman mai ibuakoia tengaun ma uoman mwaane aika I tangiriia ao ni karinea.

Ibukina bwa I ataia bwa te kairi mai eta e boboto iaon te rongorongo ae tamaroa, I tataro bwa N na kaitibo ma Abotoro n taai aika kakaokoro temanna i mwiin temanna.⁶ I nakon te ruu ae onoti inanon te tembora ao ni ukoukora ana kaantaninga te Uea. I kakoaua bwa e tuangai te Uea bwa N na rinea Beretitenti Dallin H. Oaks ao Beretitenti Henry B. Eyring bwa a na riki bwa au kauntira n te Moan Beretitentii.

N te kawai naba anne, I kakoaua bwa e a tia te Uea ni kaira wete-an Unimwaane Gerrit W. Gong ao Unimwaane Ulisses Soares bwa a na katabuaki nakon tabeia n Abotoro. I butimwaia nakon te mwakuri n ibuokina n te nakoantari aei.

Ngkana ti booti tabera n ana Kauntira te Moan Beretitentii ao te Kooram n te Tengaun ma Uoman, ara ruu ni bootaki a riki bwa ruu ni kaotioti. Te Tamnei ae Raoiroi e kai kanamakinaki. Ngkana ti kaunrabwata ma bwai aika kaangaanga, te kawai ae kamimi e rikirake ngkana e kabwara-bwara ana iango ao te bwai ae nooria te Abotoro. E ngae ngke ti kaokoro n ara taratara n te moan waaki, ara tangira i bon imarenara e teimatoa. Katiteuanakira e buokira ni kinaa ana kantaninga te Uea ibukin Ana Ekaretia.

Inanon ara boowi, te kabanea ni korakora ni mwaiti e aki kona n tautaeka! Ti tataro mwaaka ni kakauongo ao n taetae imarenara ni karokoa ti katiteuanaki. Ngkana ti a bane ni boraoi iaona, mwiin te katiteuanaki n te Tamnei ae Raoiroi e rangin ni kamii-mi! Ti taneiai ma te bwai are e ataa te Burabeti Iotebwa Timiti ngke e reirei, “Ngkana iai te katiteuanaki n te namakin ti karekea te mwaaka ma te Atua.”⁷ Akea kaain te Moan Beretitentii ke te Kooram n te Tengaun ma Uoman ae e na karaoa te babaire ibukin te Ekaretia n aki titirakina te Uea!

Tariu ao mwaaneu, ti na kanga n riki bwa mwaane ao aine—n aroia ana toro Kristo—ae kainnanoira te Uea bwa ti na riki iai? Ti na kanga ni kakaei titiraki ake a kamangaoira? Ngkana ana atatai Iotebwa Timiti mai i karawa n te Buakonikai ae Tabu e reireiniira bwai ni kabane, e kangai ba e nora kara-wa ba e kaukaki ao e taetae te Atua nakoia natina.

Te Burabeti Iotebwa Timiti e katea te baeten ibukira n iangoi ara titiraki. E kaungaaki n ana berita Iakobo are ngkana akea ana rabakau temanna i buakomi, ao e na butia te Atua,⁸ te kairake ae Iotebwa e uota ana titiraki nakon te Tama are i Karawa. E ukoukora te kaotioti ae onoti, ao ana ukeuke

e kauka te euangkerio ni kabanean boong aikai.

N te kawai naba anne, tera ae ko ukoukoria ae kaukaki nakoim? Tera te wanawana ae akea iroum? Tera te kainnano ae ko tangiria n ataa ao n ota iai n ae waekoa? Ira ana katooto te Burabeti Iotebwa. Kakaea te tabo ae rau ae ko kona n nako iai n tainako. Kananorinanoko imatan te Atua. Tataro i nanom nakon Tamam are i Karawa. Nakoina ibukin te kaeka ao ibukin mwengaraoim.

Tataro n aran Iesu Kristo ibukin tabeaiangam, maakum, mamaaram—eng, te bwai ae tangiria nanom. Ao imwiina kakauongo! Koroi iango ake a roko n am iango. Taui mwiin am namakin ao rinanoi ma te mwakuri aika ko kaungaaki bwa ko na anai. Ngkana ko kaokioka te kawai aei ni katoabong, ni katoa namwakaina, ni katoa ririki, ko na “rikirake inanon reirein te kaotioti.”⁹

E koaua bwa e tangiria te Atua ni *kan* taetae nakoim? Eng! “N ai aron te aomata ae arora baina ae uarereke ni katoka te Karaanga are Missouri ni kawaina ae e baireaki, ke ni bita kawaina, n aron . . . totokoan Teuare Mwaaka n nurakin atatai mai karawa nako aoia Aomata aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.”¹⁰

Ko na aki mimi n te bwai ae koaua.¹¹ Ko na aki mimi bwa antai ae kona ni kawakiniko raoi. Rinanon am kaotioti, ko kona ni karekea oin am kakaaua bwa Ana Boki Moomon bon ana taeka te Atua, bwa Iotebwa Timiti bon te burabeti, ao aio bon ana Ekaretia te Uea. E ngae ngke koaki tabe bwa tera ae a na taekinna ke ni karaopia tabeman, akea temanna ae kona n ana te koaua ae kanakoaki nakon am iango ao inanon te bwai ae koaua.

I kaungako bwa ko na karikirakea am konabwai n tamneim ae ngkai ni karekea am kaotioti, ibukina bwa

e a tia te Uea ni berita bwa “Ngkana ko [bubutil], ko na karekea te kaotioti teuana i mwin te kaotioti teuana, te atatai teuana i mwin te atatai teuana, bwa ko aonga n ataa ana bwai aika raba ao bwaai aika rau—ika a uota te kimwareirei, aika a uota te maiu ae akea tokina.”¹²

A mwaiti riki bwaai aika e tangiria Tamara are i Karawa bwa kam na atai. N aron are e reirei Unimwaane Neal A. Maxwell, “Nakoia naake iai mataia n noraba ao taningaia n ongo, e rangin ni mataata raoi bwa te Tama ao Natina anganako ana bwai te aonaaba ae raba!”¹³

Akeia te bwai ae kauka karawa ae ti tebo ma ikotakin rikiraken te itiaki, te ongotaeka ae koaua, te ukeuke ni koaua, te amwarake n ana taeka Kristo inanon Ana Boki Moomon,¹⁴ ao n teimatoa n nakon te tembora ao te mwakuri n rongorongan te utu.

Ni koauana, e na iai taai aika ko na namakinna ae kanga ko aki karekea te kaeka. Ma I berita bwa ngkana ko teimatoa n ongotaeka, kaota te kakaitau ibukin kakabwaia ae e a tia n anganiko te Uea, ao ngkana ko karinea ana tai te Uea ma te taotaonaki n nano, ko na anganaki te atatai ao te oota aika ko ukoukori. Kakabwaia ni kabane aika e katauraoi te Uea ibukim—riki kakai—ake a na roko. Akanne am kaotioti ae uoti ibukim.

I kantaningai taai aika a na roko. E na kaonaki ma taai aika riai ibukira n tatabemanira n rikirake, n anganano, ao ni uota te euangkerio nako maninganigan te aonaaba ake aua. Ma I aki atai boong aika a roko. Ti maeka n te aonaaba ae kaangaanga ao n rikirake te kauntaeka. Teimatoan tauraoi bwaai n rabakau n reitaki ao bwaai ni kareke rongorongo n te ngaina ao te bong e buakanira ma rongorongo aika kananokawaki. Ngkana ti na karekea

te kantaningai ni ukoukora te bwai ae kakawaki ma iango aika mwaiti ao aia ataibwai aomata ake a buakan koaua, ti riai n reirei aron karekean te kaototi.

Ara Tia Kamaiu ao te Tia Kabooi maiura, Iesu Kristo, e na karaoi tabeua Ana mwakuri aika mimitong imarenan ngkai ao n te kauaoki. Ti na noori kaotan kakai ae te Atua te Tama ao Ana Rikitemanna ae Tangiraki e tararua te aonaaba aei inanon te kakannato ao te mimitong. Ma inanon boong aika imwaira, e na bon aki kona ni kamaiu-aki te tamnei n akean te kairi, te kae-tieti, ao ana kairoro ni karaunano te Tamnei ae Raoiroi.

Tariu aio mwaaneu aika kam tangiraki, I bubuti ma ngkami ni kakorokorai ami konabwai n tamnei ni karekea te kaototi. E na riki Tabatin te Itita aei bwa te tai are e na bita aron maium mwiina. Rineia ni karaoa te mwakuri ae kainnanoaki ni karekea ana bwaintituaraoi te Tamnei ae Raoiroi ao n ongo nakon bwanaan te Tamnei n tainako ao n ae e itiaki riki.

Ma Moronai, I kaungai nanomi n Tabatin te Itita aei bwa “kam na nakon Kristo, ma n tauii bwaai n tituaraoi ni kabane aika a raraoi,”¹⁵ ni moa ma ana bwaintituaraoi te Tamnei ae Raoiroi, are te bwaintituaraoi ae kona ni bita maium.

Ngaira bon taan iriira Iesu Kristo. Te kabanea ni kakawaki ni koaua ae kona kokoaua bon te Tamnei ae Raoiroi e na nakoim ni kangai bwa Iesu *bon* te Kristo, Natin te Atua ae maiu. E maiu! Ngaia te Tia Tei Ibukimi iroun te Tama, ara Banna ni Katooto, ao te Tia Kabooi maiura. N Tabatin te Itita aei, ti kauringa Ana mwakuri ni kamaiu, Mangautina ae koaua, ao Arona mairoun te Atua.

Aio Ana Ekaretia, ae kaokaki rina-non te Burabeti Iotebwa Timiti. I kokoaua, ma kaotan au tangira ibukimi n

tatabemani ngkami, n aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Reirei ao Berita aika Tabu 19:18.
2. Taraa Ruka 23:33.
3. Taraa Aramwa 26:16.
4. *Teachings of Presidents of the Ekaretiat: Lorenzo Snow* (2012), 76.
5. Taraa Russell M. Nelson, “Sweet Power of Prayer,” *Liahona*, Meei 2003, 7–8.
6. Taraa 3 Nibwaai 28:1.
7. *Aia anga reirei Beretitenti n te Ekaretiat: Iotebwa Timiti* (2007), 393–94.
8. Taraa Iakobo 1:5.
9. *Anga reirei: Iotebwa Timiti*, 132.
10. Reirei ao Berita aika Tabu 121:33.
11. Taraa Moronai 10:5.
12. Reirei ao Berita aika Tabu 42:61.
13. Neal A. Maxwell, “Nanorinano ao Nimamannei” (ana bootaki n taromauri Brigham Young University, Okitobwa. 21, 1986), 9, speeches.byu.edu.
14. Taraa 2 Nibwaai 32:3.
15. Moronai 10:30.

Iroun Unimwane Gerrit W. Gong

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Kristo te Uea E a Uti n te Bong Aei

Aio bon Tabatin te Itita. I nanorinano man kakoaua ao n anga au koaua iroun Kristo ae maiu—Are E “mate, man taunaki, ao ni manga uti n te katenua ni boong.”

Mauri tariu ao mwaneu, ngke a uarereke natira mwaane, I karakin karaki ni kauamatu iaon kamea aika uarereke ao n anene ni kauamatu, ni ikotaki ma “Iesu Kristo e a Uti n te Bong Aei”¹ N tabetai I bita te taeka: Ngkai ai te tai ni matu—areruia. A tataneiai ni matu natira mwaane ni waekoa; bwa a ataia bwa ngkana a matu, ao I aki naba anene.

Taeka—man au taeka aika uarereke—e aki kona ni kabwara te namakin ae tamaroa ngke Beretitenti Russell M. Nelson e anai baiu n taui, ma te tangira, ma au Susan ae tangiraki i rarikiu, ao n anganai te wewete ae tabu aei mairoun te Uea are e ana ikeu ao ni katukai ma te tang n te tai ae mwaiti inanon boong aika nako.

N Tabatin te Itita aei, I anene ni kukurei, “Alleluia” Te anene ibukin ana tangira ni kamaiu ara Tia Kamaiu are e a uti² e bukamarua te reitaki n te berita ae tabu (are e reitira ma te Atua ao nakoira n tatabemaniira nako) ao Ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo (are e buokira ni kararoa ana mwakuri te aomata ae ana kairiribai te Atua ao ni

kararoaira ma karaoan ana mwakuri te Tamnei ae Raoiroi³.

Ni kabane, ara berita ae tabu ao ana Mwakuri ni kamaiu te tia Kamaiu e anganiira te konabwai ao te karineaki. Ni kabane, a buokira ni kateimatoaira n ara onimaki ao ni kamaunai ara bure. Ni kabane, e kanakoraoa, e wakin, e katabui, ao e anganiira te kamaiuaki.

E taku te Burabeti Iotebwa Timiti: “E kona n taraaki irouia tabeman bwa te reirei ae e rang ni mataata ae ti taekinna—te mwaaka are e taui mwiina ke ni kabaei i aon te aba ao ni kabaei i karawa. E ngae n anne, n rooro ni kabane n te aonaaba, n te tai are e a tia te Uea n anga te mwioko n tararua n te nakoanibonga nakoia aomata nako man te kaotioti ni koaua, ke te bootaki ni mwaane teuana, e aki toki n anganai te mwaaka aei.”⁴

Bon ti tebo ma ngkai. Berita aika a tabu ao otenanti, aika aki kona ni karekeaki n tabo nako, a ti kona ni karekeaki inanon 159 n ana auti te Atua aika tabu n 43 taabo. Berita ni kakabwaa a reke rinanon kaokakin kingin te nakoanibonga, reirei, ao te kariaiakaki, a kaota ara onimaki, ongotaeka, ao berita

mairoun te Tamnei ae Raoiroi, nakoira nakoia ara roro, ngkai ao akea tokina.

Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki mai buakoia baronga nako, ma nata-naomata ma botanaomata, ma taetae, kam rabwa n ami onimaki ae maiu, te kantaninga ma te tangira ae kororaoi ni bwaai ni kabane ake kam karaoi. Kam rabwa ngkami aika kam riki bwa kaain te ikotaki ae bwanin ni kaota reiakinan te euangkerio.

Tariu ao mwaneu aika tangiraki, ti bane ni katiteuanaaki. Ti na boti “nanora n te nano ae ti teuana inanon te tangira imarenara”⁵ ni bwaai ni kabane ao n tabo nako ike ti mena iai.⁶ Ngke te Uea Iesu Kristo e weteira ni kabane n te tabo are ti mena iai ke tera ae ti rinanona, taiaoka, “nakomai noria.”⁷

Te tai aio I a berita ma te nanorinano n anga nanou ma korakoran tamneiu ni kabane,⁸ bwa a mena ia ke tera ae riki nakoia I anga, nakon au Tia Kamaiu, nakon kainabau Susan ao nakoia au utu, nakoia Tariu, ao nakoimi, tariu ao mwaneu.

Bwaai ni kabane ake a itiaki ao n akea tokia e boboto iaon maiun ni koaua te Atua, Tamara ae akea Tokina ae tangirira, ao Natina, Iesu Kristo, ao Ana Mwakuri ni kamaiu, a kakoauaki iroun te Tamnei ae Raoiroi.⁹ Aio bon Tabatin te Itita. I nanorinano man kakoaua ao n anga au koaua iroun Kristo ae maiu—Are E mate, man taunaki, ao ni manga uti n te katenua ni bong, ao n rierake nako karawa.¹⁰ Ngaia bon te Areba ao te Omeka¹¹ ma ngaira mai moana, E na bon raonira ni karokoa te toki.

I kakoauaia burabeti ni bong aika kaitira, mai iroun te Burabeti Iotebwa Timiti ni karokoa Beretitenti Russell M. Nelson, are ti boutokaia ma te kukurei n te tai aei. N aron aia anen-nen kaain te Moanrinan a anenea, “Ira te Burabeti; e ata te kawai.”¹² I kakoaua bwa, n aron are e taetae ni burabetiaki n ni booki aika tabu, n iktaki ma ana Boki Moomon: Kakoauaan Taekan Iesu Kristo, “abanuean te Uea [e] a manga kateaki iaon te aba, ni katauraoiria nakon Kauaokin te Mesia.”¹³ N aran Iesu Kristo ae mim-tong man tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. “Christ the Lord Is Risen Today,” *Anene, nambwa*. 200.
2. Taraa Aramwa 5:26.
3. Taraa Motiae 3:19.
4. Reirei ao Berita aika Tabu 128:9.
5. Motiae 18:21.
6. Taraa Motiae 18:9.
7. Ioane 1:39.
8. Taraa 1 Nibwaai 15:25.
9. “Ao kam a tia ni karekeia te Tamnei ae Raoiroi, are e kaota te Tama ao te Naati, are e a kakoroa iai bukin te berita are e a tia n taekinna, ae ngkana ko rin n te mataroa aio ao e na reke iroum” (2 Nibwaai 31:18).
10. *Aia Reirei Burabeti n te Ekaretia: Iotebwa Timiti* (2007), 49.
11. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 19:1.
12. “Iriira te Burabeti,” *Aia boki n anene Ataei*, 111.
13. Kabwarabwara nakon ana Boki Moomon.

Iroun Unimwaane Ulisses Soares

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

A Taetae Anera ni Mwaakan te Tamnei ae Tabu

Karekeia Burabeti bon kanikinaean ana tangira te Atua nakoia Natina. A karaoi kinakin berita ao aron te Atua ao Iesu Kristo.

Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, n taabo nako aika kam mena iai, I a kan kaota au kakaitau ae nano ibukin ami tai ni kamatoa ngkananoa. I namakina te nanorinano ao te aki tau kanga aron Mote, e karauaki nanou n ana taeka te Uea nakoina:

“Antai ae karaoa win te aomata? ke antai ae karaoa te aomata ba e na bae newena, ke n taningabono, ke a

noraba, ma ni mataki? tiaki boni Ngai ae te Uea?

“Ma ngaia ae ko na nako ngkai, ao N na mena i wim, ma n rereiniko am taeka” (Te Otinako 4:11–12; taraa naba te kibu 10).

I rang mweengaraoi n ana tangira ao n ana boutoka kainnabau. E a tia n riki bwa te katooto n te tamaroa, tangira, ao motinnano ae babane nakon te

Uea nakoiau ao au utu. I tangiria ma nanou ni kabane, ao i kakaitau ibukin ana bitaki aika tamaroa aika e a tia ni karikia iaora.

Tariu ao mwaneu, I kakoaua nakoim bwa Beretitenti Russell M. Nelson bon ana burabeti te Atua iaon te aba. Akea ae I a tia n nooria ae akoi riki man tangira nakolina. E ngae ngke I namakinna bwa i aki tau nakon te wewete ae tabu aei, ana taeka ao taraakin matana ae akoi ngke e kanakoa te tibwanga aei I namakinna bwa I kaonaki n ana tangira te Tia Kamaiu. Ko rabwa, Beretitenti Nelson. I kamatoako ao I tangiriko.

Tiaki te kakabwaia karekeiai burabeti, taan mamata, ao taan kaotioti iaon te aba ni boong aikai ae ti maeka iai, aika a ukoukora ana kantaninga te Uea ao a iria? E karaunano ataakina bwa ti aki aki maroa n te aonaaba, ni kaitarai kaangaangan te maiu. Karekean te burabeti bon kanikinaean ana tangira te Atua ibukiia Natina. A kaoti berita ao aron te Atua ni koaua ao Iesu Kristo nakoia Aia aomata. I a tia n reiakin akanne rinanon ae I a tia n rinanona.

Tebwi ma waniua te ririki n nako, kainnabau ao ngai ti karekeia te tareboon mai iroun Beretitenti James E. Faust, n te tai anne te Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii. E weteira bwa tina beku bwa beretitenti n te mition ao rao i Portugal. E tua-njiira bwa tii onoua ara wiiki imwain ae ti waakina te mition. E ngae ngke ti namakina te aki tauraoi ao te aki tau, ti butimwaea te wewete. Ara raraoma ae korakora n te tai anne bon karekean ara visa are e kainnanoaki ni beku n te aba anne ibukina, ni kaineti ma ara taneiai imwaina, ti ataia bwa karaoana e nakon onoua nakon waniua te namwakaina katiakina.

Beretitenti Faust ngkanne e titiraki ngkana iai ara onimaki bwa te Uea e

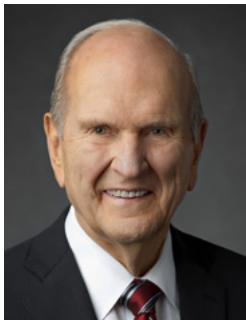

na karaoi kakai ao tina kona ni katia te kaangaanga iaon te visa n ae birimwaka. Ara kaeka bon te bubura "eng," ao ti waaki ni karaoi babaire n te tai ae waekoa. Ti katauraoi beebea ake a kainnanoaki ibukin te visa, kairiai ara utu ma natira aika uarereke, ao ti nakon te tia tei n te tai ae waekoa. Te aine ae tikiraoi e kaitibo ma ngaira ikekei. N rinanoan ara beebea ao ni karekean te bwai ae tina karaoia ngkana ti roko i Portugal e titirakinira, "Kam na bon buokiia raoi au aomata i abau?" Ti kamatoa ara kaeka "eng" ao ti kabwarabwara bwa tina tei ibukin Iesu Kristo ao ni kakoaua irouna ao Ana mition iaon te aba. Ti okira ikekei aua te wiiki imwiina, karekei ara visa, ao ti roko n te mition inanon onoua te wiiki, n aron are e a tia ni butiira ana burabeti te Uea bwa tina karaoia.

Tariu ao mwaneu, I kakoaua bwa te burabeti e taetae ni mwaakan te Tamnei ae Raoiroi. A kakoaua iroun Kristo ao Ana mition iaon te aba. A tei

ibukin ana iango ao nanon te Uea ao a weteaki bwa a na tei Ibukina ao n rei-reiniira bwaai ake ti riai ni karaoi n oki ni maeka ma te Atua ao Natina, Iesu Kristo. Ti kakabwaiaki ngkai ti kamwakuri ara onimaki n irii aia reirei. Man iriirakiia, maiura tina kukurei riki ao n aki mangaongao, ara kanganga ma nakobuakara a na kabebeteaki uotaia, ao tina karekeia katanara n tamnei ni katobibira are e na kataniira mai irouia ara kairiribai n ara bong.

Ni bongin te Itita aei I kakoaua ma nanou bwa Iesu Kristo e maiu ao E kaira Ana Ekaretia iaon te aba rinanon Ana burabeti, taan mamata, ao taan kaotioti. I kakoaua bwa Ngaia te Tia Kamaiu ao te Tia Kabooa te aonaaba ao bwa rinanona ti kona ni kamaiuaki ao ni karietataaki i matan te Atua. I tangiria, I nano Irouna. I tangiria n iriiria ao ni karaoi Ana kantininga ao n riki n ai Arona riki. I nanorinano n taekin bwaai aikai n aran ara Uea Iesu Kristo, amen. ■

Iroun Beretitenti Russell M. Nelson

Te Mwakuri n Ibuobuoki

Ti na karaoa te kawai ae boou, ao ni mimitong riki n tabeakinaia ao buokaia aomata.

Ko rabwa, Unimwaane Gong ao Unimwaane Soares, ibukin namakinan te tangira iroumi. Ti rangin ni kakaitau ibukimi ao ibukiia raomi aika kam tangiriia.

Tariu ao mwaneu aika tangiraki, ti reitinako n ukoukora te kaetieti mairo-un te Uea bwa ti na kanga ni buokiiia ara membwa ni kawakin ana tua te Atua, riki iaon tuua ake uoua n tangira te Atua ao kaain rarikira.¹

N namwakaina aika nako ti a tia n ukoukora te kawai ae tamaroa riki ni buoki kainnanoia ara membwa n tamneia ao n rabwataia n ana kawai te Uea.

Ti a tia ni karaoa te babaire ni katoka te reirei n te mweenga ao te kakawari n reirei ngkai ti a bon kinaia. Irarikin anne, ti a tia ni karaoa te kawai ae boou riki, ao ni mimitong riki n tabe ibukiia ao ni buokiiia tabeman. Ti na

kona n atong mwakuri aikai bwa mwakuri n "ibuobuoki."

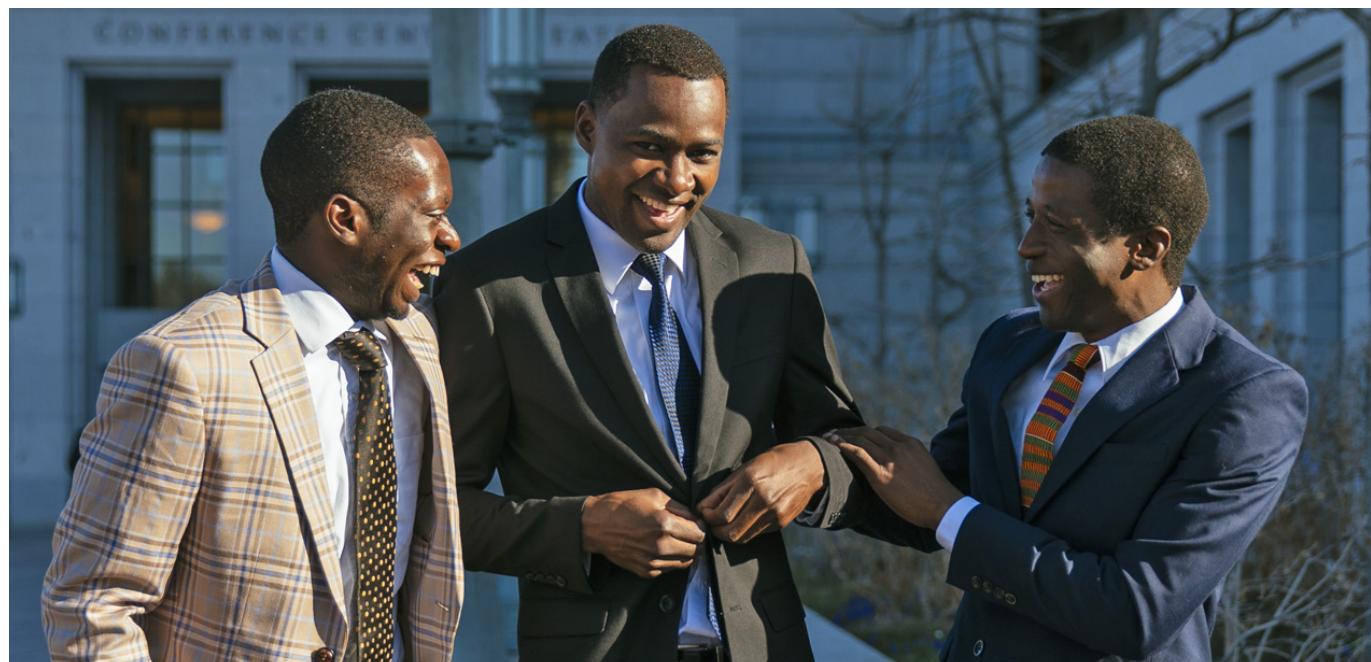
Mwakuri n ibuobuoki aika nako-raoi a kona ni katauraoaki man aia bwaintangira aine ao man mwaakan te nakoanibonga ae akea kabotauana. Ti kainnanoa te aeka ni kamanomano anne man ana anainano te tia kakaitara.

Unimwaaner Jeffrey R. Holland man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman ao Titita Jean B. Bingham, Te Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Aine, a na kabwarabwara bwa a kanga taari n te nakoanibonga ao aine n te Bootaki n Aine ni aron aia waaki ngkai ni beku ao n tararuia membwa n te Ekaretia ni kabuta te aonaaba.

Te Moan Beretitentii ao te Tengaun ma Uoman ana katiteuanaaki ni kakoroi nanon aia rongorongo. Ma te kakaitau ao te tataro mwaaka ti kauka rongorongan te Ekaretia ae boou aei. N aran Iesu Kristo, amen. ■

TE BWAI AE E NA TARAAKI

1. Taraa Ruka 10:27.

Iroun Unimwaane Jeffrey R. Holland

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

“N Raoniia ao ni Kakorakoraia”

Ara tataro n te bong aei bwa ni kabane mwaane ao aine a na kitana te maungatabu ni kabuta aei n namakinna riki irouia bwa ana tangiria riki ni kan buokiia tabeman.

Nna manga taekina are e taku Ralph Waldo Emerson, taai aika rangin n uringaki n te maiu bon taai ake ti namakina iai te ienikuri n te kaotioti.¹ Beretitenti Nelson, I aki ataia bwa iraua riki te “ienikuri” ae ti kona ni karaoi n te wiikente aei. Tabeman mai ibuakora a mamaara nanoia. Ma n aron ae I iangoia, ko kona n tararua naba anne. Ai tamaroara te burabeti!

Irakin ana katooto n ana katanoata ao ana koaua Beretitenti Nelson aika moan te kamimi ngke tairiki ao n te ingabong aei, I kaota au koaua bwa bitaki aikai bon kaotan te kaotioti are e a tia ni karekea te Ekaretia aei mai moana. Bon kaotan kakoauaan riki bwa te Uea e kawaekoa Ana mwakuri n taina.²

Ibukiia ni kabane ake a ingainga ni kan atai kabwarabwaraan baikai, taiaoka ataia bwa n te tai ae waekoa ni kainan te maungatabu aio, e na irerei rokon kaetieti ae a iraki, tiaki n teina aio, n te reta mai irouia kaain te Moan Beretitentii nakoia kaain te Ekaretia ni kabane ake iai aia imeeri ioura. Te beebea ae itibaa baana ma kanoana aika titiraki ao kaekaaia ana kanimwaki

ibukiia mataniwi n te nakoanibonga ni kabane ao mataniwi ni bootaki. Te kabanea, bwaai aikanne a na kaotaki n te tai ae waekoa iaon ministering lds.org. “Bubuti, ao ko na anganaki; ukeuke, ao ko na karekea.”³

Ngkai ibukin te tibwanga are e a tia n anganai Beretitenti Russell M. Nelson ao nakon Titita Jean B. Bingham. Tariu ao mwaneu, ngkai ana mwakuri n te kooram ao taian bootaki a rikirake, e na ataaki bwa ti na riai naba n rikirake n arona—bwa ngaira n tatabemaniira ti na kitani karaoan mwakuri aika okioki n akea nanoia nakoia naake a riki bwa Ana reirei ngke e taekinna te Tia Kamaiu ni banen Ana mwakuri iaon te aba. Ngkai E tauraoi ni kitaniia kaain ana botaki ae uarereke akea ae na tiku n aki ataa te bwai ae a na karaoia, E aki korei bwaai ae ana karaoi teuana imwiin teuana te ribooti ae ana koroi ni karawatai katotongaia. E aki, E anganaiia aia beku n ti teuana te tua: “Kam na Itangitangiri imarenami, n ai arou ae I tangirii ngkami . . . “Ane a na ataingkami aomata ni kabaneia bwa au reirei ngkami n aei, ngkana kam i tangitangiri.”⁴

N iangoan ae ti na waaki nakon kaeān te tamāroa ni mwakurin te euangkerio, te katanoata ae boou ibukin te tararua n te nakoanibonga ao te Bootaki n Aine e na iai inanova bwaai tabeua, mwaangan nako mwakuri ake e a tia te Bootaki n Aine ni kaman barongaaki raoi ma mwiina aika tamāroa.⁵

- Ti nang aki manga kabonganai tae-kan reirei n te mweenga ao kakawari n reirei. E na riki anne bwa angin ara mwakuri n ibuobuoki e na karaoaki n tabo tabeua irarikin te mweenga ao irarikina ibukina bwa ara reitaki e aki kona ni bwarabwara raoi man te reirei are e a kaman katauraoaki, rinanon te reirei ma e kona n tibwaaki ngkana iai kainnanoana. Tera aron kabwarabwaraana, oin te kantanninga n te reirei n te iango n ibuobuoki aei e na kangai, n aron are e taekinaki

irouia aomata n ana bong Aramwa, n “taratararaia aia botanaomata, ao . . . ni kamarakeia ni bwaai aika a kai-neti ma te raoiroi.”⁶

- Ti na reitinako ni kawari mweenga n aron ae ti kona, ma kaangaangan te tabo n aron te mwaiti ae korakora, abwakin te kawai, tarakin maurira, ao kakaewenako riki tabeua e kona n totokoira man kawarri mweenga ni katoa namwakaina. N aron are e reirei te Moan Beretitentii n ririki aika nako, karaoa am kabanea n tamaroa.⁷ N reitaki ma kanoan am karenta are ko a tia ni kateia ibukin am kakawari, te karenta anne e kona n oneaki mwiina n te reitaki n te tareboon, katanota, tekiti, imeeri, marooro n witeo, marooro n te bootaki n Taromauri, buokan karaoan te karikirake, takakaro ni marooro, ao a mwaiti riki bwaai aika ko kona ni karaoi man bwaai n reitaki n te aonaaba. E ngae n anne, I riai ni katuruturua bwa kabonganaan bwaai n reitaki aika boou aikai aki raonaki ma rongorongo aika kananokawaki n aron ae I a tibwa noria iaon titika ni bao aika bubuti. E kangai, “Ngkana, I bimbim nakoim, ngkanne ko a

tia ni kawaraki.” *Taioaka*, taiaoka, taari (ana bon aki kona n rotaki iai tititati—I taetae nakoia taari n te Ekaretia), man bitaki aikai ti tangira te tararua ao te tabeaianga ae batiriki, tiaki ti teutana.

- Ma reirei aika boou aika boboto riki iaon te ibuobuoki n te euangkerio, I namakinna bwa a moanna n nako nanomi bwa tera ae taraaki n te ribooti. Eng, karau nanomi, bukina bwa akea te ribooti—are e na nanako ni banen namwakaina, “E a tia tabeu ma I kabongana wiui” n ribooti. Aio naba kaotan te rikirake. Te ribooti ae na karaoaki bon mwatin te intawiu are a tia ni karaoia mataniwi ma toaia n ibuobuoki n te uoote n te kuata anne. Kanga e taraa ni bebete anne, raoraou, intawiu aikanne a rangin ni kakawaki. N akean te rongorongo anne ao e na bon aki kona te bitiobi n atai kaangaanga n anuan tamneia ao rabwataia ana aomata. Uringnga: taari n ibuobuoki a tei ibukin te bitiobiriki ao te beretitentii n te kooram n unimwaane; aki onei mwiia. Kariaia ma iroun te bitiobi ao te beretitentii n te kooram a raka riki nakon te iango n te mwakuri n ibuobuoki aei.

- Bukina bwa te ribooti aei e kao-koro ma ake kamwa tia ni kanakoi n taai aika nako, kariaia bwa n na kamataata are *ngaira* n ana etukuata te Ekaretia tiaki kainnanoia ni kan ataia bwa *e kanga* ke *ia* ke *ningai* ae ko karaoa te reitaki ma am aomata; ti ti kainnanoia n ataia ao ni kakoaua bwa *ko* karaoia ao ko kakabwaiaia ni kawai ni kabane aika ko kona ni karaoi.

Taari ao mwaneu, iai tibwangara n rongorongo mai i karawa n rabwatan te Ekaretia ae bwanin “te aro ni kiritian ae itiaki . . . ae aki kamwara i matan te Atua”—“ni katoka i aomi rawawataia raomi, bwa aonga ni bebete” ao ni “karau nanoia ake a kainnanoia karauan nanoia,”⁹ n ibuobuoki nakoia aika akea buuia ao akea tamaia, aika iai buuia ao aika akea buuia, aika korakora ao aika korakora aia kaangaanga, a uruaki nanoia ao aika marurung, aika kukurei ao aika nanokawaki—ni uarerekena, ngaira ni kabane, ngaira n tatabemaniira, bukina bwa ti bane ni kainnanoia n namakina te bwai n irorao n tangira ao n ongo te katanoata ae matoa iaon te onimaki. E ngae n anne, I kauring ngkami, te waaki ae boou, kawaina ae boou, ao uarerekena ribooti e aki kona ni karekea te bitaki nakon ara beku ni karokoa ti noora aei bwa te kakao nakon tabeakinara imarenara n te kawai ae boou reirei, n aron are e tibwa taekinna Beretitenti Nelson. Ngkai ti tabeki matara n tamnei nakon maiuakinan te tua n tangira ae taabangaki n te aonaaba, ti karineia aomata aika a mwaiti aika a tia ni beku n te aro anne inanon ririki aika a bat. N na anga tabeua katooto aika ngkai ma te kakaonimaki inanon te kantaninga ae ana mwaiti riki ae ana kona n taua ana tua te uea n “raoniia ao ni kakorakorai”¹⁰ tarira ao mwanera.

N Tianuare 14 ae nako, te Tabati, ai tibwa teutana imwiin 5:00 n te bwakan-taai, raoraou ae kairake Brett ao Kristin Hamblin a marooro ni mweengaia n te Tembora, Arizona, imwiin ana bong Brett ni beku n te bitiobiriki ao n ana bong ae tabetabe Kristin n taraia natiaa ake niiman.

N te tai ae tawe Kristin, are e tara n nakoraoi aorakina te kaentia ni mammana n te ririki are mai imwaina, e bwaka n tong. Tarebonian 911 e kaira te tiim man te emetientii ni kataia ni kamaiua. Ngke e tataro ni bubuti Brett, e waekoa ni karaoi uoua tareboon: teuana nakon tinana ni bubuti ana ibuobuoki tinana n tararuakiia natiaa, ao teuana nakon Edwin Potter, ana tia reirei n te mweenga. Te marooro are imwiina e waaki n aron aei:

Edwin, e kaeka ni kinaakin te tia tareboon, e taku, “Eei, Brett, Tera ae I kona ni karaoia ibukim?”

E kaeka Brett ma bwanaana ae takura “I kainnanoiko ikai—ngkai naba!”

Inanon tabeua riki miniti n aron are e kona ni warekia Brett, raona n te nakoanibonga e tei irarikina, ni buokiia ataei n taraia ao ni kabuta te Tari Hamblin nakon te onaoraki n rimwiin te amburanti are e uota buuna. Bon, teutana imwiin 40 te miniti imwiina are e kamakii matana, taokita a taekinna bwa e motirawa Kristin.

Ngke e tang Brett, Edwin e rabwatia ni baina ao n tang ma ngaia—n te tai, ae rang ni maan. Imwiina, e katuka Brett n tang ma kain te utu ake tabeman ake a botaki, Edwin e buti nakon mweengan te bitiobi n tuangnga te bwai ae a tibwa riki. Te bitiobi e waekoa n nakon te onaoraki ao Edwin e buti nakon mweengan Hamblin. Ikekei ngaia ma kainnabana, Charlotte, are e a kaman roko naba, a takakaro ma natin Hamblin aika niiman ae akea ngkai tinana, ae aia ririki 12 rikaaki nakon 3. A kamwarakeia

n aia katairiki, karaoa aia kamataku n te katangitang ae akea te katauraoi iai, ao imwiina a buokiia ni kamatuia.

E tuangai imwiina Brett, “kamimiin te karaki aei bwa bon tiaki ibukin ae roko Edwin ngke I weteia. N taai ni karawawata, iai aomata n tainako aika tauraoi n ibuobuoki. Tiaki, te bwai ae kamimi n te karaki aei bwa ngaia temanna ae I iangoia. Iai riki aomata tabeman irarikina. Kristin iai mwanena ao tarina ae kee iaan teniua te maire raroaia ni maeka. Iai ara bitiobi ae rang n tamaroa, te kabanea n tamaroa. Ma te reitaki imarenau ma Edwin ao ngai bon te aekaki are I namakini ngkekei naba bwa N na tarebonia ngke I kainnanoa te ibuobuoki. Te Ekaretia e anganiira te kawai ae ti na maiuakina te kauoua n tua n ae tamaroa riki—n tangira, ibuobuoki, ao ni karikirakea te reitaki ma tarira ao mwanera ake a buokiira ni kaniira riki nakon te Atua.”¹¹

Edwin e taku ibukin te atatai aei, “Unimwaane Holland, te bwai ae kamanga n te bwai aei ni kabane bwa e a tia Brett n riki bwa ara tia reirei n te mweenga ma e maan riki nakon are ngai I riki bwa aia tia reirei. N te tai anne, e a tia ni kakawariiira riki n aron ae bon te rao nakon are tabena. E a tia n riki bwa te banna ni katooto ae tamaroa, te katooto ae tamaroa n te bwai are e riai ni karaoia te nakoanibonga. Kainnabau, natira mwaane—ti aki nooria bwa temanna ae katabeaki bwa e na uota te rongorongo nakoiria ni katoa banen namwakaina, ti iangoia bwa kanga raoraora ae maeka n te kawai ao irarikin te koona, are e kona ni karaoi bwaai nako n te aonaaba aei ni kakabwaiaira. I kakaitau bwa I kona ni kabwara teutana au tarau nakoina.”¹²

Tariu ao mwaneu, I raoni ngkami n anga te karinerine nakoia taan reirei n

te mweenga ao te tia reirei n te uuote ao te tia reirei n te mweenga ao te tia reirei ni kakawari ake a tia n tangira ao n n rangin ni kakaonimaki n aia beku rinanon ara tai. Ara tataro n te bong aei bwa mwaane ao aine nako—ao kairake n ataeinimwaane ao n ataeinnaine—a na kitana te maungatabu ni kabuta aei n namakinna riki irouwia bwa ana tangiria riki ni kan buokiia tabeman, are kaungaaki riki man karoana iroun Kristo n ana tangira ae itiaki. Ngkana ti namakini kabwakara ao ara aki konabwai—bwa ti boni bane n rotaki n te kaangaanga—ti bia karaoi ara beku n ikarekebai ma Uean te tawaana,¹³ n angan te Atua ao te Tama ao ngaira ni kabane te bai n ibuobuoki ma ana mwakuri ae e koro mwaitin ni kaeka taian tataro, ni karekea te karaunano, kaoan rannimata, ao ni kakorakorai bubuaniwae aika aki konamaki.¹⁴ Ngkana ti na karaoa anne, ti na riki ni koaua bwa ana reirei Kristo n aron are ti kaantaningaki nako iai. N Tabatin te Itita aei, ti bia itangitangiri imarenara ngkai E tangiriira,¹⁵ I tataro n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Ralph Waldo Emerson, *The Conduct of Life* (1860), 268.
2. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 88:73.
3. Ruka 11:9.
4. Ioane 13:34–35.
5. Taraa “Keep in Touch with Her Anytime, Anywhere, Any Way,” *Riaona*, Tianuare, 2018, 7.
6. Motiae 23:18; taraa naba Reirei ao Berita aika Tabu 20:53.
7. Taraa “Watching Over and Strengthening Members,” Ana reta te Moan Beretitentii, Ritembwa, 10, 2001.
8. Iakobo 1:27.
9. Motiae 18:8–9.
10. Reirei ao Berita aika Tabu 20:53.
11. Brett Hamblin, personal correspondence, Beberuare, 2018.
12. Edwin Potter, personal correspondence, Beberuare, 2018.
13. Taraa Iakobwa 5:70–72.
14. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 81:5.
15. Taraa Ioane 15:12.

Iroun Jean B. Bingham

Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Aine

Ibuobuoki n aron are E Karaoria te Tia Kamaiu

Ti bia kaoti ara kakaitau ao ara tangira ibukin te Atua ni buokiiia ma te tangira tarira ao mwanera ae akea tokiiia.

Ai tamaroara te kakabwaia ni maiu n te tai are e reitinako iai te kaotioti mairoun te Atua! Ngkai ti kariaria ni butimwaea ae bwanin “manga katean bwaai ni kabane,”¹ ake a tia ao ni manga roko rinanon waaki n taetae ni burabeti n ara tai, ti a katauraoi ibukin Kauaokin te Tia Kamaiu.²

Ao tera kawai aika a tamaroa riki ni katauraoi ni kaitibo ma Ngaia nakon kataakin n riki n *ai* arona rinanon ibuobuoki n tangira imarenara! Ngke e reireiniia taan iriira Iesu Kristo man te moan tai, “Ngkana ko tangirai ko na beku ibuki.”³ Ara ibuobuoki nakoia tabeman bon kaotan te riki bwa ana reirei ao ara kakaitau ao ara tangira ibukin te Atua ao Natina, Iesu Kristo.

N tabetai ti iangoia bwa ti na karaoa te bwai teuana ae bubura ao n ninikoria ni “iangoia” n aron buokaia kaain rarikira. Ma mwakuri aika bebeete n ibuobuoki e kona n iai mwiina ae tamaroa nakoia tabeman—ao nakoira naba. Tera ae karaoia te Tia Kamaiu? Rinanona ana bwaintangira ae mwaaka n te Mwakuri ni Kamaiu ao te Mangauti—are ti bukamaruia n Tabatin te Itita ae tamaroa—“akea riki ae e a tia ni karaoa te bitaki ae

kamimi [iaoia] ni kabane ake a tia ni maeka ao ake a na maeka iaon te aba.”⁴ Ma E moangare naba, taetae ma, rianna ma, ongora nakon, karekea ana tai ibukin, kaunganano, reirei, kamwarake, ao e kabwarabure. E buokiiia utu ao rao, kain rarikiia ao iruwa n aekaia nako, ao E kaoia ana irekereke ao naake e tangiriia bwa a na kakukureia ni kakabwaia aika mwaiti n Ana euangkerio. Mwakuri n ibuobuoki aika “beebete” akanne ao te tangira ae karekea te baeten ibukin ara ibuobuoki n te bong aei.

Ngkai e reke tibwangam n tei ibukin te Tia Kamaiu n am ibuobuoki, titiraki-niko ibon iroum, “N na kanga n tibwa te ota n te euangkerio ma te aomata aei ke te utu? Tera ae wirikirikinai te Tamnei bwa N na karaoia?”

Te ibuobuoki e kona ni karaoaki ni kawai aika a mwaiti n ana kawai temanna. Ngaia are tera aron taraakina?

Te ibuobuoki taraakina kaanga ai aroia unimwaane n te kooram ao te beretitentii n te Bootaki n Aine n tataro mwaaka ni maroroakina taekan tibwangai. Nakon riki ae taan kairiiri a ti anganako beebwa, taraakina kaanga te reirei iaon temanna ma temanna

ao utu ni kawaraki kaanga katabeaki ake anganaki ni buokaia tarira ao mwanera. Kanga tarakina ae te nako n rianna, ikoikotaki ibukin te takakaro n te tairiki, karaoran te ibuobuoki, ke bon te kaai n ibuobuoki. Kaanga taraakin kawaran te aomata ke te taetae iaon te tareboon ke maroro iaon te rain ke te koroboki. Kaanga taraakin nikirakin te kaati ni koronririki ao te kaunga n te takakaro ni butibooro. Kaanga taraakina ai aron tibwaan te koroboki ae tabu ke maroro man te maungatabu are e nano nakon temanna. Kaanga taraakin maroroakinan te titiraki n te euangkerio ao tibwaakin te koaua ni uota te kamatata ao te rau. Kaanga taraakin ae kori bwa mwakoron maiun temanna ao tararuakin teuanne ke neienne. Kaanga taraakin naba te intawiu ni ibuobuoki are a maroroakinaki iai kainnano ao korakora ma te karaurau ao te riai. Kaanga taraakin ae te kauntira n te uoote e katauraoi ni kaeka nakon te kainnano ae bubura.

Te aekaki n ibuobuoki aei e kakorakora temanna te titita are e mwaiing man mweengana ae raroa ngke kainnabana e waakina ana reirei are

e na angabeebwa iai. N akean ana tareboon ae mwakuri ao natina ae uarereke are e tararuia, e namakinna bwa e aki tau n tiku n te tabo ae boou, ni bua ao ni maroa. N akea tuangana mai imwaina, te titita n te Bootaki n Aine e roko n ana mataroa n uoti kaau ibukin te teei, ni katokaia n ana kaa, ao ni uotiia nakon te titoa ni bobwai. Te titita e kakaitau n taekinna, “Neiei bon au rain ni kamaiu!”

Te ibuobuoki ni koaua e kabwara-bwaraaki iroun te titita ae ea ikawai riki i Africa are e katabeaki bwa e na kakaea te titita ae tuai man ira bootakin te Ekaretia n te tai ae rang ni maan. Ngke e roko ni mweengan te titita anne, e kunea bwa te aine e a tia n taibaoaki ao a anaaki ana bwai, ao ti teutana kanana, ao akea oneana ae tau ibukin bootakin te Taromauri. Te aine are e katabeaki bwa e na buokia eroko n tauraoi n ongora, uotii uankai man ana onaroka, koroboki aika a tabu bwa e na wareki, ao te iraorao. Te titita are e “buu” e waekoa n okira te ekaretia ao ngkai e a reke nakoana ibukina bwa e ataia bwa e tangiraki aoe kabonganaaki.

Ikotakin mwakuri akanne n te Bootaki n Aine ma te kooram n unimwaane are e kateaki ngkai e na uota te katiteuanaaki are mwiina ae otinako bon te tamaroa. Te ibuobuoki e kona n riki bwa te reitaki ni mwakuri ni kakoroa nanon tibwangan te nakoanibonga ni “kawarii aia auti membwa nako” ao n “tararua te Ekaretia n tainako, ao n raoniia ao ni kakorakoraia,”⁵ ai aron naba kakoroan nanon ana kantanning te Bootaki n Aine ni kaai n ibuobuoki ni katauraoi ibukin kakabwaia n te maiu are akea tokina.⁶ Te kaai n ikotaki ni mwakuri iaan ana kairiiri te bitiobi, kooram n unimwaane ao te beretitentii n te Bootaki n Aine e kona n kaungano ngkai a ukoukora te kwai ae te

kabanea n tamaroa n taraia ao n tararua ibukiia aomata nako ao utu.

N na angani ngkami te katotoo. Te tina e reke irouna te kaentia. N te tai ae waekoa e bwainaorakiaki, ao a waekoa ni mwakuri aine n te Bootaki n Aine, ni bairea te anga ae tamaroa ni ibuobuoki ma te amwarake, te bao ibukin kaean ana tutuo, ao boutoka riki tabeua. A kawaria n tainako, n raonna ni kakukureia. N te tai naba anne, te kooram n te Nakoanibonga ae te Merekiteraka a kiba n ibuobuoki. A karaoa te mwakuri ni manga kateraoa te tabo ni matu ao te roki bwa e aonga ni bebeti riki te taraua ibukin te titita ae aoraki. Ataeinimwaane a anga aia ibuobuoki ni karaoi mwakuri aika a kakaawaki. Ao ataeinnaine a ibuobuoki naba, a kukurei ni baireia bwa a na kakaonimaki n nakonako ma te kamea ni katoabong. Inanon te tai, te uoote e reitinako n aia ibuobuoki, ni karaka ao ni bitii ngkana e riai. E matata bwa te mwakuri n tangira, membwa n tatabemania a anga ngaiia, ni katiteuanaia ni kaota te tararua n aia kawai nako ake a kakabwaia iai tiaki tii te titita are e korakai ma bon kain te utu n tatabemania nako.

Imwiin te mwakuri n ninikoria, te titita n tokina e motirawa man te kaentia ao e wene ma te rau. Ma a namakina te bebeti ao n iangoia bwa e nakoraoi te mwakuri are a tia ni karaoia? A aki, ataeinnaine a reitinako n

nakonako ma te kamea ni katoabong, te kooram n nakoanibonga a reitinako n ibuobuoki nakon te karo ma ana utu, ao tititati n te Bootaki n Aine a reitinako n ibuobuoki n tangira ni karekea te kakorakora ao bwaai ake a kainannoaki. Tariu ao mwaaneu, aio bon te ibuobuoki—ao te tangira are e karaopia te Tia Kamaiu!

Teuana riki te kakabwaia n te kata-noata bon aia tai kairake n ataeinnaine n te ririki ae 14 nakon 18 n iri n ibuobuoki bwa toaia titita n te Bootaki n Aine, n ai aroia ataeinimwaane ae roroia ni beku bwa toaia taari n te Nakoanibonga aika Merekiteraka. Kairake a kona n tibwa aia tarena ae ooti ao n rikirake n te maiu n tamnei ngkai a beku irarikiia ikawai n te mwakuri ni kamaiu. Kairaia te rororrikirake ni beku bwa taan ibuobuoki e kona naba ni karikirakea aia ibuobuoki te Bootaki n Aine ao kooram n unimwaane n aia tararua ibukiia tabeman man karikirakean te mwaiti irouwia membwa ake a iria.

Ngkai I iangoi tamaroaia ataeinnaine ake Ia tia n atai, I kukurei irouwia titita n te Bootaki n Aine ake a reke aia tai ni kakabwaiai n aia ungannano ataeinnaine, tarena, ao n namakina te tamnei ngkai a uaia ni beku ke n ibuobuoki ma ngaiia. Ao I kukurei naba n aia tai ataeinnaine are a na karekea n riki bwa temanna ae onimakinaki ao n reireinaki ao ni kakorakoraaki irouwia tititati n te Bootaki n Aine. Te tai aei n ira katean

abanuean te Atua e na riki bwa te kabwaia nakoia ataeinnaine, ni buokiiia ni katauraoi n ae tamaroa riki ni kakoroa bukin tibwanga bwa taan kairiiri n te Ekaretia ao te botanaomata ao n riki bwa te rao ae toamau inanon aia utu. Ngkai e tibwaia ngkoananoa Titita Bonnie L. Oscarson, kairake n ataeinnaine “a *tangiria* n anga te ibuobuoki. A riai n ataia bwa a boongana ao a kakaawaki n te mwakuri ni kamaiu.”⁷

Ni koauana, ataeinnaine a kaman ibuobuoki imarenaia, n akea te kata-beaki nako iai ke ni kaitauaki. Te utu ae I ataia a mwaing tebubua te maire nakon te tabo ae boou are akea temanna ae a kiniaa iai. Inanon te moan wiiki, te ataeinnaine ae 14 ana ririki man te uoote ae boou e kaoti i mata-roan aia auti ma te raurau ni kuukii, ni butimwaaia nakon te tabo. Tinana e tei ni moangare i akuuna bwa te tia kabutia ni boutoka natina n nanona ni kan ibuobuoki.

Te tina temanna e raraoma n te bong teuana ibukin natina te aine ae 16 ana ririki bwa e tuai n okira mweengana n te tai are e tataneiai iai. N tokina ngke a oki te ataeinnaine, tinana e kautitiraki nakoina ma te un bwa e nako maia. Te 16-n ririki e kaeka ma te nimamannei bwa e uota te uee nakon te unaine ae mate buuna ae maeka n uakaan. E nooria bwa te titita ae ikawai aei e tara ni kan raonaki ao

e namakinna bwa e riai ni kawaria. Ma ana kariaia tinana, te ataeinnaine e reitinako ni kaakawara te unaine anne. A riki bwa rao aika itangitangiri, ao reitakiia e reitinako inanon ririki aika batii.

N tatabemaniia ataeinnaine aikai, ao aika a mwaiti riki n aekakiia, a noora kainnanon temanna ao a mwakuria bwa e na buokaki. Iai nanoia ataennaine n tararua ao n tibwa te bwai are a kona ni kairaki raoi iai rinanon te ibuobuoki n ikatoatoa ma titita aika ikawai.

N aki tarai rorora, ngkana ti iangoa aron te ibuobuoki ae rang n nakoraoi, ti titiraki, “Tera ae e kainnanoia neienne [ke teuannele]?” Ikotakin titiraki akanne ma te nano ae korakora ni kan beku, tia kairaki ngkanne iroun te Tamnei ni karaoa are e na kona n tabekiarake ao ni kakorakora temanna ma temanna. I a tia n ongo karaki aika mwaiti irouw tarira ao mwanera ake a kakabwaiaki man te kanikina ae beebeete ni karinaki ao ni butimwaeaki n te taromauri, te emeeri ae tamaroa taekana ao te rongo-rongo n tekiti, te aomata ae kawaraki n ana tai ni kaitara ma te kanganga, te kakao n ira te waaki ni kakukurei n te kurubu, ke te anganano n ibuobuoki n tain te kanganga. Kaaro aika akea toaia, taan rairaki aika a boou, mem-bwa aika aki batii ni kakaonimaki, aine aika akea buuia ao mwaane aika akea buuia, ke kairake aika iai aia kanganga a kona ni kainnanoa raonakiia ae batii

ao ni moanibwaiaki n te ibuobuoki mai irouwia tariia ao mwaneia. Te reitaki imarenaia unimwaane n te kooram ao beretitentii n te Bootaki n Aine e kare-keea te nakoraoi ni karaoaan te beku.

Imwiin ae a tia n taekinaki ao ni karaoaki, te ibuobuoki ni koaua e katiaaki teuana imwiin teuana ma te tangira ae kaunganano. Bonganen ao kakaawakin ao kamimiin te ibuobuoki ni koaua bwa e kakoauaki bwa e bitii maiu! Ngkana a uki nanora ao n tauraoi n tangira ao ni kairaki, kaungaaki ao ni karaunano, mwaakan ara ibuobuoki e na bon rang butimwaeaki. Ma te tangira ae kaunganano, a kariki kakai, ao tina karekei kawai n uotia tarira ao mwane-ra aika a “buu” bwa a na butimwaeaki nakon ana euangkerio Iesu Kristo.

Te Tia Kamaiu bon te banna ni katoto ni bwaai ni kabane—tiaki tii n te bwai ae ti riai ni karaoaia ma *bukin tera* ti riai ni karaoaia.⁸ “Maiuna iaon te aba bon [te] kakao nakoira—n tabeki ara taratara ni karieta teutana, ni katikui oin ara kanganga ao [ni] buokiia tabeman.” Ngkai ti butimwaea te tibwanga ma nanora ni kabane ni buokiia tarira ao mwanera, ti a kakabwaiaki ni kare-keea te kaitiakaki riki n tamneira, n ira riki ana kantaninga te Atua, ao ni kona riki n ota n Ana babaire n ibuobuoki imarenara n oki nakoIna. Tina tatauraoi riki ni kina Ana kakabwaiia ao n tatauraoi n anga kakabwaiia akanne nakoia tabeman. Nanora a na anene ni katiueanaaki ma bwanaara:

*Te Tia Kamaiu, I bia tangira tariu
N aron ae I ataia ko tangirai,
Karekeea korakorau, au biikan,
Bwa N na riki bwa am toro.
Te Tia Kamaiu, I bia tangira tariu—
Te Uea N na iriiriko.¹⁰*

Tina kaota ara kakaitau ao ara tangira nakon te Atua man ara ibuobuoki

Iroun Unimwaane Dieter F. Uchtdorf

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

n tangira nakoia tarira ao mwanera n akea tokina.¹¹ Mwiina e na katiteua-naaki n te namakin n aron ae aomata i Amerika n taai akelei a kimwareirei 100 te ririki n nako imwiin kaotin te Tia Kamaiu i abaia.

“Ao e a koro bukina bwa bon akea te itabaraaraa n te aba, . . . ibukin tangiran te Atua are e bon maeka inanoia aomata.

“. . . Akea te itabaraara, ke te bakan-tang, . . . ao e koaua bwa bon akea riki te botanaomata n ai aroia ae a kukurei ibuakoia aomata nako ake a karikaki ni bain te Atua.”¹²

I kukurei ni kaota au koaua bwa kaotioti aikai a bibitaki ao a karok-aki mairoun te Atua ao bwa, ngkai ti butimwaai ma nanora aika a tatauraoi, tina katauraoaki raoi riki ni kaitibo ma Natina, Iesu Kristo, n Rokona. Tina bon kaan riki n riki bwa kain Tion ao n namakina te kukurei ma naake ti a tia ni buokiia iaon kawaia n riki bwa ana reirei. Bwa ti na karaoa anne bon au tataro ni karinerine ao n nanorina-no n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Makuri 3:19–21.
2. Taraa Robert D. Hales, “Preparations for the Restoration and the Second Coming: ‘My Hand Shall Be over Thee,’” *Liahona*, Nov. 2005, 88–92.
3. Reirei ao Berita aika a Tabu 42:29.
4. “The Living Christ: The Testimony of the Apostles,” *Liahona*, May 2017, inanon te moanibaa.
5. Reirei ao Berita aika a Tabu 20:47, 53.
6. Taraa *Aeniboki 2: Babairean aron Kairan te Ekaretia* (2010), 9.1.1.
7. Bonnie L. Oscarson, “Young Women in the Work,” *Liahona*, May 2018, 38.
8. Taraa Ebeto 5:2.
9. Russell T. Osguthorpe, “What If Love Were Our Only Motive?” (Brigham Young University devotional, Mar. 8, 2011), 7, speeches.byu.edu.
10. “Lord, I Would Follow Thee,” *Anene, nambwa*, 220.
11. Taraa Motiaeaa 2:17.
12. 4 Nibawai 1:15–16.

Nooria te Aomata!

Naake a tia ni kunea te kawai ni koaua nooria bon aomata ake a kunea te mataroa nakon te kimwareirei ao te kabira ibukin katokan te bara n nano.

Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, rao aika tangiraki, I kakaitau n raoni ngkami n te wiikente ni maungatabu ni kabuta ae tamaroa aio. Harriet ao ngai ti kimwareirei ma ngkami ni kamatoa Unimwaane Gong ao Soares ao taari ao titita aika mwaiti ake a tia ni karekei aia wewete aika boou n tain te maungatabu ni kabuta aei.

E ngae ngke I nanokawaki ni buan raoraou ae tangiraki Beretitenti Thomas S. Monson, I tangiria, i

kamatoa, ao I boutoka ara burabeti ae Beretitenti, Russell M. Nelson, ao ana kauntira aika karineaki.

I kakaitau naba ao ni karinea teuana riki te tai ni manga mwakuri riki raou aika Tari n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma uoman.

Ae kakawaki riki, I rang kaonaki n te nanorinano ao n rang ni kuku-rei n riki bwa kain te aro ngai n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ake maitia mirion mwaane, aine, ao ataei ake a tatauraoi n *Tabekakirake n taabo are a tei iai* inanon aia konabwai ke nakoiaia—ao ni kataia ma nanoia ni kabane ni beku ibukin te Atua ao Natina, ibukin katean abanuean te Atua.

Te bong aei bon te bong ae tabu. Bon Tabatin te Itita, are ti kauringa iai te iangobong ae mimitorng ngke e urua iai ana kababae te mate ara Tia Kamaiu¹ ao n uti n tokanikai man te ruanimate.

Bon te Bong ae te Kabanea ni Korakora n Rongorongan Rimoa

Bwaai aikai riki ngkai I titirakina te intanete, “Tera te bong ae korakora ana bitaki nakon rongorongan rimoa?”

Te kaeka e karinanaki man ae kamimi ao ni kakubanako nakon te

kona n ota ao iango aika kaun. Teuana mai ibuakoia, te bong are a bwaka iai atibun karawa n te Yucatán Peninsula; ke inanon 1440, Johannes Gutenberg e katia ana moan mitiin ni boreeti; ao eng n te bong n 1903 ao te taari ae Wright ma tarina a kaotia nakon te aonaaba bwa e kona ni kiba te mwaane.

Ngkana te titiraki naba anne ko titirakinaki iai, tera am kaeka?

N au iango te kaeka e rang itiaki.

Ni karekean te bong ae moan te kakannato n rongorongan rimoa, ti riai n oki rikaaki nakon te tairiki e kaan 2,000 te ririki n nako n te Onaroka are i Keketemwane ngke Iesu Kristo e katorububa n tataro ao e anga Ngaia bwa te karea ni kamaiu ibukin ara bure. Bon inanon te anganano ae korakora ae akea tokina ni korakai n rabwata ao n tamnei are Iesu Kristo, are te Atua, tiinako raraana man bwangabwangan kunna. Anne e bon nako man te tangira ae kororaoi, E anga ni kabane bwa tina bane ni kareke. Ana anganano ae mai karawa, e kaangaanga aron iangoana, n namakinaki ti ma nanora ni kabane, e kauringiira bwa ti taarau n aonaaba ao ti kabaeaki iai iroun Kristo ibukin Ana bwaintangira mai karawa.

Imwiin n te tairiki anne, Iesu e uotaki nako mataia taan kairiiri n te aro ao te tautaeka ike A bwainikiriina, A batiboa, ao ni motika taekana nakon te mate ae kamamaa. E tine ma te korakai ae korakora iaon te kaibangaki ni karkoa, n tokina, "e [a] tia."² E kaweneaki rabwatana n te ruanimate ae tangoaki. Ao imwiina, ni moaningabongin te kateniua ni bong, Iesu Kristo, Natin te Atua ae Mwaaka, e teirake man te ruanimate ma te mimitong, aomata ae mangauti, ni kaonaki n te tamaroa, ota, ao te mimitong.

Eng, a mwaiti bwaai ake a riki rinanon nako rongorongan rimoa ake a kamimi man rota tokin kawaia te

aonaaba ao aomata. Ma n ikotakiia ni kabane, a aki kona ni kabotauaki aron kakaawakiia nakon te bwai are e riki ni moaningabongin te moan Itita.

Tera aron ana anganano ae akea tokina ni Mangautin Iesu Kristo bon te bwai ae rang ni kakaawaki rongorongona rimoa—e anainano riki nakon buaka n te aonaaba, urubwai ae korakora angibuaka, ao kukune ni bitakin te maiu n te rabakau n kukune?

Ibukin lesu Kristo, Ti Kona ni Manga Maiu

Te kaeka e wene inanon uoua bwai aika kakawaki, kaangaanga ake ti kaitarai ma ngaii tiaki kona n tokanikai mai iai.

Te Moan, ti na bane ni mate. N aki taraia bwa uarerekera ngkoe, tamaroara, marurungira, ke a roarora ngkoe, n te bong teuana rabwatam e na mate. Rao ao utu a na tang iaom. Ma a bon aki kona ni kaoka te maiu nakoim.

E ngae n anne, ibukin Iesu Kristo, matem e na bon riki n te tai ae uare-reke. Tamneim n te bong teuana e na manga ikotaki ma rabwatam. Te rabwata ae mangauti aei e na bon aki kona ni manga mate,³ ao a na akea riki te mate, ma te tang ma te maraki.⁴

Aio e na riki ibukina bwa Iesu Kristo, are e a tia ni kawenea maiuna ao ni manga teirake ma ngaira.

E karaoa aei ibukiia ni kabane ake a kokoaua Irouna.

E karaoa aei ibukira ni kabane ake aki kokoaua Irouna.

E karaoa naba aei ibukia naake a bwaininingareia, E karaoa naba aei nakoia ake a bwainikiriinna, ribaia, ao a taetaebuaka Arana.⁵

Ibukin ana mwakuri lesu Kristo, Ti Kona ni Maiu ma te Atua

Kauoua, ngaira ni kabane ti a tia n riinga te bure. Ara bure e na kararoaira man maekara ma te Atua, ibukina bwa "akea te bwai ae bareka ae kona n rin n ueana."⁶

N tokina, ni kabane mwaane, aine, ao ataei a kainaki Mai Matana—anne, ni karokoa Iesu Kristo, te tibu te teei ae akea barekana, anga Maiuna bwa te karea ibukin ara bure. Ibukina Iesu akea ana taarau nakon te motikitaeka, E kona ni kabwarai ara taarau ao ni kaitara te kairoro n te motikitaeka ibukiia aomata nako. Ao anne n ikotaki ma ngkoe ao ngai.

Iesu Kristo e kabooi ara bure.

Ni kabane.

N te bong ae rang kakaawaki anne man rimoa, Iesu Kristo e kauka mataroan te mate ao e kanakoi totoko ake a na kona n tukiira man rinnra inanon te maiu ae mimitong ni kawaii na ae irariki. Ibukin ara Uea ao ara Tia Kamaiu, ngkoe ao ngai ti kareke te bwaintangira ae moan te kakaawaki ae akea boona—n aki tarai arora n taa aika a nako, ti kona n rairi nanora ao n ira te kawai are e kairi nakon otan ma mimitong te tirelio, ni katobibiaki irouia natin Tamara are i Karawa aika kakaonimaki.

Bukin tera Ti Kimwareirei

Anne ae ti bukamarua n Tabatin te Itita—ti bukamarua te maiu!

Ibukin Iesu Kristo, tina kautaki man te bwarannano n te mate ao ni butimwaeaki irouia naake ti tangiriia, ni

kawanakoi rannimatara n te kimwareirei ae batia ao te kakaitau ae takaburinako. Ibukin Iesu Kristo, tina maiu bwa aomata aika akea tokia, n te aonaaba ae akea tokina.

Ibukin Iesu Kristo, aki ti kamaunaa-ki ara bure, ma a kona n aki manga uringaki.

Ti kona ni kaitiakaki ao ni karieta-taaki.

Mimitong.

Ibukin ara Tia Kamaiu ae tangiraki, ti kona ni mooi man te koburake n ran are e raanga nakon te maiu ae akea tokina.⁷ Ti kona ni maeka n ana auti te Uea n akea tokina, inanon te mimitong ma kororaoin te kakukurei iai.

Ti "Noora te Aomata"?

N aki taraa aei, a mwaiiti n te aonaaba n te bong aei ake a kai ataia ke aki kako-ua te bwaintangira ae kakaawaki are e a tia n anganiira Iesu Kristo. A bae n tia n ongo taekan Iesu Kristo ao ni kina bwa te aomata ae iai rongorongona rimoa, ma aki nooria bwa antai raoi Ngaia.

Ngkana I iangoa aei, I kauringaki iroun te tia Kamaiu imatan te Koowana ae kain Rom mai Iutaia, Pontius Pilate, tabeua te aoa imwain maten te Tia Kamaiu.

Biraato e noora Iesu man ana taratara te aonaaba. Biraato ana mwakuri ae e na karaoia, e na rinanon mwakuri aika uoua: rikoi taekiti ibukin Rom ao ni kawakina te rau. Ngkai te Tienita irouia Iutaia a utia nako matana teuare a taekinna bwa e tutuki nakon ni kauoua.⁸

Imwiin titirakinan ana bure, Birato e katanoata, "I aki kunea te buakaka i nanona."⁹ Ao e namakinna bwa akea ana bure Iesu irouia taan kabuakaka, ngaia are Birato e weteia ana aomata ake a kariaia temanna te bure bwa e na kabwaraaki n tain te toa are te Riao. Ma ana kariaia bwa e na kainaomataaki Iesu n onea mwiin te tia kakiriwe ae kimoato ao e tiritiri ae Baraba!¹⁰

Ao ibonga ake a kakannato a kai-roroia aomata ba e aonga ni kanakoa Baraba nako ia ao ni kamatea Iesu.

"Bukin tera?" E titiraki Birato. "Tera ae buakaka [ae] e karaoia?"

Ma a takaaru riki. "Kamatea n te kaibangaki!"¹¹

N teuana kabanean ana mwakuri ni karaui nanoia aomata, Birato ao e tua kataereana.¹² Aio are a karaoia, ni kati-kua ma raraana ao ikoakina. A kataerea, katoka mwaena te akanta iaon atuuna, ao a kaki i aona te kunnikai ae uraura.¹³

Tao Birato e iangoia bwa aio e na katoki nanoia aomata n tangiran te raraa. Tao a na kona n nanoanga te aomata. "Nooria, I kairia nako ao, nako imi," e taku Birato, ba kam na ataia ba I aki kunea te buakaka i nanona. . . . Nooria te aomata!"¹⁴

Natin te Atua e tei n rabwataa ima-taia aomata i Ierutarem.

A kona n noora Iesu, ma aki nooria bwa antai raoi Ngaia ni koaua.

A kabwaia matami bwa a nooraba.¹⁵

Ni bon nanona, ti kaoaki naba n "noora te aomata." Iango ibukina a kakaokoro n te aonaaba. Burabeti ake ngkao ao ngkai a kakoaua bwa Ngaia Natin te Atua. I karaoa naba aei. E boongana ao e kakawaki bwa ngaira n tatabemaniira tina ataia ibon ioura. Ngaia are, ngkana ko iangoa te maiu ao ana ibuobuoki Iesu Kristo, tera ae ko nooria?

Naake a kunea te kawai ni koaua n noora te aomata a na kunea te mataroa nakon te kimwareirei ae korakora n te maiu ao ana kamarurungia nakon te bwarannano ae kainnanoa te mwakuri korakora.

Ngaia are, ngkana ko kaitara ma te rawawata ao te nanokawaki, nooria te Aomata.

Ngkana ko namakinna bwa ko bua ke ko mwanuokinaki, nooria te Aomata.

Ngkana ko bwarannano, tionako, nanokokoraki, uruaki, ke taenikai, nooria te Aomata.

E na bon karaua nannom.

E na kamarurungko ao n anganiko kanuangan am mwananga. E e a tia ni kabwaroa Tamneina i aomi, ao ni kaon nomi n te kimwareirei, ao n taraia bwa a na kainaki wiimi man akea bwaai ake kam kona n taekin, bwa e riao korakoran kimwareireimi.¹⁶

"Te Atua e angangania akana nimate te kona; ao E kabatiai korakoraia akana aki konamaki."¹⁷

Ngkana ti noora te Aomata ni koaua, ti reiakinaki mai Irouna ao n ukoukoria ni kaira aron maiura ma Ngaia. Ti rairanano ao ni kataia ni katamaroa arona ao n rikirake ni kato-abong ni kaniira teutana riki nakoina. Ti Onimakinna. Ti kaota ara tangira Nakoina man kawakinan Ana tua ao ni maiu nakon ara berita ae tabu.

N taekana teuana, ti riki bwa Ana reirei.

Otana ae kaitiaki e kaitiaki tamneira. Ana nanoanga e tabekira rake. A kabebeteaki uotara, e roko te rau iaora. Ngkana ti noora te Aomata ni koaua, ti karekea te berita ni kakabwaiai taai aika a na roko are e kaungaira ao n tabekiira rinanon bwai aika aki ataaki n te kawai ae tabukibuki ao ni kiri-bwabwaoua. N tanrikaaki, ti na ataia bwa iai te baeten mai karawa, bwa bwaai ake a riki kona matata n aia botoniango.¹⁸

Ngkai ko butimwaea Ana anganano, n riki bwa Ana reirei ngaia, ao kona roko n tokin mwanangam iaon te aba, tera are e na riki inanon te kaangaanga are ko rinanona inanon te maiu aei?

A na bane ni bua.

Te bwarannano, kabuakakaaki, te bwanikirinaki ake ko a tia ni kaitarai?

A bua.

Te korakai, marakinnano, namakan te kairua, mama, ao te kakaun ake ko a tia n rinanona?

A bua.

Mwaninga.

E na kamimi iroum bwa “ti kakarabakauakina Kristo, ao ti kimwareirei iroun Kristo, ti kabwarbwara Kristo, ti taetae ni burabetiia Kristo . . . ao ti koroi kanoan ara taeka ni burabeti bwa natira a na ataia bwa antai ae a na kawaria ibukin kamaunanaia bure”¹⁹

Iai kamimin ae ti kataia ma nanora ni kabane ni koaua raoi n noora te Aomata?

Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, I kakoaua bwa te bong ae moan te kakaawaki n rongorongan te aomata bon te bong are Iesu Kristo, Natin te Atua, e tokanikai iaon te mate ao te bure ibukiia natin te Atua ni kabane. Ao te bong are moan te kakaawaki ni maium ao ni maiu bon te bong are ti reiakinna n “nooria te Aomata”; ngkana ti Nooria bwa antai raoi ngaia ni koaua, ngkana ti anaia ma nanora ni kabane ao ara iango mwaakana ni Kamaiu, ngkana ti ingainga ma te korakora ni kaboooua, ti motinnanoia N iriria. E bia te bong anne n okioki rinanon nako maiura.

I katuka iroumi au kakoaua ao kakabwaia bwa ngkai ti “noora te aomata,” tina kunea nanon te kimwareirei, ao te rau n te maiu n te aonaaba aei ao n te aonaaba ae e na roko. I a atong baikai n aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Motiae 15:23.
2. Ioane 19:30.
3. Taraa Aramwa 11:45.
4. Taraa Kaotioti 21:4.
5. Taraa 1 I Korinto 15:21–23.
6. 3 Nibwaai 27:19.
7. Taraa Ioane 4:14.
8. Taraa Ruka 23:2.
9. Ioane 18:38. N totokoan motikan taeken Iesu, Birato e kataia ni bwaatina te boowi nakon Erote. Ngke arona Erote, are e tua tiringan Ioane te Tia Bwabetito (taraa Mataio 14:6–11), e na bon tiringa Iesu, Birato e kona n titambwana te motikitaeka ao n taekinna bwa bon ti te bwa ae kakaraoki are e a tia ni kariaia bwa e na kawakina te rau. Ma Iesu e aki kaeka nakon ana taeka Erote (taraa Ruka 23:6–12), ao Erote e kaokia nakon Birato.
10. Taraa Mareko 15:6–7; Ioane 18:39–40. Temanna te tia rabakau iaon te reirei n te Nu Tetemanti e koreia, “E taraa n tia n riki bwa te katei, bwa te Toa are te Riao, e kanakoaki nakon te Tautaeka n Room ni kanakoaki nakoia te botanaomata ae Iutaia tabeman taan kabureaki aika a buakaka te kamateaki” (Alfred Edersheim, *The Life and Times of Jesus the Messiah* [1899], 2:576). Te ara ae Barabbas nanona “ana nati te mwaane te tama.” Te rongorongo n anganakia aomata mai Ierutarem bwa a na rineia ibuakoia mwaane aika uoman aikai e kakaongora.
11. Taraa Mareko 15:11–14.
12. Te katuua aei e rang buakaka e aranaki bwa “te mate ae tawe” (Edersheim, *Jesus the Messiah*, 2:579).
13. Taraa Ioane 19:1–3.
14. Ioane 19:4–5.
15. Mai imwaina, Iesu e a nooria bwa “nanoia aomata aikai a kamatoatoaki, ao a ongo ma aki n tapingaia, ao a kamaki mataia; ba a kaawa n noraba ni mataia; n te bongina, ma a ongo n tapingaia, ma n atatai inanoia, ma n rairi nanoia, mani kamaiuaki irou.” Ao imwiina ma te amarau E taku nakoia Ana reirei, “ma a kabaia matami, ba a noraba; ao tapingami, ba a ongo” (Mataio 13:15–16). Tina kona ni kariaia nanora bwa a na kamatoaaki, ke tina kauki matara ao nanora bwa ti aonga ni kona n koaua raoi n noora te Aomata?
16. Taraa Motiae 4:20.
17. Itaia 40:29.
18. Taraa Dieter F. Uchtdorf, “The Adventure of Mortality” (worldwide devotional ibukia te roronirikirake, Tianuare, 14, 2018), broadcasts.lds.org.
19. 2 Nibwaai 25:26.

Iroun Bitiobi Gérald Caussé
Te Bitiobi ae Tararua

Bukin Baike Ti Karaoi bon Tabeakinaia Aomata

Te Ekaretia bon ibukimi ni kabane, ana reirei te Uea—naake a tangiria ao n Iriiria ao naake a tia ni katoka arana iaoia man berita aika tabu.

nanon te katauraoi ibukin katean Paris France Tembora ae koro kamii-mina, iai au taenai ae I aki kona ni mwaninga. N 2010 ngke a kuneaki bwain te tembora, te meeia n te kaawa e bubuti bwa ti na kaitibo ni kan ataa riki rongorongan te Ekaretia. Te boowi bon te mwaneka ae kaangaanga ni karekean te kariaia ibukin te kateitei. Ti katauraoa raoi ara maroro iaon te Powerpoint are a raonaki ma tabeua tamnein aia tembora Aomata aika Itiaki. Au kantaninga ae moan te korakora bwa tamaroan korotamnein aron kateakiia e anaa nanon te meeia bwa e na boutoka ara mwakuri.

Inanon miimiiu, e taekinna te meeia bwa n oneamwiin are ti na rinanoa ara maroro, ngaia ma kaain ana tiim a iangoia bwa a na kaira oin aia kakae bwa aekakira te Ekaretia ae ti mena iai. Te namwakaina are imwiina, ti kaoaki bwa ti na oki n ongora n te ribooti are e anga te kauntira man te kaawa are e riki naba bwa te bureetia n rongorongan te aro. E teirake ao e taku, “Iaon bwaai nako, ti kan ataia antai aika kaain ami Ekaretia. Te moan, ti iira teuana ami bootaki n toa. Ti tekateka mai bukin te umwantabu ao ni karaurau raoi n tarai-

aomata ibuakoia kaain te taromauri ao tera ae a karaoria. Ngkanne ti kaitbo ma kaain rarikimi—naake a maeka irarikin ami titeiki tienta—ao ti titirakinia aekakin aomata raa ngkami aika kaain te Moomon.”

“Ngaia are tera kabanean ami taeka?” I titiraki, n namakina teutana te raraoma. E kaeka, “Ti kunea bwa Ana Ekaretia

Iesu Kristo ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira e rang kaan ma are bon ana Ekaretia Iesu Kristo nakon riki tabeua aro ake ti atai.” I kuri ni kaberetokoa man taku, “E aki bwanin koauan anne! Tiaki te aro ae e kaan; *bon* ana Ekaretia Iesu Kristo—te Ekaretia ae titebo, te Ekaretia ae koaua!” Ma I tuukai ao oneamwiina I anga te tataro ni kakaitau ae mabu. Ngkanne te meeia e reireiniira bwa, ae boboto iaon aia kukune, ngaia ma kaain ana tiim aki kaberetokoa katean te tembora n aia kaawa.

N te bong aei, ngke I iangoa te taneiai ae kamiumaei, I namakina te kakaitau ibukin wanawanen te meeia ao tamneina ni kainamakin. E ataia bwa kiingin ataakin te Ekaretia tiaki taraakin ana kateitei mai itinaniku ke n aron taraakin ana reirei ae barongaaki raoi ma rinanon ana aomata aika mirion aika a kakaonimaki, ake a kataia n iriira ana katoto Iesu Kristo ni katoa bong.

Nanon te Ekaretia e bae n anaaki man te rongorongo n ana Boki Moomon are e taku: “Ao . . . naake [nanona ana reirei te Uea] a bwabeti-toaki n aran Iesu a aranaki bwa ana ekaretia Kristo.”¹

N taekana teuana, te Ekaretia bon ibukiia aomata ni kabane. Bon ibukimi ni kabane, ana reirei te Uea—naake a tangiria ao n Iriiria ao naake a tia ni katoka arana iaoia man berita aika tabu.

Beretitenti Russell M. Nelson n te taina ao e kabootaua te Ekaretia ma te kaa. Ti bane n tangiria ngkana e itiaki ara kaa ao n raneanea. Oin te kantaninga ibukin te kaa tiaki ae e tei ni kaokoro ngkai te mitiin ae katika te nano taraakina; bon karinaia *aomata* inanon te kaa.² N te aro naba anne, ngaira, ngkai tabera kaain te Ekaretia, ti kakaitau n reken ara tabo n taromauri ae tamaroa man itiaki ao ni kateimato-aaki raoi, ao ti kukurei naba ni karekei burokuraem aika mwakuri raoi. Ma

aikai tititem aika a na boutokaaki. Ara taakete bon kaoakiia natin te Atua mwaane ao aine bwa a na nakon Kristo ao ni kaira teuanne ke neienne iaon kawain ana berita. Akea riki te bwai ae kakaawaki. Ara mwakuri bon ibukiia aomata ni kabane ao berita aika tabu.

E aki kamiimi bwa te ara ae nako man te kaotioti nakon te Ekaretia ae kaokaki e kabaei uoua bwaai aika moan te kakawaki inanon tatabeua berita aika tabu n te euangkerio? Te Moan bon aran *Iesu Kristo*. Aio bon ana Ekaretia, ao Ana Mwakuri ni Kamaiu ae tabu ao ana berita aika tabu bon tii te kawai nakon te kamaiuaki ao te karietaaki. Te kauoua e kaineti *nakoira*: Aomata aika Itiaki, ke taekana teuana, Ana tia kokoaua ao Ana reirei.

I reiakina kakawakin tii tabeakinia aomata ngke I beku bwa te beretitenti n te titeiki i France. Ni moan au mwakuri, I angoi tatabea kouru aika a na uaiakinaki ibukin te titeiki: katean taian uuote aika boou, katean autinibootaki

aika boou, ao bon katean te tembora inanon ara aono. Ngke I a motirawa onoua te ririki n nako, akea mai ibuakon botoniango aikai aika a kakoroaki nanoia. Aei e kona ni karika namakanan te kabwaka ma tii, inanon tain te kooti ae onoua rirkina, oin au kantanninga e riki bwa te bwai ae kaokoro.

Ngkai I tekateka iaon te tabo n taetae n te bong are I motirawa iai, I kukurei man namakanan te kakaitau ao baika a koro bukiia. I tarai mataia aika tebubua kaain te aro ake a roko. I uringa te taneiai n tamnei are e reitaki imarenaia n tatabemaniia.

Iai taari mwane ao aine ake a bwabetitoaki, naake I moan tiaainai aia rekomente bwa a aonga ni karekei otenanti aika tabu n te tembora, ao kairake n aomata ao taanga ake I a tia ni kamatoaia ke ni kamotirawaia bwa mitinare aika a bwanin aia tai. Iai riki aika mwaiti ake I a tia ni buokiia ngkai a rinanon kakatai ao kakaitara inanon maiuia. I namakina te tangira n itaritari

ibukiia ni kabane. I a tia ni kunea te kimwareirei ni beku ibukiia ao ni kukurei n rikiraken aia kakaonimaki ao onimakinan te Tia Kamaiu.

E reirei Beretitenti M. Russell Ballard, "Te bwai ae te kabanea ni kakawaki ni katabeakira inanon te Ekaretia tiaki waare ake a ribootinaki ke boowi ake a karaoakii ke tiaki aomata n tatabemaniia—a buoka temanna n te taina n aron are e karaoa te Tia Kamaiu—a tia n tabekakirake ao ni kaungaaki ao ni bitaki n te kabane."³

Tariu ao mwaaaneu aika tangiraki, ti kakaonimaki n te euangkerio, ke ti katabeira ni kakoroi bukin tabera n te Ekaretia? Te kiing aei bon iriiran ana katoto te Tia Kamaiu ni bwaai ni kabane. Ngkana ti karaoa anne, ti kabanei nanora iaon kamaiuiaia aomata n tatabemaniia nakon tii karaoan tabera ao karinan taian burokuraem.

Ko a tia n titirakiniko i bon iroum e na kanga arona ngkana e kawara am uuote ke am mwanga te Tia Kamaiu n te Tabati are imwiina? Tera ae e kona ni karaoa? E na raraoma n ataia bwa tamnei ni buokan te angareirei a bon tau ke kaintekateka a baireaki raoi inanon te kiraatiruum? Ke E na kunea temanna ae E kona n tangiria, reireia, ao ni kakabwaia? Tao E na karoko iroun kain te aro ae boou ke te rao ni butimwaaia, te taro mwaane ae aoraki ke te aine ae e na karauaki nanona, ke te kairake ae nano tiotio ae e na tabekakirake ao ni boutokaaki.

Tera kiraati ae e na kawari Iesu? I aki miimi ngkana E kawariia moa ataein te Moanrinan. E na bae ni katorobubua ao n taetae nakoia n itaramata. E bae ni kaota Ana tangira nakoia, ni karaki nakoia, ni katekeraoia iaon aia korotamnei, ao ni kaota koauan Tamana are i Karawa. E bebete kateina, e koaua, ao e aki betanna. Ti kona ni karaoa naba anne?

I berita nakoim bwa ngkai ko kekeiaki ni karaoa are e tangiria te Uea bwa ko na karaoia, akea te bwai ae kakawaki riki nakon kuneakiiia aomata akanne ae ko na buokiiia ao ni kakabwaiia. N te taromauri ko na kabotoa nanom iaon reireiakiiia aomata ao n riingii nanoia. Tabeaiangam bon kaungaan am taneiai n te tamnei nakon are tii barongaia te waaki ni kakukurei ae tau, ni buokiia kain te aro nakon ae tii kamoamoa te mwaiti are ko a tia ni kawariaiia. Bon tiaki ibukim ma bon *ibukia* are ti araniia bwa tarira ao mwaanera.

N tabetai ti kakarabakauakina tae-kan te *nako* n taromauri. Ma te Ekaretia e riaon riki te kateitei ke te tabo ae onoti. Bon te bwai ae koaua ao ni maiu n te tabo ni maeka ae mangori n ana tabo te aonaaba aika tionako ngkai a riki bwa ana etekuata te Ekaretia i Salt Lake City. E taku te Uea “Baike a bootaki iai uoman ke teniman n arau ao I mena naba iai ibuakoia.”⁴

Ti karekea te namakin ae ti te arona n te tabo are ti nako iai: ni mwakuri, nakon te reirei, ni motirawa, ao riki inanon mweengara. Oin rokora ao uaara ti bon tau ni karaoia bwa ti kuneira ni mena n te tabo ae tabu.

I uringa au maroro ma raoraou are tiaki kaain ara aro. E miimi n reiakinna bwa ngkana e tau te mwaane n ara Ekaretia e kona ni karekea te nakoanibonga. E titiraki, “Ma iraman kaain te nakoanibonga inanon am uoote?”

I kaeka, “Imarenan 30 ao 40.”

Ma te raraoma, e reitia, “N au bootaki n taromauri, tii temanna ara ibonga. Bukin tera kam kainnanoia ibonga aika a mwaiti n ingabongin te Tabati?”

N anaakin nanou n ana titiraki, I namakinna bwa N na kaeka, “I kariaia ane ko taku. I taku bwa ti aki kainnanoia kaain te nakoanibonga ae mwaiti n te taromauri n te Tabati. Ma ti *bon*

kainnanoa kaain te nakoanibonga ni katoai mweenga nako. Ao ngkana akea te nakoanibonga n te mweenga, tabeman kaain te nakoanibonga a weteaki bwa a na tararua ao ni buoka te utu anne.”

Tiaki tii ara bwai te taromauri n te Tabati. Ara taromauri e reitinako ni katoa bong n te wiiki, n te tabo are ti mena iai ao n te bwai are ti karaoia. Mweengara n ae e onoti bon “te tabo ae ti na maiuakina iai ara onimaki.”⁵ N angiin te tai inanon mweengara bwa ti tataro, ti kakabwai, ti kamatebwai, ti reirei ana taeka te Atua, ao ti beku ma te tangira ae itiaki. I kakoaua man oin au taneiai bwa mweengara bon taabo aika tabu ike e kona ni mena iai te Tamnei—n ae mwaiti, ao n tabetai n ae mwaiti riki, n ara tabo n taromauri ae baireaki.

I kakoaua bwa te Ekaretia aei bon ana Ekaretia Iesu Kristo. Korakorana ao kakawakina e roko man aia mwakuri ni katoa tai mirion Ana reirei ake a iriira Ana katoto ni katoa bong n tabeakinia tabeman. E maiu Kristo, ao E kaira te Ekaretia aei. Beretitenti Russell M. Nelson bon te burabeti are E a tia n rineia bwa e na kairiira ao ni kawakinii-ra inanon ara bong. I kakoauai koaua aikai n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. 3 Nibwaai 26:21.
2. Taraa Russell M. Nelson boowi ni kairiira n te maungatabu ni kabuta, Eberi 2012.
3. M. Russell Ballard, “O Be Wise,” *Liahona*, Nobembwa 2006, 20.
4. Mataio 18:20.
5. Russell M. Nelson, “The Doctrinal Importance of Marriage and Children” (worldwide leadership training meeting, Beberuare 2012), broadcasts.lds.org.

Iroun Unimwaane Quentin L. Cook

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Katauraoi n Noora te Atua

Waakinan katabeaki aika baireaki mai karawa inanon te raoiroi, katiteuanaaki, ao te katitabooaki a na katauraoira n noora te Atua.

Eliza R. Snow, e taetae iaon katabuan Kirtland Tembora (are e iria), e taku: “Te bukamaru ibukin te katabu anne a kona n reiaki kaia, ma akea te taetae ae e kona ni kabwarabwara te kaotioti mai karawa n te bong ae kauringaaba anne. A kaoti anera nakoia tabeman, ngkai namakinan te roko mai karawa e nooraki irouwia ni kabane ake a roko, ao a kaonaki naano ma te kimwareirei ao te mimitong ae bwanin.”¹

Te kaotioti mai karawa are e riki i Kirtland Tembora bon aan ana kantaninga ana Ekaretia Iesu Kristo ae kaokaki ni uota te kamaiuaki ao te karietataaki ibukiia natin Tamara are i Karawa.² Ngkai ti katauraoi n noora te Atua, ti kona n atai mwiokoara aika baireaki mai karawa bon man rina-noan kiing aika tabu ake a kaokaki i Kirtland Tembora.

N te tatato ni katabu, te Burabeti Iotebwa Timiti e nanorinano ni butiia te Uea “bwa ko na butimwaea te auti aei . . . are ko tuangiira bwa ti na kateia.”³

Teuana te wiiki imwiina, n Taabatin te Itita, e kaoti te Uea n te kaotioti ae kamiimi ao ni butimwaea Ana tembora. E riki aei n Eberi 3, 1836, e kaniia raoi 182 te ririki n nako man Taabatin

te Itita. Bon tain naba te Toa are te Riao—teuana mai buakon taaikana a manennanti ngke te Itita ao te Toa are te Riao a uaia n riki. Imwiin tokin te kaotioti, teniman burabeti ake ngkoa, Moote, Eriati, ao Eria, a kaoti ao n anga taian kiing ake a kakawaki ni kakoroan bukin ana kantaninga te Uea ibukin Ana Ekaretia ae kaokaki ni boong aikai.

Te kantaninga anne e riki ni bebete, ma ni kakateke, e kabwarabwaraaki bwa ikotakin Iteraera, ni kabaeiia bwa utu, ao ni katauraoa te aonaaba ibukin Kauoakin te Uea.⁴

Ibukin kaotin Eria ao Moote “a kinaaki . . . [ma] katein Iutaia, ni kaineti ma are a na uaia ni kaoti Moote ao Eria n te kabanea n tai.”⁵ N ara reirei, te roko aei e kakoroa bukin aan kaokan taian kiing ae “kam anganaki . . . ibukin boong aika kaitira ao ibukin te kabanea n tai, are nanona bon te mwioko n tararua ni kororaoin bongina”⁶

Te Kirtland Tembora, n te tabo ao ni buburana, e aki ataaki. Ma ni kaineti ma kakawakina ae moan te korakora nakoia aomata, bon *iai mwiina ae akea tokina*. Burabeti ake ngkoa a kaoki kiingin te nakoanibonga ibukin otenanti ni kamaiu ae akea tokin ibukina ana euangkerio Iesu Kristo. Aei e riki ni korakoran te kimwareirei ibukia kaain te aro aika kakaonimaki.

Kiing aikai a katauraoa te “mwaaka mai ieta”⁷ ibukin mwioko aika baireaki

mai i karawa bwa ngkanne ao ngkai a katea moan aan te Ekaretia.⁸ Ni bongin te Itita ane e kamiimi anne inanon Kirtland Tempora, a kaokaki tenuia kiing:

Te Moan, Mote e kaoti ao n anganiira kiingin ikotakiia Iteraera man mwakoron te aonaaba akea aua, are te mwakuri ni mitinare.⁹

Te Kauoua, e kaoti Eriati ao n anganiira te mwioko n tararua te euangkerio are e a anganaki Aberaam, n raonaki ma kaokan ana berita ae tabu Aberaam.¹⁰ E reirei Beretitenti Russell M. Nelson bwa oin te kantanninga ni kiingin te berita ae tabu bon katauraoakii kain te aro ibukin uean te Atua. E taku, “Ti ataia antai ngaira ao [ti ataial] tera ae kantanninga te Atua mairoura.”¹¹

Te Kateniua, e kaoti Eria ao n anganiira kiingin te mwaaka ni kabaebe ni boong aikai, are rongorongan te utu ao karaoran otenanti n te tempora ibukiia tabeman ni kangaraoa te kamauaki ibukiia aika maiu ao ake a tia ni mate.¹²

Aikai, a mena iaan ana kairiiri te Moan Beretitentii ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, teniman kauntira ni kakoroi mooti n ana etekuata te Ekaretia are e tararuai tenuia katabeaki aika baireaki mai karawa ake a boboto iaon kiing ake a kaokai i Kirtland Tempora. Bon ngaiia Kauntira ni kakoroi mwiin mooti ibukiia Mitinare, te Kauntira ni Kakoroi Mooti ibukin te Nakoanibonga ao Utu, ao te Tempora ao te Kauntira ni Kakoroi Mooti n Rongorongan te Utu.

Tera ae Ti Karaoia Ngkai ni Kakoroi Bukin Katabeaki aika Baireaki Mai Karawa?

Te moan, bon te karinerine nakon Mote ni kaokan kiing ibukin ikotakiia Iteraera, ngkai tao 70,000 mitinare a uamae ni kabuta te aonaaba n taetaeki na Ana euangkerio ni ikotia ma naake E a tia n rineia. Aio moanakin kakoroan

bukin te mwakuri ae korakora man kamiimi are e nooria Nibwaai ibuakoia Tientaire ao te bata are Iteraera. Nibwaai e noora ara tai ngke ana Aomata te Atua aika Itiaki a mena iaon te aonaaba ni kabane, ma e na karako mwaitia ibukin buakakaia. E ngae n anne, e nooria bwa a na “otangaia n te raoiroi ma mwaakan te Atua ao te mimitong ae korakora.”¹³ Ngke ti taraiia n rinanoa kimototon rongorongan te Ekaretia ae kaokaki, aia konabwai mitinare e rangkin kamiimi. Ti a noora kakoroan bukin miin Nibwaai. E ngae ngke e taraa ni karako mwaitira, ti na reitanako ara konabwai ao ni karoko irovia naake a na kaeka ana rongorongo te Tia Kamaiu.

Te kauoua, e kaoti Eriati ao n anganiira tararuan ana euangkerio Aberaam, ni kaota bwa inanora ao inanoia ara bakatibu rooro ni kabane akana imwiira a na kakabwaiaaki. N te maungatabu aei, te kairiiri ae kakawaki e kaotaki ni buokan kakororoakii Aomata aika Itiaki ao ni katauraoia ibukin uean te Atua.¹⁴ Te katanoata n te tetere n te nakoanibonga ma karineaia kooram n unimwaane ao ibonga aika rietaata a na tararua mwaakan ao kariaia n te nakoanibonga. Te Reirei n te Mweenga ao n te Kakawari, ngkai “a karoaki,” n reiakinakin te tetere aei, e na katauraoia Aomata Aika Itiaki ni kaitibo ma te Atua.

Te Kateniua, Eria e anganiira kiingin te kabaebe ibukin boong aikai. Ibukiia naake ibuakora n te tai aei, rikiraken taian tempora ao mwakurian

rongorongan te utu e korakora kamii-mina. Te rangata aei e reitinako ao ni birimwaaka ni karokoa Kauaokin te Tia Kamaiu tokina te aonaaba ae bwanin, “e na bon urubekabekeaki n rokona.”¹⁵

Mwakurian rongorongan te utu, te kakabwaia mai i karawa ni bwaai n rabakau, e rikirake tabeua te ririki n nako. Ti na aki wanawana ao n rauaki ibukin te katabeaki ae baireaki aei mai i karawa ao ni kantanninga bwa Ai tinau ae Jane ke tabeman au utu aika a motinnano a na tabenna N na tibwaua ana taeka Beretitenti Joseph Fielding Smith: “akea ae kainaomata man te mwioko ae korakora aei. A kantanningaki iai abotoro n aron aba te mitinare te mwaane [ke te titita]. Te tabo, kaokoro, ke maanim ni mwakuri n te Ekaretia . . . e aki kariaia temanna nii kamaiua temanna ana mate.”¹⁶

Iai ngkai ara tempora ni kabuta te aonaaba ao bwaaai n ibuobuoki n te mwane ni buoka ibukiia beituren ni buukiia naake a raroa nako man te tempora.

N aroia aomata, ti karaoa ae tamaroa n tuoi ara konabwai ni karaoran te mwakuri ni mitinare, tempora ao mwakurian rongorongan te utu, ao ni katauraoi n noora te Atua.

**Te raoiroi, Katiteuanaaki, ao te
Katitabooaki imatan te Uea ni Katauraoa
Aan Mwioko aika Tabu aikai**

Ma te karinerine nakon te raoiroi, te maiu aei bon ara tai ni katauraoi n noora te Atua.¹⁷ Ana Boki Moomon

e katauraoi katooto ni mwiina aika a na riki ngkana aomata ke kurubu a kabwaka ni kawakin ana tua te Atua.¹⁸

Inanon au tai ni maiu, kaangaanga ao tabeiaangan te aonaaba a mwaing man teuana ae korakora nakon teuana —man te bwai ae karako bonganana ao waakin baika aki kakawaki nakon aroaro aika a kairua. E kamoamoaaki bwa tabeman aki boraoi ma aroaro aika a kairua a katereaki ao ni kabu-akakaaki.¹⁹ Te aki booraoi ma aroaro aika a kairua e kaitara te tua ibukin te botanaomata. E ngae n anne, naake a oota n ana babaire te Atua a riai naba ni kaitara te booraoi ma aroaro aika a kairua, are bon te bure. Ara katanoata nakon te aonaaba ni kauring “bwa aomata ake a urua te berita n tuan te itiaki, are e ororeea buuna ke natina . . . n te bong teuana e na tei ni bukintaeka imatan te Atua.”²⁰

Ngkai ti taratara nako, ti noora ana urubwai te buakaka ao te reketaati ni waaki nako. Ngkana, ngaira aomata, ti rangin tabeiaanga ibukin ana kabanea ni motikitaeka ara Tia Kamaiu, ti riai n ukora te rairannano. I maaku bwa angiina aomata a namakina te aki bukintaeka iroun te Atua ao aki rairaki nakon koroboki aika tabu ke burabeti ibukin aia kairiiri. Ngkana ngaira, n aron te botanaomata, ti na iangoa mwiin te bure, a na iai te kakaitara ae korakora man te botanaomata nakon tamnei aika buakaka ao karoakia aine kanga bwaai.²¹ N aron ae taekinna Aramwa nakon natina te mwaane ae Korianton n ana Boki Moomon, “te aro ae buakaka e bon aki kona ni karekea te kakukurei.”²²

Ni kaineti ma te katiteuanaaki, e kabwarabwara te Tia Kamaiu, “Ngkana kam aki katiteuanaaki tiaki au bwai ngkami.”²³ E taku te Tia Kamaiu bwa tamnein te itabaraaraa bon mairoun te riaboro²⁴

N ara bong, te kaetieti ni koroboki aika tabu ibukin te katieuanaaki e korakora kakeaana, ao angiina aomata a katuruturu iaon anuan te baronga,²⁵ tabeua a boboto iaon te nakoa, rikim, te reeti, ao te kaubwai. N aba aika mwaiti, ngkana tiaki angiina, aomata a kamaenakoaki bwa a na kanga ni maiu. N ana Ekaretia te Uea, tii te katei ae ti nim mangaia ao n reirei bon katein ana euangkerio Iesu Kristo. Te katiteuanaaki are ti ukoukoria ni booraoi ma te Tia Kamaiu ao Ana reirei.²⁶

Ngkai ti taraa moan ana botoniango te Ekaretia, a bane ni boboto iaon **te katiteboaaki imatan te Uea**²⁷ ao n iriira katein ana euangkerio Iesu Kristo. Ma te karinean te mwakuri ni mitinare, kainibaire ibukin te bwabetito a kananorinanoa temanna imatan te Atua ao n roko ma te nano ae urua ao te tamnei ae raraoma.²⁸ Te reirei, kaubwai, reeti ke rikim bwa kaain te aba raa a katukaki taekaia.

N reitaki ma anne, mitinare a nanorinano ni beku n te tabo are a weteaki nako iai. A aki kataia ni beku iaon baike a boboto iaon ana kainibaire te aonaaba ke te nakoa ke te katauraoi ibukin nakoia n taai aika a na roko. A beku ma nanoia, marurungiia, aia iango, ao korakoraia ni kabane n te tabo are a mwiokoaki nako iai. A aki rinea toia ni mitinare, ao a ukeuke mwaaka n nanomatoa ni karikirakea anuan Iesu Kristo,²⁹ are buroon ana katei Iesu Kristo.

Koroboki aika tabu a anganiira kairakira ibukin ara reitaki aika moan te kakawaki. E reirei te Tia Kamaiu bwa

te moan tua ko na “tangira Iehova ae Atuam.” Ao te kauoua ko na “tangira raom n ai aron tangiram i bon iroum.”³⁰

Te Tia Kamaiu e kamataata bwa aomata ni kabane bon raora.³¹ Ana Boki Moomon e kamataata bwa akea te kaokoroaki ibuakoia baronga, ke rinaiia aomata.³² Ti riai ni katiteuanaaki ao ni booraoi.

Otenanti aika tabu ao katabeaki mai i karawa a kateaki iaon te kateitei aei. I kantaningaia bwa oin am taneiai inanon te tembora ti te arona ma ngai. Ngkana N nang kitana au mwakuri ae I kakaraoia ni katoa bong i San Francisco ao n roko i Oakland Tembora, I bae n namakina te tangira ao te rau. Te mwakoro ae kakawaki man anne I namakinna bwa I kaan riki ma te Atua ao Ana kantaninga. Otenanti ni kamaiu bon au moanbwai, ma te mwakoro ae kakawaki man namakina akana a tamaroa akanne bon te kabooraoaki ao te katiteuanaaki are e korakora namakinana inanon te tembora. Aomata a kunnikainiia n te mainaina. Akea te kakoaua n te kaubwai, te nakoa, ke te beebea n reirei, ngaira taari mwaane ao aine ni kananorinanoira imatan te Atua.

N te ruu ni kabaebae ae tabu, te otenanti n te mare ae akea tokina bon ti te arona ibukiia aomata ni kabane. I tangira te iango are taanga ake akea aroia ao taanga ake a kaubwai ana titebo te namakin are a karekeea. A kunnikainiia n te niniira ae titebo ao ni karoai berita aika tabu ni kaitara iaon te baonikarea ae titebo. A karekei naba kakabwai aika akea tokina n te nakanibonga ae titebo. Aei e kakoroaki bukina inanon te tembora ae tamaroa are e kateaki man aia kabwianbwai Aomata aika Itiaki bwa ana auti te Uea.

Ni kakoroi bukin katabeaki aika baireaki mai i karawa, ae anaaki iaon te raoiroi, katiteuanaaki, ao te

katitabooaki imatan te Uea, e uota te kukurei ao te rau n te aonaaba aei e katauraoiria ibukin te maiu ae akea tokina n te aonaaba are e na roko.³³ E katauraoiria n noora te Atua³⁴

Ti tataro bwa ngkami n tatabemani ngkami, n aki ongeaia bwa terana ami kaangaanga ngkai, kam na reitaki ma ami bitiobi ao n tau ibukin te rekomenete nakon te tembora.³⁵

Ti kakaitau bwa angiina kain te aro a katauraoi n nako nakon te tembora. Iai te rikirake ae kakawaki ni mwaitiia ikawai aika tau ni karekei aia rekomenete nakon te tembora ibukin ririki aika mwaiti. Rekomente aika tianaki taia ibukiia kairake aika a tau e baitiri rikirakena riaon uoua te ririki. N ae mataata boton te kakaonimaki ni kainakin te Ekaretia e aki rangin korakora.

N te kabane, tariaoka kakoaua bwa taan kairiiri n te Ekaretia ake a maan ake a tararua ana kantaninga te Ekaretia ake a baireaki mai i karawa a karekeea buokaia mai i karawa. Te kairiiri aei e roko mairoun te Tamnei ao n tabetai e kaineti mairoun te Tia Kamaiu. Uaekaki ni kairiiri n te tamnei are a kanakoaki. I kakaitau ni karekeea te aekaki ni ibuobuoki aei. Ma te kairiiri e kanakoaki n ana tai te Uea, teutana i mwiin teutana, te reirei teuana i mwiin teuana,³⁶ ngke "te Uea ae ataibwai e rinea bwa e na reireiniira."³⁷ Kairan te Ekaretia ae bwanin e roko tii nakoia Ana burabeti.

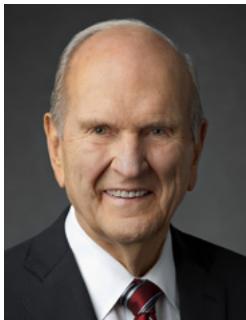
A bane n iai ara tai ni kamatoa Beretitenti Russell M. Nelson bwa ara burabeti ao te Beretitenti n ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira n te maungatabu aei. Te Tengaun ma Uoman, n aron te kurubu ao aomata n tatabemaniaa, a karekeea aia namakin ae kakawaki n te tamnei ngke ti katokabai iaon atuun Beretitenti Nelson ao Beretitenti Dallin H. Oaks, n tabeki bwanaara, ni katabua ao

ni kamatoa bwa te Beretitenti n te Ekaretia. I kakoaua bwa e a kaman katabuaki ao n tia n tauraoi ni maiuna ae bwanin n riki bwa ana burabeti te Uea ibukin ara bong. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Eliza R. Snow, in Janiece Johnson and Jennifer Reeder, *The Witness of Women: Firsthand Experiences and Testimonies from the Restoration* (2016), 124; taraa naba Eliza R. Snow, Edward Tullidge, *The Women of Mormondom* (1877), 65.
2. Taraa Aeniboki 2: *Mwakurian te Ekaretia* (2010), 2.2.
3. Reirei ao Berita aika Tabu 109:4.
4. Taraa Russell M. Nelson, "Epistles of the Lord" (address given at the seminar for new mission presidents, Tuun 25, 2015), 1–2.
5. Stephen D. Ricks, "Rokon Eria ao Mote i Kirtland Temple and the Jewish Passover," *BYU Studies*, vol. 23, no. 4 (Fall 1983), 485.
6. Reirei ao Berita aika Tabu 112:30.
7. Reirei ao Berita aika Talbu 38:38; taraa naba Reirei ao Berita aika Tabu 43:16; 84:20–21.
8. Taraa Aeniboki 2, 2.2. Te kaaua ni mwioko, tabeakinaia kainnano ao rarikin, a aki kainnanoi kiing ake a tia ni kaokaki ma a onimakina ana bootaki te Ekaretia ae kairaki mai karawa.
9. Te Tia Kakoroi Mooti ibukin aia Kauntira Mitinare e tararua te katabeaki ae baireaki aei mai i karawa. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 110:11.
10. Te Nakoanibonga ao te Tia Kakoroi Mooti n ana Kauntira te Utu a tararua te katabeaki ae baireaki aei mai i karawa. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 110:12.
11. Russell M. Nelson, "Berita aika Tabu," *Riaona*, Nobembwa. 2011, 88.
12. Te tempora ao te Tia Kakoroi Mooti n ana Kauntira te Utu e tararua te katabeaki ae baireaki aei mai i karawa. Taraa Doctrine ao Covenants 110:13–16.
13. 1 Nibwaai 14:14; taraa naba 1 Nibwaai 14:5, 7, 12.
14. Taraa Motiaeia 18:9; Aramwa 6:1; 32:37; taraa naba Jeffrey R. Holland, "Emissaries to the Church," *Riaona*, Nobembwa. 2016, 61–62, 67.
15. Reirei ao Berita aika Tabu 2:3.
16. Taraa Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie (1955), 2:148–49.
17. Taraa Aramwa 34:32.
18. Te botoniango ae okioki n ana Boki Moomon ngke a tuangaki bwa ngkana a kawakin tuua, a na maiuraoi n te aba, ma ngkana a aki kawakin tuua, a na teweaki nako mai imatan te Uea. Taraia, mai buakoia tabeman, 2 Nibwaai 1:9; 4:4; Aramwa 9:13.
19. E riki aei inanon #Mwaakan Mwaingingu.
20. "Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba," *Riaona*, Meei 2017, 145.
21. Taraa Ross Douthat, "Let's Ban Porn," *New York Times*, Beberuare. 11, 2018, SR11.
22. Aramwa 41:10.
23. Reirei ao Berita aika Tabu 38:27.
24. Taraa 3 Nibwaai 11:29.
25. Taraa David Brooks, "The Retreat To Tribalism," *New York Times*, Tianuare. 2,
26. Taraa Ioane 17:21–22.
27. Taraa 2 Nibwaai 26:33: "A bane n titebo ni kabane iroun te Atua" n raonaki ma "ae bwatabwata ao ae mainaina, ae kabureaki ao ae e inaomata, te mwaane ao te aine."
28. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 20:37.
29. Taraa *Preach My Gospel: A Guide to Missionary Service* (2004), mwkaoro 6.
30. Taraa Mataio 22:36–39.
31. Taraa Ruka 10:29–37.
32. Taraa 2 Nibwaai 1:17.
33. See Reirei ao Berita aika Tabu 59:23.
34. Taraa Alramwa 34:32.
35. Taian titiraki ibukin te intawiu nakon te tempora te tutuo ae tamaroa bwa a uara ara kekeiaki ni maiukina te euangkerio.
36. Taraa 2 Nibwaai 28:30; Reirei ao Berita aika Tabu 98:12; 128:21.
37. Neal A. Maxwell *All Things Shall Give Thee Experience* (2007), 31.

Iroun Beretitenti Russell M. Nelson

Tina Bane ni Waaki Nako

Ao nanomi n ongotaeka e na kakorakoraki ngkai kam uringa ao ni manga iangoa te bwai are kam a tia n namakinna inanon uoua te bong n nako.

Tariu ao mwaneu aika a tangiraki, ngkai ti roko ni kainan te mau- ngatabu ae e na ururingaki aei, I raoni ngkami ni kakaitau nakon te Uea ibukin Ana kaetieti ao ana bitaki aika a riinga te nano. Te katangitang e rangi n tamaroa ao ni kaunganano. E aki ti kaitiaki nanora rongorongo, ma a bitii naba maiura!

N te bootaki ae tabu ti kamatoa te Moan Beretitentii ae boou. Uoman mwaane aika korakora a tia ni katokaa- ki n te Kooram n Abotoro n te Tengaun

ma Uoman. Ao waniman Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun aika boou aika a tia ni weteaki.

Ngkai te kuna are ti tatangiria e kauarereke aeo e kabooua katokan ara kaangaanga, ara kakaewenako, ao tibwangara ni waaki nako:

*Waaki nako ma ana mwakuri te Uea,
Bua tokina reken te kaniwanga;
Buaka n te koaua ma am kabaang
ae te koaua,
Ae ana taeka te Uea.*

*Tai maaku ni ngareakinam;
Tina anene, bwa raora te Uea.
Tina bon aki ongo n aia taeka,
Bwa ti na bon ongo iroun Iesu.¹*

I kaungai ngkami bwa kam na kamatebwaiia rongorongan te maungatabu aei n tainako—riki ni kaokiokia—inanon onoua namwakaina aika a na roko. N tainako taratara raoi ni kakai kawai n karekerekei rongo- rongo aikai inanon am kainutu n te tairiki, am angareirei n te euangkerio, am maroro ma utu ao rao, riki am maroro ma naake tiaki kain te aro. A mwaiti aomata aika a raraoi aika a na kaeka nakon te koaua are e reiaki- naki n te maungatabu aei ngkana ko anga ma te tangira. Ao nanomi n ongotaeka e na kakorakoraaki ngkai kam uringa ao ni manga iangoa te bwai are kam a tia n namakinna inanon uoua te bong n nako.

Te maungatabu ni kabuta aei e mwaakena moan te ririki ae boou n te ibuobuoki. Te Uea e a tia ni karaoi bitaki aika kakaawaki n te aro are tina tararua iai i marenara. Mwaneu ao tariu—aika kaara ao kairake—a na ibuobuoki imarenaia n te kawai ae boou, ae mimitong riki. Kooram n unimwaane a na kakorakoraaki ni kakabwaia maiuia mwaane, aine, ao ataei ni kabuta te aonaaba. Tititati n te Bootaki n Aine a na reitinako n ibuobuoki n aia kawai ae onoti ao n tangira, ni karekea aia tai tititati aika kairake n raoniia n aron are e a tia ni baireaki raoi.

Ara rongorongo nakon te aonaaba e beebeete ao e nano: ti kaoia ni kabane natin te Atua n iteran te rabuna aika uoua bwa a na nakon aia Tia Kamaiu, ni karekei kakabwaia n te tempora ae tabu, ni karekea te kimwareirei ae teimatoa, ao n tau ibukin te maiu ae akea tokina.²

Reken te karietataaki e kainnanoa
ara kakaonimaki ae bwanin ngkai
nakon berita ake ti karaoi ao otenanti
ake ti karekei n ana auti te Uea. N te
tai aei, iai 159 tembora aika a mwa-
kuri, ao e mwaiti riki aika a tabe ni
karaoaki. Ti tangiria ni uotii tembora
ni kaniia riki nakon mwaitin rikirakeia
kain te Ekaretia. Ngaia are ti kukurei
n te tai aei ni katanoatai babaire ni
katean itiua riki tembora. Tembora
akanne a na kateaki n taabo aikai:
Salta, Argentina; Bengaluru, India;
Managua, Nicaragua; Cagayan de Oro,
Philippines; Layton, Utah; Richmond,
Virginia; ao n te kaawa ae bubura are
e na kakaeaki i Russia.

Tariu ao mwaneu aika tangiraki,
katean tembora aikai e kona n aki
bitii maiumi, ma ami tai n te tembora
ni koauana e na kona. N te tamnei
anne, I kakabwaiai ngkami bwa kam
na atai bwaai ake kam kona ni katikui
bwa kam aonga ni kabanea riki ami
tai inanon te tembora. I kakabwaiai
ngkami ma te rau ae korakora riki ao
te tangira inanon mweengami ao te
nano ae nano riki n tararua ibukiia
ami reitaki n utu ae akea tokina. I
kakabwaiai ngkami bwa e na rikirake
ami onimaki iroun te Uea Iesu Kristo
ao te konabwai ae korakora riki n
riiria n riki bwa Ana reirei ni koaua.

I kakabwaiai ngkami bwa kam
na tabeka bwanaami n ami kakoaua,
ngkai I karaoia ngkai, bwa ti kabaeaki
n ana mwakuri te Atua ae Moan te
Mwaaka! Iesu bon te Kristo. Aio Ana
Ekaretia, are E kairaki rinanon Ana
toro ae rineaki. I kakoaua, man kao-
tan au tangira nakoimi n tatabemani
ngkami, n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAARI

1. "Waaki nako ma," *Hymns*, no. 243.
2. E kabwarabwaraaki n Reirei ao Berita
aika a Tabu 14:7 ngkai "te kabanea ni
korakora iaoia ni kabane bwaintangira
mairoun te Atua."

Reken te karietataaki e kainnanoa ara kakaonimaki ae bwanin ngkai nakon berita ake ti karaoi ao otenanti ake ti karekei n ana auti te Uea. N te tai aei, iai 159 tembora aika a mwakuri, ao e mwaiti riki aika a tabe ni karaoaki. Ti tangiria ni uotii tembora ni kaniia riki nakon mwaitin rikirakeia kain te Ekaretia. Ngaia are ti kukurei n te tai aei ni katanoatai babaire ni katean itiuia riki tembora. Tembora akanne a na kateaki n taabo aikai: Salta, Argentina; Bengaluru, India; Managua, Nicaragua; Cagayan de Oro, Philippines; Layton, Utah; Richmond, Virginia; ao n te kaawa ae bubura are e na kakaeaki i Russia.

Tariu ao mwaneu aika tangiraki, katean tembora aikai e kona n aki bitii maiumi, ma ami tai n te tembora ni koauana e na kona. N te tamnei anne, I kakabwaiai ngkami bwa kam na atai bwaai ake kam kona ni katukui bwa kam aonga ni kabanea riki ami tai inanon te tembora. I kakabwaiai ngkami ma te rau ae korakora riki ao te tangira inanon mweengami ao te nano ae nano riki n tararua ibukiia ami reitaki n utu ae akea tokina. I kakabwaiai ngkami bwa e na rikirake ami onimaki iroun te Uea Iesu Kristo ao te konabwai ae korakora riki n iriiria n riki bwa Ana reirei ni koaua.

I kakabwaiai ngkami bwa kam na tabeka bwanaami n ami kakoaua, ngkai I karaoia ngkai, bwa ti kabaeki n ana mwakuri te Atua ae Moan te Mwaaka! Iesu bon te Kristo. Aio Ana Ekaretia, are E kairaki rinanon Ana toro ae rineaki. I kakoaua, man kao-tan au tangira nakoimi n tatabemani ngkami, n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAII AIKA A NA TARAARI

1. "Waaki nako ma," *Hymns*, no. 243.
2. E kabwarabwaraaki n Reirei ao Berita aika a Tabu 14:7 ngkai "te kabanea ni korakora iaoia ni kabane bwaintangira mairoun te Atua."

Ribooti iaon te Ware, 2017

bukin rongorongoia kaain te Ekaretia, a tia ni kanakoi waare te Moan Beretitentii akana imwiina ni kaineti ma rikiraken ao n nen te Ekaretia man Ritembwa 31, 2017.

Iunite n te Ekaretia

Titeiki	3,341
Mition	421
Mwakoro	553
Uoote ao Mwaanga	30,506

Kainakin te Ekaretia

Ikotan Mwaitia Membwa	16,118,169
Aia Rekooti Ataei aika boou	106,771
Ake A Bwabetitoaki	233,729

Taian mitinare

Mitinare ake a Bwanin aia Tai	67,049
Mitinare n ibuobuoki n te Ekaretia	36,172

Tembora

Tembora aika katabuaki n 2017 (Paris France, Tucson Arizona, Meridian Idaho, Cedar City Utah)	4
Tembora aika Manga Katabuaki n 2017 (Idaho Falls Idaho)	1
Tembora ake a Kateaki ni Banen te Ririki	159

Intekiti Ibukin Karakinan te Maungatabu

Aika imwiina bon rinanin taneiai aika rineaki ake a kaineti ma te maungatabu ni kabuta. Te nambwa e tei ibukin te moan iteraniba man te maroro.

Te Tia Taetae	Karaki
Reyna I. Aburto	(78) Aomata Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira i Chile, Peru, Mexico, ao te United States a anga aia buoka ibukin kabuanibwai aika karina aikana imwiina.
Neil L. Andersen	(24) Kathy Andersen e wareka ana maroro mai imwaaina Beretitenti Russell M. Nelson ao n tataro ibukin ana kakoaua ae korakora ibukin ana mwakuri ni burabeti.
M. Russell Ballard	(9) Ngake noora katun atin te mwakeke i lerutarem, M. Russell Ballard e kauringa ana anga reirei te Tia Kamaii iaon te onimaki.
David A. Bednar	(30) Russell M. Nelson ao Henry B. Eyring a ira ana kakao Beretitenti Thomas S. Monson ni kamatebwia ana Boki Moomon ao ni maiuakin ana koaua.
Jean B. Bingham	(104) Te titita n te Bootaki n Aine e buoka te kairake n tina ae "bua ao e maroaa". Te titita mai Aberika e buoka te aine ae tiribooaki ao ni kamwaruaaki. Kaain te uoote a tabeakina te titita ae rootaki n te kaentia. Te ataeinaine ae mwakuri ni buoka kainnanoia kaain rarikina.
Gérald Caussé	(111) Imwaain kariaiakakin katean te Tembora i Paris Buranti, kaain te kauntira n te kawa a ira te bootaki n toa. Ngkai te beretitenti n te titeiki, e kimwareirei Gérald Caussé irouia kaain te titeiki' ni karikirakean te kakaonimaki ao te onimaki iroun te Tia Kamaii. Gérald Caussé e tuanga raoraona bwa ni kabane utu a kainnanoia ae e na iai kaain te nakoanibonga inanon te mweenga.
D. Todd Christofferson	(55) Kaain te Kooram n unimwaane a kinikii ana kainamwarake te tia ununuki imwiin mateia tabeman ana utu n te kabuehue ao te ngako.
Quentin L. Cook	(114) Kaotioti mai ieta a angniia kaain te aro te kimwareirei ibukin katabuan Kirtland Tembora. Quentin L. Cook e namakina te tangira ao te rau i Oakland California Tembora.
Massimo De Feo	(81) Natin De Feo te mwaane e tuangiira kaain ana kiraati bwa Tamana bon "te aomata ae kakannato n te aonaaba." Tinan Massimo De Feo ae e a kani mate e kaotia bwa e tangiria riki nakon ae bon tangiria i bon irouna.
Devin G. Durrant	(42) Takakaron te bootaki n utu n te tairiki e kabobonga aron ana onimaki te rorobuaka ae Devin G. Durrant. Te utu ae Durrant a rawetamnei itinanikun te tembora.
Larry J. Echo Hawk	(15) Te utu ae Echo Hawk a karaunanoia ana karo te turaiwa ae manging are e tiringa tarin Larry J. Echo Hawk ao butikana.
Henry B. Eyring	(61) Tibutorun Henry B. Eyring aika a kara a kareke tangira ngke a rianna n te tabo ae aoraoi. Te ataeinimwaane e oota n te bwai ae a kona ni kakoroa bukina kaain te nakoanibonga ni beku ibukin te Uea. Te tia reirei n te mweenga ae kairaki e buoka te utu ae a rang rootaki n te kainnano. (86) Imwiin maten tinan Henry B. Eyring, e anganaki karauan nanon tamana iroun te Tammei ae Raioroi.
Taylor G. Godoy	(34) Maten natin raorau te mwaane e anaa nanon Taylor G. Godoy ni kabongana "te bong riki teuana" ni maiu ma te wanawana. Te titita mai Peru e anaa ana berita ma nanao ni koaua imwiin ana anga karea n ira te nako n te tembora. E tangiria ni kan riki Taylor G. Godoy bwa ataein te reirei ae tamaroa imwiin ana anga karea tinana ibukin ana kamatebwai n te kouwii.
Gerrit W. Gong	(97) Gerrit W. Gong e karakin karaki ni kauamatu nakoia natina mwaane ao n anene nakoia bwa a aonga ni matu.
Jeffrey R. Holland	(101) Te tari te mwaane ae bwaka n aoraki buuna ao e weteia ana taan reirei n te mweenga ibukin buokana.
Douglas D. Holmes	(50) Kaain te Nakoanibonga ae te Aaron a tibwauai aia koaua ma aia roro nako. Kaain te Kooram n Ibonga a ataia bwa tera nanon "kariaiakaki mai roun lesu Kristo."
Russell M. Nelson	(68) Kaain te nakoanibonga a kabwaka n anga kakabwaia aika koaua nakoia kaain te utu ke titita ma nakoia aika boou. Russell M. Nelson e buokia ni kaoka te mwaane nakon te Ekaretia. (93) Ngke te ataeinmwane, Russell M. Nelson e tangiria n reiakina taekan te euangkerio ao n ingainga ni kan kabaeki nakoia ana karo. Te ataeinimwaane ae Russell M. Nelson e bobouai bwaatoro ni kamanging ibukina bwa e tangiria ana karo bwa a na maiuakina Tuan te Mauri.
Dallin H. Oaks	(65) Te beretitenti n te kooram n unimwaane e reireina te membwa n te kooram bwa e na aki tiku man te reirei.
Bonnie L. Oscarson	(36) Ngke te ataeinnaine, Bonnie L. Oscarson e butiaki bwa e na kakakoroi bukin mwikoana ao weteana are taneiai ni karoaki irouia ikawai.
Dale G. Renlund	(46) Ana tangira Parley ao Orson Pratt's ibukiia aia bakatibu e buukiia ni kanakorao aia reitaki. Kakabwaia man te tembora e buokia ni kamarurunga te utu are a anganano ni buuron natia te mwaane are e mate.
Lynn G. Robbins	(21) Te burebeitia n te kuura are e reirei iai Lynn G. Robbins e kaungaia ataein te reirei bwa a na arana te kabwaka bwa te tia reirei ao a na teimatoa ni waaki nako.
Ulisses Soares	(98) Ulisses Soares ao kainnabana a karoaki aia visa n te tai ae waekoa imwiin kaotan aia onimaki bwa te Uea e na karoao te kakai n tei ibukiia.
Gary E. Stevenson	(17) Gary E. Stevenson a karekea ana kokoaua ibukiia burabeti ake imwiin maten Beretitenti David O. McKay. Ataein te reirei are mai imwaaina e kamoamoa ana reirei Taokita. Russell M. Nelson.
Brian K. Taylor	(12) Brian K. Taylor e uringjia ana tia reirei n te Moanrinan aika a taotaonaki n nano. Imwiin kuratin te kaa irouna, e kunea te rau te ataeinnaine n ataa bwa ngaia natin te Atua.
Taniela B. Wakolo	(39) Imwiin te nanako n taromauri inanon 39 te ririki, e bwabetitoaki te mwaane ao ni kamatoaki ao imwiina e kabaeki ma buuna inanon te tembora.
Larry Y. Wilson	(75) Ni mwakuri iaon wirikiriki n te tamnei, te mitinare ibukiia Aomata Aika Itiaki e ibuobuoki ni kamanoa te bao te kaibuke ma ana kaimoa man te angibuka.
Claudio D. Zivic	(83) "Teimatoa ao ko na tokanikai," President Thomas S. Monson e tuangiia Claudio D. Zivic ao buuna. Te raeuaki ni waan Claudio D. Zivice e kangaraoa aron tararuakina.

Unimwaane Gerrit W. Gong

Te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

“**N**Tabatin Te Itita aio, I aneneia ma te kukurei, ‘Alleluia,’” Unimwaane Gerrit W. Gong e taekinna n ana moan maroro n te maungatabu ni kabuta bwa te membwa n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman. “Kunan manga utin ara Tia Kamaiu e kaota te tangira are bukamaruaki n te rau n te berita ae tabu . . . ao Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo.”

Unimwaane Gong e a tia ni kabanea ana tai ni kiimwareirei inanon te rau anne. E ataia bwa ni mwaakan ara berita, n raonaki ma ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu, e “anganiira te konabwai ao te karineaki” nakoira. “Ni kabane, e kanakoraoa, e kawakin, e katabui, [ao] e anganiira te kamaiuaki,” e taku.

N te mare n te tembora n te bong teuana, mwaakan te berita, n raonaki ma te Mwakuri ni Kamaiu, a kaotaki n ana tirotaam te tembora. E iangoia te roro inanon ana utu ni kauarereena ni karokoa akea tokina, mai irouia ana koraki ake e kinaia, te Moan Dragon Gong, are e bungiaki imwiin Maten Kristo AD 837, rinanon 36 te roro ni karokoa irouia tibuna aika uarereke ao imwiina e reitinako ni kawai aika uoua.

“I aataia bwa kainnabau ao ngai bon kaaro irouia natira, ao tibu ngaira irouia tibura aika uarereke,” e taku. “Maiu n rabwata bon te reirei ae korakora are e titiku inanou ngkai ti reiakinna ao n angareirei iaon tibwanga ae akea tokii, n ikotaki ma nati ao karo, kaaro ao nati.”

Unimwaane Gong e a tia ni beku bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun man Eberi 2010 ao te membwa n te Berentinentii n te Itingaun man Okitobwa 2015. E kamatoaki bwa te membwa n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman ni Maati 31, 2018, are e kabwarabwara bwa te “wewete ae tabu mairoun te Uea are e kabua ikeu.”

Man 2011 nakon 2015, Unimwaane Gong e beku bwa membwa man te Berentinentii man Aonon Atia, ni kabanea te beku anne bwa te Berententi n te Aono. E a tia ni beku bwa te mitinare ae bwanin ana tai i Taiwan Taipei Mition, kauntira ae rieta, mataniwi n te kurubu irouia ibonga aika rieta, berententi n te titeiki n te Reirei n Tabati, tia reirei n te Tieminarii, bitiobi, berententi n te mition man te titeiki, ao te Itingaun te Aono.

Unimwaane Gong e karekea ana tikurii n te baetura n te arts iaon Kamatebwai Atia ao n ana Kamatebwai n te Iuniwetirii man te Brigham Young University inanon 1977. N 1979 e karekea ana mwatita n te philosophy degree ao n 1981 te doctorate n international relations fman Oxford University, are e reke irouna te tikaoratibu ae rianako arona. N 1985 e beku bwa te tia ibuobuoki ae onoti nakon te tia koroboki n te titeiki n Ana Tabo ni Mwakuri te U.S. State ao inanon 1987 e riki bwa te tia ibuobuoki ae onoti nakon te U.S. te embatta mai Beijing, China. Ni moa man 1989, e beku n nakoa tabeua n te Tienta ibukin Tiratitiki ao International Studies i Washington, D.C. E riki bwa te tia ibuobuoki nakon te beretiente ibukin bairean ao taraakin ana waaki te Brigham Young University ni karokoa Eberi 2010.

Tibun Unimwaane Gong a mwananga mai Tiaina nakon te United States. Unimwaane Gong e bungiaki n te kaawa ae Redwood, California, USA, n 1953. E mare ma Susan Lindsay n Tianuare 1980, ao a riki bwa te karo irouia natiai aika aman ao tibiau aika teniman.

“Bwaa ni kabane ake a itiaki ao n akea tokia e boboto iaon maiun ni koaua te Atua, Tamara ae akea Tokina ae tangirira, ao Natina, Iesu Kristo, ao Ana Mwakuri ni kamaiu, a kakoauaki iroun te Tamnei ae Raoiroi,” e taekina aei Unimwaane Gong n te maungatabu. “I nanorinano man kakoaua ao n anga au koaua iroun Kristo ae maiu—Ngaia [bon] . . . ma ngaira mai moana, E na bon raonira ni karokoa te toki.” ■

Unimwaane Ulisses Soares

Te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Burabeti aika maiu, n ikotaki ma Beretitenti Russell M. Nelson, bon kanikinaean ana tangira te Atua ibukia natina, ana kakoaua Unimwane Ulisses Soares n tain ana moan taetae n te maungatabu ni kabuta ngkai te membwa n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.

“Tiaki te kakabwaia karekearia burabeti, taan mamata, ao taan kaotioti iaon te aba ni boong aikai ae ti maeka iai, aika a ukoukora ana kantninga te Uea ao a iria? E karaunano ataakina bwa ti aki aki maroa n te aonaaba, ni kaitarai kaangangan te maiu.”

E ngae ngke e namakina te aki tauraoi ao te aki tau nakon weteana ae te Abotoro, e taku Unimwane Soares, ana taeka Beretitneti Nelson ao “taraakin matana ae akoi ngke e kana-koia te tibwanga aei I namakinna bwa I kaonaki n ana tangira te Tia Kamaiu.”

Ni kamatoana n Maati 31, 2018, Unimwane Soares e riki bwa te moan Abotoro n te Ekaretia mai Latin America. Imwain weteana, e a tia n riki bwa te membwa n te Beretitneti n te Itingaun man Tianuare 6, 2013, ao e a tia ni mwakuri n ana beku ae okoro ibukin te Bitioburiki n tararua i Salt Lake City.

E weteaki Unimwane Soares bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun n Eberi 2, 2005. Ao ni konabwaina anne, e riki bwa te kauntira n te Aberika Maiakimaeao ao n te Aono n Brazil Maiaki ao bwa te Beretitenti n te Aono ni Brazil.

E a tia Unimwane Soares ni beku n nakoa aika a mwaiti n ana rinerine ke ana wewete te Ekaretia. E a tia ni mwakuri ni mitinare ae bwanin taina n te Brazil Rio de Janeiro Mission, te Beretitenti n te kooram n unimwane, kauntira n te bitioburiki, kaain te kauntira ae rietaata, te tia koroboki ni Kakoroi mooti n te titeiki, te tia tei n te warebea n te tabo, te beretitenti n te titeiki, ao Beretitenti n te Portugal Porto Mission man 2000 nakon 2003.

Teuana mai buakon weteana ae kakawaki e riki ngke 15 ana ririki, ngke e tuangaki iroun ana bitiobi bwa e na anga reirei nakoia kain te roronrikirake n te reirei n tabati n tai ae e uarereke. Ni katauraaoan te reirei n aron karekean

te koaua, te tei ae Ulisses e a iangoia bwa ena tataro ibukin karekean kamatoan kakoauaan te euangkerio.

“Ngke I katorobubua ao titirakina te Uea ngkana e koaua te euangkerio,” e uringnga, “e roko i nanou te namakin ae kakukurei, te bwana ae e uarereke are e kamatoa nakoiu bwa na ria n reitanako tiku iai E bon rang ni korakora n are I aaki kona n taekina bwa I aki ataya.”

N 1985 e karekea ana bebwa ae te bachelor of art n te accounting ao te economics man Reirein te Economic Science n te Sao Paulo Pontifical Catholic University. Imwin reken ana master ibukin te business administration degree, e a mwakuri bwa te accountant ao auditor ibukin te multinational corporations i Brazil ao te tarekita ibukin te temporal affairs n aobitin te Ekaretia i Sao Paulo aono.

E bungiaki Ulisses Soares i Sao Paulo, Brazil, n Okitobwa 2, 1958. E mare ma Rosana Fernandes n Okitobwa 1982. N ana taetae n te maungatabu ni kabuta, Unimwane Soares e kamoa-moa kain abana ibukin ana tangira ao ana boutoka

“E a tia n riki bwa te katooto n te tamaraoa, tangira, ao motinnano ae babane nakon te Uea nakoiu ao au utu,” ni ikotaki ma tanga aika teniman natia ao teniman tibutorua, e taekiina n ana taetae n te maugnatabu. “I tangiria ma nanou ni kabane, ao I kakaitau ibukin tamaraon aroaronaa ae e reke ioura.” ■

Unimwaane Carl B. Cook

Beretitentii n te Itingaun

Unimwaane Carl B. Cook e kakoaua bwa reken te tai ni beku bon teuana te kabanea ni korakora ni kakabwaia ni kainakin Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. Ma, e butimwaai, kariai ao ni kakorakorai wewete aika kainnanoa te onimaki.

Unimwaane Cook, e kamatoa kaain te Beretitentii n te Itingaun n Maati 31, 2018, n aroia kaain te Ekaretia—aika a beku ni kabane inanon mwaanga ao uuote, kooram, ao taian bootaki—nakon te “kambwaun kiia” iaon te kaa, are e a kakorakora riki minona.

Te kambwaun kiia, n ikotaki ma korakoran te aua ni wiira, “ko kona ni karina te kiia, kauarerekea te kiia, karekea riki korakorana, ao ni buti,” e taku n te maungatabu ni kabuta n Okitobwa 2016. “N ai aron ae kiia a ikotaki ni karekea te korakora ae raka inanon te kambwaun, ti karekea te korakora ae raka ngkana ti ikotaki ni kabane. Ngkai ti katiteuanaaki ni beku imarenara, ti katiai aika mwaiti riki nakon are ti kona i bon iroura. E kakukurei aron te kabaeaki ao te katiteuanaaki ngkai ti beku, ao n ibuobuoki n ana mwakuri te Uea.”

Unimwaane Cook e kamatoaki bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun n Eberi 2, 2011. Imwain nakoana ae boou, Unimwaane Cook e ibuobuoki n ana etekuata te ekaretia, ngke e ibuobuoki ma aki noran te Aono ni Maeao i Amerika Meang, irarikin mwakuri ake tabeua. Imwaina, e beku bwa te Beretitenti n Aanon Aberika Maiakimainiku.

Unimwaane Cook e kaungaia Aika itiaki ni Boong aika Kaitira bwa ana uringa te wewete anne inanon te Ekaretia are e riki mairoun te Atua rinanoia Ana toro aika tia n rineaki.

“Kakabwaia a roko ngkai ti reitinako n ara wewete ao tabera ao n teimatoa inanon te onimaki ni kabane inanora.”

Unimwaane Cook e karekea ana baetira n te arts man te Weber State Kaoretii Utah ao ana mwatita n te bitineti man te Utah State Iunitiweri. Imwain weteana nakon te Itingaun, e mwakuri n te karikirake iaon te aba.

Ana wewete Unimwaane Cook e raonaki ma te beku ni mitinare ae bwanin taiana Hamburg, Germany, ao bwa te bitiobi, beretitenti n te titeiki, Itingaun n te Aono, ao te beretitenti n te New Zealand Auckland Mition.

E bungiaki i Ogden, Utah, USA, n Okitobwa 15, 1957. E mare ma Lynette Hansen n Ritembwa 1979. A riki bwa kaaro irouia ataei aika niiman. ■

Unimwaane Robert C. Gay

Beretitentii n te Itingaun

N gke e beku bwa te beretitenti n te mition i Ghana, Unimwaane Robert C. Gay e karekea te namakin n te bong teuana ni katoka ao ni buoka te ataeinimwaane ae tang. N te moan tai, e aki tabeakina te nano anne ma imwiina e kanakoa kaain te Ekaretia bwa e na kakaea ao ni uota te ataeinimwaane anne nakoina.

Unimwaane Gay, e kamatoaki bwa kaain te Beretitentii n te Itingaun ni Maati 31, 2018, e kabonakoa te tari n ika ibukin ana tia tararua. N te bong anne te ataeinimwaane anne e a tia ni kabua ana mwane rinanon bwangabwangan buuan ana kawaerake.

“Ngkana e oki ma akea te mwane, e na aranaki bwa te tia kewe, ao n taraa n ae na oreaki, ao imwiina e nakon te kawa,” e taku Unimwaane Gay. “Ti kona ni buoka makuna, onea mwiniin ana kabua, ao ni uotia nakon mweengana nakon ana tia tararuua.”

N aron are e kabwarabwaraaki n te maungatabu ni kabuta Okitobwa 2012, te taneiai anne e reireina Unimwaane Gay uoua bwaai aika tamaroa: “te Moan, I ataia n aron ae I aki ataia mai imwaina bwa te Atua e tabe ibukira; ao te kauoua, I ataia ae ti riai ni kakauongo nakon bwanaan te Tamnei inanora ao n nako ‘ni waekoa’ nakon te tabo ae na uotira nako iai, n aki tabe ma makura ke ara kaangaanga.”

Unimwaane Gay e kamatoaki bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun n Maati 31, 2012. N ana tai ni weteaki nakon te Beretitentii n te Itingaun, e riki ngaia n te tai anne bwa te Beretitenti n Aanon Atia Meang. E mwakuri mai imwaina n ana Etukuata te Ekaretia bwa te tia babaire n te Komete n Ibuobuoki n te Toronibwai/te Mwane n Reirei ae Teimatoa, ma te ibuobuoki n te toronibwai ni kabuta te aonaaba.

Imwain ae weteaki nakon te Itingaun, ngaia bon te tiibi aobitia ni kakoroi mooti n te tabo ni karinimwane ae kamangaongao. E mangaongao naba ao ni beku bwa te taraekita ke te taraekita n bootaki n ibuobuoki n te aonaaba tabeua ao ni mwakuri ni bangke ni karinimwane n te Wall Street, bwa te tia rabakau iaon te aro ni kairiiri, ao te tia reirei n te ikaonamiti n te Harvard Iuniwetiri.

Unimwaane Gay e karekea ana tikurii n te baetira n te arts n te ikaonaomiti ma kakawakin waare man te Utah Iuniwetiri ao PhD n te bitineti ikaonamiti man te Harvard Iuniwetiri.

E a tia Unimwaane Gay ni beku bwa te mitinare ae bwanin ana tai i Spain, te mataniwi n te kurubu ae rietaata, te beretitenti irouia Ataeinimwaane n te uuote, kauntira ae rietaata, ao te Itingaun n te Aono.

E bungiaki i Los Angeles, California, USA, n Tebetembwa 1, 1951. E mare ma Lynette Nielsen n Eberi 1974. A riki bwa kaaro irouia ataei aika niiman. ■

Unimwaane Terence M. Vinson

Beretitentii n te Itingaun

Unimwaane Terence M. Vinson e kakoaua bwa e aki raroa nako mairoura te Uea. "E kaan irarikira n tainako, riki n taabo aika tabu ao n taai aika e kainnanoaki iai," e kakoaua n te maungatabu ni kabuta Okitobwa 2013. "N tabetai, ngkana I aki kantaningaia, I namakinna ae kanga e kotekotea angau n tuangai bwa E tangirai."

N te taina, ngke Unimwaane Vinson e nakonako ma Unimwaane Jeffrey R. Holland man te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman, Unimwaane Holland e katoka baina iaon angan Unimwaane Vinson ao n tuanga ae e tangiria. E taku Unimwaane Vinson, "I kakoaua bwa ngkana e reke ara tai n nakonako ma te Tia Kamaiu, ane ti na namakina Baini ni katoka iaon angara n te kawai naba anne."

Unimwaane Vinson, e katabuaki bwa kain te Beretitentii n te Itingaun ni Maati 31, 2018, e taekinna bwa ana tangira te Atua "bon te namakin ae moan te kakukurei."

Unimwaane Vinson, ae na taua nakoana ae boou n Aokati 1, 2018, e katabuaki bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun n te Ekaretia n Eberi 6, 2013. N te tai, are e beku bwa kaain te Kawaniua ni Kooram n te Itingaun n Aanon te Betebeke. E beku ngkai bwa te Beretitenti n Aanon Aberika Maeao.

Unimwaane Vinson e karekea ana baetira tikurii n te numera ao te statistics, te diploma n te reirei ao n te anga reirei, ao te mwatita tikurii n te mwane. E a tia ana mwakuri n irekereke ma te angareirei, te kataneiai, ao te angareirei n taian iuniwetiri. E a tia ni mwakuri riki bwa te aetuwaitia n te mwane ao te manatia n te mwane.

Ngkai e ukoukora te Ekaretia ngkai te kairake n ikawai, Unimwaane Vinson e karekea nanona ae korakora n tamnei. E namakinna raoi ae e riai ni kaina te Ekaretia bwa e aonga ni wakinako ao ni kakai kaeka nakon nikiran titiraki. E bwabetitoaki ao ni kamatoaki n te wiiki are imwina.

Mai ikanne ni karoko ngkai, "I ataia bwa e kantaingaai te Uea bwa n na karaoia ao ni kunea ae au titiraki ni kabane iai kaekaaia."

Man te tai are e bwabetitoaki iai n te 1974, e a tia Unimwaane Vinson ni beku bwa te kauntira n te bitiobiriki, bitiobi, te kauntira ae rietaata, te kauntira n te beretitentii n te titeiki, te tia tei ibukin te aba, te kauntira n te beretitentii n te mition, te tia mwakuri n te otenanti n te tembora, ao te Itingaun n te Aono.

E bungiaki i Sydney, Australia, n Maati 12, 1951. E mare ma Kay Anne Carden n Meei 1974. Ngaia kaaro ibukiia ataei aika onoman. ■

Unimwaane José A. Teixeira

Beretitentii n te Itingaun

Unimwaane José A. Teixeira e uringa te reirei ae reiakinna ngke te ataeinimwaane ngaia i Portugal. N tain te ikotaki n te utu, e mwaawa n nako n akawa. E namakinna ae e riai n tuangia ana karo te tabo ae na nako iai, ma e baireia bwa e na aki nako bukina bwa a rangin n tabetabe n taetae.

Tabeua te aoa imwiina, ana karo aika raraoma a kunea irarikin te karaanga. Man te taneiai anne, e reiakinna bwa e na aki ti ongo irouia ana karo ma nakon naba ana wirikiriki te Tamnei ae Raoiroi.

Man te tai anne, e kakauongo raoi Unimwaane Teixeira nakon te bwana, ae maraara. Ngaia ao ana utu a kabwarabwaraaki nakon te euangkerio n te 1976, imwiin ae kaukaki Portugal nakon te mwakuri ni mitinare. E bwabetitoaki ngke 16 ana ririki ao imwiina e beku bwa te mitinare n te Lisbon Portugal Mition.

"Iai n ara rinerine te mwaaka ae aki kona n totokoaki ni bita maiura," e taku Unimwaane Teixeira, ni katabuaki bwa kaain te Beretitentii n te Itingaun ni Maati 31, 2018. "Te bwain tangira aei bon te kanikina inanora ae akea aekan kabotauana n aron onimakinara ao n te katabeaki ae na kabonganaki ma te wanawana," e reirei n te maungatabu ni kabuta Eberi 2009.

Unimwaane Teixeira e karekea ana tikurii n te akaunti ao te bitineti management ao ni mwakuri ibukin te Ekaretia bwa te tibi akauntanti ni kabuta. E beku naba n te Botaki ni Kibakiba i Portugal bwa mwakoron ana iunite te NATO. N te tai anne, e weteaki bwa te taraekita n te bwaburiki abeati n te aba ibukin te Ekaretia. E aki maan imwiina, e kaitibo ma buuna, Maria Filomena Lopes Teles Grilo. A mareaki n te 1984 n te Bern Switzerland Tembora ao n riki bwa kaaro irouia ataei aika teniman.

José Augusto Teixeira da Silva e bungiaki i Vila Real, Portugal, n Beberuare 24, 1961. E a tia n riki bwa te kauntira n te bitiobiriki, te beretitenti n te mwakoro, te beretitenti n te titeiki, Itingaun n te Aono, ao te beretitenti n te Brazil São Paulo South Mition. E katabuaki bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun n Eberi 5, 2008. E beku ngkai bwa te Beretitenti i Amerika Maiaki ao te aono ni Maiaki ao e na moana ana mwakuri n ibuobuoki nakon te Beretitentii n te Itingaun n Aokati 1, 2018.

Ae kakawaki riki, Unimwaane Teixeira e na reirei ma ngaira n te maungatabu ni kabuta n Eberi 2015 ni "kakorakorai otara iroun te Tia Kamaiu. . . . Ti na aki katikua nakon te ingabong te bwai ae ti kona ni karaoia n te bong aei. Ngkai naba ae ti riai n nakomai n iriira Kristo." ■

Unimwaane Carlos A. Godoy

Beretitentii n te Itingaun

Ni banen te ririki n 1980 tabun, Unimwaane Carlos A. Godoy e a tibwa kerikaaki man nakoana ae te bitiobi. E a tia naba n angabeeba man te kaoretii, e mwakuri n te kambwana ae nakoraoi, ao n iangoia bwa e aki kona n raoiroi te maiu—ni karokoa e roko raoraona ni kawaria.

Raoraona anne e katekeraoia ma imwiina e titirakinna te titiraki are e tiku n aki karaua: “Ngkana ko reitinako ni maiukina ane ko maiukinna, e na kona ni kakoroaki bukin berita n am kakabwaia iroun te tamanuea?”

Unimwaane Godoy e ataia bwa e riai ni karaoa te bitaki ngkana e tangiria ni karekei ni kabane berita ake a anganaki n ana kakabwaia. Ibukin unna, e baireia bwa e na karekea ana mwaitita tikuri. E kitana ana mwakuri, e kaboi nako ana bwai, ao, ma ana utu, a kitana Brazil ni kaea te reirei n te United States.

Unimwaane Godoy, e weteaki nakon te Beretitentii n te Itingaun ni Maati 31, 2018, e taku bwa te taneiai e reireinna n ae mwaiti taekan onimakinan ana baire te Uea ao ni karaoi bwai aika e na aki mwengaraoi iai.

“I ataia ae iai ana babaire te Uea ibukira n te maiu aei,” e taekinna n te maungatabu ni kabuta n 2014. “E ataira. E ata te bwai ae tamaraa ibukira. Tii ibukina ngkai a nakoraoi bwai aika nanona bwa ti aki riai n iango n te tai teuana ma teuana ngkana iai te bwai ae tamaraa riki.”

Unimwaane Godoy e katabuaki bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun n Eberi 5, 2008. E beku bwa te Beretitenti i Amerika Meangmaiaki ao e na moana ana mwakuri n te Beretitentii n te Itingaun n Aokati 1, 2018.

Imwain ana wewete nakon te Itingaun, Unimwaane Godoy e mwakuri bwa te manatia ibukiia taan mwakuri ibukin uoua bitineti aika bubura imwain ae wakina oin ana kambwana. E karekea ana baetira tikurii n te ikanaomiti ao te boritiko tiaeinti mai São Paulo Pontifical Catholic Iuniwetiri n 1987 ao ana mwaitita tikurii iaon anua inanon te bootaki man te Brigham Young Iuniwetiri n te 1994.

E a tia Unimwaane Godoy ni beku bwa te mitinare ae bwanin ana tai n te Brazil São Paulo South Mition, te bitiobi, kauntira ae rietaata, te tia tei ibukin te warebea, Itingaun n te Aono, ao te beretitenti n te Brazil Belém Mition.

E bungiaki i Porto Alegre, Brazil, n Beberuare 4, 1961. E mare ma Mônica Soares Brandao n Maati 1984, ao iai natia aika aman. ■

Unimwaane Steven R. Bangerter

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Ngke e ataei n tain te mwananga ni kaembing, Unimwaane Steven R. Bangerter ao ana utu a bwatika nako taubukin te maunga ni baoia ae onrake n te bareka. Iaon kawaina n ruo, e bua kawaina ao e a maenako mai irouia ake tabeman.

Ngke e katorobubua n te bwakantaae anne ni bubuti nakon Tamana are i Karawa ibukin buokana, n ana iango e noora te kawai are e a tia ni bua iai. N te tai are e ruorikaaki iai, “tarui e a roko i eta n te kawai iaon ana rebwrebwe, inga nakoii, ao e kairai n oki rinanon te roo nakon te kaembwa, are bon teuana te aoa kaeana.”

Te kabuanibwai anne bon teuana mai ibuakon ae mwaiti are e a tia n namakina tangirakina inanon ataeina. “Akea te tai inanon maiu are I titiraki iai ngkana I tangiraki ke n tabeakinaki,” e taku Unimwaane Bangerter.

Unimwaane Bangerter e bungiaki i Salt Lake City, Utah, USA, nakoia Max E. ao Thelma R. Bangerter n Turai 29, 1961. E ikawairake i Granger, Utah.

Inanon wiiki n okina ni beku n te Canada Vancouver Mition, Unimwaane Bangerter e kaitibo ma Susann Alexis Hughes. N aia moan bong ni kaitibo, e namakinna ae iai nanoa ni beku are e kaunga bwa e na tuanga ana rongorongo n aia kauatai ni kaitibo. Ti kabaeki n te Salt Lake Tempora n Maati 17, 1983. A riki bwa aia karo nati mwaane aika onoman.

Unimwaane Bangerter e karekea ana baetura tikurii n te arts man te Arizona State University n ana kamatebwai n taekan te aro ao tikurii n taokita n te tua man te Western State University College iaon te Tua. Inanon 25 te ririki n nako, Unimwaane Bangerter e a tia n tei ibukiia ekaretia ao bootaki ake a boboto iaon te onimaki n te tua i Maiakin California ao i maiakin Utah. E katoaki ma Cooksey, Toolen, Gage, Duffy, ao Woog man 1993 nakon 2003 ao e riki bwa te manatia irouia toana aika Bangerter, Frazier, ao Graff in 2004.

Unimwaane Bangerter e a tia ni beku bwa te Itingaun n te Aono, beretitenti n te titeiki, kauntira n te titeiki beretitentii, bitiobi, beretitenti n te kooram n unimwaane, ao te beretitenti irovia Ataeinimwaane n ana uoote. ■

Unimwaane Matthew L. Carpenter

Mataniwi ni Kabuta n Itingaun

Elder Matthew L. Carpenter e uringa te moan tai ngke e kinaa te namakin ibukin te Tamnei ae Rairoi. Bon te ataenimwaane ngaia, tao itiua ana ririki, e tekateka n te Moanrinan. E kaoti te oota nako nanon te ruu, ao e namakina te abue are e tuai ni kinaa mai imwaaaina.

"I namakinna bwa e rootaki nanou—ao tiaki ibukina bwa I namakina te abuee," e taku. "I ataia te Atua bwa e koaua; I namakinna."

Ngke 11 ana ririki ni maiu, e ira te tetere n te maungatabu ni kabuta n te Salt Lake Tabaenako ma tamana. Ai bon tibwa ana moan tai ngke e mena n te ruu are e mena naba iai te burabeti, Beretententi Joseph Fielding Smith.

"Ngke I nooria," e taku, "e kaota koauana nakoiu te Tamnei bwa boni ngaia te burabeti."

Kamatoa aikai n te tamnei ngke te atainimwaane e buokia n taraa te Tamnei bwa te tia kairia ae anainano ni kabutaa maiuna.

"Au kakoaua tiaki tii teuana ae riki bwa te taneiai n aron te anera," e taku te Mataniwi ni Kabuta n Itingaun, are e kamatoaki i Maati 31, 2018, "ma e rikirake ao ew boou n te tai ae okioki."

E bungiaki Matthew Leslie Carpenteri Salt Lake City, Utah, USA, n Okitobwa 21, 1959, irouua Leone Erikson ao Robert Allred Carpenter. Bon te bina ngaia ibuakoia waniman natiai te taanga aei, ao e rikirake n te mweenga ma niiman mwaanena aika ikawai.

N ana kabanea n namwakaina n te kaurinan n reirei, e kaitibo ma Michelle "Shelly" Brown. A moana ni mamaroro ma a kamotirawa moa aia kareke tangira ngke e nako ni mitinare n te Swiss Geneva Mition man 1979 nakon 1981. Imwiin okina, a mare te taanga aei n te Tembora i Salt Lake n Turai 9, 1982. Boni kaaro aika niman natiai.

E reke ana baetira tikuri Unimwaane Carpenter n taikan te mwane mai Brigham Young University ao te mwaatita tikuri n tararuan te bitineti man te Reirei ni Bitineti i Harvard. N taai aika tibwa nako bon te manatia n tarekita ibukin te Foundation Specialty Financing Fund.

E beku bwa te bitiobi Unimwaane Carpenter, te kauntira n te bitiobiriki, te beretententi ibukiia kairake n ataeinimwaane n te titeiki, te kauntira ae rietaata, te beretententi n te titeiki, ao te Itingaun n Aono. ■

Unimwaane Jack N. Gerard

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Ngke te ataeinimwaane, Unimwaane Jack N. Gerard e uti ni katoa bong tao nakon 5:00 n teiangabong. n ibuobuoki n tararuai mirikin aia kao ana utu. N ikawairake n te kaomiuniti n te tabo ni man irarikin Mud Lake, Idaho, USA, e reireinna bwa e na aki tii mwakuri korakora ao ni karaoi tabeman ma e ataa naba kakawakiia aomata ni kabane ngkai natin te Atua.

"Bane n iai tabeia aomata ao a mena ikai n iai bukina, n aki tabeia ma te nakoa ke rietaatara aron maium," e taku Unimwaane Gerard, are e kamatoaki ni Maati 31, 2018, bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun. Te reirei anne e riki bwa te bwaintangira ni kabuta maiuna.

Nakoana, are e raonaki ma tabena ni kairiiri ibukin bwaa tabeua—n aron te National Mining Association, the America Chemistry Council, ao, ae aitibwa ngkai, the American Petroleum Institute—e anganna te katauraoi ma ana tai n reitaki ma aomata n aekakin nako anuan maiu.

E bungiaki Unimwaane Gerard n 1957 irouua James ao Cecil Gasser Gerard. Imwiin ana beku n te Sydney Australia Mition, Unimwaane Gerard e reirei n te University i Idaho, ike e karekea ana mwakuri ni kataneiai ao ngkanne ai te mwakuri ae bwanin taina are e a riki bwa kaain te titabu n ana tautaeka Idaho.

Ngke e mwakuri i Washington, D.C., e kaitibo ma Claudette Neff, are e mwakuri bwa te tia ibuobuoki n tiitabu nakon te tieneta i Utah. "E kakiaa ootan te euangkerio iaona," e taekinna Unimwaane Gerard n aia boowi. A mare naaka uomaan aikai n Eberi 4, 1984, n te Salt Lake Tembora. Iai natiai aika wani man ao aman tibua.

E reke ouua ana beebea Unimwaane Gerard iaon te baetira n te boritiko tiaeanti ao te beebea n taokita iaon te bowi ni motiki-taeka man George Washington University.

Unimwaane Gerard e mwakuri bwa te bitiobi, beretententi n te titeiki, Itingaun n Aonto, te tia reirei n Reirein te Euangkerio, te beretententi n te Reirei n Tabati.

E taku Unimwaane Gerard bwa ngaia ma kainnabana a tibwaua nanoia ni kan karaoa ana kantaninga te Uea. "Ngkai bon rabwata aika mamaara, ti kabaeaki bwa ti na karaoi baike e tangiri te Uea bwa ti na karaoi, ao ti karinanoira ao ni karineaki . . . ni katabui ara tai a ao ara konabwai nakon ana mwakuri te Uea." ■

Unimwaane Mathias Held

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Unimwaane Mathias Held ao kainnabana, Irene, a weteaki n te aro ae tau bwa a na riki bwa aomata aika onoti n te Ekaretia ae kabuta. Ngaia ni kauoman bon kaain Columbia ao Tiaman mairouia aia bakanib. A kairaki nako ibukin te mwakuri ao te reirei man mweengaia i Amerka Maiaki nako Canada, Tiaman, Guatemala, Brazil, ao, n te kabanea, a oki nako Columbia. Ni katoa aaba, a taneiai ma taetae aika boou ma taian katei.

“Ma bon ti te arona te Ekaretia n te tabo are ti nako iai,” e taku Unimwaane Held, are e kamatoaki bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun ni Maati 31, 2018.

Te tamnei “ae ti te arona” e kamatoaia te taanga ngke a kawaiarake natiai ao n rikirake n te euangkerio.

Te taanga ae Helds bon rao inanon aia tai n reirei n reirein te Taetae n Tiaman. A kabaeaki n Tuun 13, 1989, i Frankfurt Tiaman Tembora, imwiin reken ana tikuri Mathias iaon te mwakaenikoo intinia i Bogotá ao ana mwaatita tikuri ibukin tararuan te bitineti i Canada.

Kakabwaia n te mwakuri a kairia taanga n ataei nako Hanover, Tiaman, ike e karekea iai te namakin ae korakora Titita Held bwa a nang bitaki maiuia.

“I tuanga Mathias iai au namakin bwa ti na karekea te rongorongo mai i karawa,” e taku. Te rongorongo anne mai i karawa e roko n te bwakantaae kakarau ma te karebwere-bwe iaon te mataroa mai i moa. Aika a tei itinaniku bon mitinaren te Moomon aika taetae n Tiaman ma te ee n Amerika.

Ibukin 10 te namwakaina imwiina, te taanga ae Held a kamatebwai ma mitinare ao ni karekeia raoraoia irouia kaain te taromauri aika kaain te LDS. Imwiin tataro ae mwaiti, a karekea te kamatoa n te tamnei ni koauan te euangkerio ao a bwabetitoaki n te 1988.

Unimwaane Held e mwakuri ae riaon 25 te ririki iroun Daimez Benz n ana kambwana ni karaobwai n ana mwakuri ae te tia tararua are e kakaneweabaa ni katobibia te aonaaba. Te taanga ae Held a katan iaan te Uea ni katoai taabo ake a na toki iai.

“E aki kakawaki baikara kaangaanga ake ko rinanova,” e taku. “Ngkana ko rereitaki ma karawa, a na akea am kaangaanga.”

E bungiaki n Tuun 5, 1960, tirouia Michael ao Elisabeth Held, e mwakuri Unimwaane Held bwa te kauntira n te beretitentii te titeiki, te kauntira n te bitiobiriki, ao te Itingaun n Aonon South America Northwest. ■

Unimwaane David P. Homer

Mataniwi ni Kabuta n Itingaun

Teuana ana ururing Unimwaane David P. Homern mai imwaaina ni kaineti ma te euangkerio ngkai e mwikoaki ngke te 14 ana ririki bwa te tia reirei n te mweenga nakoia kaain ana uoote are “anaa ana tai ae onoti n nako n reirei n te mweenga.” e taku Unimwaane Homer. “Tiaki ibukin te nako n reirei n te mweenga ao kawarakiia aomata; bon taikan te mwakuri n ibuobuoki ibukin kainnanoia.”

Ngkai rao aika uoman, a tataro ibukin ao ni maroroakina aia utu ake a mwikoaki irouia, tiaki ae te ikawai nakoia kairake ma nakoia aia roro nako n te mwakuri n ibuobuoki n te nakoanibonga. “I reiakinaki bwa te Tamnei e roko ma ao ao n irekereke ma te mwakuri n ibuobuoki,” e taku Unimwaane Homer.

Te reirei anne e tiku irouna ni kabuta maiuna ao ana mwakuri n ibuobuoki ae batu n te Ekaretia, ngkana tao e beku bwa Itingain n te Aono, te tia kairiiri n te netiuri, ke te tia rabakau ni bwai ni kaongora ake a kakatekaki n te raubaba ieta—te nakoia are e kakoroa bukina ngke e maeka ma kainaaban i Melbourne, Aotiteria.

E bungiaki David Paul Homern Eberi 25, 1961, i Salt Lake City, Utah, USA, irouia Frederick ao Phyllis LeNila Homer. Imwiin ana mition i Hong Kong man 1980 nakon 1982, e kaitibo ma Nancy Dransfield, e angabeeba mai Brigham Young University, n ana baeatiaite te intitute i Salt Lake City, ike e mwakuri ao n iriirira te kiraati n te University i Utah. A mareaki n te Salt Lake Tembora n on Turai 31, 1984. A kawaiia niman naati aime ao te natu te mwaane.

E reke ana tikuri Unimwaane Homer n te Ikanaomiki man te University i Utah ao te mwaatita tikuri n tararuan te bitineti man te Reirei ae Wharton n te University i Pennsylvania.

Inanon 30 te ririki n nakoana ae te tia kakoroi mooti ma General Mills, a maeka ngaia ma kainnabana i Miami, Florida, USA; Minneapolis, Minnesota, USA; Burlington, Ontario, Canada; ao Saint-Sulpice, Vaud, Switzerland.

E a tia ni beku Unimwaane Homer bwa te beretitenti n te titeiki, bitiobi, te beretitenti n te kooram n unimwaane, ao te tia koroboki ni kakoroi mwiniin mooti. Ngkai te Itingaun n te Aono ao e moana ana mwakuri n ibuobuoki i Canada ao e reitinakoa i Europe, n te tabo ike e mwakuri aua te ririki n nako imwaain ae kamatoaki bwa Mataniwi ni Kabuta ni Maati 31, 2018. ■

Unimwaane Kyle S. McKay

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

rarikin te utu aei ao te Ekaretia, nanon nUnimwaane Kyle S. McKay ae moan te korakora te kan totoka iaon ana aotia on maunga.

“Bon tiaki au aro,” e taku, “ma akea te titiraki e a tia ni kakorakora au [onimaki]. I kaota te kaokoro imarenan ana maunga te Uea ao maungan ana auti te Uea. I kaitibo ma ngai a n taabo aika uoua.”

Unimwaane McKay e kabotaua te maunga ietan Huntsville, Utah, USA, nakon ranin ao buakonikain Moomon ao kakawakiia ibukiia ana aomata Aramwa—boni ngaia are, inanon ana tai ni kairake, e moanna n ataa te Tia Kabooira.

E bungiaki Unimwaane McKay wni Beberuare 14, 1960, i Chicago, Illinois, USA, irouia Barrie Gunn McKayo Elaine Stirland McKay, are e kamoamoa ngkai e kabobonga arona n riki bwa te aomata ae ngkai.

E anaa ana motirawa man ana kamatebwai i Brigham Young University n 1979 ni karaoa ana mwakuri ni mitinare ae bwanin taina i Kobe, Tiabaan. Teutana te tai imwiin okina ni mitinare bwa e na kabanea ana tikuri n te Ingiriti, e kaitibo Unimwaane McKay ma Jennifer Stone, are e a tibwa oki man te England Bristol Mtion. E kamatebwia naba te Ingiriti. A mareaiki naaka uoman aikai n te Oakland California Tembora n June 12, 1984.

Ma ana utu ngkai ngaiia nuukan maiuna, e taku Unimwaane McKay, ngaia ma Titita McKay e reke kimwarereireia ae moan te korakora mairouia aia bakatibu. Ngkai a maeka te utu ae McKays i Kaysville, Utah, USA, a kabanea aia tai n tainako ma natiai aika ruaman i Huntsville, ike a maeka iai ana bakatibu ni moan 1860 tabun.

E angabeeba Unimwaane McKay ma te beebea n taokita ibukin te bowi ni motikitaeka n 1987 man te J. Reuben Clark n te Reirei n Tua i BYU ao n te tai ae waekoa e butimwaea te mwakuri ma te kambwana n tua i Portland, Oregon, USA. Imwiina e oki akon Utah ni karekea ana tai ma teuana riki te kambwana n tua imwaain butimwaeant te nakoa ma te Kambwana ae Kroger. E mwakuri bwa te tia ibuobuoki ni beretitenti ibukin te Smith ao Fry, uoua mwakoron Kroger i Utah ao Arizona, USA, man 2000 nakon 2017.

Unimwaane McKay e beku bwa mai imwaaina bwa te bitobi, kauntira ae rietaata, beretitenti n te titeiki, ao te Itingaun n Aono. ■

Unimwaane Juan Pablo Villara

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

A na kabwarabwara Unimwaane Juan Pablo Villar nakon te Ekaretia e roko i Santiago, Chile, when tarina are ti ikawai, Ivan, e katanoata nakon te utu bwa e a tia ni bwabetitoaki n akea aia kariaia ana karao imwiina e taku imwiina bwa e iangoia bwa e na nako ni mitinare. Ngke e titirakinaki bukin tera, e tibwauai ana kakoaua ao nanona ni kan beku.

“I aki oota n nanon bwaai akanne,” e ururing Unimwaane Villar, ngkanne 17 ana ririki. “Ma n te tai anne, iai te ati ae e katikua inanou.”

Te ati anne e anganaki ana tai ni bwebwerake ngke e kabwarabwaraaki iroun tarina nakoia mitinare. N tain ana moan reirei, Unimwaane Villar e karekea oin ana kakoaua ibukin koauan ana Boki Moomon.

“Ibukiu, e aki riai bwa N na katorobubua ao n tataro, ibukina bwa te tai are a tibwaua aia kakoaua, I ataa inanou bwa e koaua,” e taku. “Ngke I ataa bwa, bwaai ni kabane a bon koaua.”

Ivan, e beku n te mition ae uakaan, e karekea te kariaia bwa e na bwabetitoa Unimwaane Villar n 1988. Imwiina, tinaia ao tariia temanna, Claudio, e kaaina naba te Ekaretia.

Teuana te ririki imwiin ana bwabetito, e moana ana mwakuri ni mitinare Unimwaane Villar, e moana maiuna ni ibuobuoki n raonaki ma ana beku ngke te beretitenti n te titeiki, bitiobi, kauntira n te bitiobiriki, kauntira n te Chile Santiago East Mition, ao te Itingaun n Aanon South America South. E kamatoaki ni Maati 31, 2018, bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun.

E bungiaki Unimwaane Billar n Tebetembwa 11, 1969, i Valparaiso, Chile, irouia Sergio Villar Vera ao Genoveva Saaverdra. E mareaiki ma Carola Cristina Barrios ni Maati 31, 1994, i Santiago Chile Tembora. Boni kaaro aika teniman natiai.

Imwiin reken ana baetira tikuri n te itoman ma te botanomata ao irekereke ma kaain aon aonaaba ao te mwaatita tikuri iaon kabinakoan bwaai, e mwakuri n te bwaamwaati ao karaobwai ibukin bwainaoraki. N 2007 e reita riki ana mwaatita tikuri n tararuan te bitineti mai Brigham Young University. Ngkanne e oki nako Chile ni mwakuri ibukin Orica, te kambwana ni mwaain, n te tai ae e a tibwa nako bwa ngaia te tiniia manatia. ■

Unimwaane Takashi Wada

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun n Aono

Nain te kamaitoro tebongina n Nobemba, te titiraki mai iroun te mitinare mai Amerika are e bubutii kaotakin te kawai nakon aobintin te tabo ni karinreta e bon karekea te kubanako iroun Takashi Wada.

Te tei ae 15 ana ririki e a kaman tuangaki iroun tamana bwa e na kararoaia kain te Moomon, ake a kakaitibo ma aomata inanon te kawai i Nagano, Tiaban, tao tenua te miniti raroana man mwengaia. Ma Takashi e rang n ringaki nanona irouia mitinare mai Amerika ake a taetae n Tiaban.

Tabeua te bong imwina, temanna te mitinare e a katea Takashi. E tuai rangi ni man i Tiaban. E tuai n reireina ni mwakuri korakora. N ana taetae n Tiaban e aki nakoraoi, e a kataia n tibwa rongorongan Iotebwa Timiti.

E aki matata Takashi ni bwai ni kabane, "ma I namakinna bwa n a riai n ongoraa," e uringa.

A reiakinna mitinare kawain te tataro ao te reirei. E irii ana bootaki te Ekaretia ao e rotaki n aia koaua membwa ikekei. Namakinan te totoko man aia kantaninga ana utu aika kain te Buddhist, e aki toki n tuangia mitinare Takashi, "I aki konna ni kaaina te Ekaretia, ma I tangiria n reiakinna riki."

Uoua te ririki imwinna, imwain nakon Takashi n reirei i Amerika ngke 17 ana ririki, a kariaia ana karo, bwa e na kaaina te Ekaretia.

Unimwane Wada, are e bungiaki n Beberuare 5, 1965, irouia Kenzo ao Kazuko Wada, e a karekea ana beba n te bachelor of arts n reiakinan te taetae n 1990 ao ana master degree n te business administration n 1996, man te Brigham Young University.

E karaoa ana makuri ni mitinare n te Utah Salt Lake City North Mission ao e mareaki ma Naomi Ueno n Tuun 18, 1994, n te Tempora i Tokyo Taban. Tangnga aikai iai uoman natia mwane.

Ana mwakuri Unimwane Wada e irekereke ma nakoana aika mwaiti ma te multinational corporations n te United States ao Tiaban, ni ikotaki ma nakoana n tarekita ibukin te temporal affairs ibukin te Ekaretia i Amerika Meang Mainiku, Amerika Meang Meangmainiku, ao te Aono n Atia Meang.

Unimwane Wada bon te bitiobi rimoa, kaain te kauntira ae rietaata, ao te tia reirei n te tieminari. E beku bwa te Beretitenti ngaia i Japan Tokyo Maiaki Mission man 2013 nakon 2016. E kamatoaki bwa te Mataniwii ni Kabuta n te Itingaun n Maati 31, 2018. ■

Bonnie H. Cordon

Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Ataeinaine

Mamaten nanon Titita Bonnie H. Cordon n Koroboki aika tabu e kuneaki n Reirei ao Berita aika Tabu 123:17: "Ti riai ni kukurei ni karaoi bwaai ni kabane aika a wene ni mwaakara; ao ngkanne ti aonga ni bon tei naba, ma te koaua ae korakora, n noora ana kamaiu te Atua, ao ibukin baina bwa e na kaotaki."

Te kibu aei e riki irouna bwa kabwarabwaran reirei are e a kaman reiakinii inanon maiuna. "Ti kona ni karaoi mwakuri aika matoatoa, ma ti kona ni karaoi naba ma te aro ni kukurei," e taku Titita Cordon, are e kamatoaki n Maati 31, 2018, bwa te Beretitenti ni Kabuta ae e boou n Ataeinaine.

Te atatai anne e waekoa n reiakinna inanon "kukureina n ataei" n tain mwakurina n te onaroka ae e uarereke i Idaho Maiakimainiku ao ngke e kekeiaki ni reiakinna te taetae ae boou n ana tai ni mitinare i Botukare. Bon te rongorongo naba are e a manga kaokiokia ni katoatai nakoia mitinare ngke e makuri ma kainnabana ngke kainnabana e tararuua aon Brazil Curitiba Mition. Ao bon anne naba are e a tia n iangoia bwa e na tibwauaia ma ataeinaine ni kabutaa te aonaaba.

N tai aikai ataeinaine, e taku, a tia n tuangaki bwa a na wakirake ao ni kabuta ana mwakuri te Uea nako mooa. "Ao ti kona ni karaoia," e reitia.

E bungiaki Bonnie Hillam Cordon n Maati 11, 1964, irouia Harold ao Carol Rasmussen Hillam i Idaho Falls, Idaho, USA. Imwin ana mition e karekea ana beeba ae te batiratikuri n te reirei i Brigham Young University, te tabo are e kaitibo iai ma Derek Lane Cordo. A mareaki n Eberi 4, 1973, n te Tempora i Salt Lake City. Iai aman natiai ao aman tibuia mwane.

Maiuna ni mwakuri n te Ekaretia e a tia n riki bwa te tia kairiri n te netiuri ao te tia reirei n te tieminari. Imwain weteana uoua te ririki nako bwa te kauntira n te Beretitentii ni kabuta n te Moanrinan, Titita Cordon e tangiria ni beku bwa te beretitenti irouia ataeinaine n te titeiki. Imwin kamotirawanna man te wewete anne, "E bon aki toki arou n tataro ibukia ataeinaine," e taku.

Te rongorongo ae e ingainga ni kan tibwaia ma ataeinaine n te aonaaba bwa e tangiriia ao ae e kakawaki riki, bwa e tangiriia te Atua. ■

Michelle D. Craig

Te Moan Kauntira, n te Beretitntii ni Kabuta n Ataeinaine

Ngke 16 ana ririki, Titita Michelle D. Craig, e reiakinna bwa ana mwaing ana utu mai Provo, Utah, USA, nako Harrisburg, Pennsylvania, USA, bwa e aonga ana karo ni wakina ana beku bwa te Beretitenti n te mition.

E kukurei ni botaki ma ana utu, ma mwaingia e a karika teeei ae Michelle "n aki boibuako" inanon ana koraki nimaua ao ana koraki onoua ngke e reirei n te kuarinan.

"Akanne bon ririki ni karekeiango," e taku Titita Craig. "N aron ae ko na onimakiniia raoraom, I kaatuua riki au iango iaoia au utu ao au koaua, ao te Ekaretia e a riki bwa buokau ao boutokaau." E moanibwaia riki reitakina ma Tamana are Ikarawa ao te Tia Kamaiu.

E bungiaki Michelle Daines Craig n Turai 13, 1963, i Provo, Utah, ao bon te karimoa ibuakoia natin Janet Lundgren ao Robert Henry Daines III aika itiman. E maeka i Provo ni karo-koia ae a mwaing ana utu nako Pennsylvania. Uoua te ririki imwiina, Titita Craig e a okira Provo n rin te Brigham Young University, ao e karekea ana beba ae te batira tikurii n te reirei n te moanirinan. N 1984 e a butimwaea te wewete bwa e na mitinare n te Dominican Republic Santo Domingo Mition.

"I bon riki n tainako bwa te tia kakoaua," e taku Titita Craig, are e kamatoaki bwa te Moan Kauntiran n te Beretitentii ni Kabuta n ataeinaine n Maati 31, 2018. "Inanon kairakeu, I ataia ae ngai natin te Atua te aine. Ma I uringa [n au tai ni mition] ni katoaa te tai are I taekina au koaua iaon te Burabeti lobebeba Timiti, I konaa n namakina te Tamnei. Iai te kamatoa ae e rang tikiraoi are e kanenea au koaua."

Tabeua te bong imwin okina, mwanen Titita Craig e tuanga bwa e na riai n nako ni maroro ma Boyd Craig, raoraona man ana mition. Waniua te namakaina imwina ao a kabae n tangira. A mareaki n Tebetembwa 4, 1973, n te Tembora i Salt Lake City. Karo aika iai teniman natia, ao iai onoman tibua.

E a bon tia ni beku ni wewete aika mwaiti, ni ikotaki bwa te tia makuri n te tembora are i Utah ao te tia reirei n Reirein te Euangkerio. N te tai are e weteaki iai nakon te Beretitentii ni Kabuta irouia Ataeinaine, e bon riki bwa kain te baba n tararu n te Buraimari. ■

Becky Craven

Kauoman ni Kauntira, Beretitentii ni Kabuta irouia Kairake n Ataeinnaine

Iai te taeka are e tibwaia Titita Becky Craven n tainako ngke e mitinare; "Ngkana ko ataia bwa antai ngkoe, ko kona ni mwakuri n te aro ae kaokoro."

"Ao anne n arom nako—man aron oneam, arom n taetae, arom ni kaotiko ibon irouum, ao waaki ake ko irii," e taku Titita Craven, are e beku ma kainnabana, Ronald L. Craven, ngke e tararua te Carolina Charlotte Mition Meang man 2012 nakon 2015.

Titita Craven e kamatoaki bwa te Kauoman ni Kauntira n te Beretitentii irouia Kairake n Ataeinnaine ni Maati 31, 2018. "Ngkana a moanna n nooria n ana baire the Atua, a na kona n nooria aroia n taai aika a na roko ibon irouia," e taku neiei. "Ko riai n iai am taratara nakon taai aika ana roko. Ngkana ake, ko aki ataia bwa kona nakea ao ena kanga arom n roko ikekei."

Rebecca Lynn Craven e bungiaki n Okitobwa 26, 1959, i Chardon, Ohio, USA, nakoia Corless Walter Mitchell ao Linda Louise Kazsuk Mitchell. E kakatonga n aranna bwa "te teei ae ikawairake irouia ana karo aika a mena n te taanga ni buaka," e ikawairake i Texas, USA, are a kaina iai te Ekaretia ana utu ao a kabaeaki n te Swiss Tembora; England; Utah, USA, are e bwabetitoaki iai ngke e mwananga ana karo ni buaka i Vietnam; ao te U.S. titeiki i Maryland, Kentucky, Missouri, ao Kansas.

Mareaki n Aokati 5, 1980, n te Salt Lake Tembora, te Cravens bon kaaro irouia natia aika niiman.

Imwain kamatoakina nakon nakoana ae boou, e beku bwa te kauntira n te Bootaki n Aine n ana uoote ao te tia mwakuri n te otenanti n te Bountiful Utah Tembora. E a tia naba ni beku bwa te beretitenti n aia bootaki n Ataeinnaine n ana uoote, membwa n te baba n tararua n te Bootaki n Aine, mitinare n te titeiki, ao te mataniwi n te Webelos.

Titita Craven e karekea ana baetura tikurii n te katamaroa inanon te auti man te Brigham Young University, are e beku iai bwa te komete n tararua ibukiia taan takakaro. E a tia naba n riki bwa te membwa n te baba n tararua n te RINGERINE ibukin te Buoka, te bootaki ibukiia kainnano n te aonaaba are e tei i Utah.

E tatangiria n tamwarakei maunga, takakaro n te ran, nako-nako n te tinoo, mwamwananga, korotamnei n te been, ituui rabuna, ao n takakaro ao waaki ni kakukurei ma ana utu. ■

Lisa L. Harkness

Moan Kauntira n te Beretitentii ni Kabuta n te Moanrinan

Lisa L. Harkness e a tia n tainako ni karekea tangiran te reirei Lao te aonaaba ni katobibia, te bwai ae e toua mwiina mai irouia ana karo. E a tia ni kamatebwaia te political science ao e reiakina naba aron kawakinaia maan aika a kona ni maiu n te ran ao iaon te aba ngke e mwakuri n te Monte L. Bean Life Science Museum inanon ana tai ngke e mena n te Brigham Young University—n raonaki ma tineiki.

“Iai anuaia, ko kakoaua ke ko aki,” e taku neiei. “Iai temana ae e kinaai ni katoa tai are I taua iai.” Howard, te tineiki ae uraura bukina, e kawarake iaon angana, e bwaoua i roroana, ao e kawenea atuuna iaona ngkai e reireiniia kurubu ake a roko nakon te miutiam.

N taai aikai, e kona naba n anai ao ni kinai aekakin nako tineiki—ti ngkana a aki un nakoina.

Titita Harkness e bungiaki i Los Angeles, California, USA, irouia Ronald ao LaRae Long n Tianuare 13, 1965. Te karimoa irouia nati aika niman, neiei ma ana utu a “tatauraoi n tainako n neneweaba, n tiku i tinaniku, ao n noora te aonaaba.” E taku bwa ibukina bwa e kona n tainako n titirakinia ana karo, “I kakoaua ni kabane ao n onimakinna bwa I kona n nakon Tamara are i Karawa ni karekei kaeka.”

Imwiin ana beku n te mition ae a taetae n Spanish iai i Louisiana Baton Rouge Mition, Titita Harkness e angabeebwa man te BYU ma ana baetura n te science tikurii n te political science ao te angareirei n te kauarinan. E mare ma David S. Harkness n Eberi 22, 1988, n te Salt Lake Tembora. Iai natina aika niman ao uoman tibuna.

Titita Harkness—are e atongaki bwa te Moan Kauntira n te Beretitentii ni Kabuta n te Moanrinan ni Maati 31, 2018—e a tia naba n riki bwa kain te baba n tararua n te Moanrinan ni kabuta, beretitenti n aia Bootaki Ataeinnaine n te titeiki, beretitenti n te Bootaki n Aine n te uuote, kauntira n te beretitentii n te uuote ibukiia Kairake n Ataeinnaine, Mwaea Mwaite Atuwaitia, tarekita ibukin aia kaembwa Kairake n Ataeinaine, tarekita n rongorongan te utu n te titeiki, kantiaotanti n rongorongan te utu n te uuote, ao te tia reirei n Reirein te Euangkerio.

E a tia naba n anganano n aia bootaki kaaro ao taan reirei n ana tabo, kauntira n te komiuniti, te Utah Symplony, ao te Timpanogos Storytelling Festival, ai arona naba nakon ana tautaeka n te tabo n nakoa aika a kakaokoro. ■

Katuruturuuan te Ibuobuoki

R eirei n te mweenga ao te reirei ni kakaawari a toki taia, Beretitenti Russell M. Nelson e katanoata n tain te tetere ni bwakantaain te Tabati n te maungatabu ni kabuta. “Te ibuobuoki,” te waaki ae “boou, e tabu karaoana,” nakon ana tararua Kristo nakoia tabeman, e na karekea te ikotaki ni mwakuriia kainnanoan te kainnano n tamnei ao n rabwata.

Titita Jean B. Bingham, Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Aine, ao Unimwaane Jeffrey R. Holland man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman a taetae naba iaon aron te waaki ae boou ni kona ni katamaroa riki te mwakuri n te kooram n te Nakoanibonga ae te Merekiterka ao te Bootaki n Aine iaon te ibuobuoki n ai aron are e karaoia te Tia Kamaiu (tarai iteraniba 101 ao 104).

Raurere ao mwaeamwaite a kona ngkai ni beku bwa toaia tititati n te

Bootaki n Aine iaon te ibuobuoki. Inanona intawiu ni katoa kuata, taari n ibuobuoki ao tititati a na reirei ma aia mataniwi iaon kainnaoia ao kakorakoraakiia naake a katabeaki ibukiia. Mwaitiia mataniwi n intawiu are a karaoia inanon te kuata e na riki bwa ti ngaia te kawai ni karaoan te ribooti. Te roko e kakaawaki ngkana e kona n reke, ma te ibuobuoki e aki kaairaki n te kawai n ibuobuoki n aron are e kabwarabwaraaki n reitaki ma ngaia ni katoa namwakaina.

“Kairake a kona n tibwa aia bwaintangira ae onoti ao n rikirake n tamnei ngkai a beku irarikiia ikawai n te mwakuri ni kamaiu” e taku Titita Bingham. Karekerekeiaia kairake e na karaka naba te mwaiti irouia membwa n tararua ibukiia abeman ao ni buokiia kairake “n tauraoi riki ni kakoroa bukin tibwangaia bwa mataniwi n te Ekaretia ao te

komiunitii ao ni karekea te kaitoatoa inanon aia utu.”

“*Ngaira* ni kautuun te Ekaretia ti aki kainnaoia bwa tina ata *aron ke n te tabo raa ke ae kona kabooa* kona karaoi reitaki ma am aomata,” e taku Unimwaane Holland; “ti bon tii riai n ata ao tararuana n aron are ko *karaoia* e na karika ao ngkoe ni kakabwaiaia n aro nako ake a kona.”

Ni kaineti ma te reta man te Moan Beretitentii, te bitaki e na anai tabeua te tai ma e riai ni karaoaki n te tai ae wae-ko. **Ministering.LDS.org** e karekea raon kabwarabwara, n ikotaki ma kae-ka nakon titiraki aika aki toki n okioki. Kaetieti n te witeo ao bwaai ni mwakuri riki tabeua a na karinaki n te webutiaite ni banen wiiki aika a na roko.

Moanaki inanon Tuun, te *Liahona* e na karina aia bwai mitinare ni katoa namwakaina ae aranaki bwa “Tuan te Ibuobuoki” ni buokiia membwa bwa a na kona n oota n aron te riki n ai aron Kristo ngkai a uaia n ibuobuoki imarenaia. ■

Manga Katean te Kooram

Te uoote (ke mwaanga) kurubu n ibonga aika rietata ao kooram n unimwaane a nang ikotaki bwa teuana te kooram n unimwaane, Beretitenti Russell M. Nelson e katanoata n tain te tetere n te maungatabu ni kabuta n te nakoanibonga. Te titeiki beretitentii e na reitinako ni beku bwa te kooram n ibonga ae rietatatake, ma te kooram anne e na raonaki irouia tii te ibonga aika rietata ake a beku ngkai n te titeiki beretitentii, ni bitioburiki, iaon te kauntira aika a rietata, ao tamanuea ae mwakuri.

Te kooram n unimwaane e na kairake iroun te beretitentii are e kaainaki irouia unimwaane ao ibonga aika rietata. Te beretitentii n unimwaane n te kooram e na ribooti nakon te beretitentii n te titeiki ao ni boowi ni katoa tai ma te bitiobi. Aobiti n te Nakoanibonga a na tiku n aroia. Te uoote ae ngkai (ke mwaanga) beretitentii n te kooram n unimwaane ao taan kairiiri n te kurubu n unimwaane ae rietata e na kamotirawaaki, ao te beretitentii n te titeiki e na wetea te beretitentii n aia kooram unimwaane ae boou. ■

Itiuia Tembora aika a Boou a Katanoataaki

Tembora a na kateaki i Salta, Argentina; Bengaluru, India; Managua, Nicaragua; Cagayan de Oro, Philippines; Layton, Utah, USA; Richmond, Virginia, USA; ao n te kaawa ae bubura ae e na kakaeaki i Russia, Beretitenti Russell M. Nelson katanoataaki ni banen te tetere ni Bwakantaain te Tabati n te maungatabu ni kabuta.

Bon imwain te maungatabu, te Moan Beretitentii e katanoata bwa Tembora i Rome Italy e na katabuaki n te Tabati, Maati 10, 2019, ni karokoa te Tabati, Maati 17, 2019. Te Ekarezia e a tia ni kaotinakoa naba te kamataku iaon katamaroa n te Bangkok Thailand Tembora.

N Okitobwa 2017, e katabwe-naaki aontano ibukin te Port-au-Prince Haiti Tembora; the Meridian Idaho Tembora e katabuaki n Nobembwa 2017; ao te Cedar City

Utah (USA) Tembora e katabuaka n Ritembwa 2017.

Uoua tembora aika a na waekoa ni manga katabuaki: te Houston Texas Tembora n te Taabati, Eberi 22, 2018, imwiin karaoan te uruaki n te ieka; ao te Jordan River Utah Tembora n te Taabati, Meei 20, 2018, imwiin manga karaoaia. Ao uoua riki tembora aika a na manga katabuaki imwiina n te ririki aei: te Concepción Chile Tembora n te Taabati, Okitobwa 28, 2018; ao te Barranquilla Colombia Tembora n te Taabati, Ritembwa 9, 2018.

Te Hamilton New Zealand Tembora e na kainaki n Turai 2018 ibukin te onobwai ae e bubura ao e na manga katabuaki inanon 2021.

Iai 159 mwaitin tembora aika mwakuri ni kabuta te aonaaba, ma 30 tembora aika katanoataaki ake a waaki kateakiia. ■

Tembora Rom Itare

Katotongan te Tembora i Bangkok Thailand

Rongorongan te Utu: Kakaea, Ikotia, Tomaia

Tembora n te tabo ao rongorongan te utu kantiaotanti a kona n buokiia kain te Ekaretia ao tabeman ni karekea te kukurei are e roko man kakaean, ikoikotan, ao tomakiia ma aia baktibū, ni kaineti ma Unimwaane Bradley D. Foster, Mataniwi ni Kabuta n te Ittingaun ao Tarekita n Ana Tabo ni Mwakuri Rongorongan te Utu.

Ni kabane iai aia karaki man rongorongan aia utu. Ao bwaai aika tamaroa a kona n riki ngkana ko waakinam kakae iaon kakaeaia.

“Ara kabwarabwara ibukin ririki aika a na roko bon buokaia kantiaotanti n noora tabeia ni buokakiia membwa ni karekea te taneia aei,” e taku Unimwaane Foster. “Ti karaaoa anne teuana imwiin teuana. Ti kawariia [aomata] n tabo ake a mena iai, ma katuruturuana iaoia naake a nang koro 12 ao naake a boou ake a tibwa rairaki.” Kurubu akana uoua akanne a waekoa ni buokaki n nooran aron te mwakuri n te tembora ni kakorakoraia utu ni karokoa ake tokina, ao n angiin te tai a unga ni karaopia ibua-koia raraioia ma aia utu.

Riki naake tiaki kain te Ekaretia a kona ni karekea te taneiai ni kakaea-ikotia-tomaia rinanon te ibuobuki temanna nakon temanna man tienta n rongorongan te utu ae raka iaon 5,000 n te aonaaba. ■

Kabebetean Karaoan te Mwakuri ni Mitinare

nanon onoua te namwakaina n nako, te Ekaretia e a tia ni karaoi mwaneka tabeua ni kabebetea karaon te mwakuri ni mitinare.

Titiraki aika a bwainaki. Te Moan Beretitentii e karini bwariko n titiraki aika a bwainaki ibukiia bitiobi ao beretitenti n titeiki bwa a na kabonganai ngkai a intawiuniia mitinare aika a tauraoi ibukin te mwakuri ni mitinare ae bwanin taina. A kaungaia mataniwi, kaaro, ao kairake bwa a na taneiai ma titiraki aikai.

Kainibaire ake a kaoti a boboto iaon titiraki tai bitii ke ni karakai bwaai aika a kainnanoaki ibukin aia mwakuri mitinare aika bwanin aia tai, ma manga rinanoaia n tainako bwa e na kona te mitinare are e a tauraoi ao ana karo n reiakin tuua ao n atai itera ake a na katamaroaki ke ni katauraoi raoi riki n aron are a kantanningaaki.

Kabonganaan te rabakau ae boou. Mwaitiia mition ake a kabonganai bwaai ni mwakuri aika a kona ni uouotaki e a rikirake man 87 nakon 162, ao taebureti a oneaki mwiia n smartphones. Te tareboon e na buokiia mitinare n aia kamatebwai, aia kakae, ao aia reirei.

A kabonganaaki rabakau aika a boou ni katauraoi kaeka n te aonraain

nakoia aomata ake a kakaai kaekan titiraki nakon titiraki n te aro. Te Ekaretia e waakina kabonganaan tienta n reirei n te aonraain onoua te ririki n nako ao n te bong aei 20 tienta n angareirei n te aonraain aika a mwakuri ni katobibia te aonaaba.

Kakaitau nakon rabakau aika a boou, membwa ake a karokoia raraopia nakoia mitinare ake a kona ngkai n reitaki ma mitinare ake a reireiniia raraopia. A kona ni maroroakin bwaai aika a kainnanoi ma mitinare ao n irii reirei ni kabonganaan te intanete. Kakaea arona n lds.org/referrals.

Karekean kainnano aika ngkai. Ni moanaki man Turai 2018, te Ekaretia e na bitii tian 19 mition, ao 5 mition aika a boou ake a na manga kateaki. Aio are e na manga bita mwaitin te mition man 421 nakon 407. Te mition ae boou e na mena i Brazil Rio de Janeiro Maiaki, Cote d'Ivoire Yamoussoukro, Nigeria Ibadan, Philippines Cabanatuan, ao Zimbabwe Bulawayo. Kabwarabwaraan karakaan tian taian mition e na roko n taai aika a na roko mairoun te beretitenti n te mition nakoia aia karo mitinare n taabo ake a na rootaki iai mition.

Ngkai e bitaki te ririki ibukin te mwakuri ni mitinare are e katanoataki n 2012, te Ekaretia e karekei 76

mition aika a boou ni karekea rakan te rikirake man 58,000 nakon 88,000 ni mwaitiia mitinare. Te moan waaki ni mitinare e a tia n rang n raroanako, nakon are e kantanningaaki, ao n te tai aei e a nakon 68,000 mitinare aika a beku. Aio nanona bwa, n te tai aei, a karako riki mitinare aika a kainnanoaki. Ma e kananonaaki naba bwa te onomwi ae riai irouwia mitinare n tabo ake a kainnanoaki ni katobibia te aonaaba e na riai n taraaki.

Tienta ni kataneiai ibukiia Mitinare. Te Tienta ni Kataneiai i Provo Utah, USA, ao te MTC n te Philippines a tia ni uaia ni kabuburaaki ao ni manga katabuaki, ao te tienta ni kataneiai ibukiia mitinare aika a boou i Ghana e a tia ni katabuaki. Te tienta ni kataneiai i Spain ao Chile a na kainaki n Tianuare 2019, ao mitinare ake a tia n roko n taabo aikai a na kataneiaaki n teuana te tienta are e tiku ake 13 mwaitiia ni kabuta te aonaaba. ■

Kaetieti aika Boou, Karaoakiia, ao Bwaai

Kairake ao mwakuri n te tembora. Te Moan Beretitentii a tia ni katanoatai bitakin taian tua n te tembora are e a angania ataeinimwaane ao ataeinaine te konaa ni karoai riki mwakuri n te tembora ao ni buokia ataein te Moanrinan ni katauraoia raoi ni beku n te tembora.

Totoko, kakoaua, ao tabeakinan mwakuri buaka. N reitaanako te kekeiaki n reireiniia tan kairiri bwa ana kanga n totoko, kakoaua, ao tabeakinan mwakuri buaka, ni Maati 26, 2018, te Moan Beretitentii e kanakoa te reta ao rongorongo ibukin te ibuobuoki nakoia taan kairiri n te Ekaretia n te United States ao Canada. Te rongorongo e kaairaki ma kainibaire aika boou bwa ana kanga bitiobi ao titeiki beretitentii n reireiniia ake a rotaki man torobuakaakin bwain rabwataia ao ana kanga ni karaoa te intawiu ma kain te Ekaretia.

Bitaki nakon aia kaembwa te Bootaki n Ataeinaine. Bitaki nakon aia burokuraem ni kaembwa Ataeinaine n te Ekaretia, e kaairaki inanon te booki ni kairi n te kaembwa ae boou ae e na otinako n namwakaina aika imwaira, n ikotaki ma katokan kanakoan kakoaua ao katuruturuan te kairiiri n te roronrikirake.

E nanonaki n ae e “kaineti n tabo ni kabane” ibukiia ataeinaine ake a maeka n aonon te aonaba, te boki ni kairi ae e boou *ibukin aia Kaembwa Kairake n Ataeinnaine* e a tauraoi n te taetae n Imatang (ao rimwi n 23 taetae nako) bwa te bwai ni buobuoki nakoia beretitentii n ataeinaine, tan rabakau n te kaemba ao tan kairiri n aia kaembwa te roronrikirake iaon [youngwomen.lds.org](https://www.youngwomen.lds.org).

Karinan taian anene. Bitaki ngkai nakon waakin karinan anenen te Ekaretia e a waekoa ma ni bebete nakoia membwa karinan moan anene aika tabu n te Ekaretia. Anene a kona ni karinaki [apps.lds.org/artcomp](https://www.apps.lds.org/artcomp).

“How To” ana channel. Te Ekaretia e a tia ni moana karaoan te channel ae boou iaon te YouTube ae arana “How To” ni katauraoi kawai n ibuobuoki ni kaitarai kangaanga ae ti kaitarai n te maiu. Kaboana bwa te “channel ae onoti ibukin karekean buokam n te tai are ko kainanoia iai” te channel iai e raka iaon 600 video aika a kakaokoroka inanon ruaiwa te koraki, teuana ibon irouna ma kakaokorom nako tamnei iaon boto ni iango aika a kakaokoro n te taetae ni imatang, ma tabeua n te taetae n Spanish ao Portuguese. Nora aio n [lds.org How To.lds.org](https://www.lds.org/HowTo.lds.org).

Rairan Booki Aika Tabu. E a tia te Ekaretia n taekinii babaire ibukin te makuri n rairairi ibukin 34 riki taetae, n ikotaki ma te kawai ae boou bwa aonga tabeman ni kamatebwaia mwakoron te reirairi imwain ae e nang kaotinakoaki are te kabanea n rairairi, are nanona bwa membwa a kona ni moantai ni karekei boki aika tabu n aia taetae. ■

Ko kona ni wareki rongorongan aikai n te news.lds.org.

NAKOMAI, IRIRAI—

Ibukin te Kooram n
Unimwaane ao te
Bootaki n Aine

*Bwaai n reirei aikai a kona ni kuneaki
n ana Raiburari te Euangkerio app ao n
comefollowme.lds.org.*

Bukin tera Iai Ara

Bowi n te
Kooram ao n
te Bootaki n
Aine?

Ni boong aika kaitira, e a tia te Atua ni kaoka te nakoa-nibonga ao ni bairea raoi te kooram n te nakoanibonga ao te Bootaki n Aine ni buoka kakoroan nanon Ana mwakuri ni kamaiu. Ibukin aei, ni katoa Tabati ngkana ti ikotaki n te kooram n unimwaane ao n te bootaki n Aine, ti maroroakin ao ni bairea te bwai ae ti na karaoia ni kakoroa nanon ana mwakuri te Atua. N te aro bwa aonga n nakoraoi, bootaki aikai a kainnanoia ae ana raka riki nakon ae ti te kiraati. Ana riki bowi aikai bwa taai n reirei taekan te mwakuri ni kamaiu, ni uaia ni kamatebwaia taekan te mwakuri anne man aia reirei mataniwi n te Ekaretia, ao ni bairei ao ni barongai arora bwa ti na kakoroa nanona.

Te Moan Tabati

Bowi ni Kauntira

N te Moan Tabati ni katoa namwakaina, bowi n te kooram ao n te Bootaki n Aine *aki raonaki ma te reirei ae karaoaki iroun te tia reirei*. N onean mwiiina, kooram n unimwaane ao beretitentii n te Bootaki n Aine ana kairi bowi ni kauntira. Inanon bowin kauntira n te moan Tabati, kooram n unimwaane ao te bootaki n aine ana uaia ni bootaki n reirei iaon taekan tabeia, reken aia tai, ao kakaewenako; reirei imarenaia man aia atatai aika nano ao bwaaí ake a rinanona; ao ni bairei kawai ni karaoi iaon namakin ake a karekei man te Tamnei. A riai marooro aikai ni boboto iaon koroboki aika tabu aika kaineti ma aia reirei burabeti aika maiu.

Tiaki ni kabane bowi ni kauntira aika ana ti tebo. Aikai tabeua kairi ni buokiia beretitentii ni kaira te kauntira ae nakoraoi.

Atuun Reirei ibukin te Moan Tabati ni Boowi ni Kauntira

Iango ibukin atuun te reirei ae na maroakinaki man bowin te kauntira e kona n roko man aia bowi kain te beretitentii, bowi ni kauntira n te uoote, ana babaire te aono, iango aika a karekei mataniwi ngkana a ibuobuoki nakoia membwa, ao wirikiriki mairoun te Tamnei ae Raoroi. Atuun reirei aika oti inano bon ti taian katautau. A kona mataniwi n atai kainnanoia tabeman ae a namakinna bwa ana taekinna.

- Tera ae ti kona ni karaoia ni buokia ake irarikira? (taraa Motiae 23:18).
- Ti na kanga ni karinani tabera man ae moan kakawaki?
- Ti na kanga n tibwaua te euangkerio ma raoraora ao kain rarikira? (taraa Aramwa 17).
- Ti na kanga ni kamanoira ao ara utu man bwaai n reitaki aika aki riai ao tamnei aika bubuaka?
- Tera ae ti na karaoia n reireiniia ao ni kakorakora ara ataei a kairake n ara uoote?

- Ti na kanga ni katabeira riki nakon te mwakuri n rongorongan te utu ao te nebonebo n te tembora?
- Ti na kanga ni karekeana ibuobuoki te Uea ngkana ti ukoukoru kaeka nakon ara titiraki n te euangkerio ao ni karaoa te atatai ae nano riki iaon te euangkerio?
- Ti na kanga ni kakorakora ara koaua iroun te Uea ao Ana euangkerio ao ni buokia ara utu bwa aonga ni kona ni bon waaki ma maiuia n tamnei?

IMWAIN TE BOWI NI KAUNTIRA

KARAOIA:

- Kinai kainnano, taai, ao kakaewenako n te tabo.
- Tataroakina rineakin atuun te reirei ae na maroroakinaki.
- Kaoia kaain te kooram ke titita n te Bootaki n Aine bwa a na roko n tauraoi n tibwaua aia iango ao aia atatai.

KO NA AKI:

- Katauraoa te reirei.
- Roko ma katokana ae onoti ke te babaire n aron karoana n am iango.

N TAIN TE BOWI NI KAUNTIRA

KARAOIA:

- Kaoia membwa bwa ana *tibwauai aia atatai* ae a tia ni karekeana ngke a iango ao ni babaire man aia bowi ake mai imwaina.
- Kabwarabwara atuun te bowi ao kaungaia membwa bwa ana *reitaki n reirei* taekana, n ukoukoru katokaia ao kairi man booki aika tabu, taeka mairouia burabeti, ao te Tamnei ae Raoroi.
- *Babaire ao mwakuria* te bwai ae maroroakinaki. A kona n ae babairei n te kurubu ke babaire ake a karaoi bon irouwia n tatabemaniia.

KO NA AKI:

- Bwaina atiin te marooro.
- Kataia n anai nanoia tabeman n am iango.
- Maroroakin bwaai aika a tabu ke ni karabaaki tae-kaia.
- Anga te reirei.
- Kairoroia ni kabane n ira waakin te marooro.

IMWIIN TE BOWI NI KAUNTIRA

KARAOIA:

- Rimwiin babaire ao mwakuri ake a tia ni karaoaki n tain te bowi ni kauntira.
- Kakaai kawai ni kariniia naake aki kona n ira te bowi ibukin wewete ke bukina riki tabeua. Kariaia bwa ana atai babaire ake a tia ni karaoaki.
- Anganiia membwa aia tai n tibwauai aia atatai ni bowi ake imwiina.

“Teuana te bwai ae tikiraoi ibukin te bowi ni kauntira aei bwa n tokin te bowi ao ko roko ma am babaire ni mwakuriia.”

—Titita Jean B. Bingham,
te Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Aine

Te Kauoua- ao te Kateniua n Tabati ni Bowi

N te Kauoua ao te Kateniua n Tabati ni katoa namwakaina, kooram n unimwaane ao Bootaki n Aine ana anga reirei man aia reirei mataniwi n te Ekareti man te maungatabu ni kabuta ae tibwa nako. *E riai ni kanakoaki kamataktina n aia rongorongo kaain te Moan ni Beretitentii ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.* E ngae n anne, ni boboto iaon kainnanoia kain te tabo ao kairi mairoun te Tamnei, te rongorongo man te maungatabu ae tibwa nako a na kona ni maroroakinaki.

N angin te tai, te kooram n unimwaane ke te beretitentii n te Bootaki n Aine e na rinea te rongorongo man te maungatabu ae na kamatebwaiakaki ae boboto iaon kainnanoia membwa, e ngae ngke te bitiobi ke te beretitenti n te titeiki a anga aia taeka. A kona mataniwi n rinea te rongorongo ae kaineti ma atuun te reirei ae maroroakinaki n ni bowin te kauntira n te Moan Tabati, ke a kona n rinea atuun te reirei ae kaokoro, ae boboto iaon ana kairi te Tamnei.

A riai mataniwi ao taan reirei ni kakaai kawai ae ana kaungaia membwa ni wareka te rongorongo are e rineaki imwain taina ao n roko n tauraoi n tibwauai koaua n te euangkerio ao iango bwa ko na kanga ni karaoi nanoia. Iango n anga reirei aika oti inano, aika a boboto iaon reirei *n ana kawai n Anga Reirei te Tia Kamaiu*, a kona ni buokiia membwa n reirei man rongorongo n te maungatabu ni kabuta.

M. Russell Ballard, "Bwiantangira aika Kakawaki mairoun te Atua," 9–11

Ana rongorongo Beretitenti Ballard e taekin reirei aika kakaokoro—n raonaki ma burabeti, te onimaki iroun Kristo, te toa, ao te ibuobuoki—ao kaain ami kooram ke te Bootaki n Aine a kona ni kakaea atuun te reirei ae kaokoro riki ae iai nanona. Kaoia membwa bwa ana tibwaua te bwai teuana man te rongorongo are a rotaki nanoia iai. Tera kakao ke kakabwaia ake a tia ni beritanaki aika ti karekei n ana rongorongo Beretitenti Ballard? Iangoia ni kaoia membwa bwa a na iango tabeua te miniti bwa tera ae a tia n namakinna ae ana karoia imwiin te marooro aei.

Gary E. Stevenson, "Buoon te Burabeti," 17–20

Ni buokiia membwa "n ataa kakawakin" weteakin te burabeti ae boou, ko kona ni kaoia membwa bwa ana ukoukora ana

rongorongo Unimwaane Stevenson, n ukoukori koaua ao atatai aika a nano are e na buokiia n ataa kakawakin ao mimitongin te kawai mai ieta aei. Iangoia ni kaoia membwa bwa ana tibwaua te bwai ae a namakinna n tain te neboneyo ae mimitong aei are e a kamatoaki iai Beretitenti Nelson bwa ana Beretitenti te Ekareti. Ko kona ni korea naba tamnein te buroo iaon te burakibooti ao tuaingia membwa bwa ana koreia inanona taeka ke kibu n taeka are e kabwarabwara te buroo ao katein Beretitenti Nelson. Tera ae e a tia n iangoia ae a tia ni kakabwaiaira?

Neil L. Andersen, "Ana Burabeti te Atua," 24–27

Maroroakinan ana rongorongo Unimwaane Andersen e kona ni kakorakorai aia onimaki membwa irouia burabeti aika maiu. Ko kona ni kaoia bwa ana ukoukora ana rongorongo ibukin te bwai ae na buokiia n ataa bwa bukin tera iai ana burabeti

"Ma te karaurau tarata-rai kawai ni karin rongorongan te [maungatabu ni kabuta] n ami bootaki n utu n te tairiki, ami reirei n te euangkerio, [ao] n ami marooro ma ami utu ao raoraomi."

Beretitenti Russell M. Nelson, "Ti na Waaki Nako," *Riaona*, Meei 2018, 118.

te Atua iaon te aba ao bukin tera ti irii. Ti kanga n tia ni kakabwaiaakaki bukina bwa iai ara burabeti? A kona membwa n tibwauaia bwa a kanga n tia ni karekeia te kokoaua bwa Beretitenti Russell M. Nelson bon ana burabeti te Uea ao te Beretitenti n Ana Ekareti lesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.

David A. Bednar, "Nimamannei man Nanorinano Inanoia," 30–33

Bwa e na kairaki mai ieta te maroo-ro iaon ana rongorongo Unimwaane Bednar, ko na koreia iaon te burakibooti *Nimamannei bon . . . ao Nimamannei bon tiaki . . .* A kona membwa n ukoukora ana rongorongo Unimwaane Bednar ao ni koroia iaon te burakibooti taeka aika a kunei aika a na katabwanin rongorongo aikai. Tera ae ti reiakinna man te rongorongo aei are e kaungaia bwa ti na rangin n nimamannei? Tera katooto n te nimamannei ae ti kona n

iangoa? Ti na kanga ni kona n irii ana reirei Unimwaane Bednar n riki n nimamannei riki?

Bonnie L. Oscarson, “Ataeinnaine n te Mwakuri,” 36–38

Titiraki bon te kawai teuana ibukin karekean te iango. Iangoia ni koroi iaon te burakibooti tabeua titiraki are e kaekai tabeua titiraki n ana rongorongo Titita Oscarson, n aron ae *Ti na kanga ni karekerekeia ataeinnaine n ana mwakuri te Uea?* Kaoia membwa bwa ana ukoukora ana rongorongo ibukin kaeka nakon titiraki aikai ao maroroakina te bwai ae a reiakinna. Tera kakabwaia aika a na roko ngkana a irekereke ataeinnaine ma te ibuobuoki? Tao a kona kaain te kiraati n tibwauai taneiai ae a tia ni karekei n aia ibuobuoki ma ataeinnaine. E boboto iaon ara marooro, tera ae ti namakinna bwa ti tangiria ni kani karaoia?

Dale G. Renlund, “Rongorongan te Utu ao te Mwakuri n te Tembora: Te Kabaebae ao te Kamaiu,” 46–49

Unimwaane Renlund e taekina miin Etekiera n te tembora ma te ran ae raanga nako mai iai (taraa Etekiera 47:8–9). Tao e kona temanna kaain te kooram ke te Bootaki n Aine ni korea tamnein te mii aei iaon te burakibooti. A kanga kakabwaia n te tembora ao n te mwakuri n rongorongan te utu n riki n aekan te ran aei ni miin Etekiera? Ko na bae ni kaoa kaain te kiraati bwa e na tibwaua ana kakabwaia n te tembora ao n te mwakuri n rongorongan te utu ae a tia n rinanona. Ti na kanga ni karika te mwakuri n rongorongan te utu ao n te tembora bwa mwakoron maiura n tainako?

D. Todd Christofferson, “Te Kooram n Unimwaane,” 55–58

Inanon te kooram n unimwaane, ko na kaoia kaain te kooram bwa ana wareka mwakoron ana rongorongo Unimwaane Christofferson ae atunaki n ae “Te Kantanipa n Taian Bitaki Aikai.” Tera ae ti kona ni karaoia ni kokoaua bwa ti kakoroi bukin kaantanipa aikai? Inanon te Bootaki n Aine, ko kona n titirakina temanna bwa e na taekinna ni kakimototoa taekan bitaki nakon te kooram n te Nakoanibonga ae te Merekiteraka n aron are e kabwarabwara Unimwaane Christofferson. A kona ngkanne aine ni kinai reirei aika kabonganaaki ni

bitaki aikai aika kona ni kabonganaaki nakon ami Bootaki n Aine. A kona kaain te kooram n unimwaane ke te Bootaki n Aine, ni maroroakina te bwai ae a tia n reiakinna man ana karaki te Tari Goates ao a kanga ni kabonganaaki n aia mwakuri.

Ronald A. Rasband, “Noria! Ana Taanga ni Buaka te Uea,” 58–61

Tao anenea, kakauongo nakon, ke wareka taekan “Noria! Ana Taanga ni Buaka te Uea” (Anene, nambwa. 251) ni kabane ana kaungaa te marooro iaon ana marooro Unimwaane Rasband. A kanga kooram n te nakoanibonga ao te Bootaki n Aine n riki kanga ana taanga ni buaka te Uea? A kona naba membwa n tarataraya ao ni maroroakin “kakabwaia aika mwaiti” Unimwaane Rasband e taekinna bwa e na roko man manga bairean te kooram n te nakoanibonga. Tera riki kakabwaia aika ti a tia ni karekei—ke iai ara kantanipa ni karekei—man karaoakin bitaki aikai? Ana kanga Bootaki n Aine ni karekei riki kakabwaia n aron “kakaokoron bwai n tituaraoi” ao te “tia reirei”?

Henry B. Eyring, “Te wakuri n Ibuobuoki ae Kairaki Mai Ieta,” 61–64

Beretitenti Eyring e taekin ouua taetae n te bootaki n toa iaon te ibuobuoki are e kaku-kureia nanona. Ko kona n tuangiia iteran te kooram ke kaain te Bootaki n Aine n rinanon ana taeka te ataeinniwaane ae 14-ana ririki ao iterana are teuana n rinanon karakinan te tia reirei n te mweenga. Ngkai a wareware, a kona membwa n iangoa te kaetieti ae ana angan te ataeinnaine are e tibwa rineaki ni buoka temanna. Ti na kanga “ni kairaki riki mai ieta ao n tangira n ara . . . ibuobuoki n te mwakuri n ibuobuoki”?

Dallin H. Oaks, “Mwakan te Nakoanibonga,” 65–68

Ni moana te marooro, ko kona ni korei atuun tiekition ake aua n ana rongorongo Beretitenti Oaks iaon te burakibooti. Ngkanne kaoia membwa n tatabemaniia bwa ana wareka te tiekition teuana ni karaurau ao imwiina koroia iaon te burakibooti teuana te tiententi are e kakimototoa boton te rongorongo n te tiekition anne. A kona ngkanne membwa n tibwaua te bwai ae a namakinna mai ieta ae ana karaoia ibukin te bwai ae a warekia. E na kanga ara ibuobuoki n te nakoanibonga ke aine n te Bootaki n Aine n nakoraoi ngkana ti kabongana te reirei n ana rongorongo Beretitenti Oaks?

Russell M. Nelson, “Te Mwakuri n ibuobuoki ma te Mwaaka ao te Kariaiakaki iroun te Atua,” 68–75

Beretitenti Nelson e kaoia kaain te nakoanibonga bwa ana “teirake” ao ni kabongana te nakoanibonga ni kakabwaiaia natin te Tama are i Karawa. Kaoia kaain am kooram ke te Bootaki n Aine ni ukoukori katooto ake e anga ao maroroakinna bwa a kanga ni buokiia n ataia bwa e na kanga te nakoanibonga ni kabonganaki ni kakabwaiai aia utu ao tabeman. Tera taneiai aika ti kona n tibwauai ngkana ti a tia ni kakabwaiai man mwaakan te nakoanibonga? Ti na kanga ni buokiia tabeman ke bon ngaira ni karekea te onimaki ni kabongana ana nakoanibonga te Atua ni “buokiia n Arana”?

Reyna I. Aburto, “Ma te Nano ae ti Teuana,” 78–80

Ana rongorongo Titita Aburto e karekea te tai ibukin am kooram ke te Bootaki n Aine n rinanona bwa ko kanga ni karaoa ana

Te Baeten Ibukin Ara Bowi

1. **Tibwauai taneiai** ma mwakuri iaon iango ao kakao aika reke man bowin te nakoanibonga ao te Bootaki n Aine ake imwaina (ae kairaki iroun kaain te beretitentii).

2. **Bootaki n reirei** (kairaki iroun te tia reirei ae weteaki). E rangin n ibuobuoki n tainako ngkana ko kaoia membwa bwa ana:

- a. Ukoukora te bwai teuana n te rongorongo man te maungatabu (n aron te kaeka nakon te titiraki, te koroboki ae kairaki mai ieta, ke te katooto n te reirei).
- b. Tibwauai ao maroroakin bwaai aika a kunei.
- c. Iangoia bwa a kanga rongorongo ni karoaki inanon maiuia ao n aia taneiai.

3. **Baireia ni karoia** n tatabemaniia ke n te kurubu (ni kairaki iroun temanna kaain te beretitentii).

mwakuri te Uea n te katiteuanaki. Ni buokaia membwa bwa ana karoao aei, kaoti tamneia manibwebwe aika korakora, mwanangan te Tia Kamaiu nakoia Nibwaite (*taraa Gospel Art Book*, 82, 83, 84), ao ana mwakuri ibukia ana aomata te Ekaretia (*taraa LDS.org*). A kona membwa n ukoukora te rongorongo ao ni kunea bwa e kanga Titita Aburto ni kabonganai katooto aikai n reirei taekan taian kantaninga ao kakabwai a n te katiteuanaki ni mwakuri. Tera ae ti kona ni karoia "ma te nano ae ti teuana"?

Henry B. Eyring, "*Bwa E na Memena Tamneina Iroum*," 86–89

Ni kakorakora nanora ao ara konabwai ni karekea te Tamnei ae Raoiroi, Beretitenti Eyring e tibwauai tabeua ana taneiai ao n anga kaetieti aika onoti. Imwiin rinanoan ana taneiai, tera ururing ae aekan aikanne ae a kona membwa n am kooram ke te Bootaki n Aine n tibwauia ngke a riingaki nanoia ma te Tamnei ae Raoiroi ke koaua aika kamatoaki? A kona membwa n karinani iaon te burakibooti te kairi are e tibwauia Beretitenti Eyring ni buokia ni "kauki nanora ni karekea ana ibuobuoki te Tamnei." E kanga irakin ana kaetieti ni buokira ni maiura ao n ara utu? n ara kooram ke n te Bootaki n Aine?

Dallin H. Oaks, "*Bwaai aika Uarereke ao ni Bebete*," 89–92

Ana rongorongo Beretitenti Oaks iai inanona kabotau are e reirei bwa a kanga bwaai aika uarereke ao ni bebete n iai mwiai aika korakora ibukin ae raoiroi ke ae buakaka. Kabotau aikai iai inanona wakaa ni kai, tiim ni bwenarina, robu, ao te ran ae mwaitorotoro. A kona membwa ni wareki kabotau aikai ao ni maroroakina te bwai ae anga reirei iaon taekan mwakan teimatoan karoan bwaai aika uarereke man bebete. Tera bwaai aika uarereke man bebete are e uota ana kairoro te Tamnei ae Raoiroi nakon maiura? Kaoia membwa bwa ana iangoia te bwai ae a tangiria ni karoia n ira ana reirei Beretitenti Oaks.

Russell M. Nelson, "*Te Kaotioti ibukin te Ekaretia, Te Kaotioti ibukin Maiura*," 93–96

N te rongorongo aei, Beretitenti Nelson e bubuti ma ngaira ni karikirakea ara "konabwai ni karekea te kaotioti." Ni buokia membwa bwa ana ira ana kaetieti, ko kona ni koroi

titiraki n aron aikai iaon te burakibooti: Bokin tera ti kainnana te kaotioti? Ti na kanga ni kakorakora ara konabwai ni karekea te kaotioti—n tatabemaniia ao ngkana ti botaki n reirei? Tera taian reirei ae e a tia ni beritanna Beretitenti Nelson ngkana ti na ukoukora te kaotioti? Tibwauia membwa nakon uoua te kurubu, ao kaoia kurubu n tatabeua nako bwa ana tibwauai kaeka nakon teuana te titiraki.

Gerrit W. Gong, "*Kristo te Uea e a Utia n te Bong Aei*," 97–98

Tera ae a kona n reiakinna membwa n am kooram ke te Bootaki n Aine man ana rongorongo Unimwaane Gong iaon ara berita aika tabu ao Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo? Ko kona ni kaoia membwa bwa ana ukoukora te rongorongo, ukeri kakabwai n ana Mwakuri ni Kamaiu ao ara berita aika tabu—ni uaia ni mwakuriia—n aron are e a tia n anganiira. Imwiina iangoia n titiraki n aron aikai iaon te bwai ae a kunea: A kanga ara berita aika tabu ao te mwakuri n te Mwakuri ni kamaiu ni uaia ni mwakuri ni "kariaia ao ni karine" ira? Tera ae a karoia bwa ana buokira n taua ao ni kanakoa?

Ulisses Soares, "*Burabeti a Taetae man Mwaakan te Tamnei ae Raoiroi*," 98–99

E kona ana rongorongo Unimwaane Soares ni kaungaira ni mwakuriia n te onimaki ngkana ti namakinna bwa tiaki tau ni karoao ana kantaninga te Uea. E kanga Unimwaane Soares ni karekea te mwengaroaio ao te koaua ngke e karekea ana wewete ae boou bwa te Abotoro? Tera ae reiakinna man ana taneiai ni weteana bwa te beretitenti n te mition? Tera ae ti kona n reiakinna man ana taneiai? Anganiia membwa aia tai n tibwauia aia taneiai ngke a namakina te aki koaua n te bwai are e tangiria te Uea bwa ana karoia. Tera ae a karoia ni kakaea te onimaki bwa ana waaki nako?

Jeffrey R. Holland, "*Raonia ao ni Kakorakoraia*," 101–3

Ngkai kaain am kooram ke te Bootaki n Aine a reiakin taekan bitaki nakon "te iango n te ibuobuoki n te nakoanibonga ao te Bootaki n Aine," tera titiraki aika iai irouia? Ana rongorongo Unimwaane Holland e kona ni karekei kaeka. A kona membwa ni kakaa reirein te euangkerio ake e reirei Unimwaane Holland bwa ngaia bon aan raoi bitaki aikai.

Tera kakao aika ti kunei n ana rongorongo?
Tera berita ake a tia ni beritanaki? A kanga
kawai n ibuobuoki aika boou aikai ni buokiira
n riki bwa ana "reirei ni koaua Kristo"?

Jean B. Bingham, "*Mwakuri n Ibuobuoki n Aron ae Karaoia te Tia Kamaiu*," 104-7

N ana rongorongo, Titita Bingham e
kaioira bwa ti na titirakinira n titiraki aika
a na kona ni kairi ara mwakuri ibuobuoki.
A kona membwa ni maroroakinna bwa a
kanga titiraki aikai ni kona ni kairi aia mwakuri
ao ni kakaai kaeka nakon ana titiraki Titita
Bingham, "Ngaia ae e kanga tarakin te [mwakuri
n ibuobuoki]?" Ko na bae ni kabanea te
tai n rinanon tabeua katooto aika e tibwauai
Titita Bingham iaon te ibuobuoki irouia n
tatabemania ao kaoia membwa bwa ana
tibwauai oin aia katooto. Tera ae ti kunea n
ana rongorongo Titita Bingham are e kariki-
rakea otara bwa bukin tera ao ti na kanga n
ibuobuoki?

Dieter F. Uchtdorf, "*Noria te Aomata!*,"
107-10

Ti na kanga ni buoka temanna bwa
ana anga karea ni kamaiu ao Mangautin
Iesu Kristo bon bwaai aika riki aika moan
te kakawaki n rongorongan te aonaaba?
Kaoia membwa bwa ana iangoa te titiraki aei
ngkai a wareki mwakoron ana rongorongo
Unimwaane Uchtdorf. Tera ae a kunea ae
na buokia ni kabwarabwara bwa bukin tera a
rangin ni kakawaki taai aikai nakoia? Imwiini te
marooro aei, a kona kaain te kiraati n taekin-
na bwa tera nanon "norria te aomata" nakoia
Ti kanga n tia n reiakina "norria te aomata"?

Quentin L. Cook, "*Katauraoi n Noora te Atua*," 114-17

Ko kona ni moana am marooro iaon ana
rongorongo Unimwaane Cook man kaoakin
te membwa bwa e na kabwarabwara ni
kakimototoa kaokan kiing n te nakoanibonga
n te Kirtland Tempora. Ni kaineti ma ana
rongorongo Unimwaane Cook, tera taben
te Ekaretia ake a irekereke ma kiing aikai?
A kanga mwakuri aikai ni kaotaki inanon te
Ekaretia n te bong aei? Koroi taeka te *raoiroi*,
katiteuanaki, ao *ti tebo* iaon te burakibooti,
ao tuangiia membwa bwa ana tibwauai aia
atatai aika nano ae a karekea iaon taekan
reirei aikai man ana rongorongo Unimwaane
Cook. A kanga reirei aikai ni buokira ni kakoroi
nanon taben te Ekaretia aika tabu?

Kaua n Tabati

Bootaki

N te kaua n Tabati ni katoa namwakaina, kooram n unimwaane ao n te Bootaki
n Aine ana maroroakina atun te reirei ae rineaki man te Moan Beretitentii ao te
Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman. Atun te reirei n te kaua n Tabati ana
bane ni manga rinanoaki imwiin maungatabu ni kabuta. Ma ngkai ni karokoa te
maungatabu ni kabuta are imwiina, e na bwainaki atuun te reirei bwa te "Mwakuri
n Ibuobuoki nakoia Tabeman." Ni katoa namwakaina, mataniwi ao taan reirei ana
kona ni kairii marooro iaon teuana te reirei aikai ae kaineti ma te ibuobuoki.

Ibukin rongorongona riki tabeua ni boutoka te marooro iaon te ibuobuoki, taraa ministering.lds.org
ao "Reirei n te Mwakuri n Ibuobuoki" koroboki n te beebea ni kaongora n te *Riaona* are imwiina.

Tera ae nanonaki bwa ko na ibuobuoki?

Tera ae nanonaki n te *mwakuri n ibuobuoki* nakoia membwa n am uoote ke n
am mwaanga? Kakaeara, ko kona ni korea
Mwakuri n ibuobuoki iaon te burakibooti
ao kaoia membwa bwa ana koroi taeka ni
katobibia ake a irekereke ma te ibuobuoki.
A kona membwa ni kakai taeka ke mwako-
ro n taeka ni karin nakon taeka man booki
aika tabu n aron aikai: Mataio 25:34-40;
Ruka 10:25-37; 2 Nibwaai 25:26; Motiaeae
18:8-9; 3 Nibwaai 18:25; ao Reirei ao
Berita aika Tabu 81:5. Tera ae ti reiakinna

man kiibu aikai iaon taekan te ibuobuoki?
Ko kona n tuangia membwa bwa ana
tibwauai katooto n te ibuobuoki ae a
tia n noori. Ana kanga ara ibuobuoki ni
buoki kainnanoia aomata n tamneia ao n
rabwataia? E na kanga ni buokia aomata
ni kaniia riki ma Kristo?

Te Tia Kamaiu bon ara banna ni katooto ae kororaoi n te mwakuri n ibuobuoki.

N reiakinna bwa ko na kanga ni
karaoa te ibuobuoki ae nakoraoi, a kona
membwa n tibwauai aia karaki man booki

aika tabu are e karaoa naba iai te ibuobuoki te Tia Kamaiu nakoia tabeman—a kona n reke tabeua katooto n loane 4–6 ao Mareko 2:1–12. A kona membwa n tibwaua te bwai ae kakorakoraia man taian karaki aikai ao tera reirei ae a reiakin iaon taekan te mwakuri n ibuobuoki. Te katooto, e kanga te Tia Kamaiu ni karaoa oin Ana ibuobuoki nakoia tabeman? E kanga ni kaitarai kainnanoia aomata n tamneia ao n ni kainnanoia naba n rabwataia? A kona membwa n tibwauai taai ngkana a tia n noria aomata ni kabonganai reirei aikai ni karaoa te mwakuri n ibuobuoki.

Te mwakuri n ibuobuoki e kaungaki man ana tangira Kristo.

Ni ukoukora mwakan te mwakuri n ibuobuoki ae kaungaki man ana tangira Kristo, ko kona ni koroi titiraki aikai iaon te burakibooti ao kaoia membwa bwa ana iangoi kawai ni kanoai taabo ake akea kanoia: *Ngkana I tangiriia ni koaua aomata aika I bukiia, I _____*. *Ngkana I buku N iai bukina riki tabeua, I _____*. Tera ae ti kona ni karaoa ni kakoaua bwa ara mwakuri n ibuobuoki nakoia tabeman e kaungaaki man ana tangira Kristo? Ti na kanga ni karikirakea ana tangira Kristo ibukiia naake ti mwiokoaki irouia bwa ti na karaoa te mwakuri n ibuobuoki ibukiia? (taraa Moronaa 7:46–47). Tao a kona membwa n tibwauai aia katooto n te mwakuri n ibuobuoki are e kairaki mai ieta man ana tangira Kristo.

Te Atua e tangiriia ni kabane Natina bwa ana tararuaki raoi ao n ttabeakinaki.

E taku Beretitenti Russell M. Nelson, “Rianakon tamaroan ana Ekaretia te Uea ae koaua ao ni maiu bon te mwakuri ae e na baireaki, ao ni kaetaki n tainako, ni karaoa te mwakuri n ibuobuoki nakoia natin te Atua n tatabemania ao aia utu” (“Mwakuri n ibuobuoki ma Mwaakan ao ana Kariaia te Atua,” *Riaona*, Meei 2018, 69.). Tera ae reirei Beretitenti Nelson bon kawai tabeua aika “barongaki, kairaki” are e na buokiira iai te Ekaretia n ttabeakinia n tatabemania? Bukin tera mwakuri aikai “a kaota aron nakoraoi ana Ekaretia ae koaua ao ni maiu te Uea”? (taraa Motiae 18:21–22 ao Moronaa 6:4–6 ibukin iango riki tabeua). Tera kakabwaia aika a tia n roko nakon maiura ke ni maiuia tabeman bukina bwa aomata a ibuobuoki n aia wewete n te Ekaretia ke ni mwiokoia?

Kakawakin taian tamnei e korakora i matan te Atua.

Aia taneiai natin Motiae mwaane e kabwarabwara bwa te kawai are ti taraiia iai aomata a rota aron ara ibuobuoki nakoia. Ko kona ni koreia iaon te burakibooti *A kanga Nibwaite n noriia Reimwanaite ao A kanga natin Motiae mwaane n noriia Reimwanaite*. Ngkanne kaoia membwa bwa ana ukoukora Motiae 28:1–3 ao Aramwa 26:23–26 ni ukoukori taeka ao kibun taeka ni koroi iaan rongorongo aikai. Tera ae reireiniira te kabotau aei n aron te kawai are ti taraiia aomata n rota te kawai ae ti ibuobuoki nakoia? Ti na kanga n reiakinna n noria aomata aika mwaiti riki n aron ae nori te Atua? (taraa R&B 18:10–16).

Te mwakuri n ibuobuoki ni koaua e tarai kainnanoia tabeman.

Ni bukiia membwa bwa ana ataa riki aron kakawakin kabanean aia iango iaon kainnanoia tabeman ngkana ti ibuobuoki, ko kona ni kabotaua te mwakuri n ibuobuoki nakon te angaanga ao karekean bwaintangira. Ti a tia ni karekeia te bwaintangira ae uaana mairoun temanna ae ata raoi te bwai ae ti kainnanoia ke n tangiria? E kanga te mwakuri n ibuobuoki n ti tebo ma te anga te bwaintangira ae ko a tia n iangoia raoi? langoa ni maroroakin karaki man te maungatabu ni kabuta ae tibwa nako are e kabwarabwara aroia aomata ni karaoa te ibuobuoki nakon kainnanoia tabeman (taraa, te katooto, Jean B. Bingham, “E Karaoa te Mwakuri n Ibuobuoki n aron ae e karaoa te Tia Kamaiu,” *Riaona*, Meei 2018). A kona membwa n tibwauai karaki tabeua are e kamataata te reirei aei.

Ti na kanga ni kona n reiakin kainnanoia tabeman? Kaoia membwa n tatabemaniai ni koroi aria tabeman aomata ake a bukiia. Irarikin aara ni kabane a kona ni korea te kaeka nakon te titiraki “Tera ae kainnanoia te aomata aei bwa e aonga ni kaan riki nakon Kristo?” Ngkana e riai, kaungaia membwa bwa ana karin otenanti ae a kainnanoia aomata ni karekei. Kaoia membwa bwa ana teimatoa n iangoa te titiraki aei ao n ukoukora te kairi mai ieta ni buokiia ni buoki kainnanoia tabeman.

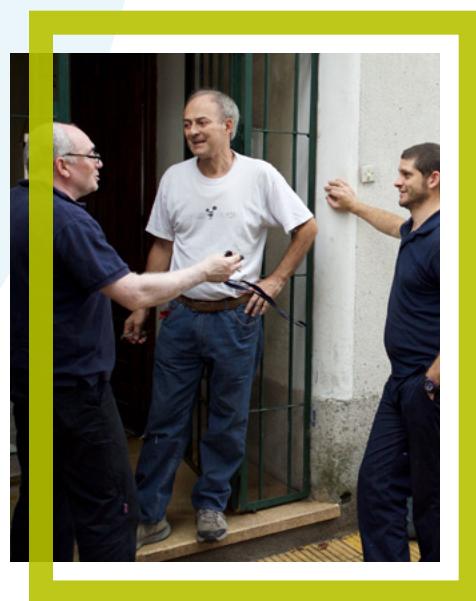
Te Uea e tangiria bwa ti na butimwaeia te mwakuri n ibuobuoki mai irouia tabeman.

E taku Unimwaane Robert D. Hales: “Ana babaire te euangkerio e kainnanoia te anganga ao te anganaki. . . . Naake a kaitara ma te kakaitara n tainako ana taekina: I kona ni

karaoi kainnanou bon Irou,’ . . . ‘I kona n tarauai bon irou.’ E taekinaki bwa akea ae rangin ni kaubwai ae na aki kainnanoia ana ibuobuoki temanna, akea ae rangin ni kainnano bwa te aomata anne e aki kona ni kakawaki ni kawai tabeua nakoia raoraona. Te katei ni bubuti ibukin te ibuobuoki mairouia tabeman ma te koaua, ao ni karaoa ma te aksi, e riai n riki bwa mwakoron aron kateira” (“Ti Aki Kona Ni Karaoia Ti Iroura,” *Ensign*, Nobembwa 1975, 91, 93). Bukin tera n tabetai ti rawa ni butimwaeia te ibuobuoki mairouia tabeman? A kanga nanora ni kan buokiia tabeman ni kakabwaiaia naake ko beku ibukiia? Anganii membwa tabeua te tai bwa ana iangoi kawai ae a na kona iai ni karekeia buokaia tabeman. Tera ae taekinaki n 1 I-Korinto 12:13–21 ae kaotia bwa bukin tera ti kainnanoia?

A mwaiti kawai aika ti kona n ibuobuoki iai nakoia tabeman.

Ni bukiia membwa bwa ana iangoi kawai aika mwaiti aika ti na kona n ibuobuoki iai imarenara, ko kona ni kaoia bwa ana rinanon ana rongorongo Unimwaane Jeffrey R. Holland “N Raonia ao ni Kakorakoraia” (*Riaona*, Meei 2018, 101–3; taraa naba “Reirei n te Mwakuri n Ibuobuoki” inanon te *Riaona*). A kona membwa n tibwauai inanon kurubu aika uarereke, ao kurubu aikanne a kona n iangoi taabo tabeua ae na kainnanoia iai te ibuobuoki te aomata. A kona ni waekoa n iangoi kawai aika a kona aomata n ibuobuoki nakon kainnano n tamnei ao n rabwata n tatabemania n te tabo anne. Tuangiia kurubu bwa ana tibwauai aia iango ao n iangoia bwa iango aika tia ni maroroakinaki a kona ni kakabwaiaia aomata aika buokiia. ■

Te Kooram n Abotoro n te Tengauun ma Uoman

Tekateka man te maing: Beretenti M. Russell Ballard, Unimwaane Jeffrey R. Holland,
Unimwaane Dieter F. Uchtdorf, Unimwaane David A. Bednar, Unimwaane Quentin L. Cook.
Tei, man te maing: Unimwaane D. Todd Christofferson, Unimwaane Neil L. Andersen, Unimwaane Ronald A. Rasband,
Unimwaane Gary E. Stevenson, Unimwaane Dale G. Renlund, Unimwaane Gerrit W. Gong, Unimwaane Ulisses Soares.

"I kakabwaiai ngkami bwa kam na atai bwaai akanne ake kam kona ni katikui bwa kam aonga ni kona ni kabanea riki ami tai n te tembora," e taku Beretitenti Russell M. Nelson ni kainakin te tetere n te ka 188 ni Maungatabu ni Kabuta n te Ekaretia. "I kakabwaiai ngkami ma te rau ae korakora riki ao te tangira inanon mweengami ao te nano ae nano riki n tararua ibukiia ami reitaki n utu ae akea tokina. I kakabwaiai ngkami bwa e na rikirake ami onimaki iroun te Uea lesu Kristo ao te konabwai ae korakora riki n iriiria bwa Ana reirei ni koaua.

"I kakabwaiai ngkami bwa kam na tabeka bwanaami n ami kakoaua, ngkai l karaoia ngkai, bwa ti kabaeaki n ana mwakuri te Atua ae Moan te Mwaaka! lesu bon te Kristo. Aio Ana Ekaretia, are E kairaki rinanon Ana toro ae rineaki."